

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva

2016

Pregled po kmetijskih trgih

Pregled po kmetijskih trgih je sestavni del Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2016, ki ga je pripravil Kmetijski inštitut Slovenije v okviru naloge Spremljanje razvoja kmetijstva v Sloveniji v letu 2017.

Uredila

Marjeta PINTAR

Avtorji

Barbara ZAGORC (rastlinski pridelki)

Ben MOLJK (živalski proizvodi)

Marjeta PINTAR

Jure BREČKO

Fotografija na naslovnici

Anja Mežan, KGZS Novo mesto

Publikacija bo izšla v elektronski obliki in bo objavljena na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije <http://www.kis.si/>.

Kazalo vsebine

1	UVOD.....	10
2	RASTLINSKI PRIDELKI	11
2.1	Žito	11
2.2	Oljnice	22
2.3	Krompir	26
2.4	Hmelj.....	32
2.5	Zelenjadnice	34
2.6	Krmne rastline.....	49
2.7	Sadje.....	57
2.8	Oljke.....	66
2.9	Grozdje in vino.....	68
2.10	Suhe stročnice	76
2.11	Seme.....	77
3	ŽIVALSKI PROIZVODI.....	78
3.1	Meso govedí	78
3.2	Meso prašičev	89
3.3	Perutninsko meso.....	99
3.4	Ovčje in kozje meso.....	106
3.5	Mleko	112
3.6	Jajca.....	124
3.7	Konji	130
3.8	Med	131

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Pridelava žita; 2015 in 2016	11
Preglednica 2: Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2012–2016	13
Preglednica 3: Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2012–2016	13
Preglednica 4: Parametri kakovosti pšenice; 2012–2016	14
Preglednica 5: Pridelava oljnic; 2015 in 2016	23
Preglednica 6: Odkupne cene oljnic; 2012–2016	23
Preglednica 7: Odkupne cene hmelja; 2012–2016	32
Preglednica 8: Število kmetijskih gospodarstev, osnovna in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2013 in 2016	34
Preglednica 9: Pridelava zelenjadnic; 2015 in 2016	35
Preglednica 10: Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2012–2016	36
Preglednica 11: Odkupne cene zelenjadnic; 2012–2016	37
Preglednica 12: Pridelava krme na njivah; 2015 in 2016	49
Preglednica 13: Pridelava krme na trajnem travinju; 2015 in 2016	50
Preglednica 14: Pridelek sadja; 2015 in 2016	58
Preglednica 15: Izvoz in uvoz svežega sadja; 2012–2016	58
Preglednica 16: Pridelava oljk in oljčnega olja po podatkih RKG; 2015 in 2016	66
Preglednica 17: Pridelek grozdja in vina; 2015 in 2016	68
Preglednica 18: Bilanca zunanje trgovine; 2012–2016	69
Preglednica 19: Izvoz in uvoz vina; 2015 in 2016	69
Preglednica 20: Cene vina s slovenskim geografskim poreklom v Sloveniji in na trgih držav EU; 2012–2016	70
Preglednica 21: Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2016	80
Preglednica 22: Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2016	90
Preglednica 23: Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2012–2016	100
Preglednica 24: Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2012–2016	114

Kazalo slik

Slika 1: Površine in hektarski pridelki žita; 2004–2016	11
Slika 2: Pridelava in poraba žita skupaj (ekvivalent zrnja); 2004–2016	12
Slika 3: Pridelava in poraba pšenice in koruze (ekvivalent zrnja); 2004–2016	12
Slika 4: Odkupne cene pšenice in koruze; 2004–2016	14
Slika 5: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	15
Slika 6: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi koruze (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	16
Slika 7: Površina in pridelek oljnic; 2004–2016	22
Slika 8: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	24
Slika 9: Pospravljena površina in povprečni hektarski pridelki krompirja; 2004–2016	26
Slika 10: Pridelava in poraba krompirja (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2004–2016	27
Slika 11: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2004–2016	27
Slika 12: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	28
Slika 13: Pridelava hmelja; 2004–2016	32
Slika 14: Površina in pridelek zelenjadnic; 2004–2016	35
Slika 15: Pridelava in poraba zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2004–2016	36
Slika 16: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2004–2016	49
Slika 17: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2004–2016	50
Slika 18: Površina in pridelek sadja; 2004–2016	57
Slika 19: Odkupne cene namiznega sadja; 2004–2016	59
Slika 20: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	60
Slika 21: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2004–2016	66
Slika 22: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2004–2016	68
Slika 23: Odkupna cena grozdja za predelavo; 2004–2016	70
Slika 24: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	71
Slika 25: Število in prirast govedi; 2004–2016	79
Slika 26: Prireja in poraba mesa govedi (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016	79
Slika 27: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016	80
Slika 28: Odkupne cene klavne govedi v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU	81
Slika 29: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU; 2015 in 2016	82
Slika 30: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	83
Slika 31: Število in prirast prašičev; 2004–2016	89
Slika 32: Prireja in poraba mesa prašičev (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016	90
Slika 33: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016	91
Slika 34: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU	91
Slika 35: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2015 in 2016	92
Slika 36: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	93
Slika 37: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2004–2016	99

Slika 38: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2004–2016.....	100
Slika 39: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU	101
Slika 40: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU; 2015 in 2016	101
Slika 41: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2011–2015 = 100) ...	102
Slika 42: Število drobnice in prirast; 2004–2016	106
Slika 43: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem v EU	107
Slika 44: Osnovni ekonomski kazalci pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2011–2015 = 100).....	108
Slika 45: Število molznih krav in povprečna mlečnost; 2004–2016	112
Slika 46: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2004–2016.....	113
Slika 47: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU	115
Slika 48: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU; 2015 in 2016	115
Slika 49: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2011–2015 = 100) ...	116
Slika 50: Število kokoši in povprečna nesnost; 2004–2016	124
Slika 51: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2004–2016	125
Slika 52: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU.....	125
Slika 53: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU; 2015 in 2016	126
Slika 54: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)	126

Kazalo prilog

2	RASTLINSKI PRIDELKI	11
2.1	Žito	11
2.1.1	Površina in pridelek žita	17
2.1.2	Pridelava žita za seme	18
2.1.3	Odkup žita (t)	18
2.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)	19
2.1.5	Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)	19
2.1.6	Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)	20
2.1.7	Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)	20
2.1.8	Odkupne in institucionalne cene žita	21
2.2	Oljnice	22
2.2.1	Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic	25
2.3	Krompir	26
2.3.1	Pridelava krompirja	29
2.3.2	Evidentirana prodaja krompirja (t)	29
2.3.3	Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)	30
2.3.4	Odkupne cene krompirja	31
2.4	Hmelj	32
2.4.1	Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja	33
2.5	Zelenjadnice	34
2.5.1	Površina zelenjadnic skupaj	38
2.5.2	Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj	39
2.5.3	Skupni pridelek zelenjadnic skupaj	40
2.5.4	Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	41
2.5.5	Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	42
2.5.6	Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	43
2.5.7	Izvoz in uvoz sveže zelenjave	44
2.5.8	Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)	45
2.5.9	Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup in dovoz na tržnice (t)	46
2.5.10	Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup (t)	47
2.5.11	Odkupne cene zelenjadnic	48
2.6	Krmne rastline	49
2.6.1	Pridelava zelene krme z njiv – površina	52
2.6.2	Pridelava zelene krme z njiv – pridelek	53
2.6.3	Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek	54
2.6.4	Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin	55
2.6.5	Pridelava krme na trajnem travinju	56
2.7	Sadje	57
2.7.1	Pridelava sadja	61
2.7.2	Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih	61
2.7.3	Pridelava sadja v intenzivnih nasadih	62
2.7.4	Evidentirana prodaja sadja (t)	63
2.7.5	Izvoz in uvoz svežega sadja	64
2.7.6	Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)	65
2.7.7	Odkupne cene sadja	65

2.8	Oljke.....	66
2.8.1	Pridelava oljk in prodaja oljčnega olja	67
2.9	Grozdje in vino	68
2.9.1	Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih	72
2.9.2	Vinogradi po vinorodnih deželah	72
2.9.3	Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah.....	73
2.9.4	Odkup grozdja za predelavo in prodaja vina	73
2.9.5	Izvoz in uvoz vina glede na kakovost in barvo	74
2.9.6	Odkupne cene grozdja za predelavo in vina s slovenskim geografskim poreklom v Sloveniji in na trgih držav EU	75
2.10	Suhe stročnice	76
2.10.1	Pridelava suhih stročnic	76
2.10.2	Evidentirana prodaja suhih stročnic	76
2.11	Seme.....	77
2.11.1	Pridelava semena krmnih rastlin in vrtnin	77
3	ŽIVALSKI PROIZVODI.....	78
3.1	Meso govedi	78
3.1.1	Število govedi konec leta.....	84
3.1.2	Bilanca števila govedi.....	85
3.1.3	Prirast govedi in prireja mesa (000 t)	85
3.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase).....	86
3.1.5	Zakol govedi v klavnicah po kategorijah	87
3.1.6	Cene govedi (EUR/t)	88
3.2	Meso prašičev	89
3.2.1	Število prašičev	94
3.2.2	Bilanca števila prašičev	94
3.2.3	Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)	95
3.2.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase).....	96
3.2.5	Zakol prašičev v klavnicah po kategorijah.....	97
3.2.6	Cene prašičev (EUR/t)	98
3.3	Perutninsko meso	99
3.3.1	Prirast perutnine in prireja mesa (000 t).....	103
3.3.2	Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)	103
3.3.3	Zakol perutnine v klavnicah.....	104
3.3.4	Cene perutnine	105
3.4	Ovčje in kozje meso.....	106
3.4.1	Število drobnice	109
3.4.2	Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)	110
3.4.3	Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa).....	111
3.4.4	Cene drobnice za zakol.....	111
3.5	Mleko	112
3.5.1	Proizvodnja kravjega mleka	118
3.5.2	Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka	119
3.5.3	Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t).....	120
3.5.4	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)	121
3.5.5	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)	122

3.5.6	Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov	123
3.6	Jajca.....	124
3.6.1	Proizvodnja in prodaja jajc (000)	128
3.6.2	Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)	128
3.6.3	Cene jajc (EUR/000 kosov)	129
3.7	Konji.....	130
3.7.1	Zakol konj v klavnicah	130
3.7.2	Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)	130
3.7.3	Odkupne cene konj za zakol	130
3.8	Med	131
3.8.1	Pridelava in prodaja medu (t)	131
3.8.2	Bilanca pridelave in porabe medu (t).....	131
3.8.3	Cene medu (EUR/kg)	131

1 UVOD

Pregled po kmetijskih trgih je dodatek k splošni oceni stanja kmetijstva v letu 2016. Splošni del obravnava kmetijstvo kot celoto, pregled po kmetijskih trgih pa tematiko zaokroža na ravni posameznega kmetijskega trga. V obeh delih so obravnavana podobna vsebinska področja, pomemben del poročil pa so tudi podatkovne priloge. V primerjavi s splošnim delom so tu na enem mestu zbrane podrobnejše informacije za posamezne trge. Nekatera področja se v obeh poročilih prekrivajo, za celovit vpogled v stanje kmetijstva pa je treba obravnavati oba dela skupaj.

Poročilo podrobno obravnava 15 pomembnejših kmetijskih trgov. V okviru vsakega trga so prikazani proizvodnja, zunanja trgovina, poraba (bilance proizvodnje in porabe za trge, kjer so te izdelane), cene, neposredni ukrepi kmetijske politike in spremembe ekonomskih rezultatov. Poudarek je na primerjavi leta 2016 s predhodnim letom. Spremembe v daljšem časovnem obdobju so večinoma prikazane grafično. Podatkovna priloga praviloma vsebuje podatke za obdobje 2004–2016, poleg obravnavanih trgov pa tudi podatke za še nekatere druge proizvode (suhe stročnice, seme, konji, med), ki sicer niso posebej obdelani.

Poročilo je pripravljeno na podlagi podatkov Statističnega urada RS (SURS), podatkov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) ter drugih uradnih virov, ki so bili na voljo do 31. maja 2017. Bilance proizvodnje in porabe kmetijskih proizvodov ter nekateri preračuni so bili pripravljene na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Podatki o zunanji trgovini, rastlinski pridelavi in živinorejski proizvodnji še niso končni, kar pa zelo verjetno ne vpliva pomembno na glavne ugotovitve. V preteklih letih smo v okviru posameznih trgov predstavili tudi podatke o strukturi kmetijskih gospodarstev. Podatki o strukturi kmetijskih gospodarstev za leto 2016 (SURS jih je objavil 29. 6. 2017) zaradi pozne objave niso vključeni v poročilo in jih bomo podrobneje predstavili prihodnje leto.

Viri, uporabljeni pri pripravi pregleda po kmetijskih trgih, so navedeni v splošnem delu Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2016.

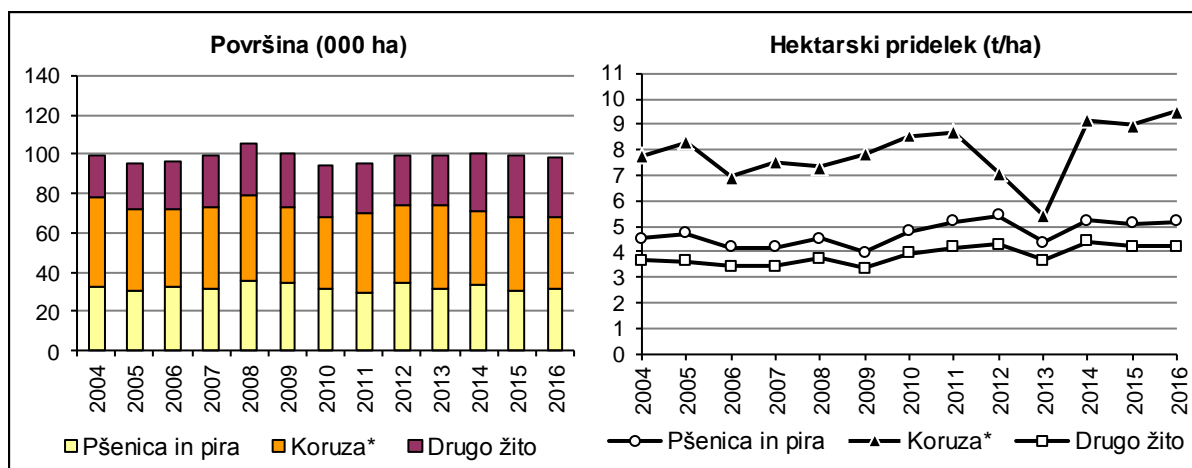
Vsi vrednostni kazalci so prikazani v evrih. Serije podatkov, ki so izvorno izražene v tolarjih, so preračunane v evre po povprečnem tečaju Banke Slovenije za posamezno leto. V poročilu prikazani podatki so zaokroženi, zato lahko pride do odstopanja od podatkov SURS in drugih podatkov.

2 RASTLINSKI PRIDELKI

2.1 Žito

Delež žita v vrednosti kmetijske pridelave med leti niha. Od leta 2004 žito prispeva od 5,2 % do 9,5 % k vrednosti kmetijstva oziroma je njegov prispevek k vrednosti rastlinske pridelave od 10,2 % do 18,3 %. Leta 2016 je žito k skupni vrednosti kmetijske proizvodnje prispevalo 6,9 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa 12,7 %, kar je manj kot v povprečju zadnjih petih let (7,8 % oziroma 14,6 %).

Slika 1: Površine in hektarski pridelki žita; 2004–2016

* koruza za zrnje
Vir: SURS

Površina žita se je leta 2016 rahlo zmanjšala in je z 98 tisoč hektarja ostala na ravni povprečja zadnjih petih let (2011–2015). V primerjavi z letom prej se je zmanjšala površina koruze za zrnje, skoraj na ravni leta prej je ostala površina strnega žita (več je bilo pšenice, pira in tritikale, manj drugih vrst), mnogo več pa je bilo njiv, posejanih z ajdo (+28 %).

Zaradi zelo dobre letine, še posebej pri koruzi, kjer je bil dosežen rekordni hektarski pridelek, se je skupni pridelek žita leta 2016 povečal za 2 % in je bil tudi za slabo desetino (+9 %) večji od zadnjega petletnega obdobja.

Preglednica 1: Pridelava žita; 2015 in 2016

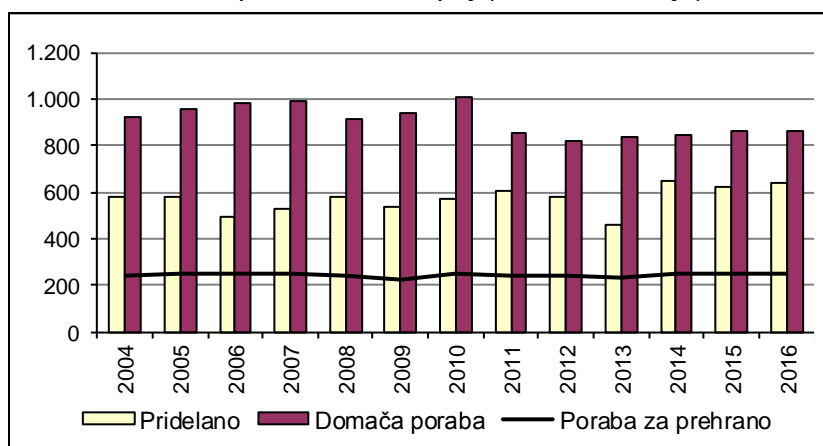
	Površina (ha)		Indeks 2016/15	Pridelek (t/ha)		Indeks 2016/15	Skupni pridelek (t)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*		2015	2016*	
Žito skupaj	98.955	98.355	99,4	6,3	6,5	102,9	624.047	638.064	102,2
Od tega:									
– pšenica in pira	30.734	31.461	102,4	5,1	5,2	101,5	157.058	163.165	103,9
– koruza za zrnje	37.743	36.388	96,4	9,0	9,5	106,0	338.712	346.211	102,2
– ječmen	20.110	19.184	95,4	4,6	4,8	103,1	93.174	91.653	98,4
– rž	1.236	970	78,5	3,8	4,1	108,8	4.658	3.978	85,4
– oves	1.506	1.332	88,4	3,3	3,2	97,4	5.023	4.327	86,1
– tritikala	4.491	5.288	117,7	4,7	4,7	100,3	20.934	24.719	118,1

* začasni podatki
Vir: SURS

Po podatkih tržnega poročila ARSKTRP je bilo v času žetve skupaj prevzetih (odkupljenih) 92,2 tisoč ton krušne pšenice letine 2016,¹ kar je za 10 % manj kot v letu 2015, ko je bilo odkupljene največ pšenice, odkar ARSKTRP spremlja odkup pšenice.

V Sloveniji porabimo od 0,8 milijona ton do enega milijona ton žita na leto, kar je več od domače pridelave. V zadnjih petih letih se je v povprečju 61 % žita porabilo za krmo, od tega je bilo največ koruze (66 %). V enakem obdobju se je v povprečju 29 % žita porabilo za prehrano, od tega je bilo 84 % pšenice.

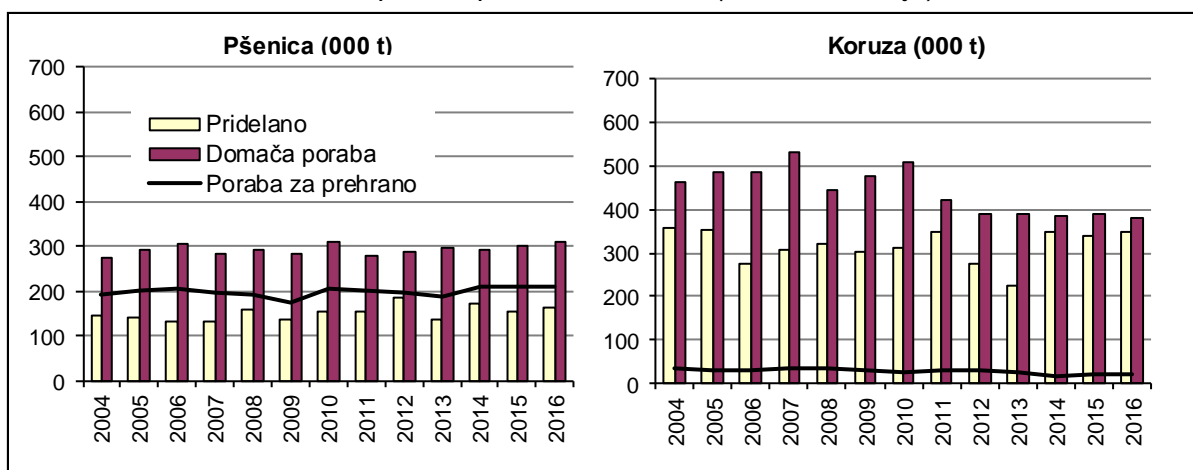
Slika 2: Pridelava in poraba žita skupaj (ekvivalent zrnja); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Po prvih ugotovitvah je bila leta 2016 domača poraba žita 863 tisoč ton, kar je na ravni leta 2015 in 2 % več kot v povprečju zadnjih petih let. Poraba koruze in ječmena se je leta 2016 zmanjšala za približno 3 %, poraba pšenice pa se je povečala za 3 %. Poraba žita za krmo in prehrano ostaja podobna kot v preteklem letu, saj je bilo za krmo porabljenih le za 0,2 %, za prehrano pa 0,6 % več žita.

Slika 3: Pridelava in poraba pšenice in koruze (ekvivalent zrnja); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Slovenija je v zadnjih petih letih (2011–2015) v obliki zrnja, moke in predelanih proizvodov na leto uvozila v povprečju 481 tisoč ton žita, od tega od 70 % do 75 % v obliki zrnja. V letu

¹ Zajema le odkupovalce pšenice, ki so v preteklem letu prevzeli oziroma odkupili več kot 1.000 ton pšenice v času žetve.

2016 je bilo uvoženih 495 tisoč ton žita, od tega 255 tisoč ton pšenice, 178 tisoč ton koruze in 47 tisoč ton ječmena. Uvoz žita se je v letu 2016 v primerjavi s predhodnim letom povečal za 4 % in je bil po obsegu za 3 % nad povprečjem zadnjih petih let. Izvoz žita je v letih 2014–2016 naraščal in je bil v letu 2016 za 1 % večji, povprečje zadnjih petih let pa je presegel za 29 %. V letu 2016 je bilo izvoženega 234 tisoč ton žita, od tega 94 tisoč ton pšenice (+5 %) in 132 tisoč ton koruze (+2 %). V zadnjih letih v strukturi izvoza prevladuje zrnje, pred letom 2005 pa so prevladovali moka in predelani proizvodi.

Preglednica 2: Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2012–2016

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Žito skupaj z rižem, od tega:	164.644	150.194	149.113	199.177	189.039	290.315	370.735	385.278	343.262	349.086
– pšenica	65.046	54.011	51.913	61.173	62.241	101.391	144.036	142.415	145.836	166.787
– ječmen	8.161	4.847	5.412	10.640	5.566	15.718	19.719	33.604	26.429	22.142
– koruza	88.356	88.756	88.744	124.102	118.451	152.243	189.535	188.499	153.326	140.828
– riž	1.726	1.663	1.733	1.789	1.664	8.810	8.206	8.716	8.078	8.381

* začasni podatki
Vir: SURS, preračuni KIS

Stopnja samooskrbe z žitom je bila leta 2016 74-odstotna, kar je za slabi dve odstotni točki višje kot leto prej, med najvišjimi v zadnjih desetih letih in nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja.

Preglednica 3: Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2012–2016

	Poraba na prebivalca (kg)					Stopnja samooskrbe (%)				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Žito skupaj	85,4	83,0	88,6	89,9	90,2	70,2	54,7	76,6	72,1	73,9
– pšenica	70,5	68,2	75,4	76,3	76,0	64,8	46,8	59,0	52,1	52,6
– koruza	9,9	9,3	6,4	7,3	8,0	71,5	57,9	91,0	86,9	91,3
– ječmen	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	81,3	62,0	72,2	73,4	74,2

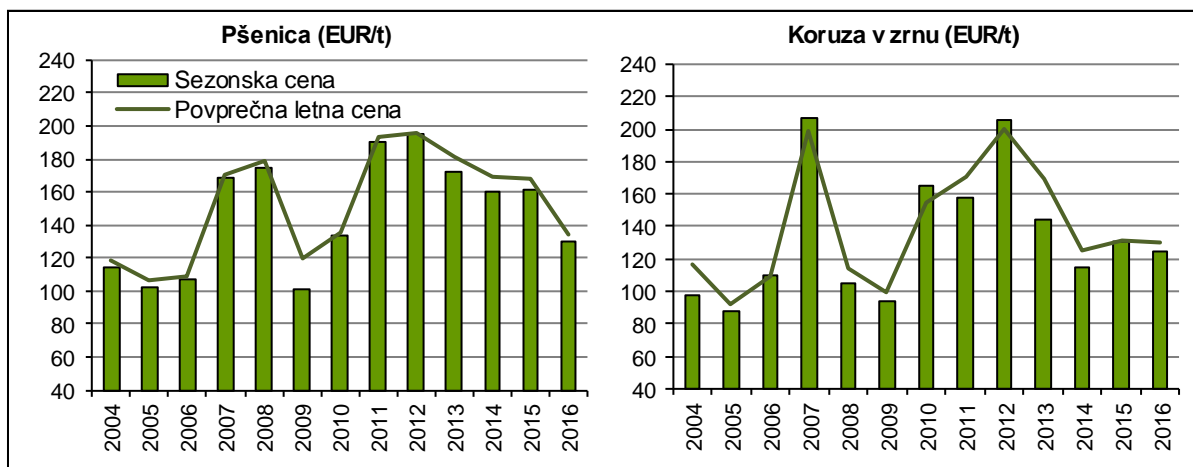
* začasni podatki
Vir: SURS, KIS

Na zvišanje stopnje samooskrbe z žitom je najpomembneje vplivala večja pridelava žita, saj je bila zunanjetrgovinska bilanca z žitom manj ugodna kot v letu prej. Stopnja samooskrbe s pšenico in ječmenom je bila malenkost nad ravnijo leta prej (za manj kot odstotno točko), stopnja samooskrbe s koruzo pa je bila višja za 4 odstotne točke.

Poraba pšenice za prehrano na prebivalca je bila leta 2016 na ravni leta prej in je za 5 % presegla povprečje zadnjih petih let (73 kg v ekvivalentu moke).

V zadnjih letih so cene žita na mednarodnih trgih zelo nihale, njihove spremembe pa so se hitro odrazile tudi na odkupnih cenah v Sloveniji.

Slika 4: Odkupne cene pšenice in koruze; 2004–2016

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene žita v Slovenji so tudi leta 2016 sledile mednarodnim gibanjem in so bile v primerjavi s preteklim petletnim obdobjem (2011–2015) na zelo nizki ravni. Po podatkih SURS je bila povprečna letna odkupna cena pšenice s 133,8 EUR/t za 21 % nižja kot leto prej in je za 26 % zaostala za povprečjem zadnjih petih let. V mesecih največjega odkupa (julij–september) letine 2016 je bila odkupna (sezonska) cena pšenice 129,6 EUR/t oziroma za petino nižja kot leto prej. Intenzivna nihanja odkupnih cen se v zadnjih letih še izraziteje kot pri pšenici pojavljajo pri koruzi. Pridelovalci koruze so za svoje zrnje leta 2016 v povprečju dobili 130,6 EUR/t, kar je za 1 % manj kot leto prej in 18 % manj kot v povprečju zadnjega petletnega obdobja. V času spravila pa je bila odkupna cena koruze za 5 % nižja kot leto prej (124,9 EUR/t).

Preglednica 4: Parametri kakovosti pšenice; 2012–2016

	Dejanska kakovost				
	2012	2013	2014	2015	2016
Vlaga (%)	11,69	12,35	12,94	12,48	13,04
Surove beljakovine (%)	12,83	13,58	12,75	13,09	12,99
Hektolitrska masa (kg/100 l)	79,6	80,5	78,8	80,3	79,7
Število padanja (FN)	334,19	340,57	326,18	311,97	350,51
Primesi (%)	3,3	2,9	2,8	2,8	2,9
Sedimentacija	:	:	38,0	40,0	46,0

Vir: MKGP, ARSKTRP

Dobra letina pšenice 2016, požeta med 27. in 34. tednom, je bila po kakovosti nekoliko slabša kot leta 2015 in blizu povprečnim vrednostim teh parametrov v zadnjih petih letih. Od povprečja pa je odstopal odstotek vlage, ki je bil največji po letu 2008.

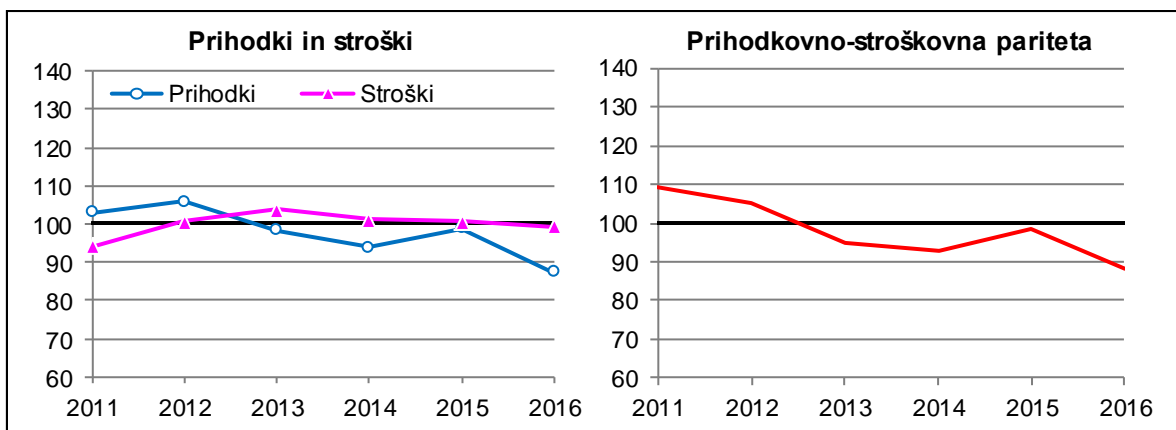
V obdobju 2007–2014 so lahko pridelovalci žita na podlagi dodeljenih plačilnih pravic pridobili enotno plačilo za njive. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so leta 2015 na novo dodelili plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci strnega žita lahko uveljavljajo tudi pravico do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezane podpore za strno žito je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih hektarjev in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za strno žito in številom upravičenih hektarjev v posameznem letu. V letih 2015 in 2016 je bilo za to shemo namenjene 5 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 121,9 EUR/ha leta 2015 in 122,06 EUR/ha leta 2016.

Pridelovalci so od leta 2006 upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki je bilo leta 2016 20-odstotno, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

Ekonomske razmere pri pridelavi žita v letu 2016 so se zaradi znižanja cen poslabšale. Pri pridelavi strnega žita so bile po ocenah na podlagi modelnih izračunov spremembe skupnih stroškov približno 1-odstotne, vendar so bile pri tem spremembe posamičnih skupin stroškov dvosmerne. Za manj kot 2 % so se zvišali stroški sredstev za varstvo rastlin in gnojil, na ravni leta prej so ostali stroški najetih storitev, znižali pa so se stroški domačih strojnih storitev (za približno 5 %) in tudi stroški zavarovanja pridelka (–16 %; nižja premijska stopnja).

Med spravilom letine 2016 je bila odkupna cena pšenice izrazito nižja kot v enakem obdobju leta prej (v 2016 –19 %), odkupna cena ječmena pa se je po velikem padcu leta 2015 znižala le za približno 1 %. Pridelovalci strnega žita so iz sheme neposrednih plačil upravičeni do osnovnega plačila, plačila za zeleno komponento in proizvodno vezanega plačila. Predvidevamo, da se je ob predpostavki 1-odstotnega znižanja neposrednih plačil (zunanja in notranja konvergenca) skupna vrednost pridelave pri pšenici v primerjavi z letom prej znižala za dobro desetino.

Slika 5: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

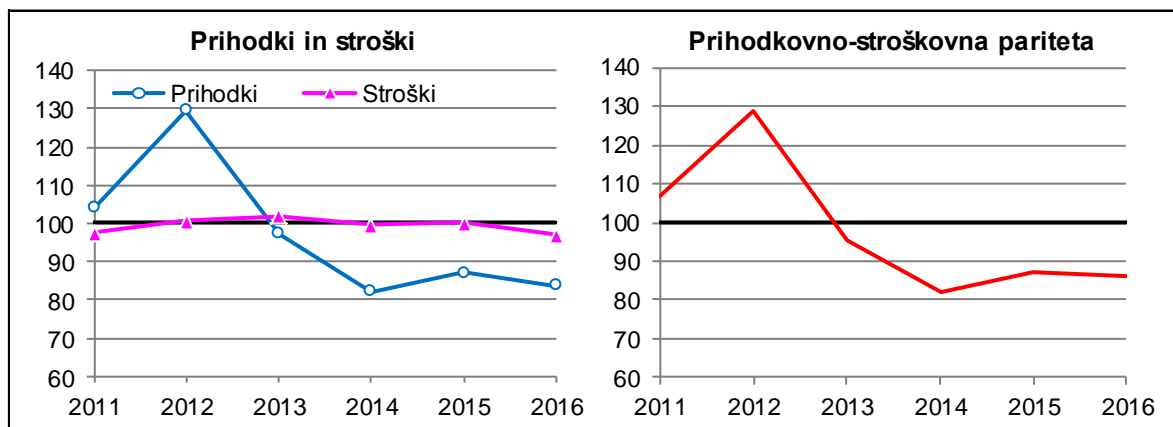
Vir: Modelne kalkulacije KIS

Majhne spremembe stroškov pridelave (znižanje za dober odstotek) in znižanje odkupnih cen so ob količinsko in kakovostno dokaj dobri letini vplivali na izrazito poslabšanje cenovno-stroškovnih razmerij pri pšenici in tudi malenkostno poslabšanje cenovno-stroškovnih razmerij pri ječmenu. Ekonomičnost pridelave pšenice se je leta 2016 zaradi velikega znižanja cen zelo poslabšala, na zelo nizki ravni pa je zaradi nizke odkupne cene ostala tudi pri ječmenu.

Ekonomski položaj tržnih pridelovalcev koruze v Sloveniji je bil pred letom 2007 na splošno slab, po tem letu so bila do leta 2012 velika medletna nihanja, zadnja štiri leta pa je ekonomski položaj pridelovalcev koruze spet zelo neugoden.

Podatki SURS in ocene na podlagi modelnih kalkulacij kažejo, da so bile v času spravila letine 2016 odkupne cene koruze za zrnje za 5 % nižje kot v enakem obdobju leta 2015, ko so bile že na relativno nizki ravni, stroški pridelave pa so bili v tem obdobju v povprečju za 3 % nižji. Leta 2016 so gibanje stroškov pridelave koruze najbolj zaznamovale za 8 % nižje cene gnojil in dobre 3 % nižji stroški domačih strojnih storitev. Nekoliko višje kot pri predhodni letini so bile cene semena (do +2 %) in sredstev za varstvo rastlin (+3 %).

Slika 6: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi koruze (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ekonomski rezultati pridelovalcev koruze leta 2016 so ne glede na rekordno letino in nižje stroške pridelave v primerjavi z zelo podpovprečnim letom prej ostali na podobni ravni in zaradi nizke ravni cen ostajajo slabi.

2.1.1 Površina in pridelek žita

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Osnovna površina	99.345	94.637	95.951	98.586	105.016	100.173	93.941	94.125	98.377	97.830	98.293	96.975	95.508	98,5
Pospravljena površina	99.775	95.547	96.186	99.275	105.564	100.866	94.760	94.979	99.733	98.972	99.884	98.955	98.355	99,4
Pšenica in pira	32.385	30.059	32.083	32.040	35.413	34.534	31.946	29.665	34.586	31.759	33.124	30.734	31.461	102,4
Rž	1.109	1.320	766	820	714	892	796	808	902	1.489	1.640	1.236	970	78,5
Ječmen	15.324	15.451	17.044	18.532	19.229	20.089	18.730	17.477	17.967	17.314	18.482	20.110	19.184	95,4
Oves	1.854	2.731	2.471	2.332	1.887	1.773	1.773	1.842	1.369	1.203	1.364	1.506	1.332	88,4
Koruza za zrnje	45.996	42.369	39.839	40.906	43.698	38.611	36.433	40.185	39.166	41.857	38.331	37.743	36.388	96,4
Tritikala	2.124	1.986	2.869	3.091	3.241	3.399	3.477	3.347	3.640	3.490	4.229	4.491	5.288	117,7
Proso	339	627	168	344	247	136	199	203	199	169	229	491	399	81,3
– glavni posevek	277	306	120	113	137	84	95	58	62	67	105	264	78	29,5
– strniščni posevek	62	321	48	231	110	52	104	145	137	102	124	227	321	141,4
Ajda	578	811	547	809	761	1.044	1.198	1.180	1.676	1.401	1.979	2.435	3.127	128,4
– glavni posevek	210	222	360	351	323	403	482	471	457	362	512	682	601	88,1
– strniščni posevek	368	589	187	458	438	641	716	709	1.219	1.039	1.467	1.753	2.526	144,1
Drugo žito	66	193	399	401	374	388	208	272	228	290	506	209	206	98,6
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Žito skupaj	5,8	6,0	5,1	5,4	5,5	5,3	6,0	6,4	5,8	4,6	6,5	6,3	6,5	102,9
Pšenica in pira	4,5	4,7	4,2	4,2	4,5	4,0	4,8	5,2	5,4	4,4	5,2	5,1	5,2	101,5
Rž	3,1	3,1	2,8	3,1	2,9	2,6	3,4	3,5	3,8	3,4	4,1	3,8	4,1	108,8
Ječmen	3,9	4,0	3,6	3,7	4,0	3,5	4,3	4,5	4,7	4,0	4,9	4,6	4,8	103,1
Oves	2,9	2,8	2,5	2,4	2,6	2,4	2,9	3,2	3,2	2,6	3,3	3,3	3,2	97,4
Koruza za zrnje	7,8	8,3	6,9	7,5	7,3	7,8	8,5	8,7	7,1	5,4	9,1	9,0	9,5	106,0
Tritikala	4,2	4,0	3,8	3,9	4,1	4,0	4,0	4,4	4,4	3,6	4,7	4,7	4,7	100,3
Proso	1,7	1,4	1,7	1,6	1,3	1,2	1,5	1,4	1,2	1,1	1,8	1,7	1,3	78,4
– glavni posevek	1,8	1,5	1,4	1,2	1,3	1,1	1,2	1,6	1,6	1,2	2,3	2,3	1,8	78,2
– strniščni posevek	1,2	1,4	2,6	1,8	1,2	1,3	1,8	1,3	1,0	1,1	1,4	1,0	1,2	117,1
Ajda	0,9	1,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	0,8	0,8	0,8	1,0	0,9	94,1
– glavni posevek	1,0	1,1	1,0	1,0	1,2	1,1	1,2	1,2	0,9	0,7	0,9	1,2	1,1	89,8
– strniščni posevek	0,9	2,1	0,6	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9	99,2
Drugo žito	3,2	3,5	3,1	2,5	3,4	3,3	2,6	3,1	4,3	4,0	4,3	6,0	2,8	46,9
PRIDELEK (t)														
Žito skupaj	583.173	576.287	493.560	531.888	579.634	532.845	568.846	607.798	576.407	457.339	648.887	624.047	638.064	102,2
Pšenica in pira	146.829	141.293	134.449	133.339	160.297	136.905	153.481	153.575	188.065	138.235	173.245	157.058	163.165	103,9
Rž	3.486	4.092	2.126	2.509	2.080	2.318	2.676	2.843	3.422	5.012	6.737	4.658	3.978	85,4
Ječmen	59.729	61.239	61.623	67.904	76.788	70.793	80.120	79.386	84.727	69.303	89.700	93.174	91.653	98,4
Oves	5.296	7.629	6.285	5.547	4.987	4.260	5.168	5.818	4.351	3.107	4.448	5.023	4.327	86,1
Koruza za zrnje	357.621	351.168	276.106	308.259	319.902	302.600	311.117	349.030	277.358	226.634	350.583	338.712	346.211	102,2
Tritikala	8.893	7.846	10.946	12.032	13.260	13.532	14.067	14.767	15.917	12.641	20.068	20.934	24.719	118,1
Proso	580	898	285	542	315	159	302	285	237	189	412	835	532	63,7
– glavni posevek	506	456	162	130	182	90	113	91	100	78	238	597	138	23,1
– strniščni posevek	74	442	123	412	133	69	189	194	137	111	174	238	394	165,5
Ajda	528	1.453	497	761	732	994	1.370	1.245	1.341	1.052	1.523	2.399	2.899	120,8
– glavni posevek	211	242	376	360	395	458	565	571	404	238	466	830	657	79,2
– strniščni posevek	317	1.211	121	401	337	535	805	674	937	814	1.057	1.569	2.242	142,9
Drugo žito	211	669	1.243	995	1.273	1.284	545	849	989	1.166	2.171	1.254	580	46,3

* začasni podatki; Vir: SURS

2.1.2 Pridelava žita za seme

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Žito skupaj	2.007	1.690	1.538	1.685	1.743	1.704	1.321	1.410	1.335	1.177	1.131	880	788	89,5
Pšenica	1.065	1.038	987	1.023	1.011	1.106	819	862	841	722	641	502	440	87,7
Rž	11	19	12	35	37	6	9	7	7	11	33	40	-	
Ječmen	472	385	351	401	491	353	394	326	369	329	303	205	179	87,3
Oves	55	23	32	62	24	28	38	18	16	17	17	7	14	211,1
Koruza	299	143	89	64	56	52	47	54	38	42	23	9	21	231,3
Tritikala	90	71	36	52	73	72	15	13	17	55	49	61	62	101,5
Proso	0	0	3	8	0	0	0	27	0	0	19	2	-	
Ajda	15	10	28	42	50	86	0	102	48	:	47	55	72	130,0
POTRJEN PRIDELEK (t)														
Žito skupaj	8.584	7.841	6.983	7.935	8.870	7.455	7.055	7.203	7.801	6.409	6.501	5.224	4.470	85,6
Pšenica	5.176	5.255	4.903	5.197	5.442	5.189	4.554	5.133	5.385	4.225	3.902	3.161	2.805	88,8
Rž	34	68	43	111	120	14	29	31	28	41	185	177	-	
Ječmen	2.004	1.836	1.610	1.975	2.661	1.649	2.135	1.767	2.124	1.756	1.915	1.365	1.127	82,6
Oves	212	93	103	201	97	112	142	83	64	46	84	24	40	166,6
Koruza	770	272	159	147	187	123	129	:	70	40	71	31	63	206,5
Tritikala	379	310	146	245	332	316	66	67	89	301	280	392	370	94,3
Proso	0	0	5	20	0	0	0	35	0	0	26	5	-	
Ajda	9	7	14	39	32	53	0	86	41	-	38	70	64	91,8

: ni podatka

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

2.1.3 Odkup žita (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Pšenica, brez semenske	74.267	65.852	48.198	49.792	51.641	54.932	62.343	71.342	96.073	64.573	82.178	74.420	50.035	67,2
Ječmen, krmni	3.747	2.476	2.261	3.095	5.656	3.029	6.056	6.707	9.282	5.479	6.429	10.559	9.810	92,9
Koruza za zrnje, brez semenske	39.485	31.598	25.610	44.140	46.620	68.451	59.201	64.775	59.311	42.610	84.358	83.852	81.658	97,4

Vir: SURS

2.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Pridelano	583,2	576,3	493,6	531,9	579,6	532,8	568,8	607,8	576,4	457,3	648,6	624,0	638,1	102,2
Začetne zaloge	465,2	671,3	700,3	701,5	756,3	831,2	740,3	584,6	715,7	687,0	630,0	770,8	775,0	100,6
Uvoz	557,7	444,1	546,2	552,7	470,2	422,2	428,5	510,3	414,7	492,4	511,7	478,0	495,0	103,5
Izvoz	12,8	31,5	52,3	37,1	62,6	104,8	147,1	132,0	199,1	171,1	172,5	231,7	234,4	101,2
Končne zaloge	671,3	700,3	701,5	756,3	831,2	740,3	584,6	715,7	687,0	630,0	770,8	775,0	810,5	104,6
Domača poraba	922,0	960,0	986,2	992,7	912,3	941,1	1.005,9	855,0	820,8	835,6	847,2	866,1	863,1	99,7
– krma	576,5	611,3	631,6	645,8	582,9	643,4	678,9	525,2	502,9	529,3	497,8	516,8	518,0	100,2
– seme	17,0	16,7	17,4	18,0	19,1	19,0	17,8	17,0	18,7	17,8	18,7	18,6	18,8	101,2
– industrijski nameni	51,1	49,5	52,1	44,0	35,6	27,7	31,5	36,8	34,8	32,0	37,8	38,7	36,2	93,6
– izgube	38,8	34,4	33,0	34,7	33,5	29,0	29,6	33,8	27,0	25,3	46,9	42,6	39,2	92,0
– poraba za prehrano	238,5	248,1	252,0	250,2	241,2	222,1	248,1	242,3	237,4	231,2	245,9	249,4	251,0	100,6
Poraba za prehrano**	176,9	184,1	186,7	185,6	179,2	164,8	184,7	179,7	175,6	170,8	182,7	185,4	186,2	100,4
Poraba na prebivalca (kg)	88,6	92,0	93,0	91,9	88,6	80,7	90,1	87,6	85,4	83,0	88,6	89,9	90,2	100,4
Stopnja samooskrbe (%)	63,3	60,0	50,0	53,6	63,5	56,6	56,6	71,1	70,2	54,7	76,6	72,1	73,9	

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.5 Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Pridelano	146,8	141,3	134,4	133,3	160,3	136,9	153,5	153,6	188,1	138,2	173,2	157,1	163,2	103,9
Začetne zaloge	121,4	158,9	161,0	183,2	198,5	252,1	229,6	175,0	235,4	204,6	187,4	212,0	206,4	97,4
Uvoz	172,6	161,0	200,2	185,1	195,1	172,8	175,9	225,6	171,1	214,4	219,2	228,4	255,4	111,9
Izvoz	8,3	6,1	6,6	17,1	10,8	46,5	72,8	39,2	99,6	74,7	74,1	89,5	94,3	105,3
Končne zaloge	158,9	161,0	183,2	198,5	252,1	229,6	175,0	235,4	204,6	187,4	212,0	206,4	220,4	106,8
Domača poraba	273,6	294,2	305,8	286,1	291,0	285,7	311,2	279,5	290,3	295,2	293,8	301,5	310,3	102,9
– krma	60,7	76,3	82,0	70,8	79,0	92,1	88,3	60,5	76,4	87,7	64,8	71,4	79,5	111,4
– seme	9,7	9,0	9,6	9,6	10,6	10,4	9,6	8,9	10,4	9,5	9,9	9,2	9,4	102,4
– industrijski nameni	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,04	190,5
– izgube	9,3	8,5	9,5	8,6	10,0	7,6	7,6	9,7	7,6	7,5	8,8	8,0	9,1	113,5
– poraba za prehrano	193,9	200,4	204,7	197,1	191,4	175,7	205,8	200,4	195,9	190,4	210,3	212,8	212,2	99,7
Poraba za prehrano**	144,2	148,5	151,2	146,2	142,3	130,5	153,1	148,8	144,9	140,5	155,5	157,4	156,9	99,7
Poraba na prebivalca (kg)	72,2	74,2	75,3	72,4	70,3	63,9	74,7	72,5	70,5	68,2	75,4	76,3	76,0	99,6
Stopnja samooskrbe (%)	53,7	48,0	44,0	46,6	55,1	47,9	49,3	54,9	64,8	46,8	59,0	52,1	52,6	

* začasni podatki; ** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.6 Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Pridelano	357,6	351,2	276,1	308,3	319,9	302,6	311,1	349,0	277,4	226,6	350,6	338,7	346,2	102,2
Začetne zaloge	233,0	387,1	397,5	375,1	406,3	423,9	371,4	290,0	341,6	328,3	295,3	383,5	384,3	100,2
Uvoz	263,4	169,8	228,5	273,1	188,1	178,0	182,3	210,4	186,6	221,7	214,0	181,3	177,9	98,1
Izvoz	4,0	23,3	43,0	18,6	47,9	55,3	68,7	84,4	89,6	90,1	91,2	129,4	132,2	102,1
Končne zaloge	387,1	397,5	375,1	406,3	423,9	371,4	290,0	341,6	328,3	295,3	383,5	384,3	397,2	103,4
Domača poraba	462,9	487,3	484,0	531,4	442,5	477,7	506,1	423,4	387,7	391,2	385,3	389,8	379,0	97,2
– krma	382,2	411,5	410,9	462,0	388,3	427,3	451,7	364,7	332,9	339,5	322,7	326,7	318,4	97,5
– seme	2,2	2,2	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	2,0	2,0	2,2	2,0	2,0	2,0	97,9
– industrijski nameni	21,5	21,6	23,1	10,8	0,6	0,7	8,2	8,5	9,1	8,6	9,4	10,8	10,6	98,8
– izgube	23,8	20,3	17,8	21,0	18,4	16,6	16,9	18,9	14,6	13,5	32,1	28,9	24,3	84,1
– poraba za prehrano	33,2	31,6	30,1	35,7	33,1	31,1	27,5	29,2	29,2	27,4	18,9	21,5	23,7	110,5
Poraba za prehrano*	23,2	22,1	21,1	25,0	23,2	21,8	19,3	20,5	20,4	19,2	13,2	15,0	16,6	110,5
Poraba na prebivalca (kg)	11,6	11,1	10,5	12,4	11,5	10,7	9,4	10,0	9,9	9,3	6,4	7,3	8,0	110,4
Stopnja samooskrbe (%)	77,3	72,1	57,0	58,0	72,3	63,3	61,5	82,4	71,5	57,9	91,0	86,9	91,3	

* začasni podatki; ** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.7 Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Pridelano	59,7	61,2	61,6	67,9	76,8	70,8	80,1	79,4	84,7	69,3	89,7	93,2	91,7	98,4
Začetne zaloge	88,5	99,9	111,1	113,6	121,7	126,0	110,4	93,0	107,4	121,4	117,2	139,1	148,9	107,1
Uvoz	84,1	73,2	81,2	70,1	65,3	50,2	55,1	59,1	41,8	43,5	62,1	54,7	46,7	85,4
Izvoz	0,3	2,0	2,5	1,1	3,5	2,6	5,1	7,4	8,4	5,2	5,8	11,1	6,1	55,4
Končne zaloge	99,9	111,1	113,6	121,7	126,0	110,4	93,0	107,4	121,4	117,2	139,1	148,9	157,6	105,8
Domača poraba	132,1	121,2	137,8	128,7	134,4	134,0	147,5	116,7	104,2	111,8	124,2	126,9	123,6	97,4
– krma	93,6	84,5	99,5	85,5	89,6	97,2	113,9	78,8	69,0	79,4	85,3	88,3	87,5	99,1
– seme	3,8	3,9	4,3	4,6	4,8	5,0	4,7	4,4	4,5	4,3	4,6	5,0	4,8	95,4
– industrijski nameni	29,6	27,9	29,0	33,2	35,0	26,9	23,3	28,2	25,7	23,4	28,4	27,9	25,5	91,5
– izgube	4,0	3,7	3,9	3,7	3,8	3,4	3,9	3,8	3,5	3,1	4,3	4,1	4,0	99,0
– poraba za prehrano	1,1	1,2	1,1	1,7	1,2	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5	1,7	110,2
Poraba za prehrano**	0,9	0,9	0,8	1,3	0,9	1,1	1,3	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	110,2
Poraba na prebivalca (kg)	0,4	0,5	0,4	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	110,1
Stopnja samooskrbe (%)	45,2	50,5	44,7	52,7	57,1	52,8	54,3	68,0	81,3	62,0	72,2	73,4	74,2	

* začasni podatki; ** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.8 Odkupne in institucionalne cene žita

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Povprečna letna odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica, brez semenske	119,0	105,9	109,0	170,9	178,4	119,3	135,7	193,1	195,6	181,0	169,1	168,3	133,8	79,5
Ječmen, krmni	98,2	100,2	110,0	145,7	159,4	104,6	108,4	180,8	179,6	177,3	153,3	133,8	133,0	99,4
Koruza v zrnju, brez semenske	116,9	91,8	109,6	199,1	114,3	98,8	155,1	170,3	199,8	169,2	125,3	131,8	130,6	99,1
Sezonska odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica (SURS)*	114,6	101,9	107,2	168,6	174,9	101,7	134,2	190,5	194,6	172,1	159,7	161,4	129,6	80,3
Ječmen, krmni (SURS)*	97,3	98,8	106,8	149,0	160,2	101,9	114,0	179,9	179,4	171,3	153,3	132,7	131,5	99,1
Pšenica (ARSKTRP)**	:	102,5	105,2	168,3	185,3	112,6	126,7	196,0	194,3	184,3	164,1	167,5	138,9	82,9
Koruza v zrnju (SURS)***	98,0	88,2	109,8	207,0	104,5	93,6	164,6	157,3	205,3	144,1	114,5	131,3	124,9	95,1
Intervencijska cena (EUR/t)														
Pšenica	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0
Rž	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0
Ječmen, koruza	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0

* tehtano povprečje odkupnih cen julij–september (SURS)

** tehtano povprečje odkupnih cen pšenice, ki jih ARSKTRP posredujejo odkupovalci, ki so v preteklem letu odkupili/prevzeli več kot tisoč t pšenice, podatki za čas žetve

*** tehtano povprečje odkupnih cen septembra, oktobra in novembra (SURS)

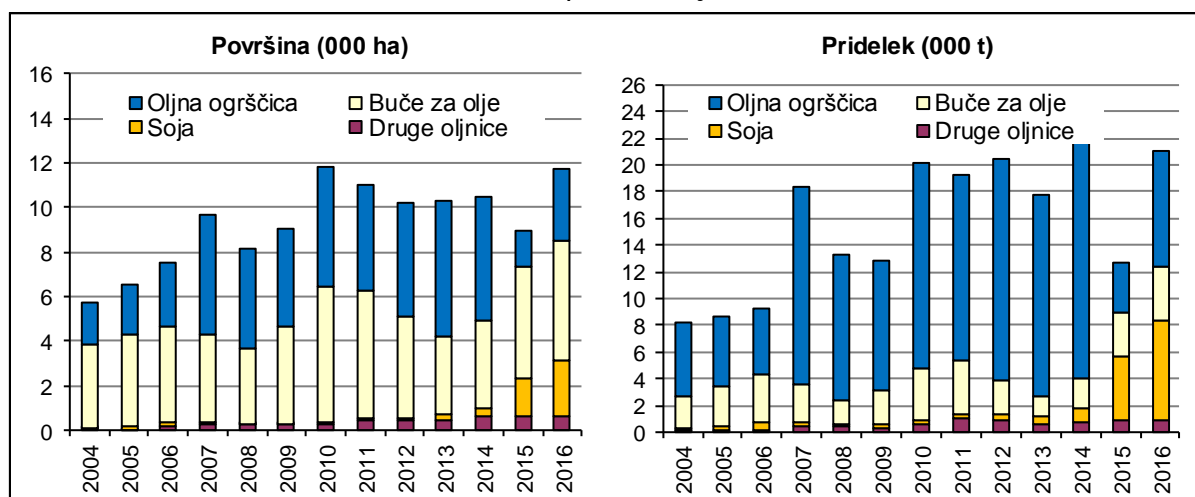
Vir: SURS, ARSKTRP (TIS), MKGP, preračuni KIS

2.2 Oljnice

Delež oljnic v vrednosti kmetijske pridelave, ki je bil po letu 2004 med 0,6 % in 1,5 %, se je leta 2016 nekoliko povečal in je znašal 1,5 % skupne vrednosti kmetijstva oziroma 2,8 % vrednosti rastlinske pridelave.

Površina oljnic se je leta 2016 po zelo opaznem zmanjšanju leto prej povečala za kar 31 %, k čemur so prispevale vse pomembnejše oljnice. Med oljnicami se je podobno kot v zadnjih letih zelo povečala površina oljnih buč (+10 %), še bolj izrazito pa njive, posejane s sojo (+45 %). Po velikem zmanjšanju leto prej se je za 94 % povečala tudi površina oljne ogrščice in se je tako približala dvema tretjinama posejanih njiv s to kulturo v obdobju 2011–2015. V setveni strukturi oljnic so do leta 2015 prevladovali oljna ogrščica in oljne buče, ki so v obdobju 2010–2014 skupaj dosegale povprečno 95 % pospravljenih površin, drugih oljnic je bilo precej manj. V letih 2015 in 2016 se je med najpomembnejšimi oljnicami ustalila tudi soja, saj je bilo na njivah z oljnicami v teh dveh letih 55 % oziroma 46 % oljnih buč, 18 % oziroma 27 % oljne ogrščice in 19 % oziroma 21 % soje.

Slika 7: Površina in pridelok oljnic; 2004–2016

Vir: SURS

Po oceni SURS je bila letina oljnic 2016, predvsem zaradi zelo dobre letine oljnih buč, soje in tudi oljne ogrščice, pomembno boljša od zelo skromne leto prej, vendar je ostala pod povprečjem obdobja 2011–2015. Hektarski pridelok buč za olje je bil za desetino večji kot leto prej in 27 % nad povprečjem zadnjih petih let, podobno se je gibal tudi rekordni pridelok soje (+9 % na letni ravni in 23 % nad povprečjem zadnjih let). Tudi hektarski pridelok oljne ogrščice je bil v primerjavi z zelo skromnim letom prej večji za 22 %, vendar je zaradi neugodnih vremenskih razmer zaostal za povprečjem zadnjih petih let (–6 %).

Skupni pridelok oljnic se je zaradi večjih površin in dobre letine leta 2016 povečal za dve tretjini (+66 %), v primerjavi s povprečjem zadnjih petih let pa je bilo pridelanih za 11 % več oljnic.

Preglednica 5: Pridelava oljnic; 2015 in 2016

	Površina (ha)		Indeks 2016/15	Pridelek (t/ha)		Indeks 2016/15	Skupni pridelek (t)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*		2015	2016*	
Oljnice skupaj	8.939	11.698	130,9	1,4	1,8	126,8	12.657	21.008	166,0
Oljna ogrščica	1.629	3.156	193,7	2,2	2,7	121,7	3.643	8.590	235,8
Sončnice	230	241	104,8	2,5	2,5	99,1	578	600	103,8
Soja	1.705	2.466	144,6	2,8	3,0	108,9	4.689	7.387	157,5
Oljne buče	4.939	5.410	109,5	0,7	0,8	110,2	3.410	4.117	120,7

* začasni podatki

Vir: SURS

Povprečni odkupni ceni oljne ogrščice in oljnih buč sta se leta 2016 znižali, odkupna cena soje pa se je zvišala (+7 %).

Preglednica 6: Odkupne cene oljnic; 2012–2016

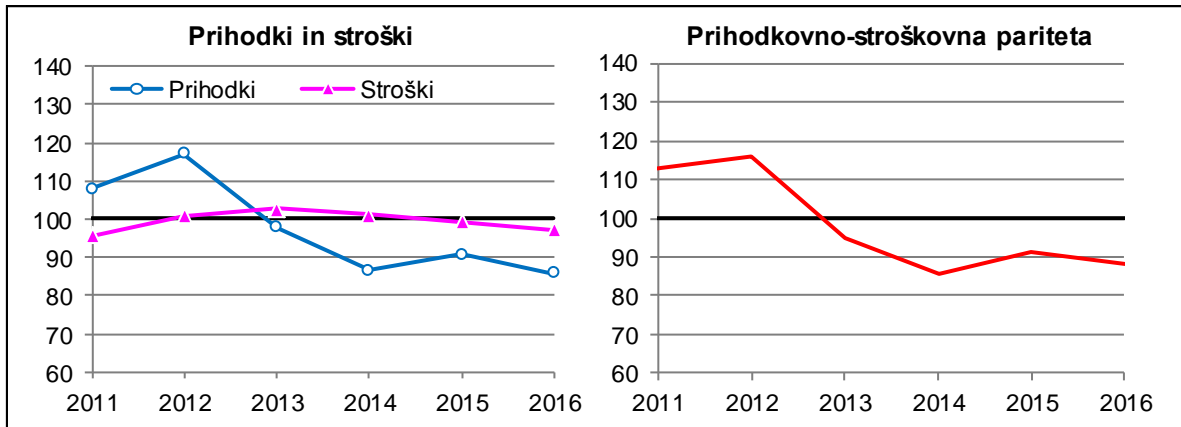
Odkupne cene (EUR/t)	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Oljna ogrščica	450	358	307	364	327	89,8
Oljne buče	2.938	2.834	3.378	3.775	2.956	78,3
Soja	400	382	322	293	315	107,4

Vir: SURS

V obdobju 2007–2014 so lahko pridelovalci oljnic na podlagi dodeljenih plačilnih pravic pridobili enotno plačilo za njive. V skladu s spremembami skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so leta 2015 na novo dodelili plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Po statistični klasifikaciji spada med oljnice tudi soja, ki je glede na shemo neposrednih plačil uvrščena med beljakovinske rastline, ki so bile v letih 2015 in 2016 upravičene do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezanega plačila je odvisna od števila upravičenih hektarjev in višine ovojnice za shemo v posameznem letu. V letih 2015 in 2016 sta bila shemi za beljakovinske rastline namenjena 2 % ovojnice za neposredna plačila, povprečno proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline je znašalo 320,6 EUR/ha oziroma 240,44 EUR/ha in je bilo leta 2017 ukinjeno. Od leta 2006 so pridelovalci upravičeni tudi do regresiranja zavarovanja pridelka, ki je leta 2016 znašalo 20 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

Gospodarske razmere na trgu z oljno ogrščico so se predvsem zaradi znižanja odkupnih cen poslabšale. Stroški pridelave v času spravila letine 2016 so se v primerjavi z letom prej znižali za okoli 2 %, prihodki pa so bili ob predpostavki nespremenjenega obsega pridelave in predpostavki 1 % nižjih neposrednih plačil (osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento) zaradi znižanja odkupnih cen za 5 % nižji kot v enakem obdobju leta 2015.

Slika 8: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Na gibanje stroškov pridelave oljne ogrščice so leta 2016 vplivale predvsem spremembe cen gnojil (–5 %) in stroški domačih strojnih storitev (–4 %). Prihodkovno-stroškovna pariteta je bila zaradi znižanja odkupnih cen in kljub nižjim stroškom pridelave pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Neugodna prihodkovno-stroškovna razmerja poleg podpovprečne letine pomenijo, da so bili ekonomski rezultati pri pridelavi oljne ogrščice slabi.

2.2.1 Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)*														
Oljnice skupaj	5.772	6.580	7.500	9.666	8.161	9.054	11.787	11.021	10.242	10.309	10.526	8.939	11.698	130,9
Oljna ogrščica	1.945	2.260	2.809	5.358	4.442	4.424	5.303	4.770	5.141	6.131	5.563	1.629	3.156	193,7
Sončnice	56	40	156	246	256	227	203	374	367	273	252	230	241	104,8
Soja	78	172	226	126	49	66	109	107	140	278	404	1.705	2.466	144,6
Buče za olje	3.693	4.108	4.302	3.936	3.414	4.324	6.141	5.718	4.512	3.433	3.943	4.939	5.410	109,5
Druge oljnice**	:	:	:	:	:	:	31	52	82	194	364	436	425	97,5
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)*														
Oljnice skupaj	1,4	1,3	1,2	1,9	1,6	1,4	1,7	1,8	2,0	1,7	2,3	1,4	1,8	126,8
Oljna ogrščica	2,8	2,4	1,8	2,8	2,5	2,2	2,9	2,9	3,2	2,5	3,6	2,2	2,7	121,7
Sončnice	1,4	2,2	1,2	1,7	1,6	1,5	2,3	2,6	2,4	1,9	2,1	2,5	2,5	99,1
Soja	2,9	1,9	2,3	2,8	2,8	2,9	2,7	2,7	2,5	1,7	2,6	2,8	3,0	108,9
Buče za olje	0,7	0,7	0,8	0,7	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7	0,8	110,2
PRIDELEK (t)*														
Oljnice skupaj	8.144	8.730	9.258	18.333	13.321	12.899	20.227	19.300	20.492	17.812	23.965	12.657	21.008	166,0
Oljna ogrščica	5.418	5.352	4.991	14.740	10.949	9.845	15.522	13.948	16.692	15.113	19.883	3.643	8.590	235,8
Sončnice	79	89	190	427	414	330	476	976	868	506	527	578	600	103,8
Soja	226	333	527	348	137	193	290	292	343	463	1.046	4.689	7.387	157,5
Buče za olje	2.422	2.957	3.550	2.818	1.821	2.532	3.888	3.985	2.542	1.588	2.269	3.410	4.117	120,7
Druge oljnice**	:	:	:	:	:	:	51	99	47	142	240	337	314	93,2
ODKUP (t)														
Oljnice skupaj	3.801	4.865	5.369	11.031	4.779	7.352	9.430	8.806	9.653	9.476	9.455	5.372	8.793	163,7
Oljna ogrščica	3.596	4.639	5.064	10.254	4.586	7.155	9.132	8.333	9.248	9.246	8.957	3.595	6.452	179,5
Buče za olje	203	225	162	249	147	197	283	358	318	116	97	192	321	167,6
Soja	:	:	:	:	:	:	:	:	:	103	324	1.459	1.893	129,7
ODKUPNE CENE (EUR/t)														
Oljna ogrščica	197	176	198	220	381	255	273	422	450	358	307	364	327	89,8
Buče za olje	1.641	1.493	2.034	1.988	2.389	2.610	3.112	2.998	2.938	2.834	3.378	3.775	2.956	78,3
Soja	:	:	:	:	:	:	:	:	:	382	322	293	315	107,4

* začasni podatki za leto 2016; ** po ocenah prevladuje konoplja

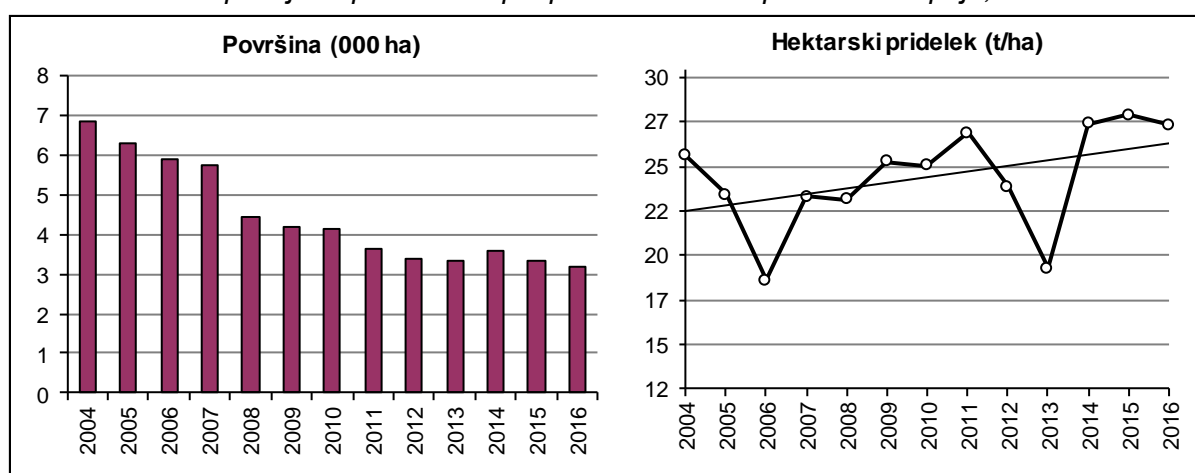
Vir: SURS

2.3 Krompir

Pridelava krompirja je v letu 2016 po prvih ocenah k vrednosti kmetijstva prispevala 1,8 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa 3,3 %. Oba deleža med leti precej nihata in sta se v primerjavi z letom prej, ko sta bila najnižja po letu 2004, povečala. Gibanje deležev vrednosti krompirja je bilo v obdobju 2004–2015 med 1,3 % in 2,5 % vrednosti kmetijstva ter med 2,4 % in 4,8 % vrednosti rastlinske pridelave.

Od leta 2000 je opazen trend zmanjševanja krompirja v setveni sestavi njiv. Izjema je leto 2014, ko se je delež krompirja povečal na 2,1 %, v letih 2015 in 2016 pa se je zmanjševanje spet nadaljevalo, saj je bil krompir leta 2016 pospravljen le z 1,8 % njiv. V tem letu je bilo pospravljenih 3,2 tisoč hektarja krompirja oziroma 5 % manj kot leta 2015.

Slika 9: Pospravljena površina in povprečni hektarski pridelki krompirja; 2004–2016

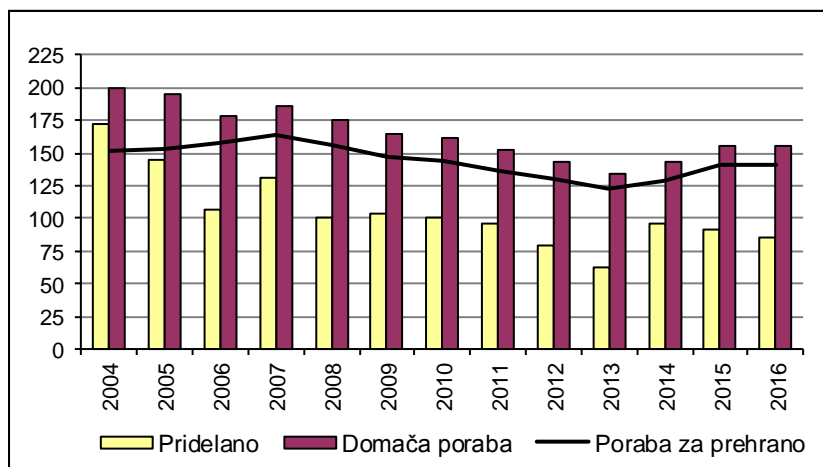
Vir: SURS

Po statističnih podatkih je bila letina krompirja 2016 kljub razmeroma neugodnim vremenskim razmeram, ki so povzročale veliko rastlinskih bolezni, dobra. Povprečni hektarski pridelok je s 26,8 t/ha za rekordnim pridelkom iz leta 2015 zaostal le za 2 %. Kljub dobri letini pa je bilo zaradi manjše pospravljene površine pridelanega za 7 % manj krompirja kot leta 2015. Skupna količina pridelanega krompirja je bila s 85 tisoč tonami na ravni povprečja zadnjih petih let (2011–2015).

Prek evidentiranih tržnih poti, ki jih spremlja SURS (odkup in dovoz na tržnice), je bilo leta 2016 prodanega okoli 5,2 tisoč ton krompirja, kar je 16 % manj kot leto prej. Prek odkupa in dovoza na tržnice se je v letu 2016 prodalo 6 %, v letu 2015 pa 7 % pridelanega krompirja.

Poraba krompirja v Sloveniji je že ves čas večja od pridelave. Leta 2016 je bilo uvoženih 79 tisoč ton krompirja, od tega 62 % v obliki predelanih proizvodov. Skupni uvoz krompirja se je leta 2016 povečal za 11 %. Močno se je povečal predvsem uvoz jedilnega krompirja (+35 %) in nekoliko manj tudi predelanega krompirja (+4 %), uvoz semenskega krompirja pa se je zmanjšal za 3 %. Izvoz krompirja se je povečal skupaj za 14 %, več se je izvozilo svežega krompirja (+64 %) in semenskega krompirja (+31 %), predelanega krompirja pa se je izvozilo za 27 % manj. Negativni saldo zunanje trgovine (izvoz-uvoz) se je leta 2016 zaradi pomembno večjega uvoza povečal za 7 odstotnih točk.

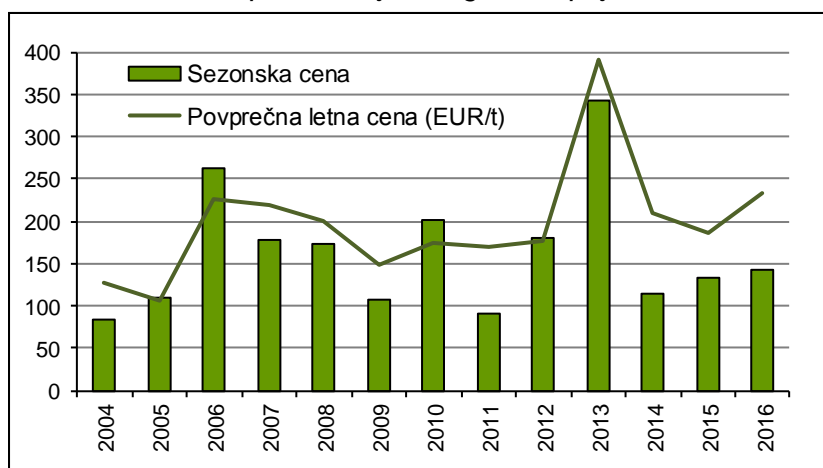
Slika 10: Pridelava in poraba krompirja (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Manjši obseg pridelave in opazno večja negativna bilanca zunanje trgovine sta vplivala na manjšo samooskrbo s krompirjem. V letu 2016 se je stopnja samooskrbe znižala za 4 odstotne točke in je bila približno toliko tudi pod ravniyo zadnjih petih let (2011–2015). Značilno za stopnjo samooskrbe s krompirjem v Sloveniji je precejšnje nihanje med leti. Tako imamo med letoma 2004 in 2015 gibanje samooskrbe med 46 % in 86 %. Ker v Sloveniji nimamo predelave krompirja, je zanimiva tudi stopnja samooskrbe s svežim krompirjem, ki se je leta 2016 znižala in je znašala 77 %. Do leta 2013 je opaziti trend zmanjševanja porabe krompirja, zadnje tri leta pa se poraba krompirja povečuje. V primerjavi z začetkom stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih od 2012 do 2016 porabilo v povprečju 13 % manj krompirja, pri čemer je bila poraba svežega krompirja za 28 % manjša, poraba predelanega krompirja pa se je povečala za 58 %. Prebivalec Slovenije je v letu 2016 v povprečju porabil skupaj 69 kg krompirja (+1 %), od tega 47 kg svežega (–2 %).

Slika 11: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2004–2016

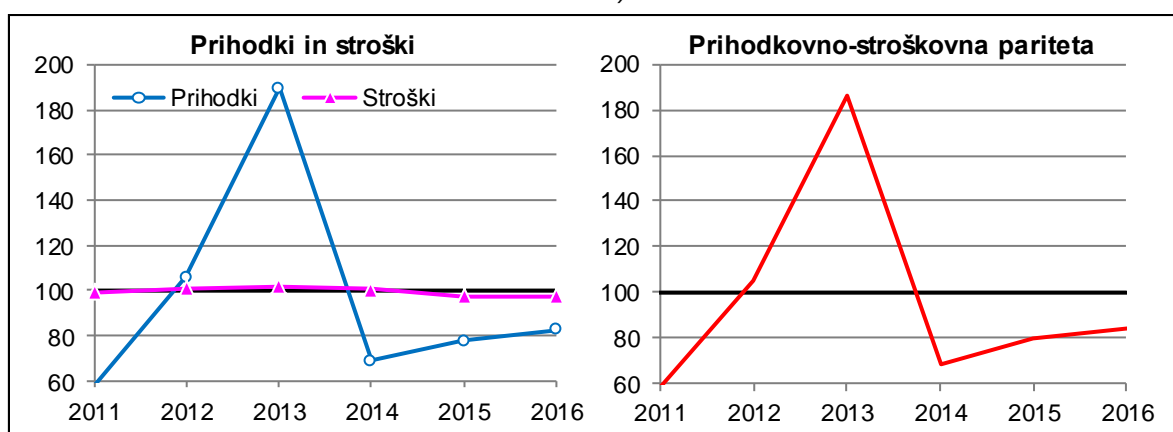
Vir: SURS, preračuni KIS

V zadnjih letih opazamo velika medletna in sezonska nihanja odkupnih cen krompirja, ki so odvisna predvsem od cen na evropskem trgu in manj od slovenske letine. Po podatkih SURS je bila na povprečni letni ravni leta 2016 odkupna cena jedilnega krompirja za četrtno višja kot v povprečju leta 2015, ko je bila relativno nizka, ter za 2 % nad povprečjem zadnjih petih let (2011–2015). Tudi sezonska cena krompirja od septembra do novembra 2016 se je zvišala, vendar je bilo njeno zvišanje manj intenzivno (+7 %).

Trg krompirja v EU, z izjemo pridelave krompirja za predelavo v škrob, ni enotno urejen s tržnim redom. V letih 2007–2014 so bili pridelovalci krompirja upravičeni do enotnega plačila za njive. V skladu s spremembami skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so se leta 2015 na novo dodelile plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 lahko pridelovalci zavarujejo svoje pridelke po regresirani stopnji, ki je v letih 2015 in 2016 znašala 20 %, možnost pa imajo pridobiti tudi povračilo dela plačane trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki je od sredine leta 2009 70 % (prej 50 %).

Pri pridelavi krompirja ekonomske razmere nihajo še bolj intenzivno kot v preostali rastlinski pridelavi. Leta 2016 je bila zaradi razmeroma dobre letine v Sloveniji in nekoliko manjše pridelave drugod po Evropi ponudba krompirja manjša in cene posledično pomembno višje kot leto prej. Odkupne cene krompirja so bile tako v jesenskih mesecih leta 2016 na povprečni letni ravni višje kot leto prej. V povprečju je bila odkupna cena krompirja od septembra do novembra 2016 za 7 % višja kot v enakih mesecih leta prej. Na podlagi modelnih izračunov ocenjujemo, da je bila pridelava krompirja letine 2016 ob upoštevanju nespremenjene košarice inputov stroškovno na ravni pridelave predhodne letine (–0,2 %).

Slika 12: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

V povprečju skoraj nespremenjene stroške pridelave krompirja so leta 2016 najbolj zaznamovale precej višje cene semena (+11 %) na eni ter precej nižji stroški gnojil (–11 %), domačih strojnih storitev (–3 %) in zavarovanja pridelka (–19 %) na drugi strani. Cenovno-stroškovno razmerje (upoštevana sezonska odkupna cena: september–november), ki je bilo v zadnjih letih izredno spremenljivo, se je v letih 2015 in 2016 nekoliko izboljšalo. Dobra letina krompirja in višje odkupne cene ter manj kot odstotno povišanje stroškov so vplivali na nekoliko boljše ekonomske rezultate v primerjavi z letino 2015, vendar ekonomski rezultati pri pridelavi krompirja kljub izboljšanju niso ugodni.

2.3.1 Pridelava krompirja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Krompir skupaj	6.833	6.306	5.900	5.736	4.427	4.175	4.124	3.640	3.386	3.307	3.600	3.319	3.163	95,3
Krompir, brez semenskega	6.746	6.252	5.825	5.662	4.337	4.138	4.076	3.590	3.341	3.265	3.562	3.284	3.135	95,5
– zgodnji	544	657	753	736	564	540	579	510	481	551	597	551	521	94,6
– pozni	6.202	5.595	5.072	4.926	3.773	3.598	3.497	3.080	2.860	2.714	2.965	2.733	2.614	95,6
Krompir, semenski	87	54	75	74	90	37	48	50	45	42	38	35	28	80,0
– od tega potrjena	72	38	42	46	42	37	40	48	42	38	29	21	18	89,8
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krompir skupaj	25,1	22,9	18,1	22,8	22,7	24,8	24,5	26,4	23,4	18,8	26,9	27,4	26,8	97,9
Krompir, brez semenskega	25,1	23,0	18,1	22,8	22,7	24,8	24,6	26,5	23,5	18,8	27,0	27,4	26,9	98,0
– zgodnji	21,2	16,9	14,9	20,2	20,8	20,3	20,3	22,0	21,3	18,7	23,4	22,7	22,3	98,5
– pozni	25,5	23,7	18,6	23,2	23,0	25,5	25,3	27,3	23,8	18,8	27,7	28,4	27,8	97,9
Krompir, semenski	22,5	22,1	21,2	23,5	20,5	23,1	20,0	19,3	20,1	17,2	16,8	26,5	21,8	82,5
PRIDELEK (t)														
Krompir skupaj	171.475	144.714	106.974	131.049	100.319	103.425	101.208	96.179	79.253	62.155	96.819	91.036	84.897	93,3
Krompir, brez semenskega	169.520	143.522	105.381	129.309	98.475	102.570	100.249	95.213	78.348	61.434	96.181	90.110	84.286	93,5
– zgodnji	11.519	11.114	11.243	14.852	11.747	10.978	11.738	11.220	10.251	10.319	13.999	12.483	11.631	93,2
– pozni	158.001	132.408	94.138	114.457	86.728	91.592	88.511	83.993	68.097	51.115	82.182	77.627	72.655	93,6
Krompir, semenski	1.955	1.192	1.593	1.740	1.844	855	959	966	905	721	638	926	611	66,0
– od tega potrjen	1.511	792	846	959	897	856	902	1.217	1.107	869	655	476	448	94,0

Vir: SURS (* začasni podatki), KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

2.3.2 Evidentirana prodaja krompirja (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ODKUP IN DOVOZ NA TRŽNICE	10.567	11.310	6.025	6.634	7.076	6.550	7.902	7.124	5.875	4.626	5.629	6.221	5.219	83,9
Odkup	9.664	10.455	5.241	5.655	6.078	5.671	7.100	6.365	5.220	4.122	5.237	5.862	4.802	81,9
Krompir, brez semenskega	9.115	9.570	4.588	5.019	5.298	4.902	6.369	5.495	4.478	3.449	4.939	5.597	4.485	80,1
– zgodnji	2.628	1.941	1.397	1.593	773	750	947	1.100	1.142	1.063	1.807	1.678	1.207	72,0
– pozni	6.487	7.629	3.191	3.426	4.526	4.152	5.423	4.395	3.337	2.386	3.132	3.919	3.278	83,6
Krompir, semenski	549	885	653	636	780	769	731	870	742	673	z	z	z	
Dovoz na živilske trge	904	856	784	979	998	879	802	760	655	504	393	358	417	116,4

z – zaupno

Vir: SURS

2.3.3 Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
KROMPIR SKUPAJ (brez škroba)														
Pridelano	171,5	144,7	107,0	131,0	100,3	103,4	101,2	96,2	79,3	62,2	96,8	91,0	84,9	93,3
Uvoz	56,3	45,9	64,3	67,4	65,3	65,2	63,9	69,9	66,8	74,3	69,5	70,6	78,7	111,4
Izvoz	3,0	5,8	4,7	3,3	2,9	2,5	5,6	14,9	8,1	8,2	10,0	9,4	10,7	113,8
Spremembe zalog	25,5	-10,5	-12,2	8,9	-11,9	1,4	-1,4	-1,6	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	-1,9	
Domača poraba	199,3	195,3	178,8	186,2	174,6	164,7	160,9	152,8	143,8	134,3	143,5	154,7	154,9	100,1
– krma	25,7	21,7	3,2	3,9	4,0	4,1	3,5	4,3	3,0	1,9	2,9	2,7	2,5	93,3
– seme	13,7	12,6	11,8	11,5	8,9	8,4	8,2	7,3	6,8	6,6	7,2	6,6	6,3	95,3
– izgube	8,6	7,2	5,3	6,6	5,0	5,2	5,1	4,8	4,0	3,1	4,8	4,6	4,2	93,3
– poraba za prehrano	151,3	153,7	158,5	164,3	156,7	147,0	144,1	136,3	130,1	122,7	128,6	140,8	141,8	100,7
Poraba na prebivalca (kg)	75,8	76,8	78,9	81,4	77,5	72,0	70,3	66,4	63,3	59,6	62,4	68,3	68,7	100,6
Stopnja samooskrbe (%)	86,0	74,1	59,8	70,4	57,4	62,8	62,9	63,0	55,1	46,3	67,5	58,8	54,8	
SVEŽ KROMPIR														
Pridelano	171,5	144,7	107,0	131,0	100,3	103,4	101,2	96,2	79,3	62,2	96,8	91,0	84,9	93,3
Uvoz	24,8	11,7	25,1	24,3	21,2	22,4	18,8	28,7	21,3	31,2	27,1	23,9	30,2	126,3
Izvoz	0,3	1,1	1,2	0,9	0,6	0,5	2,7	12,0	4,8	2,7	5,2	4,3	7,0	162,5
Spremembe zalog	25,5	-10,5	-12,2	8,9	-11,9	1,4	-1,4	-1,6	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	-1,9	
Domača poraba	170,5	165,7	143,0	145,6	132,8	123,9	118,7	114,5	101,7	96,6	105,9	113,1	110,1	97,3
– krma	25,7	21,7	3,2	3,9	4,0	4,1	3,5	4,3	3,0	1,9	2,9	2,7	2,5	93,3
– seme	13,7	12,6	11,8	11,5	8,9	8,4	8,2	7,3	6,8	6,6	7,2	6,6	6,3	95,3
– izgube	8,6	7,2	5,3	6,6	5,0	5,2	5,1	4,8	4,0	3,1	4,8	4,6	4,2	93,3
– poraba za prehrano	122,5	124,1	122,7	123,6	114,9	106,3	101,8	98,1	88,0	85,0	91,0	99,2	97,0	97,8
Poraba na prebivalca (kg)	61,4	62,0	61,1	61,2	56,8	52,0	49,7	47,8	42,8	41,3	44,1	48,1	47,0	97,7
Stopnja samooskrbe (%)	100,6	87,3	74,8	90,0	75,5	83,5	85,3	84,0	77,9	64,4	91,4	80,5	77,1	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.3.4 Odkupne cene krompirja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
EUR/t														
Krompir, brez semenskega	128,6	105,4	225,5	219,7	199,7	148,1	173,8	170,9	177,5	391,7	209,8	186,4	232,8	124,9
– zgodnji	186,9	158,7	264,4	298,5	285,2	281,8	270,6	251,2	242,8	537,7	288,3	315,7	418,7	132,6
– pozni	104,9	91,9	208,5	183,1	185,1	123,9	156,8	150,8	155,2	326,7	164,5	131,1	164,3	125,3
Sezonska cena*	84,8	110,6	263,9	176,9	172,2	107,8	202,5	90,0	181,4	342,5	113,8	133,1	142,2	106,8
Krompir, semenski	358,8	314,0	442,5	353,5	438,9	309,2	440,4	449,0	437,6	466,6	z	z	z	

z – zaupno

* tehtano povprečje odkupnih cen jedilnega krompirja septembra, oktobra in novembra

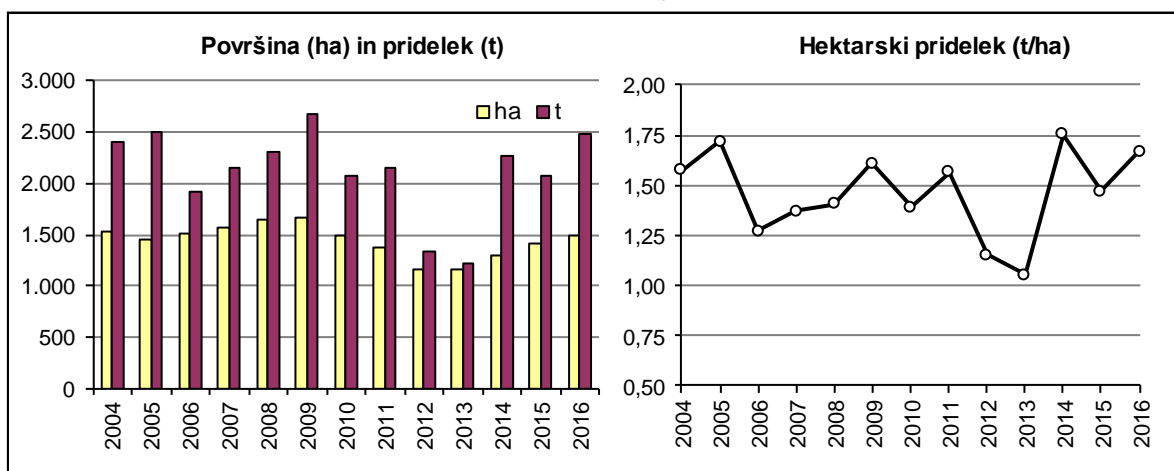
Vir: SURS, preračuni KIS

2.4 Hmelj

Pridelava hmelja od leta 2004 pomeni od 0,4 % do 2,6 % skupne vrednosti kmetijske proizvodnje oziroma od 0,7 % do 5,2 % vrednosti rastlinske pridelave.

Obseg hmeljišč se od leta 2013 povečuje, medtem ko se je pridelovalna površina v letih 2010–2012 zaradi velikih ekonomskih težav v hmeljarstvu zmanjševala. V letu 2016 so hmelj pospravili s 1.485 ha, kar je za 6 % več kot v letu prej, vendar še vedno nekoliko pod ravnijo petletnega obdobja pred začetkom velike krize v hmeljarskem sektorju (2005–2009).

Slika 13: Pridelava hmelja; 2004–2016

Vir: SURS

Leta 2016 je bilo pridelanih 2.478 ton hmelja, kar je za petino več kot leto prej in 37 % več kot v povprečju zadnjih petih let. Leta 2016 je zunanjetrgovinska bilanca (izvoz-uvoz) znašala 2.297 ton in je bila za dobro petino večja od predhodne ter največja po letu 2010. Povprečna odkupna cena hmelja se po letu 2011 povišuje in je bila leta 2016 za 18 % višja kot leto prej in za 70 % nad povprečjem zadnjih petih let.

Preglednica 7: Odkupne cene hmelja; 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Povprečna letna cena (EUR/kg)	3,24	3,38	4,62	5,62	6,61	117,5

Vir: SURS

V obdobju 2007–2014 so bili pridelovalci hmelja upravičeni do enotnega plačila, ki je od leta 2010 lahko vključevalo tudi zgodovinski dodatek za proizvodno vezana plačila v preteklosti (2004–2009). V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so se leta 2015 na novo dodelile plačilne pravice, na podlagi katerih lahko pridelovalci hmelja iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 so tudi pridelovalci hmelja upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki je v letih 2015 in 2016 znašalo 20 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 % trošarine).

2.4.1 Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
PRIDELAVA														
Površina (ha)	1.524	1.453	1.507	1.572	1.638	1.660	1.488	1.376	1.159	1.166	1.296	1.405	1.485	105,7
Hektarski pridelek (t/ha)	1,6	1,7	1,3	1,4	1,4	1,6	1,4	1,6	1,2	1,1	1,8	1,5	1,7	113,5
Pridelek (t)	2.398	2.501	1.916	2.157	2.304	2.669	2.073	2.154	1.338	1.227	2.270	2.065	2.478	120,0
ZUNANJA TRGOVINA (t)														
Izvoz	1.854	1.963	1.574	1.680	1.474	1.628	2.642	1.632	1.262	1.403	1.831	1.826	2.154	118,0
Uvoz	31	186	244	182	141	115	241	40	37	63	36	53	143	269,2
ODKUPNE CENE														
Hmelj (EUR/kg)	2,91	3,29	3,89	8,75	13,24	5,31	3,38	2,60	3,24	3,38	4,62	5,62	6,61	117,5

* pridelava in zunanja trgovina – začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5 Zelenjadnice

K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje je pridelava zelenjadnic v obdobju 2004–2015 prispevala med 3,1 % in 6 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa med 6,1 % in 10,5 %. Leta 2016 so imele zelenjadnice v skupni vrednosti kmetijske proizvodnje 6,9 %, v vrednosti rastlinske pridelave pa 12,7 %, kar je največ do zdaj.

Preglednica 8: Število kmetijskih gospodarstev, osnovna in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2013 in 2016

Zelenjadnice pri tržnih pridelovalcih	Skupaj		Indeks	Na prostem		Indeks	V zaščitenem prostoru		Indeks
	2013	2016	2016/13	2013	2016	2016/13	2013	2016	2016/13
Število kmetijskih gospodarstev (KMG)	1.169	1.264	108,1	1.087	1.227	112,9	401	460	114,7
Osnovna površina (ha)	1.587	1.836	115,7	1.500	1.729	115,3	87	106	122,2
Pridelovalna površina (ha)	1.982	2.251	113,6	1.873	2.124	113,4	108	127	117,7
Osnovna površina/KMG (ha)	1,36	1,45	107,0	1,38	1,41	102,1	0,22	0,23	106,5
Pridelovalna površina/KMG (ha)	1,70	1,78	105,0	1,72	1,73	100,4	0,27	0,28	102,6

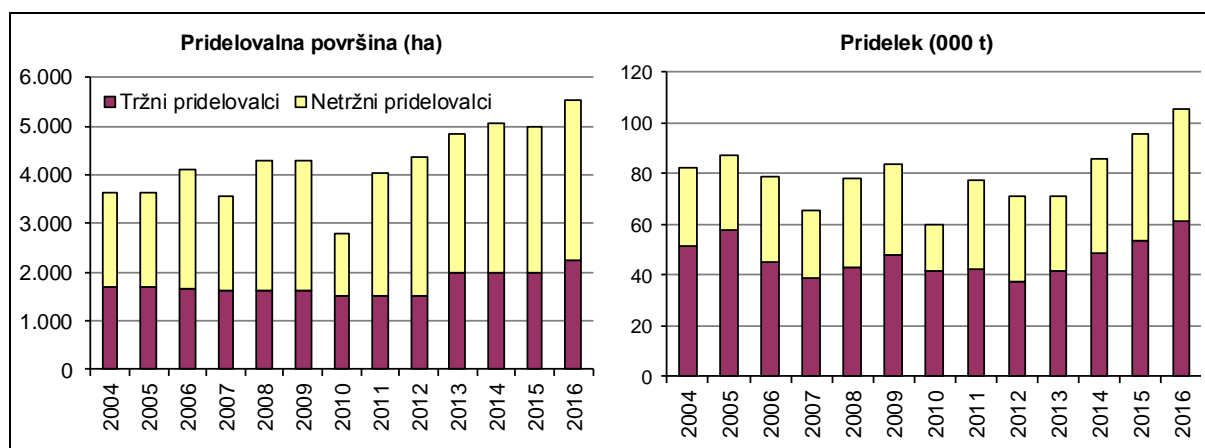
Vir: SURS (popisi tržnega vrtnarstva)

V Sloveniji se praviloma vsaka tri leta izvajajo tudi tržni popisi vrtnarstva, s katerimi so popisana kmetijska gospodarstva, ki pridelujejo zelenjadnice za prodajo. Podatki popisa v letu 2016 kažejo, da sta se število kmetijskih gospodarstev in površina s tržno pridelavo zelenjadnic v primerjavi z letom 2013 povečala. Kmetijskih gospodarstev s tržno pridelavo zelenjadnic je bilo 1.264, pridelavi zelenjadnic za trg pa je bilo namenjenih za 16 % več površin kot ob prejšnjem popisu. Tržne zelenjadnice so leta 2016 pridelovali na 1.836 ha (osnovna površina), posamezno kmetijsko gospodarstvo pa je zelenjadnice pridelovalo na 1,45 ha. Po letu 2010 so opazne pozitivne spremembe v strukturi pridelave zelenjadnic za prodajo, saj se je površina na posamezno kmetijsko gospodarstvo povečala z dobrega hektarja na skoraj hektar in pol (+42 %). Še vedno pa pridelava zelenjadnic v Sloveniji večinoma poteka na prostem, saj je kar 94 % vseh površin za tržno pridelavo zelenjadnic na prostem.

V strukturi rabe njiv in vrtov so osnovne površine zelenjadnic v povprečju zadnjih petih let (2011–2015) zavzemale 2,2 %, njihov delež na njivah je bil leta 2016 nadpovprečen in je znašal 2,6 %. Skupna pridelovalna površina zelenjadnic je navadno za slabo četrtno večja od osnovne površine in je v obdobju 2004–2015 obsegala od 2.803 do 5.057 ha. Leta 2016 so bile po statističnih podatkih zelenjadnice pospravljene s 5,5 tisoč hektarjev njiv, kar je za desetino več kot leto prej in največ do zdaj. Po podatkih zadnjega popisa tržnega vrtnarstva so se površine, namenjene tržni pridelavi zelenjadnic, povečale za 14 % in so z 2.251 ha največje po letu 2000.

Ker večina pridelave zelenjadnic še vedno poteka na prostem, imajo v zelenjadarstvu na pridelek velik vpliv vremenski dejavniki, ki so bili kljub svoji spremenljivosti pridelavi zelenjadnic še kar naklonjeni. Povprečni hektarski pridelek zelenjadnic je bil v povprečju na ravni lanskega, pri čemer je bila letina posameznih zelenjadnic pri nekaterih vrstah boljša (zelje, kitajski kapus, korenovke, paprika, kumare za vlaganje, bučke, čebula, por, grah, šparglji), pri nekaterih vrstah pa slabša kot leto prej (cvetača in brokoli, ohrovt, solatnice, špinača, paradižnik, česen, solatne kumare, stročji fižol). Povprečni hektarski pridelek zelenjadnic je bil leta 2016 za 11 % nad povprečjem zadnjih petih let (2011–2015), saj so le redke zelenjadnice obrodile podpovprečno. Podpovprečni pridelek so imeli česen, endivija, radič, špinača in kitajski kapus.

Slika 14: Površina in pridelok zelenjadnic; 2004–2016

Vir: SURS

V Sloveniji smo leta 2016 zaradi pomembno večjih površin in relativno dobre letine pridelali za desetino več zelenjadnic kot leta 2015, količina pridelanih zelenjadnic je prvič preseгла 100 tisoč ton in je bila največja po letu 1991.

Preglednica 9: Pridelava zelenjadnic; 2015 in 2016

	Površina (ha)		Indeks 2016/15	Pridelek (t/ha)		Indeks 2016/15	Skupni pridelok (t)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*		2015	2016*	
Zelenjadnice skupaj	5.002	5.517	110,3	19,1	19,1	100,1	95.547	105.506	110,4
Od tega:									
– solata	732	752	102,7	16,2	16,3	100,6	11.854	12.253	103,4
– belo zelje	588	619	105,3	34,3	35,1	102,2	20.175	21.698	107,5
– fižol za stročje	513	534	104,1	6,0	6,0	99,8	3.062	3.180	103,9
– endivija in radič	631	598	94,8	15,1	13,9	92,3	9.520	8.324	87,4
– čebula	330	449	136,1	22,1	24,2	109,8	7.286	10.886	149,4
– paradižnik	192	204	106,3	45,3	42,4	93,6	8.704	8.652	99,4
– paprika	152	150	98,7	26,2	26,8	102,3	3.987	4.024	100,9

* začasni podatki

Vir: SURS

Odkup in prodaja na tržnicah se zadnja štiri leta povečujeta, povprečno sta se v letu 2016 povečala za dobro petino in sta zajela približno toliko pridelka tržnih pridelovalcev zelenjadnic (24 %) kot leto prej.

Leta 2016 je bilo v sveži in predelani obliki porabljenih 253 tisoč ton zelenjave, kar je za 6 % več kot leto prej in 15 % nad povprečjem zadnjih petih let. Slovenija je neto uvoznica zelenjave. Leta 2016 je bilo uvoženih 164 tisoč ton zelenjave, od tega 61 % sveže.

Preglednica 10: Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2012–2016

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Zelenjava** skupaj	12.439	13.872	15.967	17.650	16.591	149.584	153.238	157.665	163.656	164.046
Predelana zelenjava**	2.733	3.905	3.663	3.074	3.368	54.389	55.456	58.267	59.392	63.261
Sveža zelenjava**, od tega:	9.706	9.967	12.304	14.576	13.223	95.195	97.782	99.397	104.264	100.785
– zelje	157	129	211	311	598	3.523	5.559	3.522	3.887	3.640
– solata	439	276	179	246	489	9.272	9.340	8.556	8.121	8.676
– radič	180	88	49	71	110	3.078	2.890	2.927	2.736	2.338
– paprika	456	1.384	1.724	2.288	2.389	9.576	9.079	10.181	10.848	11.153
– paradižnik	1.430	1.944	3.096	2.861	3.991	13.213	13.717	13.861	13.599	13.466
– kumare	553	345	565	206	317	4.223	3.656	4.344	3.870	4.242
– čebula	1.868	2.159	2.956	2.079	1.968	13.139	14.506	14.907	14.270	13.481

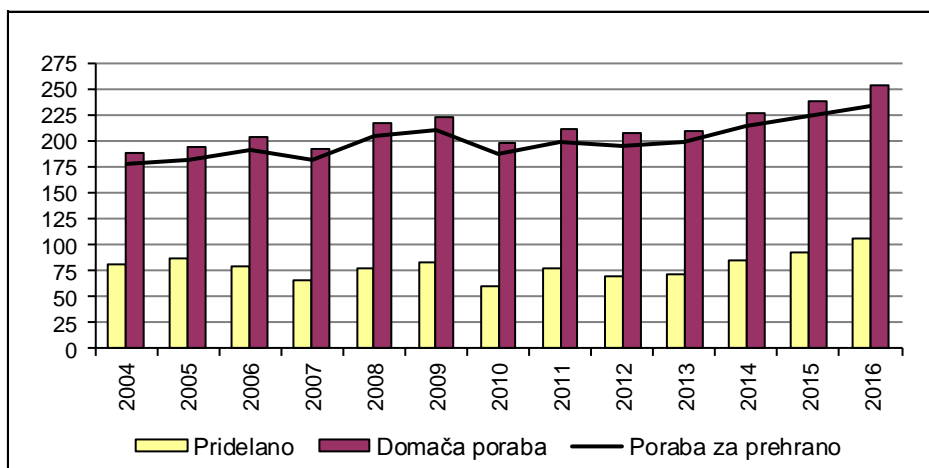
* začasni podatki

** vključno z lubenicami in melonami

Vir: SURS, preračuni KIS

Skupni uvoz zelenjave je ostal skoraj na ravni leta prej, od tega se je uvoz sveže zelenjave zmanjšal za 3 %. Izvoz zelenjave, ki je leta 2016 obsegal približno 17 tisoč ton (od tega je bilo okoli 80 % sveže zelenjave), se je v primerjavi z letom 2015 zmanjšal za 6 %. V količinski strukturi zunanje trgovine sveže zelenjave so najpomembnejše zelenjadnice čebula, paradižnik, paprika, solata, kumare in zelje.

Slika 15: Pridelava in poraba zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Stopnja samooskrbe z zelenjavo je v Sloveniji razmeroma nizka, vendar ima v zadnjih letih trend rasti. Za stopnjo samooskrbe so značilna velika medletna nihanja, ki so odvisna predvsem od obsega pridelave. Leta 2016 je bila zaradi večje pridelave stopnja samooskrbe z zelenjavo najvišja po letu 2005 in je po prvih ocenah znašala 42 % (s svežo zelenjavo 55 %). Poraba zelenjave ima trend rasti, v primerjavi z začetkom stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih 2011–2015 porabilo v povprečju 25 % več zelenjave, poraba sveže zelenjave pa je bila v tem obdobju večja za okoli 20 %. Leta 2016 je prebivalec Slovenije porabil največ zelenjave do zdaj (113 kilogramov skupaj, 84 kilogramov sveže).

Leta 2016 so se na povprečni letni ravni cene zelenjadnic znižale v povprečju za 3 %, odkupne cene zelenjadnic pa so se spremenile v obe smeri.

Preglednica 11: Odkupne cene zelenjadnic; 2012–2016

Odkupne cene (EUR/kg)	2012	2013	2014	2015	2016
Zelje	0,24	0,31	0,24	0,25	0,24
Solata	0,58	0,98	0,70	0,82	0,74
Paprika	0,77	0,86	0,79	0,90	0,76
Paradižnik	0,91	0,94	1,33	1,30	z
Kumare, solatne	0,46	0,56	0,47	0,46	0,44
Čebula	0,43	0,54	0,37	0,32	0,41

z – zaupno

Vir: SURS

V letih 2007–2014 so lahko pridelovalci zelenjadnic pridobili enotno plačilo za njive. V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so leta 2015 na novo dodelili plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci zelenjadnic so poleg tega upravičeni tudi do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezanega plačila za zelenjadnice je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih hektarjev in višine ovojnice za to shemo. V letih 2015 in 2016 je bilo shemi za zelenjadnice namenjeno 1,5 % ovojnice za neposredna plačila, povprečno proizvodno vezano plačilo pa je bilo leta 2015 1.976,0 EUR/ha, leta 2016 pa 1.337,25 EUR/ha. Tudi pri zavarovanju zelenjadnic je bilo leta 2016 mogoče uveljaviti regres v vrednosti 20 % zavarovalne premije. Pridelovalci pa lahko uveljavijo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

2.5.1 Površina zelenjadnic skupaj

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
OSNOVNA POVRŠINA (ha)	2.904	2.891	3.169	2.752	3.421	3.406	2.276	3.288	3.843	3.881	4.051	4.008	4.519	112,7
PRIDELOVALNA POVRŠINA (ha)														
Zelenjadnice skupaj	3.631	3.614	4.099	3.550	4.294	4.275	2.803	4.048	4.371	4.845	5.057	5.001	5.517	110,3
Belo zelje	699	696	805	711	841	838	578	582	611	632	651	588	619	105,3
Ohrovt	59	58	62	54	65	64	37	33	34	42	43	44	45	102,3
Kitajski kapus	20	20	29	28	30	30	9	8	8	16	16	20	19	95,0
Cvetača in brokoli	97	97	104	86	95	95	54	81	87	102	105	103	91	88,3
Solata	353	352	442	386	463	461	298	542	591	639	671	732	752	102,7
Endivija	164	163	175	150	184	183	102	174	191	227	239	227	199	87,7
Radič	218	217	233	204	244	243	151	188	202	295	304	404	399	98,8
Špinača	33	33	27	24	28	28	23	16	16	20	20	35	31	88,6
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	117	129	136	144	100	87	87,0
Korenček	125	124	162	141	171	170	94	149	162	190	199	175	258	147,4
Rdeča pesa	121	120	147	130	153	153	86	112	120	117	122	118	165	139,8
Paradižnik	165	164	175	145	187	186	117	201	221	220	233	192	204	106,3
Paprika	203	203	176	161	183	182	117	139	146	145	150	152	150	98,7
Kumare	135	134	145	119	155	154	89	142	157	156	166	123	131	106,5
– solatne	56	56	61	51	65	65	42	73	80	79	84	62	60	96,8
– za vlaganje	79	78	84	68	90	89	47	69	77	77	82	61	71	116,4
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	121	130	107	113	89	136	152,8
Čebula	286	285	260	226	273	272	193	295	319	356	371	330	449	136,1
Česen	35	35	45	36	48	48	38	61	67	125	129	146	183	125,3
Por	32	32	36	34	37	37	30	25	25	22	22	42	49	116,7
Fižol, svež	490	486	616	489	666	661	360	563	628	643	686	512	534	104,3
– visok	321	318	403	318	436	432	234	395	442	439	469	278	294	105,8
– nizek	169	167	214	171	230	228	126	168	186	204	217	234	240	102,6
Grah, svež	52	52	68	55	73	73	41	51	57	56	59	60	68	113,3
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	30	30	66	66	70	54	77,1
Druge zelenjadnice	344	344	392	374	399	399	386	418	440	533	547	739	892	120,7

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.2 Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Hektarski pridelek zelenjadnic (t/ha)														
Zelenjadnice skupaj	22,6	24,2	19,2	18,4	18,2	19,6	21,4	19,1	16,2	14,7	17,0	19,1	19,1	103,5
Belo zelje	34,9	35,9	32,4	28,8	32,0	33,9	35,0	35,9	28,4	25,6	32,0	34,3	35,1	101,8
Ohrovt	24,2	23,9	19,7	19,6	19,6	19,8	19,6	22,7	18,3	20,6	21,9	23,6	22,3	94,4
Kitajski kapus	26,7	27,2	29,5	24,3	24,9	25,3	25,4	24,9	23,3	20,5	23,6	21,2	22,1	104,8
Cvetača in brokoli	18,1	18,1	14,3	16,4	16,0	20,0	18,4	15,4	14,9	12,7	15,4	16,5	15,3	97,6
Solata	20,9	21,1	19,0	18,2	18,4	18,9	19,4	17,3	15,0	13,3	15,6	16,2	16,3	101,7
Endivija	19,4	19,8	17,9	16,8	17,0	17,0	18,0	16,4	14,5	14,4	16,2	16,3	15,5	95,3
Radič	15,9	16,0	14,2	14,6	13,6	14,2	15,2	15,1	12,7	11,9	13,9	14,4	13,1	93,2
Špinača	10,9	12,4	11,9	10,3	11,8	12,9	10,3	13,4	12,0	12,5	14,8	11,6	10,2	95,1
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	5,3	5,6	4,9	6,0	6,4	5,7	91,0
Korenček	21,0	22,1	18,2	18,0	19,2	22,9	21,7	20,0	16,7	16,5	17,7	19,5	21,7	112,7
Rdeča pesa	23,3	25,0	21,2	21,6	20,7	25,3	23,4	22,9	19,4	17,1	21,5	23,6	24,1	104,8
Paradižnik	33,0	40,5	26,4	30,4	25,2	23,4	32,2	27,4	33,1	31,3	28,4	45,3	42,4	142,7
Paprika	30,2	50,4	27,1	22,7	23,4	25,1	28,8	26,6	23,2	22,4	23,9	26,2	26,8	101,5
Kumare	23,3	27,6	19,6	17,5	16,7	21,9	26,0	21,9	16,9	16,5	19,7	21,8	20,3	91,2
– solatne	29,6	39,8	25,9	21,0	20,7	31,5	38,0	28,2	21,3	21,6	25,8	28,5	26,2	88,6
– za vlaganje	18,8	18,9	15,1	14,9	13,7	14,9	15,3	15,2	12,4	11,2	13,4	15,0	15,4	103,0
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	24,6	19,3	17,9	19,8	23,9	26,2	108,8
Čebula	25,7	25,3	20,7	20,0	19,6	22,0	24,2	21,5	18,4	17,1	20,4	22,1	24,2	111,4
Česen	7,8	6,9	6,3	7,1	6,3	6,4	7,7	7,4	6,2	6,6	7,1	6,7	6,0	92,9
Por	26,6	22,7	23,0	18,6	21,6	24,1	20,3	20,1	20,0	16,6	18,4	18,3	18,9	102,7
Fižol za stročje	5,6	6,4	4,6	4,9	4,5	5,1	5,3	5,6	3,6	3,8	5,0	6,0	6,0	98,7
– visok	5,7	6,8	4,8	5,0	4,8	5,3	5,6	5,9	3,9	4,0	5,1	6,8	6,7	99,1
– nizek	5,5	5,6	4,1	4,5	4,0	4,7	4,8	4,8	2,8	3,5	4,7	5,0	5,0	97,6
Grah, svež	4,1	4,4	3,7	3,8	3,5	3,8	3,8	3,4	3,3	2,4	3,6	3,6	3,8	107,3
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	3,9	3,2	3,3	3,4	3,9	4,3	103,4
Druge zelenjadnice	23,1	18,9	15,8	14,4	11,9	12,7	16,8	16,2	13,6	12,3	14,8	18,3	16,3	87,2

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.3 Skupni pridelek zelenjadnic skupaj

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Skupni pridelek zelenjadnic (t)														
Zelenjadnice skupaj	82.063	87.579	78.831	65.223	78.194	83.868	59.984	77.292	70.759	71.273	86.209	95.547	105.506	114,1
Belo zelje	24.422	25.008	26.050	20.486	26.897	28.390	20.241	20.870	17.362	16.207	20.851	20.175	21.698	107,2
Ohrvt	1.418	1.395	1.214	1.046	1.268	1.273	725	750	623	865	942	1.038	1.003	96,5
Kitajski kapus	528	536	858	668	746	749	229	199	186	328	377	424	420	99,5
Cvetača in brokoli	1.755	1.756	1.484	1.408	1.521	1.891	996	1.246	1.299	1.294	1.625	1.697	1.395	86,3
Solata	7.368	7.434	8.398	7.013	8.500	8.694	5.781	9.380	8.887	8.507	10.474	11.854	12.253	104,5
Endivija	3.182	3.238	3.132	2.527	3.119	3.121	1.836	2.849	2.762	3.280	3.868	3.705	3.093	83,5
Radič	3.470	3.475	3.304	2.976	3.313	3.445	2.302	2.836	2.562	3.517	4.230	5.815	5.231	92,0
Špinača	363	412	326	251	329	364	236	215	192	250	298	406	316	84,3
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	618	727	666	864	635	493	79,1
Korenček	2.632	2.747	2.952	2.528	3.280	3.897	2.039	2.974	2.709	3.132	3.518	3.406	5.591	166,1
Rdeča pesa	2.817	3.010	3.106	2.805	3.167	3.860	2.013	2.566	2.324	2.001	2.631	2.788	3.970	146,6
Paradižnik	5.431	6.629	4.610	4.400	4.704	4.344	3.766	5.512	7.313	6.892	6.607	8.704	8.652	151,7
Paprika	6.140	10.227	4.777	3.650	4.286	4.562	3.375	3.701	3.381	3.249	3.594	3.987	4.024	100,2
Kumare	3.145	3.708	2.848	2.077	2.581	3.367	2.313	3.104	2.656	2.567	3.273	2.679	2.662	97,1
– solatne	1.663	2.224	1.582	1.067	1.345	2.033	1.594	2.058	1.704	1.704	2.168	1.767	1.569	85,7
– za vlaganje	1.482	1.485	1.266	1.010	1.236	1.334	719	1.046	952	863	1.105	912	1.093	119,8
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	2.972	2.506	1.913	2.240	2.127	3.557	166,2
Čebula	7.360	7.212	5.391	4.516	5.343	5.997	4.667	6.333	5.869	6.074	7.563	7.286	10.886	151,6
Česen	275	240	280	254	301	307	292	449	413	821	912	980	1.089	116,5
Por	842	716	824	634	799	882	608	503	500	366	407	768	925	119,8
Fizol za stročje	2.736	3.112	2.817	2.372	3.027	3.370	1.921	3.154	2.244	2.445	3.407	3.062	3.180	102,9
– visok	1.815	2.167	1.934	1.602	2.100	2.292	1.314	2.341	1.725	1.741	2.392	1.886	1.981	104,8
– nizek	920	946	883	770	927	1.078	607	813	519	704	1.015	1.175	1.199	100,1
Grah, svež	215	225	252	210	255	280	156	174	186	135	216	213	259	121,6
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	117	95	218	224	270	233	79,8
Druge zelenjadnice	7.966	6.496	6.207	5.402	4.758	5.075	6.488	6.770	5.963	6.546	8.088	13.527	14.577	105,2

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.4 Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
PRIDELOVALNA POVRŠINA – TRŽNI (ha)														
Zelenjadnice	1.708	1.708	1.641	1.630	1.628	1.629	1.498	1.497	1.497	1.982	1.982	1.982	2.251	113,6
Belo zelje	364	364	377	377	377	377	350	350	350	371	371	371	385	103,7
Ohrovt	30	30	25	25	25	25	17	17	17	25	25	25	23	93,5
Kitajski kapus	14	14	22	22	22	22	5	5	5	13	13	13	11	84,9
Cvetača in brokoli	73	73	73	62	62	62	38	38	38	53	53	53	37	69,7
Solata	153	153	186	186	186	186	163	162	162	213	213	213	191	89,8
Endivija	76	76	61	61	61	61	42	41	41	79	79	79	39	49,6
Radič	115	115	101	101	101	101	81	81	81	174	174	174	150	86,0
Špinača	23	23	14	14	14	14	16	16	16	20	20	20	15	74,6
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	25	25	33	33	33	15	45,6
Korenček	47	47	63	63	63	63	42	42	42	70	70	70	144	207,2
Rdeča pesa	60	60	70	70	70	70	45	45	45	42	43	43	84	197,6
Paradižnik	56	56	36	36	36	36	43	43	43	42	42	42	42	99,1
Paprika	147	147	105	105	105	105	79	80	80	80	80	80	73	91,6
Kumare	42	41	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	24	96,2
– solatne	20	20	15	15	15	15	17	17	17	17	17	17	10	60,6
– za vlaganje	22	22	11	11	11	11	8	8	8	8	8	8	14	165,9
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	52	52	30	30	30	72	241,6
Čebula	164	164	104	104	104	104	110	109	109	147	147	147	252	171,4
Česen	3	3	3	3	3	3	16	10	10	67	67	67	97	144,1
Por	25	25	27	27	27	27	25	25	25	22	22	22	28	126,7
Fižol za stročje	33	33	32	32	32	32	50	51	51	67	68	68	53	78,2
– visok	16	16	13	13	13	13	27	28	28	26	26	26	21	79,5
– nizek	17	17	19	19	19	19	23	23	23	41	41	41	32	77,3
Grah, svež	4	4	7	7	7	7	8	8	8	7	7	7	11	159,4
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	30	30	66	66	66	50	76,0
Druge zelenjadnice	280	280	310	310	310	310	343	242	242	335	335	335	456	135,9

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.5 Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
HEKTARSKI PRIDELEK – TRŽNI (t/ha)														
Zelenjadnice skupaj	30,0	33,6	27,5	23,7	26,5	29,4	27,6	28,4	25,1	21,1	24,5	26,9	27,1	106,7
Belo zelje	42,8	45,0	43,0	33,5	42,9	46,1	42,0	43,7	35,0	32,4	40,0	40,8	42,4	103,3
Ohrovt	28,3	28,7	24,2	22,5	25,8	25,4	24,1	29,9	21,6	25,7	26,2	28,9	28,3	97,6
Kitajski kapus	29,2	29,8	33,2	25,8	28,1	28,0	33,2	31,2	28,2	22,4	25,4	24,2	27,4	113,9
Cvetača in brokoli	19,3	19,1	15,2	18,1	18,1	24,0	20,8	19,2	19,7	15,9	18,9	20,6	19,8	104,1
Solata	26,0	26,4	24,5	21,3	23,4	24,6	22,5	22,7	20,5	16,6	19,8	22,0	23,0	107,7
Endivija	23,1	23,4	23,1	19,6	22,0	22,2	21,8	21,8	19,9	19,7	21,0	20,8	21,5	103,3
Radič	17,8	17,9	15,9	16,6	15,8	16,9	16,9	16,9	13,9	13,1	15,2	16,6	14,4	91,0
Špinača	12,0	14,0	15,6	11,5	15,1	18,0	11,3	13,4	12,0	12,5	14,8	13,7	12,4	102,6
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	8,0	7,1	6,9	8,2	7,7	6,9	94,1
Korenček	27,2	29,5	23,5	21,1	27,0	36,1	27,9	28,9	25,3	22,3	22,6	24,5	25,9	108,1
Rdeča pesa	25,7	29,9	25,5	24,4	24,2	34,2	27,2	29,2	23,4	20,8	27,0	30,6	29,0	100,9
Paradižnik	51,3	79,0	56,0	63,8	59,5	46,9	54,1	51,2	94,4	96,6	94,4	128,4	129,0	223,7
Paprika	34,9	63,0	35,4	27,1	31,2	33,2	35,2	34,2	30,7	30,7	32,2	34,6	38,2	109,4
Kumare	35,1	50,9	44,2	28,2	31,7	58,7	55,4	49,0	35,0	37,1	44,0	40,0	39,9	93,8
– solatne	46,9	77,4	59,3	33,8	40,7	85,7	71,1	62,2	42,9	45,8	56,6	51,2	66,0	119,8
– za vlaganje	24,2	26,5	23,6	20,4	19,3	21,9	22,0	21,0	18,0	18,6	19,4	18,0	21,2	118,6
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	33,1	25,3	26,7	25,8	30,0	33,0	108,3
Čebula	30,9	29,9	26,9	23,5	26,1	31,6	29,3	27,3	23,5	21,5	25,6	26,9	28,9	110,2
Česen	8,1	8,2	8,0	10,3	10,2	8,8	9,6	9,0	6,2	7,4	7,7	7,1	6,0	92,7
Por	29,5	24,7	25,9	19,8	25,1	27,8	21,6	20,1	20,0	16,6	18,4	21,4	22,6	104,9
Fižol za stročje	4,4	6,6	5,2	6,1	4,9	7,3	5,7	5,6	4,4	5,0	6,9	7,2	7,6	99,5
– visok	3,9	6,2	5,7	6,6	5,9	9,4	5,4	6,0	4,8	6,9	10,8	10,5	10,5	98,1
– nizek	5,0	7,1	4,9	5,8	4,2	5,8	6,0	5,1	3,8	3,9	4,4	5,1	5,7	100,2
Grah, svež	4,6	5,0	4,2	4,8	4,3	4,3	4,1	4,0	3,1	2,3	5,2	5,2	4,5	84,9
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	3,9	3,2	3,3	3,4	3,9	4,3	103,1
Druge zelenjadnice	23,8	19,4	15,8	15,2	12,8	13,6	17,7	21,0	17,2	14,7	18,2	22,7	18,4	77,9

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.6 Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
SKUPNI PRIDELEK – TRŽNI (t)														
Zelenjadnice skupaj	51.222	57.423	45.128	38.644	43.218	47.828	41.382	42.536	37.590	41.813	48.567	53.391	60.943	121,2
Belo zelje	15.585	16.366	16.186	12.601	16.174	17.369	14.694	15.286	12.256	12.004	14.849	15.158	16.317	107,1
Ohrovt	846	859	600	558	645	631	410	508	368	643	644	712	650	91,3
Kitajski kapus	415	424	728	566	618	614	166	156	141	291	329	313	301	96,8
Cvetača in brokoli	1.420	1.404	1.118	1.122	1.123	1.494	791	729	747	841	1.005	1.092	734	72,5
Solata	3.988	4.051	4.561	3.955	4.358	4.565	3.664	3.679	3.321	3.543	4.205	4.671	4.393	96,7
Endivija	1.747	1.769	1.421	1.206	1.344	1.365	916	895	816	1.560	1.650	1.640	839	51,2
Radič	2.040	2.059	1.608	1.679	1.598	1.705	1.372	1.371	1.125	2.271	2.643	2.896	2.165	78,3
Špinača	277	323	219	161	211	252	180	215	192	250	298	275	186	76,5
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	199	178	229	270	252	103	42,9
Korenček	1.279	1.389	1.476	1.324	1.691	2.267	1.172	1.215	1.063	1.560	1.574	1.706	3.732	224,0
Rdeča pesa	1.552	1.803	1.774	1.700	1.691	2.378	1.223	1.314	1.055	872	1.147	1.301	2.436	199,5
Paradižnik	2.849	4.385	1.995	2.272	2.117	1.671	2.327	2.200	4.061	4.056	4.002	5.445	5.420	221,6
Paprika	5.132	9.272	3.705	2.834	3.264	3.474	2.784	2.735	2.453	2.457	2.566	2.755	2.789	100,2
Kumare	1.457	2.109	1.116	712	801	1.484	1.384	1.226	874	928	1.097	997	957	90,3
– solatne	934	1.536	865	494	594	1.250	1.208	1.058	730	779	933	845	660	72,6
– za vlaganje	523	573	252	218	207	234	176	168	144	149	164	152	297	196,7
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	1.720	1.314	801	769	895	2.375	261,6
Čebula	5.064	4.891	2.798	2.445	2.719	3.283	3.221	2.978	2.564	3.158	3.760	3.955	7.272	188,9
Česen	23	23	28	36	35	31	153	90	62	493	515	478	580	133,6
Por	733	613	705	539	677	756	539	503	500	366	407	473	634	132,9
Fižol za stročje	145	217	170	199	157	235	284	286	222	337	468	490	402	77,8
– visok	63	100	76	87	77	124	146	168	134	179	285	278	220	78,0
– nizek	82	118	94	112	80	111	138	118	88	158	183	212	182	77,4
Grah, svež	20	21	30	34	30	30	33	32	25	16	36	36	49	135,4
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	117	95	218	224	255	217	78,3
Druge zelenjadnice	6.653	5.443	4.890	4.701	3.965	4.225	6.069	5.082	4.158	4.920	6.110	7.597	8.391	105,9

* začasni podatki

Vir: SURS

2.5.7 Izvoz in uvoz sveže zelenjave

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
IZVOZ (t)														
Sveža zelenjava**	1.063	2.380	3.511	6.391	9.868	6.442	9.456	9.029	9.706	9.967	12.304	14.576	13.223	90,7
Plodovke, od tega:	513	549	1.464	3.166	5.191	2.586	2.921	2.281	2.765	3.886	5.678	5.651	7.162	126,7
Paprika	64	141	280	483	823	700	712	525	456	1.384	1.724	2.288	2.389	104,4
Paradižnik	393	208	855	1.934	3.110	825	1.286	1.022	1.430	1.944	3.096	2.861	3.991	139,5
Kumare	36	127	191	359	786	668	468	336	553	345	565	206	317	154,2
Čebulnice, od tega:	231	314	344	535	684	575	1.425	1.687	1.994	2.487	3.668	3.424	2.506	73,2
Čebula	170	193	320	462	591	534	1.149	1.557	1.868	2.159	2.956	2.079	1.968	94,7
Česen	50	113	9	46	35	18	233	99	81	252	646	1.307	444	34,0
Solatnice, od tega:	54	140	275	520	1.098	587	756	567	632	378	238	322	610	189,4
Solata	23	100	213	353	850	385	590	393	439	276	179	246	489	199,2
Radič	30	37	59	162	241	188	152	163	180	88	49	71	110	154,4
Kapusnice, od tega:	43	221	354	470	941	564	960	1.031	803	500	624	775	1.050	135,4
Zelje	2	42	58	96	225	88	94	200	157	129	211	311	598	192,6
Cvetača in brokoli	35	145	265	304	594	422	728	631	508	325	307	346	250	72,1
Korenovke	66	287	340	653	937	926	1.984	2.627	2.539	1.992	990	3.621	938	25,9
Stročnice, od tega:	16	63	26	12	66	79	70	36	21	8	7	38	16	43,0
Fižol	16	63	26	8	64	74	61	29	18	8	7	37	16	42,7
Grah	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	115,9
Druge vrtnine, od tega:	139	806	710	1.035	949	1.126	1.340	801	952	715	1.099	745	941	126,2
Gojene gobe	3	0	7	2	4	7	8	8	15	5	9	4	10	272,7
Nabrane gobe	45	548	212	399	221	141	284	140	339	216	323	185	254	137,2
UVOZ (t)														
Sveža zelenjava**	70.719	68.834	82.723	84.223	100.957	96.192	97.625	92.569	95.195	97.782	99.397	104.264	100.785	96,7
Plodovke, od tega:	23.724	25.913	32.000	30.677	35.696	33.615	33.450	30.717	30.429	29.852	32.201	32.159	32.964	102,5
Paprika	5.787	6.954	9.020	7.725	8.966	10.050	9.341	8.764	9.576	9.079	10.181	10.848	11.153	102,8
Paradižnik	13.320	13.778	15.703	15.991	18.515	15.725	16.035	14.970	13.213	13.717	13.861	13.599	13.466	99,0
Kumare	3.124	3.360	4.837	4.210	5.129	4.873	4.767	3.576	4.223	3.656	4.344	3.870	4.242	109,6
Čebulnice, od tega:	12.210	11.442	14.678	14.703	16.221	15.859	16.220	15.449	15.486	16.943	17.680	16.892	16.049	95,0
Čebula	9.699	9.123	12.386	12.289	13.565	13.227	13.348	12.973	13.139	14.506	14.907	14.270	13.481	94,5
Česen	1.900	1.633	1.510	1.552	1.715	1.658	1.602	1.296	1.145	1.092	1.408	1.296	1.210	93,4
Solatnice, od tega:	9.369	9.148	11.398	12.925	13.727	13.816	14.262	13.274	12.999	13.035	12.392	11.770	11.740	99,7
Solata	4.196	5.125	7.307	8.348	9.002	9.317	9.347	8.884	9.272	9.340	8.556	8.121	8.676	106,8
Radič	4.986	3.732	3.763	3.931	3.807	3.780	4.181	3.854	3.078	2.890	2.927	2.736	2.338	85,5
Kapusnice, od tega:	5.268	5.482	6.223	5.762	8.837	8.403	8.064	8.129	7.943	9.790	7.959	8.523	8.005	93,9
Zelje	2.134	2.566	2.841	2.100	4.233	4.185	3.589	3.706	3.523	5.559	3.522	3.887	3.640	93,6
Cvetača in brokoli	2.149	2.155	2.443	2.816	3.207	2.960	3.248	2.911	2.751	2.524	2.608	2.791	2.622	93,9
Korenovke	4.924	5.000	5.714	6.124	9.139	8.807	8.868	9.822	10.314	9.895	10.530	12.409	8.691	70,0
Stročnice, od tega:	272	431	649	625	543	411	264	253	225	361	527	372	561	150,9
Fižol	251	422	630	569	429	365	194	189	171	289	459	295	460	156,2
Grah	6	5	7	6	15	5	15	9	8	8	25	13	23	169,5
Druge vrtnine, od tega:	14.953	11.417	12.060	13.407	16.795	15.281	16.496	14.926	17.799	17.907	18.108	22.140	22.775	102,9
Gojene gobe	4.661	145	265	342	559	500	462	531	631	531	443	451	803	178,1
Nabrane gobe	210	229	203	563	718	822	685	655	1.152	1.246	1.241	1.053	1.401	133,1

* začasni podatki; ** vključno z lubenicami in melonami
Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.8 Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
ZELENJAVA SKUPAJ														
Pridelano	82,1	87,6	78,8	65,2	78,2	83,9	60,0	77,3	70,8	71,3	86,2	92,4	105,5	114,1
Uvoz	111,2	112,8	131,9	137,6	152,4	150,6	152,1	147,1	149,6	153,2	157,7	163,7	164,0	100,2
Izvoz	3,8	5,5	6,7	9,8	13,5	10,4	13,0	12,8	12,4	13,9	16,0	17,7	16,6	94,0
Domača poraba	189,4	194,8	204,0	193,1	217,1	224,1	199,1	211,7	207,9	210,6	227,9	238,5	253,0	106,1
– izgube	11,7	12,2	12,0	10,7	12,9	13,2	10,9	12,4	11,8	12,0	13,6	14,5	18,8	129,7
– seme	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,04	0,04	0,08	0,08	0,09	0,11	125,3
– poraba za prehrano	177,7	182,6	191,9	182,3	204,2	210,9	188,2	199,3	196,0	198,5	214,2	223,9	234,1	104,6
Poraba na prebivalca (kg)	89,0	91,3	95,6	90,3	101,0	103,2	91,8	97,1	95,3	96,4	103,9	108,5	113,4	104,5
Stopnja samooskrbe (%)	43,3	44,9	38,6	33,8	36,0	37,4	30,1	36,5	34,0	33,8	37,8	38,8	41,7	
ZELENJAVA SVEŽA														
Pridelano	82,1	87,6	78,8	65,2	78,2	83,9	60,0	77,3	70,8	71,3	86,2	92,4	105,5	114,1
Uvoz	70,7	68,8	82,7	84,2	101,0	96,2	97,6	92,6	95,2	97,8	99,4	104,3	100,8	96,7
Izvoz	1,1	2,4	3,5	6,4	9,9	6,4	9,5	9,0	9,7	10,0	12,3	14,6	13,2	90,7
Domača poraba	151,7	154,0	158,0	143,1	169,3	173,6	148,2	160,8	156,2	159,1	173,3	182,1	193,1	106,0
– izgube	11,7	12,2	12,0	10,7	12,9	13,2	10,9	12,4	11,8	12,0	13,6	14,5	18,8	129,7
– seme	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,04	0,04	0,08	0,08	0,09	0,11	125,3
– poraba za prehrano	140,0	141,8	146,0	132,3	156,4	160,4	137,3	148,4	144,4	147,0	159,6	167,6	174,2	103,9
Poraba na prebivalca (kg)	70,1	70,9	72,7	65,5	77,3	78,5	67,0	72,3	70,2	71,4	77,4	81,2	84,4	103,9
Stopnja samooskrbe (%)	54,1	56,9	49,9	45,6	46,2	48,3	40,5	48,1	45,3	44,8	49,7	50,8	54,6	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.5.9 Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup in dovoz na tržnice (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ODKUP IN DOVOZ NA TRŽNICE														
Zelenjadnice skupaj	14.728	14.184	12.303	13.089	10.753	9.484	8.944	8.316	7.358	7.836	12.108	12.257	14.867	121,3
Belo zelje	3.506	3.658	3.106	3.058	2.430	2.092	2.294	1.960	1.467	1.127	1.704	1.662	2.098	126,2
Rdeče zelje	:	:	139	160	303	127	124	142	114	83	149	138	221	160,0
Ohrovt	336	246	254	296	235	203	222	178	173	182	200	207	247	119,2
Kitajski kapus	62	103	131	252	60	148	61	47	100	59	71	75	96	127,6
Cvetača	353	255	251	271	274	138	124	136	144	154	145	159	180	113,3
Solata	1.154	1.217	1.108	1.326	1.183	1.006	981	695	642	498	660	764	781	102,2
Endivija	245	237	308	292	375	260	279	356	321	198	277	353	318	90,2
Radič	363	295	313	430	412	298	274	261	265	275	352	393	450	114,4
Špinača	75	80	79	81	78	75	68	62	60	68	62	z	z	
Korenček	473	563	471	656	304	325	220	140	156	139	153	178	540	304,5
Rdeča pesa	1.374	1.981	1.637	1.110	373	657	694	460	797	632	1.052	968	934	96,5
Paradižnik	1.541	784	744	1.032	852	722	581	720	471	1.580	3.587	3.049	z	
Paprika	1.003	648	575	705	721	722	537	635	531	608	743	962	1.066	110,8
Kumare, solatne	793	824	710	667	519	500	399	547	340	203	653	654	851	130,1
Bučke	42	67	73	84	72	61	55	62	137	339	469	606	494	81,4
Čebula	1.274	984	658	783	949	509	603	629	569	428	583	551	561	101,8
Česen	93	89	83	94	100	84	84	66	84	157	100	112	130	116,6
Por	276	257	243	275	251	209	178	159	151	131	151	142	182	128,2
Fižol stročji	118	92	80	86	93	109	85	80	51	53	54	73	84	114,4
Druge zelenjadnice, od tega:	1.532	1.721	1.284	1.367	1.107	1.126	1.059	963	764	774	919	1.030	1.399	135,7
– motovilec	20	29	41	43	36	39	38	36	35	23	50	62	78	125,5
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	11	15	15	23	18	23	127,0

z – zaupno

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.10 Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ODKUP														
Zelenjadnice skupaj	12.454	11.463	9.515	9.737	7.585	6.863	6.442	6.125	5.346	5.852	10.131	10.082	12.423	123,2
Belo zelje	3.289	3.399	2.838	2.780	2.143	1.875	2.113	1.810	1.338	1.000	1.576	1.533	1.965	128,2
Rdeče zelje	:	:	139	160	303	127	124	105	84	45	109	93	169	183,1
Ohrovt	259	155	165	185	155	138	160	110	112	111	123	112	140	125,4
Kitajski kapus	49	84	102	228	44	120	41	34	88	53	71	70	90	128,4
Cvetača	242	130	108	84	119	50	30	46	50	54	37	31	39	123,4
Solata	692	581	579	563	436	464	476	388	335	191	376	489	463	94,8
Endivija	245	237	308	292	375	260	279	253	185	165	157	237	179	75,4
Radič	237	153	128	153	188	158	109	103	114	144	205	230	282	122,4
Špinača	11	9	3	9	3	3	1	3	7	3	4	z	z	
Korenček	309	373	278	470	111	161	55	24	44	24	40	39	399	1.010,3
Rdeča pesa	1.305	1.889	1.536	1.004	275	582	607	387	730	564	992	897	846	94,3
Paradižnik	1.407	634	579	821	653	497	406	583	354	1.452	3.450	2.899	z	
Paprika	924	550	467	586	592	589	411	528	441	511	656	852	962	113,0
Kumare, solatne	733	737	616	474	421	414	309	474	279	148	570	546	727	133,2
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	92	281	411	547	418	76,4
Čebula	982	693	351	496	555	169	287	348	334	209	432	395	362	91,6
Česen	5	9	5	3	1	3	0	0	10	18	38	39	52	135,2
Por	232	192	166	175	172	132	97	75	79	39	63	40	72	177,3
Fizol stročji	39	27	13	11	21	25	13	13	15	15	14	19	24	126,9
Druge zelenjadnice, od tega:	1.417	1.566	1.110	1.214	993	1.000	924	837	653	685	800	908	1.260	138,8
– motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	1	1	3	2	4	157,1
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	4	8	13	11	14	136,8

z – zaupno

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.11 Odkupne cene zelenjadnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
EUR/kg														
Belo zelje	0,13	0,14	0,17	0,20	0,23	0,20	0,22	0,24	0,24	0,31	0,24	0,25	0,24	92,8
Rdeče zelje	:	:	0,26	0,30	0,25	0,28	0,30	0,27	0,28	0,32	0,26	0,28	0,25	87,9
Ohrovt	0,27	0,37	0,41	0,43	0,45	0,51	0,50	0,46	0,56	0,53	0,50	0,53	0,53	99,7
Kitajski kapus	0,39	0,41	0,52	0,31	0,58	0,34	0,63	0,55	0,51	0,62	0,52	0,53	0,49	92,3
Cvetača	0,39	0,50	0,61	0,68	0,59	0,64	0,71	0,62	0,70	0,75	0,79	0,84	0,95	113,8
Solata	0,50	0,54	0,53	0,64	0,72	0,64	0,65	0,57	0,58	0,98	0,70	0,82	0,74	89,7
Endivija	0,42	0,67	0,61	0,70	0,74	0,55	0,67	0,56	0,80	0,76	0,80	0,76	0,71	93,1
Radič	0,58	0,66	0,63	0,70	0,69	0,63	0,67	0,81	0,89	0,82	0,90	1,12	0,93	82,8
Špinača	0,63	0,70	1,25	0,57	1,26	0,97	1,06	1,93	1,54	2,39	2,12	z	z	
Korenček	0,30	0,28	0,34	0,39	0,43	0,24	0,49	0,47	0,49	0,44	0,38	0,47	0,44	94,1
Rdeča pesa	0,10	0,10	0,10	0,10	0,17	0,13	0,13	0,15	0,15	0,14	0,13	0,13	0,13	105,4
Paradižnik	0,48	0,55	0,67	0,63	0,67	0,52	0,62	0,52	0,91	0,94	1,33	1,30	z	
Paprika	0,48	0,57	0,72	0,67	0,75	0,69	0,84	0,74	0,77	0,86	0,79	0,90	0,76	85,1
Kumare, solatne	0,43	0,46	0,42	0,39	0,36	0,43	0,45	0,34	0,46	0,56	0,47	0,46	0,44	95,9
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	0,51	0,51	0,65	0,52	0,51	0,50	98,9
Čebula	0,21	0,18	0,36	0,41	0,28	0,41	0,41	0,32	0,43	0,54	0,37	0,32	0,41	127,1
Česen	1,25	1,62	1,91	1,88	1,87	0,92	3,41	5,58	5,59	5,53	3,67	3,38	4,18	123,8
Por	0,56	0,60	0,72	0,74	0,66	0,69	0,69	0,56	0,65	0,85	0,64	0,84	0,91	108,3
Fižol stročji	0,99	1,04	1,32	1,22	1,47	1,28	1,56	1,82	2,07	2,43	2,13	2,04	1,89	92,3
Druge zelenjadnice:														
– motovilec	:	:	:	:	:	:	:	6,63	6,63	5,64	4,92	5,31	4,79	90,1
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	5,32	5,32	5,46	5,28	5,33	5,26	98,7

z – zaupno

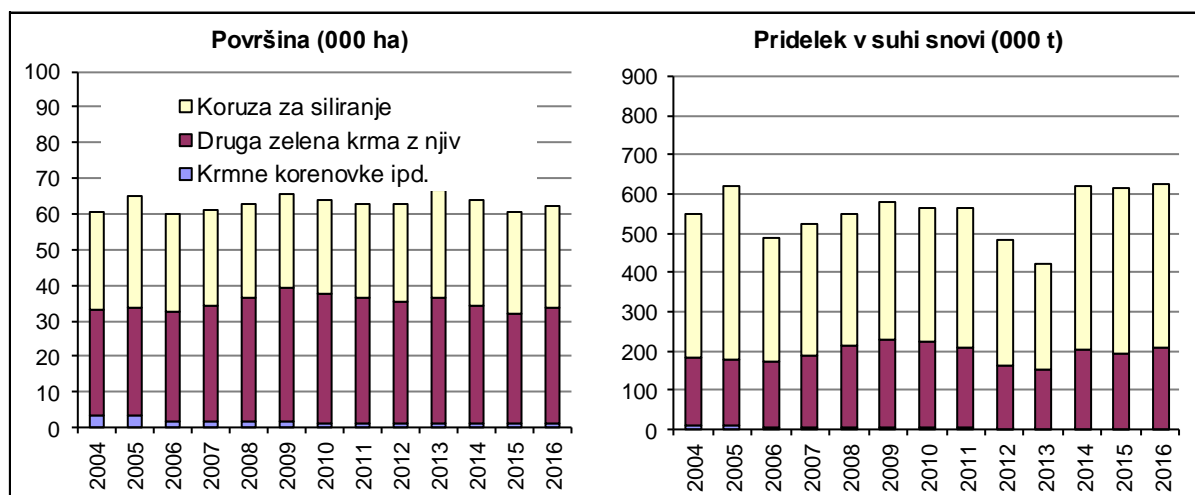
Vir: SURS, preračuni KIS

2.6 Krmne rastline

Pridelava krmnih rastlin na njivah se je vse od začetka stoletja, ko je obsegala četrtno njiv, povečevala in se je v zadnjih letih ustalila na približno tretjini njiv.

Leta 2016 so bile krmne rastline pospravljene s približno 62 tisoč hektarja njiv, kar je za 2 % več kot leto prej in prav toliko pod povprečjem zadnjih petih let. Med krmnimi rastlinami na njivah s skoraj 99 % prevladuje zelena krma, delež krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin pa je zelo majhen in se z leti zmanjšuje.

Slika 16: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2004–2016

Vir: SURS

Med zeleno krmo prevladujejo koroza za siliranje in trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice (v nadaljevanju trave in mešanice), manjši delež pa imajo čisti posevki detelj in lucerne. V letih 2015 in 2016 se je predvsem zaradi uvedbe proizvodno vezanega plačila za beljakovinske rastline setvena struktura zelene krme na njivah nekoliko spremenila. V povprečju let 2010–2014 je bilo v strukturi zelene krme 44 % silažne koroze, 45 % trave in mešanic ter 9 % čistih posevkov detelj in lucerne. V letih 2015 in 2016 je v strukturi površin zelene krme še vedno prevladovala koroza za siliranje (47 %), delež trav in mešanic (36 %) pa se je zmanjšal na račun čistih posevkov detelj in lucerne (16 %), ki so bile upravičene do proizvodno vezanega plačila.

Preglednica 12: Pridelava krme na njivah; 2015 in 2016

	Površina (ha)		Indeks 2016/15	Pridelek (t/ha)		Indeks 2016/15	Skupni pridelek (t)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*		2015	2016*	
Krma z njiv	60.688	62.189	102,5	27,0	26,6	98,3	1.639.284	1.651.878	100,8
Zelena krma z njiv	59.767	61.298	102,6	27,1	26,7	98,3	1.622.649	1.635.467	100,8
Koroza za siliranje	28.735	28.689	99,8	48,7	48,7	100,1	1.398.512	1.398.014	100,0
Trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice**	21.864	21.286	97,4	7,1	7,0	98,3	155.487	148.870	95,7
Detelje in lucerna**	8.507	10.499	123,4	6,9	7,2	104,5	58.540	75.507	129,0
Druga zelena krma z njiv	661	824	124,7	15,3	15,9	103,8	10.110	13.076	129,3
Krmne korenovke ipd.	921	891	96,7	18,1	18,4	102,0	16.635	16.411	98,7

* začasni podatki

** izraženo v senu

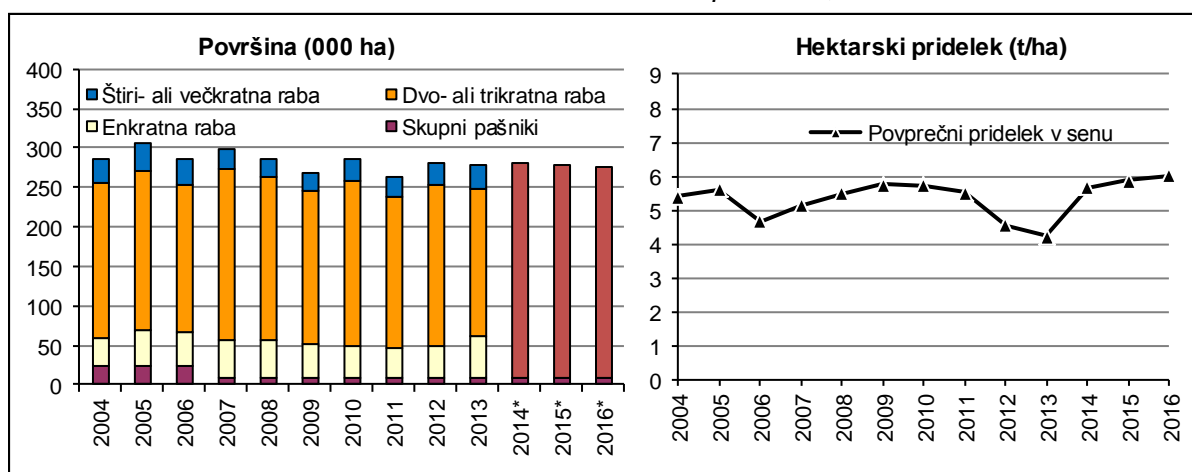
Vir: SURS, preračuni KIS

Po ocenah SURS je bila leta 2016 zelena krma pospravljena s 3 % več njiv kot leto prej, od tega so koruzo za siliranje pridelovali na 29 tisoč hektarjih, trave in mešanice na približno 21 tisoč hektarjih (-3 %) ter detelje in lucerno na približno 10 tisoč hektarjih (+23 %). Pospravljena površina krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin se je tudi leta 2016 zmanjšala (-3 %) in obsegala manj kot tisoč hektarjev (891 ha).

Sezona 2016 je bila pridelavi krmnih rastlin v povprečju naklonjena. Doseženi povprečni hektarski pridelki so bili skoraj pri vseh pomembnejših skupinah krmnih rastlin večji kot v za pridelavo zelo ugodnem letu 2015 in tudi nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Med pomembnejšimi krmnimi rastlinami je bil leta 2016 hektarski pridelek koruze za siliranje vnovič rekorden in približno na ravni leta prej, pri deteljah in lucerni je bil za 5 % večji, pri travah in mešanicah pa je bil za 2 % manjši. Pri travah in mešanicah so bili večji hektarski pridelki doseženi pri travah in travnih mešanicah, letina travno-deteljnih in deteljno-travnih mešanic pa je bila nekoliko slabša (-3 %). Nekoliko boljši kot leto prej so bili v povprečju tudi pridelki krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin (+2 %).

Pridelava krme na trajnem travinju ima zaradi velikega deleža govedoreje pomembno vlogo v slovenskem kmetijstvu, čeprav se vse več krme, namenjene govedu, prideluje tudi na njivah. Travniki in pašniki v povprečju zadnjih let zavzemajo okoli 58 % vse kmetijske zemlje v uporabi kmetijskih gospodarstev. Po statističnih podatkih površine trajnih travnikov in pašnikov (vključno s skupnimi pašniki) med leti precej nihajo in v zadnjih petih letih (2011–2015) obsegajo v povprečju 276 tisoč hektarjev.

Slika 17: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2004–2016

* podatek po rabi ni na voljo

Vir: SURS

Leta 2016 je bilo po ocenah SURS v rabi 276 tisoč hektarjev travnikov in pašnikov, površina travinja pa se je v primerjavi z letom prej zmanjšala za približno odstotek. Vreme je bilo že tretje leto zapored zelo naklonjeno pridelavi krme na trajnem travinju, podobno kot tudi pridelavi travinja na njivah, saj je bil tudi leta 2016 dosežen v povprečju rekordni hektarski pridelek. V primerjavi z zelo ugodnim letom prej je bil hektarski pridelek na trajnem travinju večji še za 3 % in je za 16 % presegel povprečje zadnjih petih let.

Preglednica 13: Pridelava krme na trajnem travinju; 2015 in 2016

	Površina (ha)		Indeks 2016/15	Pridelek (t/ha)		Indeks 2016/15	Skupni pridelek (t)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*		2015	2016*	
Travniki in pašniki	278.678	276.243	99,1	5,9	6,0	102,6	1.633.585	1.661.692	101,7

* začasni podatki; Vir: SURS

Pridelovalci krme na njivah in krme na trajnem travinju so bili v obdobju 2007–2014 upravičeni do enotnega plačila za njive in trajno travinje. V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so se leta 2015 na novo dodelile plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci krme na njivah so lahko v letih 2015 in 2016 iz shem proizvodno vezanih podpor pridobili tudi podporo za nekatere krmne rastline, če so te spadale med upravičene beljakovinske rastline (na primer detelje in lucerna). Višina proizvodno vezanega plačila je odvisna od števila upravičenih hektarjev in višine ovojnice za to shemo v posameznem letu. V letih 2015 in 2016 je povprečno proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline znašalo 320,6 in 240,44 EUR/ha, leta 2017 pa je bilo ukinjeno.

Podobno kot v preostali rastlinski pridelavi imajo pridelovalci, če pridelek zavarujejo, možnost uveljavljanja pravice do regresirane premijske stopnje, ki je v letih 2015 in 2016 znašala 20 %, lahko pa dobijo tudi vrnjen del plačane trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

2.6.1 Pridelava zelene krme z njiv – površina

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Zelena krma z njiv – osnovna površina	50.219	53.665	51.361	51.467	54.404	54.007	54.374	52.992	52.709	55.761	55.650	53.894	54.213	100,6
Zelena krma z njiv – pospravljena površina	56.985	61.704	57.869	59.207	61.454	63.736	62.355	61.186	61.464	65.288	62.710	59.767	61.298	102,6
Zelena krma, enoletni posevki	29.334	33.882	28.663	28.984	27.529	27.252	26.851	26.885	28.499	30.867	30.147	29.396	29.513	100,4
Koruza za siliranje	27.045	31.525	27.008	26.802	26.543	26.125	25.868	25.970	27.438	30.011	29.485	28.735	28.689	99,8
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	2.289	2.357	1.655	2.182	986	1.127	983	915	1.061	856	662	661	824	124,7
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	74	97	23	96	587	527	444	426	388	245	374	321	533	166,0
Krmna ogrščica in repica	74	51	23	66	107	137	92	:	:	:	:	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	:	46	:	30	30	30	:	:	:	:	:	:	:	:
Krmni sirek	:	:	:	:	450	360	352	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	1.921	2.222	1.351	1.686	388	563	502	489	673	611	288	340	291	85,6
Krmna ogrščica in repica	619	583	306	345	57	250	240	241	209	209	84	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	196	202	344	412	266	245	247	206	387	312	171	:	:	:
Pitnik	170	289	126	179	65	68	15	42	77	90	33	:	:	:
Zelena krma, večletni posevki	27.651	27.703	29.206	30.223	33.925	36.484	35.504	34.301	32.965	34.421	32.563	30.371	31.785	104,7
Detelje in lucerna	2.357	3.070	2.481	3.090	4.351	5.860	5.548	5.452	5.338	5.722	5.549	8.507	10.499	123,4
Detelje	1.000	1.445	1.010	1.312	2.073	3.415	2.566	2.504	2.184	2.340	2.128	4.075	4.863	119,3
Lucerna	1.357	1.625	1.471	1.778	2.278	2.445	2.982	2.948	3.154	3.382	3.421	4.432	5.636	127,2
Trave in travne mešanice	13.207	12.574	12.073	11.292	11.610	11.385	10.588	8.310	8.504	8.665	7.519	6.410	7.149	111,5
– glavni posevek	11.192	10.678	9.231	8.746	9.248	8.663	7.632	6.668	6.077	6.246	5.432	5.016	5.245	104,6
– naknadni posevek	2.015	1.896	2.842	2.546	2.362	2.722	2.956	1.642	2.427	2.419	2.086	1.394	1.904	136,6
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	12.087	12.059	14.652	15.841	17.964	19.239	19.368	20.539	19.123	20.034	19.495	15.454	14.137	91,5
– glavni posevek	10.180	9.317	12.615	13.163	15.358	16.213	16.675	16.586	15.831	16.473	17.050	13.633	11.947	87,6
– naknadni posevek	1.907	2.742	2.037	2.678	2.606	3.026	2.693	3.953	3.292	3.561	2.445	1.821	2.190	120,3

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.2 Pridelava zelene krme z njiv – pridelek

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
PRIDELEK (t)														
Zelena krma z njiv	1.415.078	1.670.526	1.246.439	1.335.869	1.374.488	1.433.188	1.389.256	1.427.351	1.245.105	1.066.651	1.626.587	1.622.649	1.635.467	100,8
Zelena krma, enoletni posevki	1.230.097	1.498.247	1.068.657	1.137.876	1.148.399	1.188.438	1.145.342	1.203.576	1.068.598	898.708	1.402.511	1.408.622	1.411.090	100,2
Koruza za siliranje	1.209.739	1.472.972	1.052.364	1.121.160	1.133.259	1.173.053	1.132.813	1.189.013	1.057.298	889.991	1.390.295	1.398.512	1.398.014	100,0
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	20.358	25.275	16.293	16.716	15.140	15.385	12.529	14.563	11.300	8.717	12.216	10.110	13.076	129,3
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	672	1.797	469	1.596	11.096	7.105	7.013	8.748	4.985	3.195	9.249	6.610	10.306	155,9
Krmna ogrščica in repica	672	939	469	915	1.430	1.372	1.387	:	:	:	:	:	:	
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	:	858	:	681	380	306	:	:	:	:	:	:	:	
Krmni sirek	:	:	:	:	9.286	5.427	5.626	:	:	:	:	:	:	
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	16.746	22.818	14.166	14.611	3.993	7.490	5.346	5.814	6.316	5.522	2.967	3.500	2.770	79,1
Krmna ogrščica in repica	7.616	9.434	6.053	6.838	917	4.443	3.074	3.126	2.546	2.532	909	:	:	
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	1.488	1.592	2.745	3.506	2.349	2.354	2.112	2.246	2.826	2.181	1.525	:	:	
Pitnik	2.387	4.491	1.578	1.969	727	693	160	442	943	809	533	:	:	
Zelena krma, večletni posevki**	184.981	170.471	177.782	197.993	226.089	244.750	243.914	223.775	176.507	167.943	224.076	214.027	224.377	104,8
Detelje in lucerna	16.697	23.004	15.763	21.084	29.461	34.543	38.687	35.460	30.157	29.612	38.675	58.540	75.507	129,0
Detelje	6.859	10.242	6.321	8.605	13.165	17.652	16.590	15.913	10.939	10.367	12.740	26.186	32.340	123,5
Lucerna	9.837	12.762	9.442	12.479	16.296	16.891	22.097	19.547	19.218	19.245	25.935	32.354	43.167	133,4
Trave in travne mešanice	85.670	84.522	70.475	73.627	74.771	74.251	69.439	53.180	42.687	39.477	47.432	42.508	48.253	113,5
– glavni posevek	75.254	70.776	51.387	54.676	59.998	57.921	55.358	47.079	33.921	31.678	38.217	37.152	40.117	108,0
– naknadni posevek	10.416	13.746	19.088	18.951	14.773	16.330	14.081	6.101	8.766	7.799	9.215	5.356	8.136	151,9
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	82.614	62.945	91.544	103.282	121.857	135.956	135.788	135.135	103.663	98.854	137.969	112.979	100.617	89,1
– glavni posevek	73.874	51.894	82.299	90.950	111.004	123.383	124.804	121.549	92.559	88.373	127.602	104.731	91.291	87,2
– naknadni posevek	8.740	11.051	9.245	12.332	10.853	12.573	10.984	13.586	11.104	10.481	10.367	8.248	9.326	113,1

* začasni podatki

** izraženo v senu

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.3 Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Zelena krma z njiv	24,8	27,1	21,5	22,6	22,4	22,5	22,3	23,3	20,3	16,3	25,9	27,1	26,7	98,3
Zelena krma, enoletni posevki	41,9	44,2	37,3	39,3	41,7	43,6	42,7	44,8	37,5	29,1	46,5	47,9	47,8	99,8
Koruza za siliranje	44,7	46,7	39,0	41,8	42,7	44,9	43,8	45,8	38,5	29,7	47,2	48,7	48,7	100,1
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	8,9	10,7	9,8	7,7	15,4	13,7	12,7	15,9	10,7	10,2	18,5	15,3	15,9	103,8
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	<i>9,1</i>	<i>18,5</i>	<i>20,4</i>	<i>16,6</i>	<i>18,9</i>	<i>13,5</i>	<i>15,8</i>	<i>20,5</i>	<i>12,8</i>	<i>13,0</i>	<i>24,7</i>	<i>20,6</i>	<i>19,3</i>	<i>93,9</i>
Krmna ogrščica in repica	9,1	18,4	20,4	13,9	13,4	10,0	15,1	:	:	:	:	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	:	18,7	:	22,7	12,7	10,2	:	:	:	:	:	:	:	:
Krmni sirek	:	:	:	:	20,6	15,1	16,0	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	<i>8,7</i>	<i>10,3</i>	<i>10,5</i>	<i>8,7</i>	<i>10,3</i>	<i>13,3</i>	<i>10,6</i>	<i>11,9</i>	<i>9,4</i>	<i>9,0</i>	<i>10,3</i>	<i>10,3</i>	<i>9,5</i>	<i>8,7</i>
Krmna ogrščica in repica	12,3	16,2	19,8	19,8	16,1	17,8	12,8	13,0	12,2	12,1	10,8	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	7,6	7,9	8,0	8,5	8,8	9,6	8,6	10,9	7,3	7,0	8,9	:	:	:
Pitnik	14,0	15,5	12,5	11,0	11,2	10,2	10,7	10,5	12,2	9,0	16,2	:	:	:
Zelena krma, večletni posevki**														
Detelje in lucerna	7,1	7,5	6,4	6,8	6,8	5,9	7,0	6,5	5,6	5,2	7,0	6,9	7,2	104,5
Detelje	6,9	7,1	6,3	6,6	6,4	5,2	6,5	6,4	5,0	4,4	6,0	6,4	6,7	103,5
Lucerna	7,2	7,9	6,4	7,0	7,2	6,9	7,4	6,6	6,1	5,7	7,6	7,3	7,7	104,9
Trave in travne mešanice	6,5	6,7	5,8	6,5	6,4	6,5	6,6	6,4	5,0	4,6	6,3	6,6	6,7	101,8
– glavni posevek	6,7	6,6	5,6	6,3	6,5	6,7	7,3	7,1	5,6	5,1	7,0	7,4	7,6	103,3
– naknadni posevek	5,2	7,3	6,7	7,4	6,3	6,0	4,8	3,7	3,6	3,2	4,4	3,8	4,3	111,2
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	6,8	5,2	6,2	6,5	6,8	7,1	7,0	6,6	5,4	4,9	7,1	7,3	7,1	97,4
– glavni posevek	7,3	5,6	6,5	6,9	7,2	7,6	7,5	7,3	5,8	5,4	7,5	7,7	7,6	99,5
– naknadni posevek	4,6	4,0	4,5	4,6	4,2	4,2	4,1	3,4	3,4	2,9	4,2	4,5	4,3	94,0

* začasni podatki

** izraženo v senu

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.4 Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Krmne korenovke – osnovna površina	930	954	357	527	559	469	352	231	260	248	221	175	147	84,0
Krmne korenovke ipd. – pospravljena površina	3.401	3.472	1.834	1.977	1.564	1.911	1.314	1.381	1.350	1.266	1.195	921	891	96,7
Krmna pesa, koleraba, korenje	1.741	1.588	815	1.107	916	972	587	655	553	476	434	324	265	81,8
Krmna pesa	973	816	432	554	471	464	320	:	:	:	:	:	:	:
Podzemna koleraba	636	653	299	491	387	433	224	:	:	:	:	:	:	:
Krmno korenje	132	119	84	62	58	75	43	:	:	:	:	:	:	:
Druge krmne korenovke ipd.	1.660	1.884	1.019	870	648	939	727	726	797	790	761	597	626	104,9
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>85</i>	<i>113</i>	<i>33</i>	<i>52</i>	<i>57</i>	<i>61</i>	<i>83</i>	<i>:</i>	<i>29</i>	<i>56</i>	<i>31</i>	<i>27</i>	<i>31</i>	<i>114,8</i>
Krmni ohrovt, glavni posevki	62	13	18	3	8	12	:	:	:	:	:	:	:	:
Buče za krmo	23	100	15	49	49	49	83	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>1.575</i>	<i>1.771</i>	<i>986</i>	<i>818</i>	<i>591</i>	<i>878</i>	<i>644</i>	<i>726</i>	<i>768</i>	<i>734</i>	<i>730</i>	<i>570</i>	<i>595</i>	<i>104,4</i>
Krmni ohrovt, naknadni posevki	568	1.110	361	221	88	385	239	286	226	275	312	:	:	:
Krmna repa, naknadni posevki	1.007	661	625	597	503	493	405	440	542	459	418	:	:	:
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krmne korenovke ipd.	21,8	21,2	19,1	19,6	20,2	19,1	18,2	15,4	14,8	15,0	14,8	18,1	18,4	102,0
Krmna pesa, koleraba, korenje	24,0	23,2	18,9	19,5	20,6	19,8	20,3	17,7	16,9	17,6	16,9	19,9	19,4	97,5
Krmna pesa	29,9	29,3	23,9	24,3	26,4	24,8	24,9	:	:	:	:	:	:	:
Podzemna koleraba	16,8	16,9	13,4	15,1	14,6	15,2	14,9	:	:	:	:	:	:	:
Krmno korenje	15,3	15,9	12,9	11,9	13,4	15,5	14,0	:	:	:	:	:	:	:
Druge krmne korenovke ipd.	19,6	19,4	19,3	19,8	19,7	18,3	16,4	13,3	13,4	13,5	13,6	17,1	18,0	105,5
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>25,2</i>	<i>29,8</i>	<i>16,3</i>	<i>24,7</i>	<i>20,2</i>	<i>23,4</i>	<i>27,8</i>	<i>:</i>	<i>44,2</i>	<i>45,1</i>	<i>45,0</i>	<i>44,4</i>	<i>44,5</i>	<i>100,1</i>
Krmni ohrovt, glavni posevki	21,6	12,1	10,6	12,3	7,6	15,8	:	:	:	:	:	:	:	:
Buče za krmo	34,8	32,1	23,2	25,5	22,3	25,2	27,8	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>19,3</i>	<i>18,7</i>	<i>19,4</i>	<i>19,5</i>	<i>19,6</i>	<i>18,0</i>	<i>15,0</i>	<i>13,3</i>	<i>12,3</i>	<i>11,1</i>	<i>12,2</i>	<i>15,8</i>	<i>16,6</i>	<i>105,4</i>
Krmni ohrovt, naknadni posevki	21,3	19,0	21,2	21,4	18,9	17,4	14,3	13,8	13,2	11,0	11,3	:	:	:
Krmna repa, naknadni posevki	18,1	18,4	18,3	18,7	19,8	18,4	15,3	13,0	11,9	11,1	12,9	:	:	:
PRIDELEK (t)														
Krmne korenovke ipd.	74.283	73.461	35.089	38.841	31.648	36.415	23.852	21.235	20.032	19.025	17.639	16.635	16.411	98,7
Krmna pesa, koleraba, korenje	41.821	36.893	15.417	21.629	18.886	19.212	11.911	11.564	9.327	8.366	7.319	6.439	5.135	79,7
Krmna pesa	29.102	23.947	10.327	13.487	12.449	11.485	7.963	:	:	:	:	:	:	:
Podzemna koleraba	10.701	11.050	4.008	7.403	5.662	6.568	3.344	:	:	:	:	:	:	:
Krmno korenje	2.018	1.896	1.082	739	775	1.159	604	:	:	:	:	:	:	:
Druge krmne korenovke ipd.	32.461	36.568	19.672	17.212	12.762	17.203	11.941	9.671	10.705	10.659	10.320	10.196	11.276	110,6
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>2.129</i>	<i>3.365</i>	<i>538</i>	<i>1.285</i>	<i>1.153</i>	<i>1.425</i>	<i>2.310</i>	<i>:</i>	<i>1.281</i>	<i>2.524</i>	<i>1.412</i>	<i>1.199</i>	<i>1.378</i>	<i>114,9</i>
Krmni ohrovt, glavni posevki	1.329	157	190	37	61	189	:	:	:	:	:	:	:	:
Buče za krmo	800	3.208	348	1.248	1.092	1.236	2.310	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>30.332</i>	<i>33.203</i>	<i>19.134</i>	<i>15.927</i>	<i>11.609</i>	<i>15.778</i>	<i>9.631</i>	<i>9.671</i>	<i>9.424</i>	<i>8.135</i>	<i>8.908</i>	<i>8.997</i>	<i>9.898</i>	<i>110,0</i>
Krmni ohrovt, naknadni posevki	12.104	21.060	7.671	4.740	1.661	6.695	3.415	3.941	2.985	3.019	3.514	:	:	:
Krmna repa, naknadni posevki	18.228	12.143	11.463	11.187	9.948	9.083	6.216	5.730	6.439	5.116	5.394	:	:	:

* začasni podatki; Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.5 Pridelava krme na trajnem travinju

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Travniki in pašniki skupaj***	286.831	304.906	285.000	297.284	285.973	267.304	285.712	262.603	281.159	277.475	279.916	278.678	276.243	99,1
Enkratna raba	36.252	45.728	42.518	48.138	46.249	42.756	41.762	38.284	41.077	52.649	:	:	:	
Dva- ali trikratna raba	195.388	202.672	187.976	216.036	207.558	193.902	208.371	191.018	204.951	186.756	:	:	:	
Dvakratna raba	113.585	119.345	110.448	123.468	118.623	110.818	122.956	112.716	120.938	110.450	:	:	:	
Trikratna raba	81.803	83.327	77.528	92.568	88.935	83.084	85.415	78.302	84.013	76.306	:	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	32.405	33.720	31.720	24.048	23.104	21.584	27.358	25.080	26.910	29.337	:	:	:	
Skupni pašniki	22.786	22.786	22.786	9.062	9.062	9.062	8.221	8.221	8.221	8.733	8.733	8.733	8.808	100,9
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)**														
Travniki in pašniki skupaj***	5,4	5,6	4,7	5,1	5,5	5,8	5,7	5,5	4,6	4,2	5,7	5,9	6,0	102,6
Enkratna raba	3,1	3,2	2,6	2,9	3,3	3,4	3,5	3,3	2,8	3,1	:	:	:	
Dva- ali trikratna raba	5,6	5,9	5,0	5,4	5,8	6,1	5,9	5,8	4,7	4,4	:	:	:	
Dvakratna raba	5,0	5,2	4,4	4,8	5,1	5,3	5,2	5,1	4,1	4,1	:	:	:	
Trikratna raba	6,6	6,9	5,8	6,2	6,7	7,0	7,0	6,7	5,5	4,9	:	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	8,3	8,8	7,3	7,8	8,2	8,6	8,4	7,9	6,7	5,6	:	:	:	
Skupni pašniki	3,1	3,2	2,6	3,0	3,3	3,4	3,5	3,3	2,8	3,1	:	:	:	
PRIDELEK (t)**														
Travniki in pašniki skupaj***	1.553.050	1.712.588	1.331.878	1.525.022	1.572.063	1.538.220	1.638.819	1.451.932	1.283.162	1.174.446	1.589.103	1.633.585	1.661.692	101,7
Enkratna raba	111.796	145.573	110.517	141.223	152.315	147.268	144.354	126.515	114.805	163.224	:	:	:	
Dva- ali trikratna raba	1.101.787	1.198.288	931.024	1.168.902	1.200.462	1.175.203	1.236.938	1.099.110	964.151	819.740	:	:	:	
Dvakratna raba	565.507	626.460	484.047	592.111	606.503	590.869	641.617	572.903	498.258	448.113	:	:	:	
Trikratna raba	536.280	571.828	446.977	576.791	593.959	584.334	595.321	526.207	465.893	371.627	:	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	268.830	295.812	230.866	187.983	189.200	184.757	228.707	198.800	181.105	164.279	:	:	:	
Skupni pašniki	70.637	72.915	59.471	26.914	30.086	30.992	28.820	27.507	23.101	27.203	:	:	:	

* začasni podatki

** izraženo v senu

*** vključeni skupni pašniki

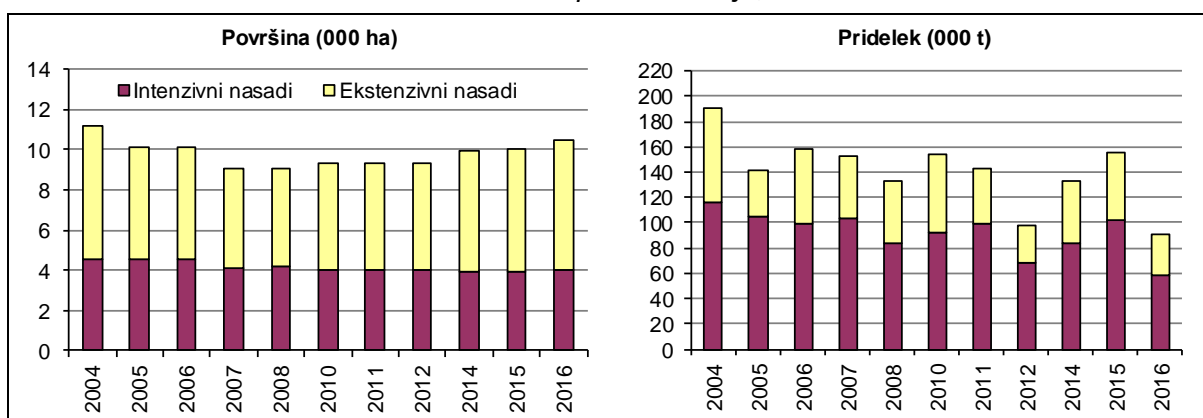
Vir: SURS

2.7 Sadje

Od leta 2004 je sadja v skupni vrednosti kmetijske proizvodnje od 4,7 % do 8,5 % ter v vrednosti rastlinske pridelave od 9,5 % do 16,3 %. Leta 2016 je bil delež sadja zaradi majhnega obsega pridelave pomembno manjši kot leto prej, ko je bil med največjimi do zdaj, in je znašal le 5,8 % skupne vrednosti in 10,7 % vrednosti rastlinske pridelave.

Površine ekstenzivnih kmečkih sadovnjakov, intenzivnih sadovnjakov in jagod (t. i. nasadi sadja), ki zavzemajo približno 2 % kmetijske zemlje v uporabi (KZU), so leta 2016 obsegale dobrih 10 tisoč hektarjev in so bile v primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2011–2015) večje za 7 %. V strukturi površin, namenjenih pridelavi sadja, prevladujejo ekstenzivni kmečki nasadi (62 % leta 2016), katerih površina se je v obdobju 2001–2009 postopno zmanjševala, v zadnjih letih pa je opazno njeno povečevanje.

Slika 18: Površina in pridelek sadja; 2004–2016

Vir: SURS

Leta 2016 se je skupna površina nasadov sadja v primerjavi z letom prej povečala in je obsegala 10.462 ha, pri čemer sta se povečali tako površini ekstenzivnih in intenzivnih sadovnjakov kot tudi površina jagod. Leta 2016 sta se površini ekstenzivnih sadovnjakov in intenzivnih sadovnjakov povečali za 6 % in 2 % ter sta obsegali dobrih 6 tisoč in slabih 4 tisoč hektarjev, površina jagod pa se je povečala za 4 % in je obsegala 111 ha. Površine posameznih sadnih vrst v intenzivnih nasadih so se podobno kot v preteklih letih spremenile obojesmerno. Spet so se zmanjšali nasadi treh do pred kratkim najpomembnejših sadnih vrst, nasadi jablan za 2 %, breskev za 5 % in hrušk za 1 %, povečali pa so se nasadi drugih sadnih vrst, še najbolj orehov (+17 %; za 39 ha). Po površini so orehi od leta 2015 tretja sadna vrsta v intenzivnih nasadih v Sloveniji. V zadnjih letih se močno povečujejo tudi intenzivni nasadi drugih sadnih vrst, in sicer drugi lupinarji, sredozemske sadne vrste in drugo jagodičje, ki so se leta 2016 povečali za 19 % oziroma 70 ha.

Tako v intenzivnih kot v ekstenzivnih nasadih je bila letina sadja 2016 zaradi pomladanske pozebe, snega in neurij s točo zelo slaba in podpovprečna, pri čemer se je med sadnimi vrstami najbolj poslabšala letina jabolok. Skupna pridelava sadja je bila najmanjša po letu 1992 in kar za 42 % manjša kot v za pridelavo sadja sicer zelo ugodnem letu prej. Leta 2016 so v intenzivnih sadovnjakih obrali le slabih 59 tisoč ton (–43 %), v ekstenzivnih nasadih pa so pridelali za 40 % manj sadja oziroma le 32 tisoč ton različnih sadnih vrst.

Preglednica 14: Pridelek sadja; 2015 in 2016

Pridelek (t)	Vsi nasadi			Intenzivni nasadi			Ekstenzivni nasadi		
	2015	2016*	Indeks 2016/15	2015	2016*	Indeks 2016/15	2015	2016*	Indeks 2016/15
Sadje skupaj	156.114	90.975	58,3	102.194	58.581	57,3	53.920	32.394	60,1
Jabolka	115.091	59.573	51,8	83.855	42.739	51,0	31.236	16.834	53,9
Hruške	11.068	8.282	74,8	3.722	3.175	85,3	7.346	5.107	69,5
Breskve in nektarine	6.938	5.557	80,1	5.554	4.694	84,5	1.384	863	62,4
Drugo sadje	23.017	17.563	76,3	9.063	7.973	88,0	13.954	9.590	68,7

* začasni podatki

Vir: SURS

Pridelek jabolk, ki so pri nas najpomembnejša sadna vrsta, se je glede na ugodno leto 2015 zmanjšal za 48 % in je bil 39 % pod povprečjem zadnjih petih let (2011–2015). Prav tako so se zmanjšali tudi skupni pridelki drugih sadnih vrst. Nekoliko več kot leto prej je bilo v intenzivnih nasadih zaradi večje površine pridelanih le sliv in češpelj (+3 %) ter drugega sadja, brez jagodičja (+2 %).

Prodaja sadja po evidentiranih tržnih poteh (odkup in tržnice) se je leta 2016 po dveh letih rasti zmanjšala (–19 %) in je znašala približno 25 tisoč ton. Če predpostavimo, da se prek zabeleženega odkupa in prodaje na tržnicah trži le sadje iz intenzivnih nasadov, je evidentirana prodaja v letu 2016 predvsem zaradi slabe letine zajela 42 % pridelanega sadja. To je mnogo več kot v povprečju zadnjih petih let (34 %).

V strukturi zunanje trgovine s sadjem v povprečju zadnjih petih let citrusi, banane in drugo južno sadje zavzemajo 52 %. Med kontinentalnimi vrstami sadja so v uvozu in izvozu najpomembnejša jabolka, ki so zaradi majhnega pridelka v strukturi zunanje trgovine leta 2016 zavzemala le 19 %, kar je za 13 odstotnih točk manj kot leto prej in najmanj po letu 2009.

Preglednica 15: Izvoz in uvoz svežega sadja; 2012–2016

KNCT 08	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Užitno sadje**, od tega:	60.057	66.302	96.413	129.053	93.393	174.532	188.010	218.222	249.898	229.910
– jabolka	32.115	34.851	43.035	62.051	30.934	26.906	30.480	44.032	58.914	29.014
– hruške	1.318	745	1.443	1.200	794	5.389	4.476	5.235	5.318	5.852
– breskve	1.900	905	959	1.309	1.527	11.398	10.625	11.732	12.109	12.302
– pomaranče	1.857	1.566	4.025	4.080	4.044	16.192	19.764	20.650	20.057	19.710
– mandarine	3.501	2.847	4.979	4.242	3.847	18.107	15.971	17.905	17.973	19.376
– limone	1.434	1.494	1.786	2.445	4.191	7.935	8.843	9.263	11.097	12.673
– banane	12.172	17.598	31.393	44.901	38.002	39.464	46.734	58.072	72.146	73.489

* začasni podatki

** zunanja trgovina skupine KNCT 08 vključuje tudi lubenice in melone

Vir: SURS, preračuni KIS

V obdobju 2012–2016 je zunanja trgovina z užitnim sadjem obsegala od 235 do 380 tisoč ton oziroma vrednostno od 169 tisoč do 262 tisoč evrov na leto. Leta 2016 je bilo v zunanjetrgovinski menjavi prodanega vrednostno in količinsko manj sadja kot leto prej, ko je bilo prodanega največ sadja v tem obdobju. V primerjavi z letom 2015 se je zunanjetrgovinska menjava s svežim sadjem količinsko zmanjšala za 15 % oziroma vrednostno za 1 %. Uvoz svežega sadja je po začasnih podatkih leta 2016 obsegal približno 230 tisoč ton in se je zmanjšal za 8 %. Od tega se je uvoz jabolk kot najpomembnejše kontinentalne sadne vrste v Sloveniji zmanjšal za 46 % in je bil najmanjši po letu 2012. S približno 93 tisoč tonami je bil tudi izvoz svežega sadja pomembno manjši kot leto prej

(–28 %), k čemur je pomembno prispeval predvsem zaradi izredno slabe letine za polovico manjši izvoz jabolk. Zunanjetrgovinska bilanca z jabolki se je zaradi povečanega uvoza nekoliko poslabšala, vendar podobno kot v preteklosti (razen leta 2014) ostaja pozitivna in so tako jabolka še vedno eden od redkih kmetijskih pridelkov s pozitivnim saldonom zunanje trgovine v Sloveniji.

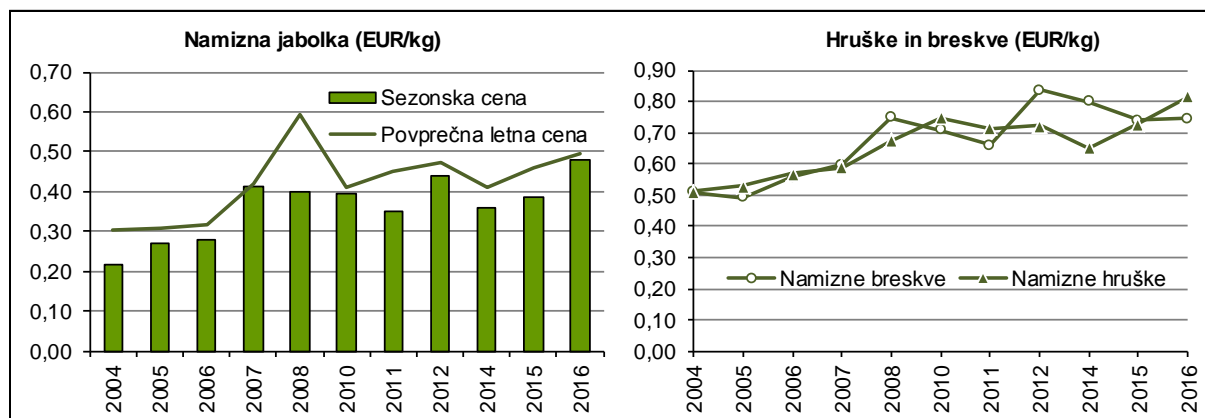
Leta 2016 je bilo v sveži in predelani obliki (vključno s sokovi) porabljenih 285 tisoč ton sadja, kar je 14 % manj kot leto prej in 7 % pod povprečjem zadnjih petih let. Uvoz sadja je obsegal 304 tisoč ton, od tega je bilo 68 % sadja svežega. Skupni uvoz sadja se je v primerjavi z letom 2015 zmanjšal za 6 %, pri čemer je bil uvoz svežega sadja manjši za desetino. Izvoz sadja je leta 2016 obsegal 110 tisoč ton, kar je za 27 % manj v primerjavi z letom 2015. Leta 2016 je 84 % izvoza sadja predstavljalo sveže sadje.

Tako kot pri zelenjavi so tudi pri sadju opazna precejšnja medletna nihanja stopnje samooskrbe in porabe, ki so predvsem posledica bolj ali manj obilnih letin, kar se je pokazalo tudi ob skromni letini 2016. Leta 2016 je bila stopnja samooskrbe s sadjem (sveže in predelano) z 32 % za 15 odstotnih točk nižja kot leto prej in 11 odstotnih točk pod povprečjem zadnjih petih let, prav tako je tudi stopnja samooskrbe s svežim sadjem s 44 % za 16 odstotnih točk zaostala za letom prej in povprečjem zadnjih petih let (za 13 odstotnih točk). Leta 2016 je prebivalec Slovenije porabil 123 kg sadja v vseh oblikah oziroma je pojedel 72 kg svežega sadja, kar je za 9 % oziroma 14 % manj kot leto prej.

Podobno kot v Sloveniji je bila leta 2016 tudi drugod po Evropi ponudba sadja zaradi neugodnih vremenskih razmer slabša kot leto prej, ko je bila ponudba zaradi dobre letine in ruskega embarga zelo velika. V Sloveniji je bila zaradi ugodnejših razmer na trgu EU in majhne ponudbe domačih jabolk letine 2016 povprečna letna odkupna cena namiznih jabolk z 0,49 EUR/kg za 7 % višja od odkupne cene leto prej in med najvišjimi po letu 2004. Še bolj (+24 %) se je povišala sezonska cena namiznih jabolk jeseni 2016 (september–november), saj je znašala 0,48 EUR/kg in je bila najvišja v obdobju 2004–2016.

Odkupne cene drugih sadnih vrst so se zviševale in zniževale; od pomembnejših sadnih vrst so se znižale povprečne letne cene jabolk za predelavo, hrušk za predelavo, češpelj in sliv ter jagod, višje pa so bile cene namiznih hrušk, breskev, češenj in kakija.

Slika 19: Odkupne cene namiznega sadja; 2004–2016

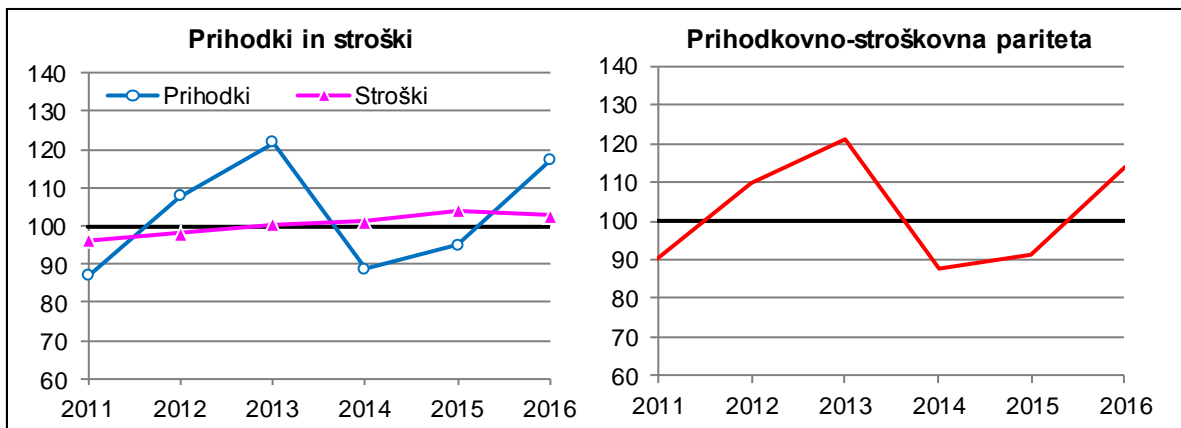
Vir: SURS, preračuni KIS

Od leta 2007 (nekatero sadne vrste) oziroma 2008 (vse sadne vrste) do vključno leta 2014 so pridelovalci sadja lahko uveljavljali pravico do enotnega plačila, ki je od leta 2012 lahko vključevalo tudi zgodovinski dodatek za lupinasto sadje (neposredna plačila za lupinarje so se izplačevala v letih 2004–2011). S spremembo skupne kmetijske politike v programskem

obdobju 2014–2020 so leta 2015 na novo dodelili plačilne pravice, na podlagi katerih lahko pridelovalci sadja iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 so tudi sadjarji upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je leta 2016 zvišalo z 20 % na 30 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (od leta 2009 70 %).

Ocene na podlagi letine in modelnih kalkulacij kažejo, da so se leta 2016 ekonomske razmere za pridelavo sadja zaradi izredno slabe letine zelo poslabšale. Odkupne cene namiznih jabolk, namiznih hrušk in namiznih breskev so bile v času spravila sicer višje za 24 %, 13 % in 6 %, vendar povišanje cen ni izničilo velikega izpada pridelka. Povprečni stroški pridelave omenjenih vrst sadja so se pri enakem upoštevanem pridelku v obeh letih po ocenah na podlagi modelnih izračunov v primerjavi z letino 2015 znižali do 2 %. Na stroške pridelave sadja so leta 2016 najbolj vplivali nižji stroški zavarovanja pridelka (višja stopnja sofinanciranja in nižje oziroma nespremenjene premijske stopnje) in domačih strojnih storitev (–3 %), zvišali pa so se stroški sredstev za varstvo rastlin (od +1 % do 2 %) in stroški dela, ki so se zaradi rasti plač povišali za približno 2 %.

Slika 20: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ekonomski rezultati pri pridelavi jabolk, hrušk in breskev so se leta 2016 zaradi izredno slabe letine, tudi ob upoštevanju višjih cen in zmernem znižanju stroškov pridelave, zelo poslabšali in ostajajo zaradi velike konkurenčne ponudbe iz drugih držav, spremenljivih vremenskih in tržnih razmer zelo negotovi. Prav tako ocenjujemo, da je bil ekonomski položaj pri pridelovalcih, ki jih vremenske ujme niso prizadele, zaradi višjih cen sadja letine 2016 boljši kot leto prej. Ekonomski kazalci pridelovalcev namiznih jabolk, ki jih vremenske razmere niso prizadele, so pri enakih hektarskih pridelkih za obdobje 2011–2016 prikazani tudi na zgornji sliki.

2.7.1 Pridelava sadja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA skupaj (ha)	11.141	10.101	10.101	9.037	9.052	8.893	9.293	9.342	9.303	10.055	9.972	10.011	10.462	104,5
PRIDELEK (t)														
Skupaj	190.584	142.166	157.861	152.423	132.342	132.822	153.668	142.355	97.587	133.865	133.493	156.114	90.975	58,3
Jabolka	139.917	106.196	119.176	114.493	102.893	95.662	117.569	105.355	74.263	92.449	99.909	115.091	59.573	51,8
Hruške	14.216	8.213	11.447	11.823	9.299	11.459	10.889	11.425	6.509	11.138	10.208	11.068	8.282	74,8
Breskve in nektarine	14.418	13.337	11.158	9.252	6.780	9.950	7.962	8.603	6.203	6.998	5.459	6.938	5.557	80,1
Marelice	755	373	662	483	269	616	482	687	681	435	673	1.313	961	73,2
Češnje	4.103	3.124	3.659	3.483	2.639	3.933	2.958	4.235	2.786	5.390	5.264	5.580	4.079	73,1
Višnje	524	423	492	504	360	470	337	387	236	539	541	498	337	67,7
Češplje in slive	9.976	4.331	5.393	6.261	4.174	4.101	6.878	4.921	2.190	8.835	4.010	4.133	3.267	79,0
Orehi	3.661	2.688	2.783	2.969	2.844	2.956	2.952	2.911	1.644	4.013	3.676	4.985	2.628	52,7
Drugo sadje, brez jagodičja	1.163	1.187	958	1.269	1.108	1.514	1.722	1.661	1.330	1.627	1.863	3.755	3.717	99,0
Jagode	1.701	2.175	2.048	1.762	1.872	2.054	1.790	1.993	1.505	2.144	1.597	1.987	1.845	92,9
Drugo jagodičje, brez jagod	150	119	84	124	104	107	129	177	240	297	292	766	729	95,2

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.2 Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)	6.617	5.555	5.555	4.906	4.906	4.890	5.290	5.291	5.290	6.032	6.031	6.049	6.433	106,3
PRIDELEK (t)														
Ekstenzivni nasadi skupaj	74.230	36.979	58.869	48.678	48.176	41.449	60.819	43.067	29.389	50.391	49.385	53.920	32.394	60,1
Jabolka	46.975	21.729	39.298	27.516	31.280	23.075	40.278	24.032	18.922	22.875	28.875	31.236	16.834	53,9
Hruške	8.942	5.107	7.311	7.501	6.163	6.726	7.116	6.831	4.099	8.448	6.676	7.346	5.107	69,5
Breskve in nektarine	1.101	856	968	1.167	1.005	1.072	1.036	970	656	1.425	1.286	1.384	863	62,4
Marelice	413	190	366	262	231	336	242	317	287	290	385	526	423	80,4
Češnje	3.177	2.408	2.790	2.992	2.367	3.076	2.315	3.137	1.826	4.504	4.284	4.136	3.132	75,7
Višnje	341	240	271	365	335	345	258	309	171	492	476	457	298	65,2
Češplje in slive	9.401	3.640	5.019	5.864	3.960	3.873	6.559	4.559	2.005	8.492	3.633	3.812	2.937	77,0
Orehi	3.482	2.498	2.590	2.638	2.458	2.577	2.640	2.516	1.206	3.372	3.194	4.200	2.071	49,3
Drugo sadje, brez jagodičja	398	311	255	373	377	369	375	396	217	493	576	823	729	88,6

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.3 Pridelava sadja v intenzivnih nasadih

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)	4.525	4.546	4.546	4.131	4.146	4.003	4.003	4.051	4.013	4.023	3.942	3.964	4.031	101,7
Jabolka	3.099	3.099	3.099	2.874	2.874	2.722	2.765	2.734	2.702	2.643	2.545	2.465	2.416	98,0
Hruške	284	284	284	221	221	214	209	207	213	216	207	199	198	99,5
Breskve in nektarine	643	643	643	513	513	509	442	468	408	393	358	317	300	94,6
Marelice	31	31	31	28	28	32	34	37	39	44	51	61	68	111,5
Češnje	107	107	107	92	92	110	114	124	136	148	158	166	176	106,0
Višnje	58	58	58	36	36	16	14	14	15	8	8	8	8	100,0
Češplje in slive	41	41	41	27	27	28	29	30	31	34	34	36	40	111,1
Orehi	61	61	61	92	92	105	115	142	171	180	195	234	273	116,7
Drugo sadje, brez jagodičja	97	89	89	108	108	124	143	154	167	185	196	230	267	116,1
Jagode	75	104	104	109	124	110	102	99	80	106	87	107	111	103,7
Drugo jagodičje, brez jagod	29	29	29	31	31	33	36	42	51	66	103	141	174	123,4
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)	25,7	23,1	21,8	25,1	20,3	22,8	23,2	24,5	17,0	20,7	21,3	25,8	14,5	56,4
Jabolka	30,0	27,3	25,8	30,3	24,9	26,7	28,0	29,7	20,5	26,3	27,9	34,0	17,7	52,0
Hruške	18,6	10,9	14,6	19,6	14,2	22,1	18,1	22,2	11,3	12,5	17,1	18,7	16,0	85,7
Breskve in nektarine	20,7	19,4	15,8	15,8	11,3	17,4	15,7	16,3	13,6	14,2	11,7	17,5	15,6	89,3
Marelice	11,2	5,9	9,5	7,9	1,4	8,8	7,1	10,0	10,1	3,3	5,6	12,9	7,9	61,3
Češnje	8,7	6,7	8,1	5,3	3,0	7,8	5,6	8,9	7,1	6,0	6,2	8,7	5,4	61,9
Višnje	3,2	3,2	3,8	3,9	0,7	7,8	5,6	5,6	4,3	5,9	8,7	5,5	5,2	95,1
Češplje in slive	14,0	16,9	9,1	14,7	7,9	8,1	11,0	12,1	6,0	10,1	11,0	8,9	8,3	92,5
Orehi	2,9	3,1	3,2	3,6	4,2	3,6	2,7	2,8	2,6	3,6	2,5	3,4	2,0	60,8
Drugo sadje, brez jagodičja	7,9	9,8	7,9	8,3	6,8	9,2	9,4	8,2	6,7	6,1	6,6	12,7	11,2	87,8
Jagode	22,7	20,9	19,7	16,2	15,1	18,7	17,5	20,1	18,8	20,2	18,4	18,6	16,6	89,5
Drugo jagodičje, brez jagod	5,2	4,1	2,9	4,0	3,4	3,2	3,6	4,2	4,7	4,5	2,8	5,4	4,2	77,1
PRIDELEK (t)	116.354	105.187	98.992	103.745	84.166	91.373	92.849	99.288	68.198	83.474	84.108	102.194	58.581	57,3
Jabolka	92.942	84.467	79.878	86.977	71.613	72.587	77.291	81.323	55.341	69.574	71.034	83.855	42.739	51,0
Hruške	5.274	3.106	4.136	4.322	3.136	4.733	3.773	4.594	2.410	2.690	3.532	3.722	3.175	85,3
Breskve in nektarine	13.317	12.481	10.190	8.085	5.775	8.878	6.926	7.633	5.547	5.573	4.173	5.554	4.694	84,5
Marelice	342	183	296	221	38	280	240	370	394	145	288	787	538	68,4
Češnje	926	716	869	491	272	857	643	1.098	960	886	980	1.444	947	65,6
Višnje	183	183	221	139	25	125	79	78	65	47	65	41	39	95,1
Češplje in slive	575	691	374	397	214	228	319	362	185	343	377	321	330	102,8
Orehi	179	190	193	331	386	379	312	395	438	641	482	785	557	71,0
Drugo sadje, brez jagodičja	765	876	703	896	731	1.145	1.347	1.265	1.113	1.134	1.287	2.932	2.988	101,9
Jagode	1.701	2.175	2.048	1.762	1.872	2.054	1.790	1.993	1.505	2.144	1.597	1.987	1.845	92,9
Drugo jagodičje, brez jagod	150	119	84	124	104	107	129	177	240	297	292	766	729	95,2

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.4 Evidentirana prodaja sadja (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ODKUP IN TRŽNICE SKUPAJ														
Sveže sadje	47.558	49.011	40.230	42.667	35.666	32.063	33.031	40.207	26.228	24.186	26.295	30.719	24.863	80,9
Jabolka, namizna	24.885	24.419	20.190	22.041	21.164	18.946	20.664	24.475	18.936	13.834	20.141	21.856	17.269	79,0
Jabolka za predelavo	14.948	18.555	11.634	15.230	10.327	7.491	8.002	11.416	4.527	8.105	3.990	6.576	5.247	79,8
Hruške	2.505	1.522	2.308	2.193	1.735	1.903	1.715	1.203	624	1.081	995	1.082	993	91,8
Breskve in nektarine	4.284	3.743	5.362	2.532	1.831	3.061	1.930	2.485	1.662	739	552	525	z	
Marelice	54	36	43	70	41	63	86	47	33	z	27	32	z	
Češnje	164	76	111	118	85	106	81	80	47	42	98	156	134	86,1
Češplje in slive, sveže	139	25	76	90	39	78	87	56	58	48	52	41	41	101,6
Kaki	11	6	9	7	4	19	12	18	8	24	14	94	46	49,1
Drugo sadje, brez jagodičja	274	448	241	102	121	119	135	159	155	125	215	178	238	133,8
Jagode	268	157	233	253	281	249	281	236	156	132	186	164	339	206,1
Drugo jagodičje, brez jagod	26	24	22	31	37	27	37	31	23	24	24	18	19	110,5
ODKUP														
Sveže sadje	46.273	47.794	39.022	41.179	34.180	30.797	31.766	39.271	25.394	23.357	25.573	29.965	24.004	80,1
Jabolka, namizna	24.164	23.731	19.499	21.257	20.358	18.275	20.119	24.094	18.525	13.435	19.904	21.612	17.006	78,7
Jabolka za predelavo	14.948	18.555	11.634	15.230	10.327	7.491	8.002	11.416	4.527	8.105	3.990	6.576	5.247	79,8
Hruške	2.398	1.433	2.208	2.040	1.598	1.799	1.597	1.117	560	1.000	924	986	878	89,0
Breskve in nektarine	4.164	3.601	5.266	2.402	1.684	2.955	1.799	2.391	1.585	659	490	457	z	
Marelice	12	1	3	0	0	4	2	4	3	z	1	6	z	
Češnje	78	21	44	17	4	19	8	18	13	15	34	98	68	70,1
Češplje in slive, sveže	102	3	25	35	11	21	27	26	21	26	26	13	16	123,8
Kaki	11	6	9	7	4	19	12	18	8	24	14	94	46	49,1
Drugo sadje, brez jagodičja	213	358	155	40	21	23	20	24	53	14	86	37	50	135,1
Jagode	184	82	179	151	171	190	178	160	98	78	103	85	255	298,2
Drugo jagodičje, brez jagod	0	3	1	0	1	1	1	1	1	1	2	2	2	112,0
DOVOZ NA TRŽNICE														
Sveže sadje	1.285	1.217	1.208	1.488	1.486	1.265	1.265	936	834	829	721	754	859	114,0
Jabolka	721	687	692	784	805	671	545	380	411	400	238	244	262	107,6
Hruške	107	89	101	152	137	104	118	86	64	81	71	96	116	120,8
Breskve in nektarine	121	142	96	130	147	106	131	94	77	79	62	68	65	95,6
Marelice	42	35	40	70	41	59	84	43	30	32	26	25	36	142,8
Češnje	86	56	67	101	81	87	73	62	34	27	64	58	66	113,1
Višnje	6	7	2	4	5	10	11	7	2	1	1	2	1	61,5
Češplje in slive, sveže	37	22	51	55	29	57	60	30	37	22	27	28	25	91,1
Orehi, celi	8	11	14	12	14	19	18	19	21	15	24	18	15	82,1
Drugo sadje, brez jagodičja	47	72	70	46	80	66	85	109	79	95	103	121	172	142,1
– od tega kostanj	25	16	25	31	26	36	33	47	25	18	39	47	60	128,5
Jagode	84	75	55	102	109	59	103	76	58	54	83	79	84	106,4
Drugo jagodičje, brez jagod	26	21	21	31	36	27	36	30	22	23	22	16	17	110,3
– od tega gojene borovnice	19	16	15	20	25	18	20	16	9	11	10	6	7	105,7
Orehi, luščeni	57	45	42	30	42	42	44	41	49	62	46	57	57	99,4

z – zaupno

Vir: SURS

2.7.5 Izvoz in uvoz svežega sadja

KNCT 08**	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
IZVOZ (t)														
Užitno sadje, od tega:	19.613	52.545	44.498	72.814	87.849	89.528	87.129	96.509	60.057	66.302	96.413	129.053	93.393	72,4
<i>Pečkarji, od tega:</i>	<i>13.956</i>	<i>26.414</i>	<i>21.683</i>	<i>35.949</i>	<i>29.766</i>	<i>25.912</i>	<i>36.269</i>	<i>40.985</i>	<i>33.433</i>	<i>35.596</i>	<i>44.477</i>	<i>63.251</i>	<i>31.728</i>	<i>50,2</i>
jabolka	13.276	25.462	20.322	34.089	27.417	23.901	33.912	39.457	32.115	34.851	43.035	62.051	30.934	49,9
hruške	680	952	1.360	1.860	2.349	2.011	2.357	1.528	1.318	745	1.443	1.200	794	66,2
<i>Koščičarji, od tega:</i>	<i>58</i>	<i>567</i>	<i>1.174</i>	<i>1.518</i>	<i>2.881</i>	<i>2.749</i>	<i>2.336</i>	<i>1.754</i>	<i>2.510</i>	<i>2.270</i>	<i>1.296</i>	<i>2.029</i>	<i>2.813</i>	<i>138,7</i>
breskve	45	520	950	1.227	2.422	1.988	1.789	1.475	1.900	905	959	1.309	1.527	116,7
<i>Jagodičje, od tega:</i>	<i>50</i>	<i>135</i>	<i>115</i>	<i>339</i>	<i>345</i>	<i>131</i>	<i>253</i>	<i>265</i>	<i>93</i>	<i>133</i>	<i>180</i>	<i>245</i>	<i>142</i>	<i>58,1</i>
jagode	2	105	106	307	342	125	236	241	86	126	174	205	136	66,1
<i>Lupinasto sadje</i>	<i>20</i>	<i>43</i>	<i>50</i>	<i>20</i>	<i>90</i>	<i>118</i>	<i>89</i>	<i>85</i>	<i>67</i>	<i>86</i>	<i>269</i>	<i>295</i>	<i>323</i>	<i>109,6</i>
<i>Lubenice in melone**</i>	<i>83</i>	<i>227</i>	<i>445</i>	<i>593</i>	<i>599</i>	<i>888</i>	<i>856</i>	<i>561</i>	<i>509</i>	<i>428</i>	<i>713</i>	<i>137</i>	<i>137</i>	<i>100,0</i>
<i>Citrusi, od tega:</i>	<i>1.936</i>	<i>8.070</i>	<i>8.072</i>	<i>12.997</i>	<i>15.484</i>	<i>11.766</i>	<i>13.937</i>	<i>10.950</i>	<i>7.055</i>	<i>6.222</i>	<i>12.607</i>	<i>12.597</i>	<i>14.264</i>	<i>113,2</i>
pomaranče	586	1.312	1.476	3.248	4.825	2.091	3.865	1.988	1.857	1.566	4.025	4.080	4.044	99,1
mandarine	233	971	2.348	4.753	5.017	4.888	4.665	4.736	3.501	2.847	4.979	4.242	3.847	90,7
limone	609	4.645	3.046	3.760	4.251	1.892	1.221	821	1.434	1.494	1.786	2.445	4.191	171,4
<i>Drugo južno sadje, od tega:</i>	<i>2.705</i>	<i>15.197</i>	<i>9.208</i>	<i>16.015</i>	<i>31.668</i>	<i>41.437</i>	<i>27.809</i>	<i>37.890</i>	<i>12.746</i>	<i>18.199</i>	<i>32.939</i>	<i>46.805</i>	<i>39.835</i>	<i>85,1</i>
banane	2.564	14.935	8.812	15.524	30.978	40.715	26.871	36.894	12.172	17.598	31.393	44.901	38.002	84,6
ananas	95	194	302	399	566	593	790	468	428	472	487	257	406	157,9
UVOZ (t)														
Užitno sadje, od tega:	128.110	150.731	142.121	157.399	194.738	203.193	189.601	193.876	174.532	188.010	218.222	249.898	229.910	92,0
<i>Pečkarji, od tega:</i>	<i>7.713</i>	<i>11.655</i>	<i>13.448</i>	<i>12.606</i>	<i>22.177</i>	<i>23.068</i>	<i>25.668</i>	<i>24.655</i>	<i>32.295</i>	<i>34.956</i>	<i>49.267</i>	<i>64.232</i>	<i>34.866</i>	<i>54,3</i>
jabolka	5.551	6.813	8.829	6.951	17.158	17.953	20.129	18.862	26.906	30.480	44.032	58.914	29.014	49,2
hruške	2.162	4.842	4.619	5.654	5.019	5.116	5.539	5.793	5.389	4.476	5.235	5.318	5.852	110,0
<i>Koščičarji, od tega:</i>	<i>11.128</i>	<i>14.365</i>	<i>13.183</i>	<i>12.694</i>	<i>15.986</i>	<i>16.049</i>	<i>14.823</i>	<i>13.154</i>	<i>15.059</i>	<i>14.954</i>	<i>15.350</i>	<i>16.237</i>	<i>17.260</i>	<i>106,3</i>
breskve	8.037	11.566	9.436	10.402	12.895	12.710	11.261	10.557	11.398	10.625	11.732	12.109	12.302	101,6
<i>Jagodičje, od tega:</i>	<i>1.338</i>	<i>1.501</i>	<i>1.457</i>	<i>1.725</i>	<i>1.991</i>	<i>1.835</i>	<i>1.966</i>	<i>2.100</i>	<i>2.304</i>	<i>2.313</i>	<i>2.623</i>	<i>1.956</i>	<i>2.405</i>	<i>122,9</i>
jagode	909	1.239	1.390	1.489	1.833	1.601	1.804	1.949	2.138	2.113	2.335	1.721	2.072	120,4
<i>Lupinasto sadje</i>	<i>1.532</i>	<i>1.718</i>	<i>1.620</i>	<i>1.564</i>	<i>1.963</i>	<i>2.025</i>	<i>1.932</i>	<i>1.943</i>	<i>1.883</i>	<i>2.250</i>	<i>2.735</i>	<i>2.966</i>	<i>3.208</i>	<i>108,2</i>
<i>Lubenice in melone**</i>	<i>9.324</i>	<i>10.296</i>	<i>10.655</i>	<i>11.371</i>	<i>13.981</i>	<i>12.606</i>	<i>13.897</i>	<i>12.385</i>	<i>14.819</i>	<i>14.565</i>	<i>14.825</i>	<i>14.939</i>	<i>17.207</i>	<i>115,2</i>
<i>Citrusi, od tega:</i>	<i>41.375</i>	<i>44.671</i>	<i>46.199</i>	<i>50.567</i>	<i>52.072</i>	<i>51.624</i>	<i>52.242</i>	<i>49.871</i>	<i>46.204</i>	<i>49.019</i>	<i>51.372</i>	<i>52.716</i>	<i>55.072</i>	<i>104,5</i>
pomaranče	18.605	16.848	16.285	18.263	19.813	17.766	20.119	18.664	16.192	19.764	20.650	20.057	19.710	98,3
mandarine	12.622	13.757	17.524	19.503	18.832	20.385	19.797	17.968	18.107	15.971	17.905	17.973	19.376	107,8
limone	7.169	11.044	9.299	9.848	10.243	8.315	7.512	8.035	7.935	8.843	9.263	11.097	12.673	114,2
<i>Drugo južno sadje, od tega:</i>	<i>42.448</i>	<i>49.491</i>	<i>38.442</i>	<i>46.266</i>	<i>63.627</i>	<i>73.495</i>	<i>58.739</i>	<i>72.384</i>	<i>45.484</i>	<i>53.319</i>	<i>65.465</i>	<i>79.889</i>	<i>81.511</i>	<i>102,0</i>
banane	40.691	47.264	35.355	42.689	59.178	69.267	53.955	67.476	39.464	46.734	58.072	72.146	73.489	101,9
ananas	1.245	1.613	2.368	2.716	3.542	3.341	3.711	3.584	3.262	3.009	2.995	2.509	2.727	108,7

* začasni podatki

** zunanja trgovina skupine KNCT 08 vključuje tudi lubenice in melone

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.6 Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)

Koledarsko leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
SADJE SKUPAJ														
Pridelano	190,6	142,2	157,9	152,4	132,3	132,8	153,7	142,4	97,6	133,9	133,5	156,1	91,0	58,3
Uvoz	176,8	220,6	204,6	253,9	324,4	318,0	279,0	274,8	240,1	259,3	295,8	325,3	304,2	93,5
od tega sveže	113,8	135,9	126,7	140,7	176,0	186,2	171,3	177,4	155,1	168,3	198,7	230,6	208,0	90,2
Izvoz	39,8	71,6	61,6	95,2	105,7	105,4	103,5	110,9	75,0	81,1	111,0	149,6	109,7	73,4
od tega sveže	19,2	51,9	43,7	71,8	87,1	88,5	86,1	95,7	59,0	65,0	94,7	128,2	92,4	72,0
Domača poraba	327,6	291,2	300,9	311,1	351,0	345,4	329,1	306,3	262,7	312,1	318,3	331,8	285,4	86,0
– izgube	46,9	27,9	33,3	31,0	31,0	30,5	35,7	31,5	24,2	31,7	36,7	42,4	26,4	62,4
– industrijski nameni	24,6	13,0	17,7	14,1	13,2	11,7	16,4	9,4	6,2	13,9	11,4	12,5	6,1	48,3
– poraba za prehrano	256,1	250,3	249,9	266,0	306,8	303,2	277,1	265,4	232,3	266,4	270,2	276,9	252,9	91,3
Poraba na prebivalca (kg)	128,2	125,1	124,4	131,7	151,7	148,5	135,2	129,3	113,0	129,4	131,1	134,2	122,5	91,3
Stopnja samooskrbe (%)	58,2	48,8	52,5	49,0	37,7	38,5	46,7	46,5	37,2	42,9	41,9	47,0	31,9	
SADJE SVEŽE														
Poraba na prebivalca (kg)	86,0	78,8	75,3	70,9	73,9	79,7	73,0	74,1	68,3	74,9	79,3	83,9	71,8	85,6
Stopnja samooskrbe (%)	66,8	62,9	65,5	68,9	59,8	57,6	64,3	63,5	50,4	56,5	56,2	60,4	44,0	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.7.7 Odkupne cene sadja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
EUR/kg														
Jabolka, namizna	0,30	0,31	0,32	0,42	0,59	0,43	0,41	0,45	0,47	0,58	0,41	0,46	0,49	107,3
Sezonska cena jabolk*	0,24	0,27	0,28	0,41	0,40	0,37	0,40	0,35	0,44	0,50	0,36	0,39	0,48	123,9
Jabolka za predelavo	0,05	0,09	0,09	0,18	0,09	0,06	0,11	0,12	0,15	0,12	0,10	0,12	0,11	92,2
Hruške, namizne	0,51	0,53	0,57	0,59	0,67	0,65	0,75	0,71	0,72	0,82	0,65	0,73	0,82	112,2
Hruške za predelavo	0,20	0,17	0,26	0,27	0,29	0,30	0,29	0,31	0,27	0,30	0,31	0,33	0,31	93,6
Breskve, namizne	0,51	0,49	0,56	0,60	0,75	0,70	0,71	0,66	0,83	1,05	0,80	0,74	0,75	100,8
Breskve za predelavo	0,24	0,18	0,27	0,28	0,33	0,30	0,28	0,27	0,24	0,15	0,19	0,20	z	
Marelice	0,67	0,95	0,96	1,21	1,50	1,03	1,41	1,37	1,62	z	2,02	1,42	z	
Češnje	1,44	1,72	1,59	1,97	3,69	2,81	3,37	2,66	3,55	3,84	2,97	2,53	2,98	118,1
Češplje in slive, sveže	0,33	0,53	0,59	0,62	0,78	0,58	0,71	0,77	1,42	0,76	0,66	0,98	0,94	95,5
Jagode	2,16	2,33	2,19	1,90	2,14	1,98	2,40	1,96	2,68	2,95	2,44	3,39	2,72	80,3
Kaki	0,42	0,53	0,70	0,77	1,11	0,81	1,06	1,09	1,51	1,16	1,35	0,92	1,10	119,5

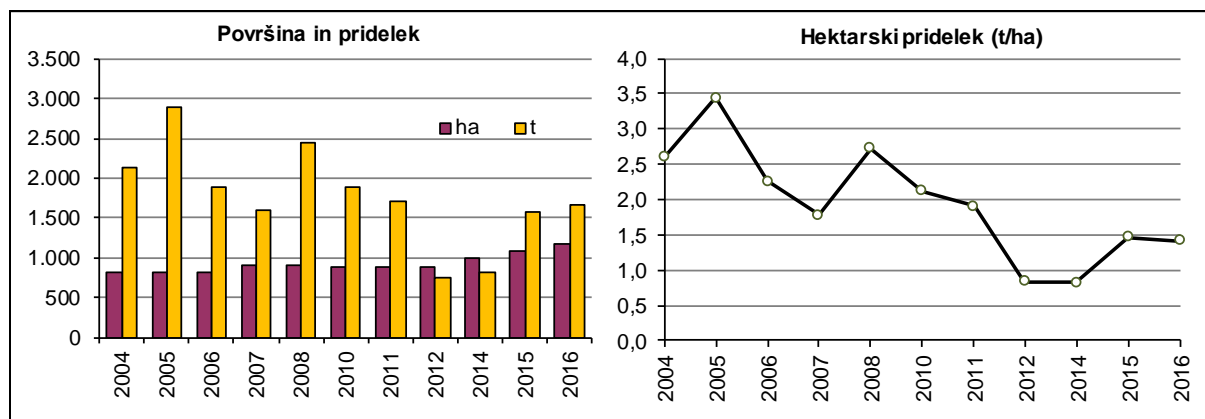
* tehtano povprečje odkupnih cen v septembru, oktobru in novembru

z – zaupno; Vir: SURS, preračuni KIS

2.8 Oljke

Od leta 2004 je oljčno olje k skupni vrednosti kmetijske pridelave prispevalo med 0,2 % in 0,5 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa med 0,3 % in 1 %. Delež oljčnikov v kmetijski zemlji v uporabi se je v obdobju 2004–2016 povečal z 0,17 % na 0,23 %, obseg oljčnih nasadov pa se je v tem obdobju povečal z 814 na 1.173 ha.

Slika 21: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2004–2016

Vir: SURS

Skupni pridelek oljk zaradi spremenljivih vremenskih razmer med leti zelo niha. V slovenskih oljčnikih so po statističnih podatkih leta 2016 na 1.173 ha (+9 %) pridelali 1.662 ton oljk, kar je 5 % več kot leto prej, ko je bila letina zelo povprečna. Hektarski pridelek oljk je bil z 1,4 t/ha za 3 % manjši kot leto prej in 7 % nad povprečjem (2011–2015). V primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem je bila letina oljk za slabo tretjino nad povprečjem.

Na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, 45/08, 57/12, 90/12, 26/14 in 32/15) in Pravilnika o registru kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, 83/16) se v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG) vodijo tudi podatki o pridelku oljk in oljčnega olja za kmetijska gospodarstva, ki imajo najmanj 0,1 ha oljčnikov. Ne glede na zakonske zahteve v RKG niso vpisani vsi oljčniki in tudi pridelka oljk in oljčnega olja ne prijavljajo vsi. V letih 2015 in 2016 je bilo v RKG vpisanih približno 1,2 tisoč KMG, ki pridelujejo oljke na okoli 800 ha. Prijavljeni pridelek oljčnega olja leta 2016 je bil z 225 t za 15 % manjši kot leta 2015, nekoliko slabša kot leta 2015 pa je bila tudi oljevitost pridelka oljk.

Preglednica 16: Pridelava oljk in oljčnega olja po podatkih RKG; 2015 in 2016

	2015	2016
Število KMG	1.228	1.217
Prijavljena površina (ha)	808	807
Prijavljeni pridelek oljk za predelavo (t)	1.726	1.522
Prijavljeni pridelek oljčnega olja (t)	263	225
Izplen (%)*	15,3	14,9

* upoštevan samo prijavljeni pridelek oljk pri pridelovalcih, ki imajo tudi prijavljen pridelek oljčnega olja

Vir: MKGP (RKG)

V letih od 2007 do 2014 so imeli pridelovalci oljk možnost pridobiti enotno plačilo. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so se leta 2015 na novo dodelile plačilne pravice, na podlagi katerih lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Tudi oljkarji so od leta 2006 upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je leta 2016 povečalo z 20 % na 30 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (od leta 2009 70 %).

2.8.1 Pridelava oljk in prodaja oljčnega olja

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
PRIDELAVA														
Površina nasadov oljk (ha)	814	820	820	910	910	910	892	892	892	925	996	1.076	1.173	109,0
Hektarski pridelek oljk (t/ha)	2,64	3,55	2,31	1,76	2,70	2,00	2,12	1,91	0,83	1,60	0,82	1,47	1,42	96,6
Pridelek oljk skupaj (t)	2.145	2.907	1.893	1.604	2.455	1.823	1.895	1.704	740	1.479	814	1.578	1.662	105,3
EVIDENTIRANA PRODAJA														
Oljčno olje														
– prodaja na tržnicah (l)	3.000	7.310	2.910	1.020	700	815	840	1.530	1.770	1.660	1.705	11.525	11.390	98,8
– cene na tržnicah (EUR/l)	9,71	10,24	9,28	9,62	10,17	11,17	12,00	12,39	13,36	13,28	13,77	14,55	13,66	93,8

* začasni podatki

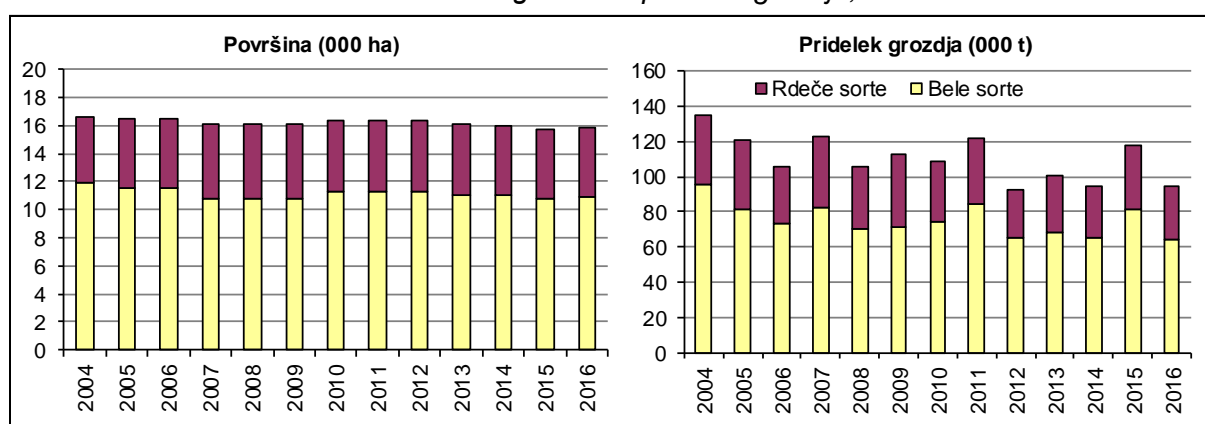
Vir: SURS

2.9 Grozdje in vino

Po letu 2004 predstavljata grozdje in vino skupaj med 9,1 % in 13 % vrednosti kmetijske proizvodnje, kar je največ med rastlinskimi pridelki, v vrednosti rastlinske pridelave pa je ta delež med 17,5 % in 22,9 %. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje je leta 2016 grozdje prispevalo 1,3 %, vino pa 10,1 %, kar je pri grozdju in vinu manj kot v zelo ugodnem letu 2015, vendar nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja (2011–2015) in pri vinu tudi med višjimi vrednostmi v obdobju 2004–2015.

Po statističnih podatkih imamo v Sloveniji 15,8 tisoč hektarjev vinogradov. Regionalno je po podatkih registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pri MKGP v povprečju zadnjih let 42 % površin vinogradov v podravski, 17 % v posavski in 41 % v primorski vinorodni deželi.

Slika 22: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2004–2016

Vir: SURS

Letina grozdja 2016 je bila v primerjavi z odlično letino 2015 količinsko skromnejša, vendar bo zaradi svoje kakovosti omogočala pridelavo kakovostnih vin. Vremenske razmere s pozebo, točo in tudi sušo na Primorskem so na pridelavo grozdja po vinorodnih deželah Slovenije različno vplivale. V vinorodni deželi Posavje so bile razmere za pridelavo grozdja v povprečju ugodnejše kot v preostalih dveh vinorodnih deželah. V primerjavi z letom prej je bilo po podatkih RPGV v vinorodni deželi Podravje prijavljenega za 19 %, v vinorodni deželi Primorska za 12 % in v vinorodni deželi Posavje za 10 % manj grozdja. Podobno kot informacije iz drugih virov tudi podatki RPGV kažejo, da je bil izpad pridelka grozdja največji v vinorodni deželi Podravje, ki so jo prizadeli pozeba in neurja s točo.

Preglednica 17: Pridelek grozdja in vina; 2015 in 2016

	Pridelek skupaj		Indeks 2016/15	Prijavljeni pridelek**		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016	
Grozdje (t)	117.586	94.780	80,6	90.258	77.324	85,7
Vino (000 l)				61.487	51.283	83,4

* začasni podatki

** RPGV

Vir: SURS, MKGP (RPGV)

V vinogradih, ki so jih prizadele različne vremenske ujme, je bilo pridelanega skoraj 95 tisoč ton grozdja, kar je v povprečju za 19 % manj kot ob obilni letini 2015 in desetino manj kot v povprečju zadnjih petih let (2011–2015).

Preglednica 18: Bilanca zunanje trgovine; 2012–2016

	Bilanca (000 l)				
	2012	2013	2014	2015	2016*
Vino skupaj	-4.003	-1.340	-5.237	-8.632	-8.615
Belo vino	-1.096	-1.874	-1.932	-3.922	-4.384
Rdeče vino	-2.907	-3.214	-3.305	-4.710	-4.231

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Zunanja trgovina z vinom se je leta 2016 zmanjšala za 6 %, kar je posledica za 12 % manjšega izvoza vina in za 5 % manjšega uvoza vina. Količinsko je bilanca zunanje trgovine z vinom od leta 2006 negativna.

Izvoz vina je leta 2016 po prvih statističnih ocenah obsegal 4,7 milijona litrov; prevladovala so vina z zaščiteno označbo porekla (68 %) in vina z zaščiteno geografsko označbo (23 %), sortnih vin brez ZOP/ZGO in nesortnih vin brez porekla pa je bilo podobno kot leto prej. Izvoz vina je bil leta 2016 za 25 % pod povprečjem zadnjih petih let. Uvoz vina, ki se je v letih 2010–2015 intenzivno povečeval, se je leta 2016 zmanjšal za 5 %, vendar je bil še vedno med največjimi po letu 2000. Leta 2016 je bilo uvoženega za približno petino vina več kot v povprečju zadnjih petih let. V uvozu vina, ki je leta 2016 obsegal 13,3 milijona litrov, prevladuje vino brez označbe porekla in geografske označbe (67 % leta 2016; 73 % v letih 2011–2015).

Preglednica 19: Izvoz in uvoz vina; 2015 in 2016

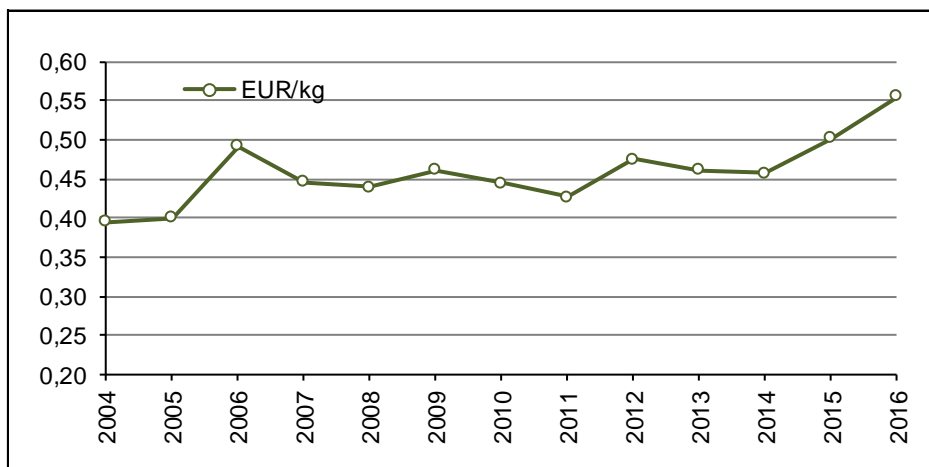
	Izvoz (000 l)		Indeks 2016/15	Uvoz (000 l)		Indeks 2016/15
	2015	2016*		2015	2016*	
Vino skupaj	5.295	4.681	88,4	13.927	13.296	95,5
Vino z zaščiteno označbo porekla (ZOP)	3.940	3.162	80,3	1.395	1.084	77,7
Vino z zaščiteno geografsko označbo (ZGO)	865	1.062	122,8	1.920	1.742	90,7
Sortno vino brez ZOP/ZGO	34	17	48,7	556	1.557	279,9
Vino brez ZOP/ZGO	456	440	96,5	10.056	8.914	88,6

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene grozdja v Sloveniji so v zadnjih letih zaradi zaostrenih razmer na trgu z vinom (manjša poraba) nizke in so odvisne predvsem od ekonomskih razmer pri posameznih vinarjih. Manjše zaloge vina, stabilnejši domači trg, povečan izvoz pri nekaterih vinarjih in pomembno manjša ponudba grozdja dobre kakovosti so vplivali na to, da se je leta 2016 povprečna odkupna cena grozdja po dolgem obdobju na zelo nizki ravni že drugo leto zapored pomembno zvišala (+11 %) in presegla povprečje zadnjega petletnega obdobja za 19 %.

Slika 23: Odkupna cena grozdja za predelavo; 2004–2016

Vir: SURS, preračuni KIS

Po podatkih ARSKTRP se je povprečna prodajna cena vina s slovenskim geografskim poreklom (SGP) na slovenskem trgu in trgih EU leta 2016 zvišala za 6 %, prodanega pa je bilo 1 % manj vina kot leta 2015. V Sloveniji so bile cene vina višje za 7 %, na trgih EU pa za 2 %. Prodanega je bilo za 1 % manj kakovostnega in vrhunškega vina ter za 2 % manj namiznega in deželnega vina. V primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2011–2015) so bile povprečne cene vina višje za 18 %. Podatki ARSKTRP za leto 2016 tudi kažejo, da se je prodaja vina na slovenskem trgu zmanjšala za 3 %, medtem ko se je izvoz v države EU, po velikem zmanjšanju v letu 2015 (–46 %), povečal za 13 %.

Preglednica 20: Cene vina s slovenskim geografskim poreklom v Sloveniji in na trgih držav EU; 2012–2016

EUR/l	ARSKTRP*					Indeks 2016/15
	2012	2013	2014	2015	2016	
Vino	2,10	2,28	2,29	2,52	2,67	105,7
Namizno in deželno	1,04	1,11	1,30	1,48	1,40	94,4
Belo, namizno in deželno	0,94	1,01	1,17	1,33	1,40	105,5
Rdeče, namizno in deželno	1,22	1,37	1,49	1,64	1,40	85,4
Kakovostno in vrhunsko	2,44	2,56	2,46	2,67	2,85	106,6
Belo, kakovostno in vrhunsko	2,37	2,38	2,46	2,63	2,90	110,3
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	2,58	3,01	2,45	2,76	2,71	98,3

* Tržne cene vina s slovenskim geografskim poreklom na slovenskem trgu in trgih EU, ki jih ARSKTRP sporočajo pridelovalci vina, ki spadajo v reprezentativni trg (pridelajo več kot 500.000 litrov na leto), in prejemniki podpore iz III. poglavja in podpore iz 33. člena Uredbe o ureditvi trga z vinom.

Vir: ARSKTRP, preračuni KIS

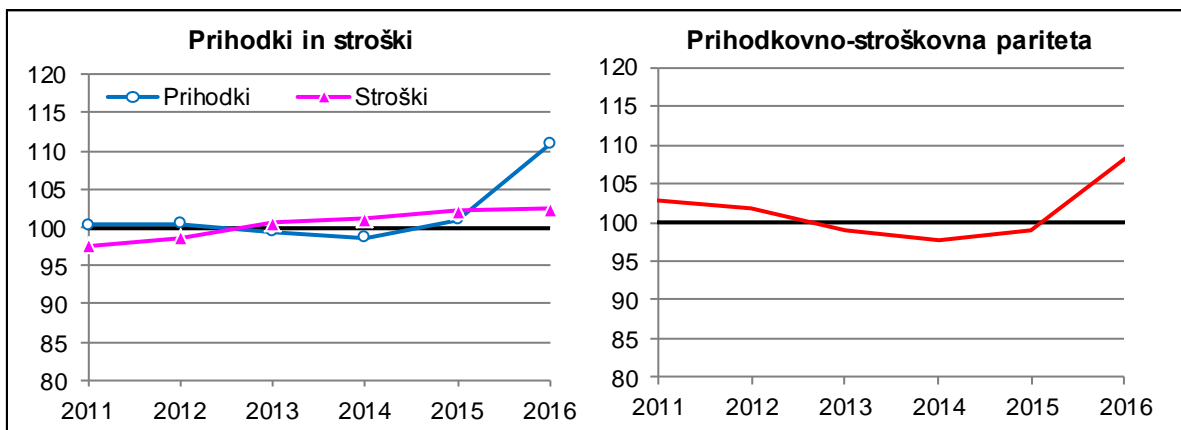
Skupna evropska tržna ureditev za vino daje vinogradnikom možnost uveljavljanja podpor za različne ukrepe kmetijske politike. Tudi v letu 2016 so se izvajali ukrep prestrukturiranja vinogradniških površin ter programi za trženje in promocijo vina, ki vključujejo promocijo na tretjih trgih in druge tržne dejavnosti. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so vinogradi vključeni v shemo neposrednih plačil, zato lahko upravičenci na podlagi v letu 2015 na novo dodeljenih plačilnih pravic pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Podobno kot drugje v rastlinski pridelavi so tudi vinogradniki upravičeni do regresirane premijske stopnje za zavarovanje pridelka, ki je leta 2016 znašala 20 %, in vračila 70 % trošarine za porabljeno gorivo v kmetijske namene.

Podobno kot v sadjarstvu so na stroške pridelave grozdja v letu 2016 najbolj vplivali pomembno nižji stroški zavarovanja pridelka (nižje premijske stopnje) in zmerne spremembe

cen drugih pomembnejših inputov ter stroškov dela (+2 %). Med drugimi so se pri pridelavi grozdja zaradi nižjih cen goriva, podobno kot v drugih panogah rastlinske pridelave, pocenile domače strojne storitve (−3 %), zmerno pa so se zvišali stroški sredstev za varstvo rastlin (+1–2 %) in stroški naprave vinogradov (+1 %).

Ekonomski položaj pridelovalcev grozdja se je ob upoštevanju količinsko slabe letine, povišanju odkupnih cen in približno pol odstotka višjih stroških pridelave leta 2016 poslabšal. Ocenjujemo pa, da bo ekonomski položaj pri pridelovalcih, ki jih vremenske ujme niso prizadele, predvsem zaradi pričakovanih višjih cen grozdja letine 2016 boljši kot leto prej. Ekonomske kazalce pri upoštevanih enakih hektarskih pridelkih po letih, prikazujemo na spodnji sliki.

Slika 24: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Boljše ekonomske rezultate lahko zaradi povišanja cen vina v zadnjih letih in stabilnejših razmer na trgu pričakujejo vinarji, ki pa imajo zaradi slabe letine grozdja ponekod premajhne količine vina. To jim že povzroča resne težave pri zagotavljanju zadostnih količin vina in ohranjanju tržnih poti.

2.9.1 Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Površina vinogradov (ha)	16.556	16.428	16.428	16.086	16.086	16.086	16.351	16.351	16.351	16.085	16.009	15.692	15.824	100,8
Bele sorte	11.957	11.512	11.512	10.715	10.715	10.715	11.246	11.246	11.246	11.086	11.033	10.794	10.889	100,9
Rdeče sorte	4.599	4.916	4.916	5.371	5.371	5.371	5.105	5.105	5.105	4.999	4.976	4.898	4.935	100,8
Hektarski pridelek grozdja (t/ha)	8,1	7,4	6,4	7,6	6,6	7,0	6,6	7,4	5,6	6,2	5,9	7,5	6,0	79,9
Belo	8,0	7,1	6,4	7,7	6,5	6,7	6,6	7,5	5,8	6,2	5,9	7,5	5,9	77,8
Rdeče	8,5	8,0	6,6	7,5	6,7	7,7	6,8	7,2	5,3	6,4	5,8	7,4	6,3	84,8
Pridelek grozdja (t)	134.792	120.868	105.486	122.543	105.719	112.855	108.541	121.396	92.323	100.177	94.209	117.586	94.780	80,6
Belo	95.484	81.590	73.245	82.354	69.823	71.273	74.062	84.850	65.182	68.378	65.122	81.268	63.765	78,5
Rdeče	39.308	39.278	32.240	40.189	35.896	41.582	34.479	36.546	27.141	31.799	29.087	36.318	31.015	85,4
Vino (000 l)**	94.354	84.607	73.840	85.780	74.003	78.999	75.979	84.978	64.626	70.124	65.946	82.310	66.346	80,6
Belo	66.839	57.113	51.272	57.648	48.876	49.891	51.843	59.396	45.627	47.865	45.585	56.888	44.636	78,5
Rdeče	27.516	27.495	22.568	28.132	25.127	29.107	24.135	25.582	18.999	22.259	20.361	25.423	21.711	85,4

* začasni podatki; ** upoštevan faktor 0,7 za preračun iz grozdja v vino

Vir: SURS

2.9.2 Vinogradi po vinorodnih deželah

	2015				2016			
	Št. vinogradnikov	Površina (ha)	Št. trsov (000)	Št. trsov / ha	Št. vinogradnikov	Površina (ha)	Št. trsov (000)	Št. trsov / ha
Vinogradi skupaj	29.929	15.990	61.025	3.816	29.620	15.893	61.321	3.858
Podravje	13.418	6.641	26.337	3.966	13.233	6.581	26.286	3.994
Štajerska Slovenija	10.801	6.113	23.794	3.892	10.665	6.072	23.805	3.920
Prekmurje	2.617	528	2.543	4.812	2.568	508	2.481	4.880
Posavje	11.189	2.848	12.005	4.216	11.111	2.779	12.017	4.325
Bela krajina	1.562	369	1.565	4.238	1.541	365	1.558	4.274
Dolenjska	7.377	1.600	7.014	4.383	7.379	1.554	7.051	4.536
Bizeljsko - Sremič	2.250	878	3.426	3.902	2.191	860	3.408	3.963
Primorska	5.322	6.501	22.682	3.489	5.276	6.533	23.018	3.523
Goriška brda	734	1.803	6.710	3.722	719	1.816	6.826	3.759
Vipavska dolina	1.864	2.276	7.933	3.485	1.833	2.289	8.052	3.517
Kras	802	582	1.895	3.257	798	583	1.914	3.285
Slovenska Istra	1.922	1.840	6.145	3.339	1.926	1.845	6.226	3.375

Vir: MKGP (RPGV)

2.9.3 Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah

	Grozdje (000 kg)				Indeks	Grozdje (kg/ha)				Indeks	Vino (000 l)				Indeks	Vino (l/ha)				Indeks
	2014	2015	2016	2016/15		2014	2015	2016	2016/15		2014	2015	2016	2016/15		2014	2015	2016	2016/15	
Skupaj	67.697	90.258	77.324	85,7	4.297	5.645	4.865	86,2	45.746	61.487	51.283	83,4	2.904	3.845	3.227	83,9				
Podravje	26.023	36.088	29.344	81,3	3.968	5.434	4.459	82,1	17.791	24.693	19.572	79,3	2.713	3.718	2.974	80,0				
Štajerska Slovenija	23.486	32.928	26.734	81,2	3.893	5.387	4.402	81,7	16.083	22.557	17.862	79,2	2.666	3.690	2.941	79,7				
Prekmurje	2.537	3.159	2.610	82,6	4.837	5.979	5.132	85,8	1.708	2.135	1.711	80,1	3.255	4.041	3.364	83,3				
Posavje	11.831	18.579	16.667	89,7	4.289	6.524	5.998	91,9	8.405	13.319	11.869	89,1	3.047	4.677	4.271	91,3				
Bela krajina	1.553	1.997	2.185	109,5	4.172	5.406	5.995	110,9	1.084	1.425	1.540	108,1	2.911	3.859	4.225	109,5				
Dolenjska	7.245	12.184	10.717	88,0	4.770	7.613	6.895	90,6	5.349	9.035	7.957	88,1	3.522	5.645	5.119	90,7				
Bizeljsko - Sremič	3.033	4.398	3.764	85,6	3.495	5.009	4.378	87,4	1.973	2.858	2.371	83,0	2.274	3.255	2.758	84,7				
Primorska	29.843	35.592	31.314	88,0	4.636	5.475	4.793	87,6	19.550	23.476	19.842	84,5	3.037	3.611	3.037	84,1				
Goriška brda	10.158	11.730	10.908	93,0	5.634	6.506	6.006	92,3	6.640	7.732	7.027	90,9	3.683	4.289	3.869	90,2				
Vipavska dolina	9.819	11.760	8.418	71,6	4.368	5.167	3.677	71,2	6.302	7.684	5.052	65,8	2.803	3.376	2.207	65,4				
Kras	2.388	3.328	2.862	86,0	4.149	5.719	4.912	85,9	1.728	2.482	2.058	82,9	3.003	4.265	3.532	82,8				
Slovenska Istra	7.478	8.776	9.126	104,0	4.127	4.768	4.947	103,7	4.880	5.578	5.705	102,3	2.694	3.031	3.093	102,0				

Vir: MKGP (RPGV)

2.9.4 Odkup grozdja za predelavo in prodaja vina

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Grozdje za predelavo (t)	35.425	33.442	24.953	33.234	27.415	25.150	20.486	20.813	15.615	15.233	14.394	15.288	12.310	80,5
Vino (000 l)*	26.533	30.929	29.457	28.648	26.167	26.352	27.242	24.350	23.511	27.102	22.765	21.181	20.894	98,6
Namizno in deželno	6.931	6.566	5.783	5.395	5.788	5.020	7.395	4.469	5.670	5.181	3.312	2.605	2.550	97,9
Kakovostno in vrhunsko	19.602	24.363	23.674	23.253	20.380	21.332	19.847	19.881	17.841	21.921	19.454	18.576	18.344	98,8
Belo vino	19.991	22.569	21.617	20.303	18.347	16.937	17.258	15.748	15.711	19.404	14.910	14.104	14.163	100,4
Belo, namizno in deželno	6.222	5.684	5.180	4.431	4.449	3.679	4.265	2.814	3.532	3.718	1.983	1.296	1.197	92,4
Belo, kakovostno in vrhunsko	13.769	16.885	16.437	15.872	13.898	13.258	12.992	12.934	12.179	15.686	12.927	12.808	12.965	101,2
Rdeče vino	6.542	8.360	7.840	8.345	7.821	9.415	9.984	8.602	7.800	7.698	7.855	7.077	6.731	95,1
Rdeče, namizno in deželno	709	882	604	964	1.339	1.341	3.129	1.655	2.137	1.463	1.329	1.309	1.353	103,3
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	5.833	7.478	7.236	7.382	6.482	8.074	6.855	6.947	5.662	6.235	6.526	5.768	5.379	93,3

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU)

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.9.5 Izvoz in uvoz vina glede na kakovost in barvo

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
IZVOZ (000 l)														
Vino skupaj	4.922	4.091	5.291	4.316	5.129	6.199	5.227	5.472	4.682	8.086	7.686	5.295	4.681	88,4
– belo	3.531	2.832	4.232	3.104	3.986	3.279	3.636	3.329	3.535	7.095	5.009	4.227	3.956	93,6
– rdeče	1.392	1.260	1.059	1.212	1.143	2.920	1.591	2.143	1.147	991	2.677	1.068	726	67,9
Vina ZOP**	:	:	:	:	:	:	3.015	3.530	2.793	2.814	3.861	3.940	3.162	80,3
Vina ZGO***	:	:	:	:	:	:	278	243	305	4.096	1.943	865	1.062	122,8
Sortna vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	219	6	45	607	47	34	17	48,7
Vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	1.715	1.693	1.538	569	1.835	456	440	96,5
UVOZ (000 l)														
Vino skupaj	3.891	2.803	6.498	6.624	6.757	6.415	7.116	9.868	8.685	9.426	12.923	13.927	13.296	95,5
– belo	334	278	2.185	2.384	2.991	3.163	3.881	6.192	4.631	5.221	6.941	8.149	8.340	102,3
– rdeče	3.558	2.525	4.313	4.239	3.766	3.253	3.234	3.676	4.054	4.204	5.982	5.778	4.957	85,8
Vina ZOP**	:	:	:	:	:	:	1.710	1.708	1.088	1.352	1.556	1.395	1.084	77,7
Vina ZGO***	:	:	:	:	:	:	3.165	2.017	1.345	1.018	1.043	1.920	1.742	90,7
Sortna vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	69	67	106	273	468	556	1.557	279,9
Vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	2.172	6.075	6.146	6.782	9.856	10.056	8.914	88,6

* začasni podatki

** vina z zaščiteno označbo porekla (ZOP)

*** vina z zaščiteno geografsko označbo (ZGO)

Vir: SURS, preračuni KIS

2.9.6 Odkupne cene grozdja za predelavo in vina s slovenskim geografskim poreklom v Sloveniji in na trgih držav EU

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Grozdje za predelavo (EUR/kg)	0,39	0,40	0,49	0,45	0,44	0,46	0,45	0,43	0,47	0,46	0,46	0,50	0,55	110,6
Vino (EUR/l)*	1,38	1,41	1,51	1,60	1,69	1,57	1,90	2,11	2,10	2,28	2,29	2,52	2,67	105,7
Namizno in deželno	0,70	0,70	0,73	0,82	0,86	0,83	0,83	1,03	1,04	1,11	1,30	1,48	1,40	94,4
Kakovostno in vrhunsko	1,61	1,60	1,71	1,79	1,92	1,74	2,30	2,36	2,44	2,56	2,46	2,67	2,85	106,6
Belo vino	1,19	1,21	1,32	1,45	1,59	1,55	1,91	2,12	2,05	2,12	2,29	2,51	2,78	110,5
Belo, namizno in deželno	0,66	0,68	0,69	0,76	0,79	0,77	0,85	1,02	0,94	1,01	1,17	1,33	1,40	105,5
Belo, kakovostno in vrhunsko	1,43	1,39	1,52	1,64	1,85	1,77	2,25	2,36	2,37	2,38	2,46	2,63	2,90	110,3
Rdeče vino	1,95	1,94	2,04	1,98	1,91	1,60	1,90	2,11	2,20	2,70	2,29	2,55	2,45	96,0
Rdeče, namizno in deželno	1,06	0,86	1,06	1,13	1,10	0,98	0,82	1,06	1,22	1,37	1,49	1,64	1,40	85,4
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	2,06	2,06	2,12	2,10	2,07	1,70	2,39	2,36	2,58	3,01	2,45	2,76	2,71	98,3

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU)

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.10 Suhe stročnice

2.10.1 Pridelava suhih stročnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
POVRŠINA (ha)														
Suhe stročnice skupaj	770	2.009	3.905	2.337	1.578	1.030	886	1.134	748	686	691	847	1.258	148,5
Od tega: krmni grah	418	1.513	3.342	1.970	1.211	648	513	621	370	224	221	447	611	136,7
fižol za zrnje	351	451	448	355	355	355	289	289	289	396	396	396	634	160,1
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Suhe stročnice skupaj	2,58	2,81	2,68	2,57	2,69	2,03	2,17	2,89	2,04	1,34	2,20	2,24	2,29	102,4
Od tega: krmni grah	2,89	3,03	2,98	2,74	3,14	2,19	2,28	2,64	2,19	1,86	2,48	2,57	2,67	103,8
fižol za zrnje	2,21	2,13	0,94	1,61	1,17	1,77	1,81	1,93	1,31	0,89	1,92	1,86	1,92	103,5
PRIDELEK (t)														
Suhe stročnice skupaj	1.986	5.640	10.475	6.005	4.248	2.089	1.921	3.281	1.527	920	1.522	1.895	2.881	152,0
Od tega: krmni grah	1.208	4.581	9.944	5.393	3.800	1.420	1.171	1.639	812	416	548	1.151	1.633	141,9
fižol za zrnje	776	959	422	570	414	627	522	558	380	354	761	736	1.219	165,6

* začasni podatki

Vir: SURS

2.10.2 Evidentirana prodaja suhih stročnic

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ODKUP IN PRODAJA NA TRŽNICAH (t)														
Fižol skupaj	75,1	77,1	88,9	92,5	78,5	138,1	90,1	65,8	71,4	46,7	65,9	81,3	81,5	100,3
– odkup	0,0	0,9	2,3	0,8	2,1	1,7	5,3	1,4	1,4	0,5	9,3	9,2	8,5	92,2
– prodaja na tržnicah	75,1	76,2	86,6	91,7	76,4	136,5	84,8	64,4	70,0	46,2	56,6	72,0	73,0	101,4

Vir: SURS

2.11 Seme

2.11.1 Pridelava semena krmnih rastlin in vrtnin

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Detelje in lucerna	39	30	84	90	70	73	39	24	13	14	24	5	50	945,6
Trave	103	70	69	76	61	87	74	86	82	44	66	16	14	88,9
Druge krmne rastline	163	96	86	89	46	41	53	60	60	29	34	67	87	129,6
Vrtnine*	12,35	3,01	1,65	0,66	0,70	0,72	1,02	0,27	0,75	0,81	0,68	1,32	1,47	111,8
POTRJENI PRIDELEK (t)														
Detelje in lucerna	22,9	16,5	35,7	25,3	36,9	40,1	28,0	19,4	7,8	4,1	10,3	2,2	23,1	1050,9
Trave	101,9	53,5	82,3	72,5	58,1	83,8	77,4	94,7	94,5	46,2	66,5	13,2	11,4	86,2
Druge krmne rastline	251,7	179,2	162,0	198,2	62,5	75,4	125,7	123,9	117,5	52,9	69,9	75,5	122,3	162,0
Vrtnine*	0,65	0,48	0,46	0,08	0,09	0,14	0,21	0,12	0,35	0,27	0,11	0,18	0,11	58,1

* brez fižola, graha, čebulčka, česna

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

3 ŽIVALSKI PROIZVODI

3.1 Meso govedí

Prireja mesa govedí poleg prireje mleka ostaja najpomembnejša proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. K vrednosti kmetijske proizvodnje prirast govedí v zadnjih letih, enako kot leta 2016, prispeva okoli 13 %, k vrednosti živinoreje pa okoli 28 % (leta 2016 slabih 29 %).

Skupno število govedí je v zadnjem desetletju razmeroma stabilno. Po statističnih podatkih so kmetijska gospodarstva konec leta 2016 redila 489 tisoč glav govedí (za odstotek več kot predhodno leto), kar je največ po letu 2000 (493 tisoč glav govedí). Po zmanjšanju leta 2015 se je število drugih krav spet povečalo (+11 %) na 63 tisoč živali, hkrati pa se je število krav molznic v primerjavi z letom prej zmanjšalo za 5 tisoč živali. To pomeni, da je bilo ob koncu leta 2016 v Sloveniji v reji slabih 108 tisoč molznic, krav skupaj pa je bilo v primerjavi z letom 2015 za slab odstotek več (171 tisoč).

Po statističnih podatkih je bilo glede na enako obdobje leta 2015 več živali v kategoriji mlado govedo do enega leta (+2 %) in v kategoriji mlado govedo od enega do dveh let (+1 %), število živali v kategoriji govedo nad dve leti pa je bilo na podobni ravni kot leto prej.

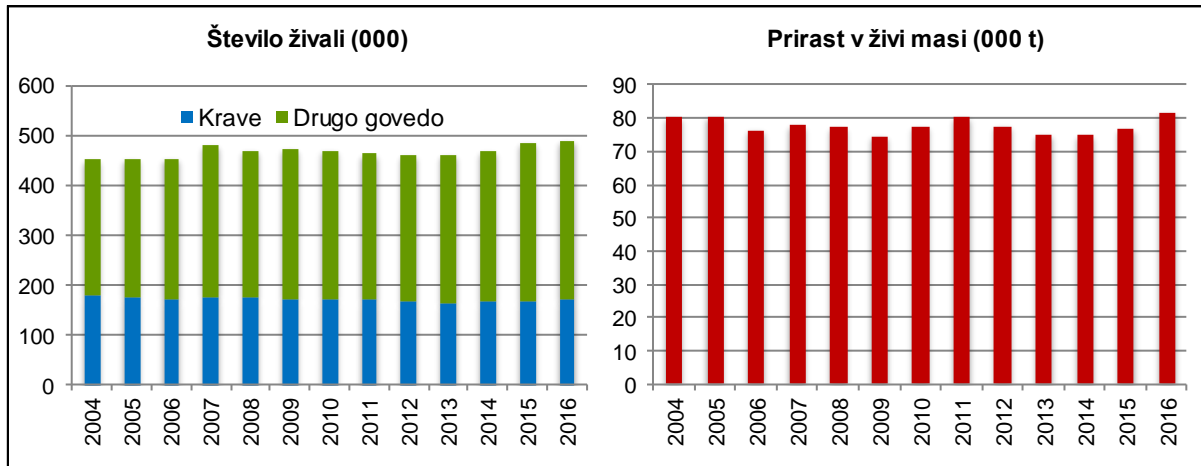
Med mladim govedom do enega leta se je za slaba 2 % povečalo število živali pri obeh kategorijah telet (teleta za nadaljnjo rejo in teleta za zakol). V kategoriji mladega goveda od enega do dveh let se je že peto leto zapored povečalo število telic za pitanje, in sicer za 17 %. Tako je bilo ob koncu leta 2016 v pitanju več kot 17 tisoč telic. Bikov in volov je bilo manj za 2 %, število plemenskih telic, starih od enega leta do dveh let, pa je bilo ob koncu leta 2016 enako kot v enakem obdobju leta prej.

Med živalmi v kategoriji govedo nad dvema letoma, ki so namenjene za pitanje, se je delež telic za pitanje v zadnjem desetletju povečal s slabe petine na tretjino, saj je bilo v reji 14 % več živali kot leto prej. Glede na predhodno leto je bilo ob koncu leta 2016 manj plemenskih telic (-6 %), podobno kot leto prej pa je bilo število krav ter bikov in volov. Število teh se je tri leta zapored opazno povečevalo in se ustalilo na ravni okoli 7 tisoč živali, kar je največ v zadnjem desetletju.

V slovenskih klavnicah se še vedno približno polovica govejega mesa pridobi od bikov in telic za pitanje, mlajših od dveh let, a se je delež v zadnjem desetletju zmanjšal. V letu 2016 je znašal ravno polovico v Sloveniji zaklanih živali. Vzrok zmanjševanja je povečevanje zakola bikov nad 24 mesecev (leta 2016 jih je bilo zaklanih 12 % več kot leta 2015), katerih povprečna masa trupov se je v zadnjem letu tudi nekoliko povečala (+3 %). Število bikov, starih do 24 mesecev, ki so bili zaklani v Sloveniji, pa se je v zadnjem desetletju zmanjšalo. Tako je bilo leta 2016 v slovenskih klavnicah zaklanih za tretjino manj bikov, starih do 24 mesecev.

Rast števila telic v zakolu se je leta 2016 nadaljevala. Tako je bilo v primerjavi z letom prej zaklanih 12 % več živali (16.500 živali), pri čemer je bila skupna masa trupov telic večja za 15 % (povprečna masa klavnih trupov je bila 279 kg). V primerjavi z letom 2015 se je v slovenskih klavnicah povečalo tudi število zaklanih telet (+6 %) in krav (+4 %). Povprečna masa klavnih trupov se je povečala pri vseh kategorijah, razen pri volih, tako da je bilo skupno zaklane mase govedí za 6 % več kot leto prej.

Slika 25: Število in prirast goved; 2004–2016

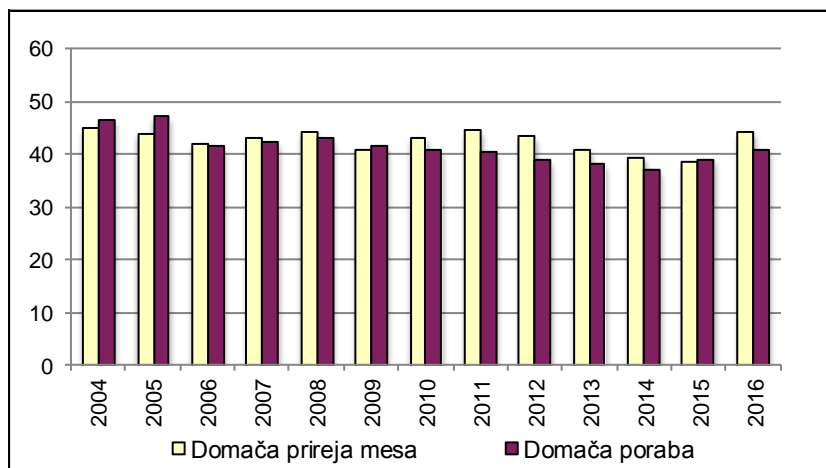
Vir: SURS

Ob večjem številu živali kot leta 2015 se je po začasnih statističnih podatkih prirast govedi leta 2016 povečal za slabih 7 %. Znašal je skoraj 82 tisoč ton, kar je 5 tisoč ton več kot leta 2015 in največ v zadnjem desetletju.

Ob večjem zakolu (+4 %), ki je posledica večjega števila zaklanih živali (+4 %) in večje povprečne mase klavnih trupov (+2 %), se je domača prireja govejega mesa v primerjavi z letom 2015 povečala za 15 %. Gre za prvo povečanje domače prireje govejega mesa po letu 2011.

K večji domači prireji mesa je prispeval tudi večji neto izvoz živih živali. Ta se je povečal za 65 %, potem ko se je leta 2015 zmanjšal za 35 %. Po nekajletnem zmanjševanju sta se drugo leto zapored povečali tudi domača poraba in poraba govejega mesa na prebivalca. V primerjavi z letom 2015 sta bili večji za 5 %. Tako je v letu 2016 poraba mesa govedi na prebivalca znašala 19,9 kg, kar je za 5 % nad ravnijo povprečja 2011–2015 (18,9 kg).

Slika 26: Prireja in poraba mesa goved (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Potem ko je Slovenija leta 2015 (prvič po letu 2009) postala neto uvoznica s primanjkljajem v zunanji trgovini v višini 790 ton, je bila leta 2016 zunanjetrgovinska bilanca z govedom spet pozitivna. Tako je bil leta 2016 presežek v zunanji trgovini z govedom 2,9 tisoč ton. Stopnja samooskrbe se je torej povišala za več kot 9 odstotnih točk, na 108 %, kar pa je zaradi

občutnega znižanja stopnje samooskrbe leta 2015 le za dobro odstotno točko nad povprečjem let 2011–2015.

V zadnjem desetletju ima obseg zunanje trgovine z govedom trend rasti in ta se je nadaljeval tudi leta 2016. Tako se je obseg v primerjavi z letom 2015 povečal za 7 % in je prvič v samostojni Sloveniji presegel v ekvivalentu klavnih polovic 35 tisoč ton (leta 2015 32,8 tisoč ton). V primerjavi z letom prej se je v letu 2016 izvoz povečal za 19 %, uvoz pa je bil manjši za 5 %.

Izvoz živih živali, ki je v strukturi celotnega izvoza najpomembnejša kategorija, se je leta 2016 spet nekoliko povečal in je pomenil 64 % izvoza (leta 2015 59 %, leta 2014 75 %). Tudi izvoza mesa in izdelkov sta se leta 2016 v primerjavi z letom prej povečala (+3 %), a zaradi manjšega deleža v strukturi celotnega izvoza (leta 2016 meso 29 % in izdelki 7 %) nimata večjega vpliva na povečanje skupnega izvoza.

Leta 2016 se je uvoz živih živali v primerjavi z letom prej zmanjšal za 16 %, sprememba pri uvozu mesa in uvozu izdelkov pa je na ravni enega odstotka (meso –1 %, izdelki +1 %). Uvoza živih živali in mesa sta leta 2016 zajemala skoraj 92 % celotnega uvoza.

Preglednica 21: Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2016

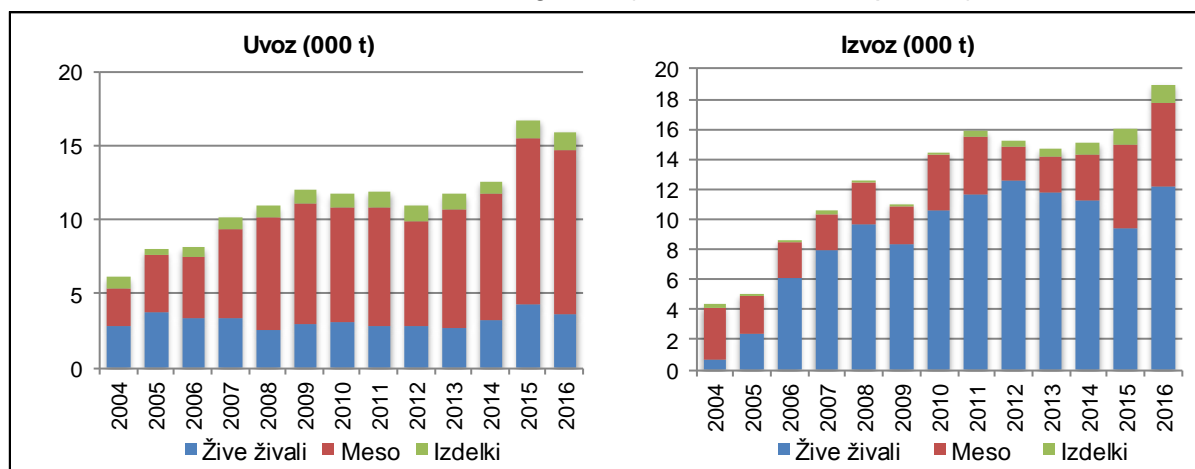
	Uvoz					Izvoz				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Žive živali	2.746	2.594	3.202	4.198	3.544	12.644	11.784	11.290	9.434	12.202
Meso	7.207	8.064	8.545	11.378	11.232	2.212	2.420	3.041	5.501	5.521
Izdelki	1.079	1.110	852	1.236	1.251	388	495	804	1.088	1.278
Govedo skupaj	11.032	11.768	12.599	16.812	16.027	15.243	14.699	15.135	16.023	19.001

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Po vstopu v EU se je obseg zunanje trgovine z govedom močno povečal, ob tem pa so bile opazne tudi precejšnje spremembe v strukturi, zlasti pri izvozu. Izvoz se je preusmeril od izvoza mesa k neposrednemu izvozu živih živali, torej od izvoza proizvodov z višjo dodano vrednostjo k izvozu osnovnih proizvodov oziroma surovin. Čeprav se je izvoz mesa in izdelkov v letih 2015 in 2016 podvojil glede na povprečje desetletja pred tem, delež izvoza živih živali še vedno ostaja visok. Prav nasprotne so bile smeri sprememb pri uvozu, ki se je preusmeril od živih živali k mesu.

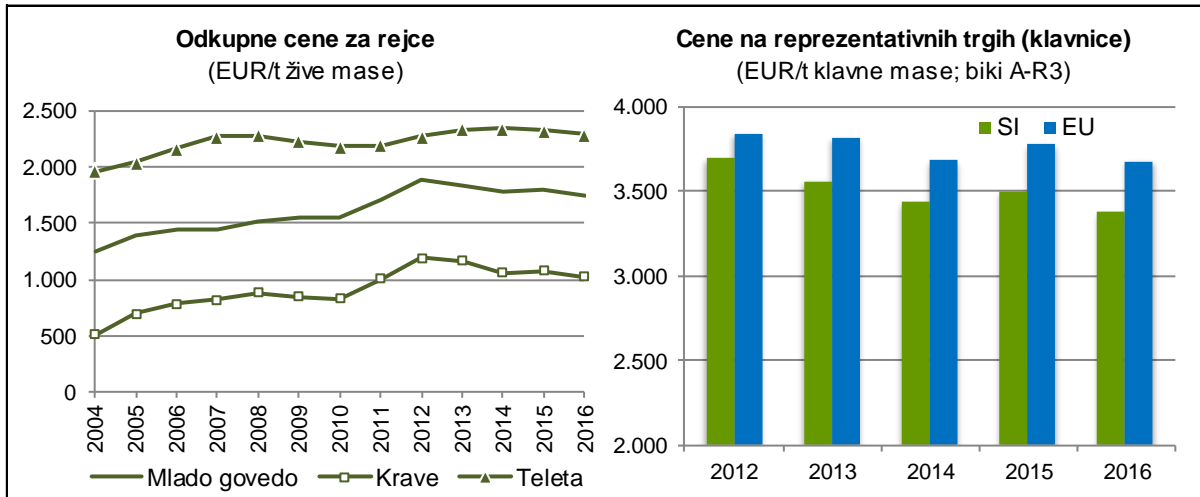
Slika 27: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene govedi za zakol pri nas v splošnem sledijo gibanju cen na evropskem trgu. Cene pitane govedi (v živi masi) so bile v primerjavi z letom 2015 nižje za približno 2 %, od povprečnih cen petletnega obdobja 2011–2015 pa za 3 %.

Slika 28: Odkupne cene klavne govede v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU

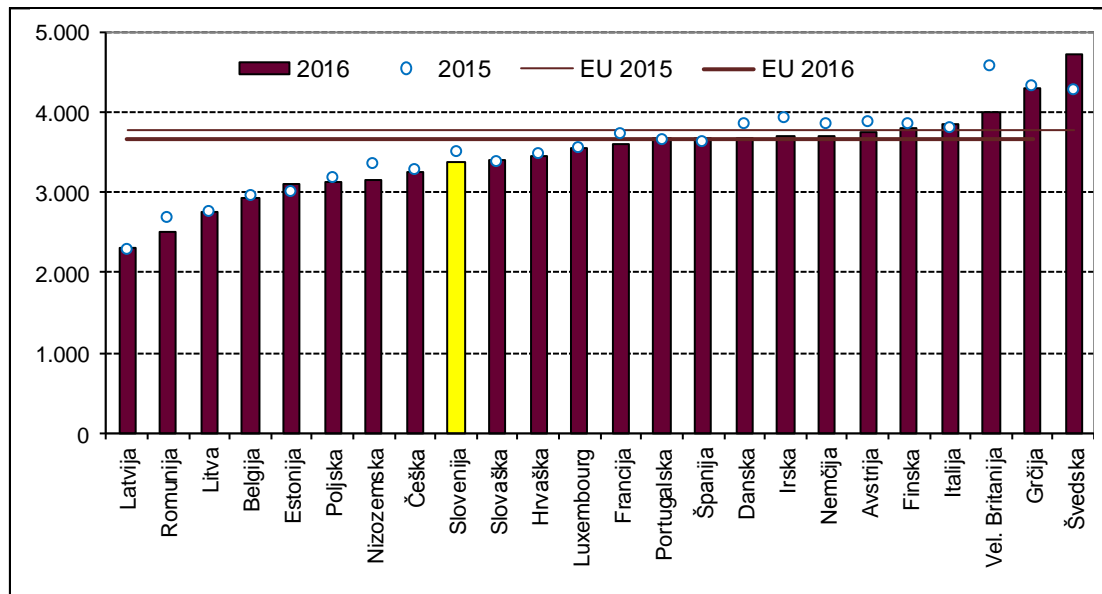

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Zaradi podobnega gibanja cen govede kot v EU je v zadnjih letih tudi razmerje do povprečnih cen v EU razmeroma stabilno. Pri bikih do 24 mesecev, ki so najpomembnejša kategorija klavne govede pri nas, tržne cene za standardno kakovost (R3) v zadnjih letih dosegajo okoli 94 % povprečja EU (leta 2016 92 %), pri telicah pa okoli 85 % (leta 2015 87 %). Največje razlike pri cenah navzdol so še vedno pri kravah za zakol, saj so leta 2016 cene v Sloveniji dosegle 79 % povprečne cene v EU (leta 2014 78 %).

Po tržni ceni bikov, telic in krav se Slovenija znotraj EU že nekaj let uvršča v sredino. Višja cena je v večini starih članic, precej nižja pa predvsem v novih članicah EU. Od novih članic sta imeli leta 2016 višjo ceno kot Slovenija Hrvaška in Slovaška, od starih članic pa je imela nižjo ceno govede le Nizozemska.

Slika 29: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU; 2015 in 2016

Vir: Evropska komisija

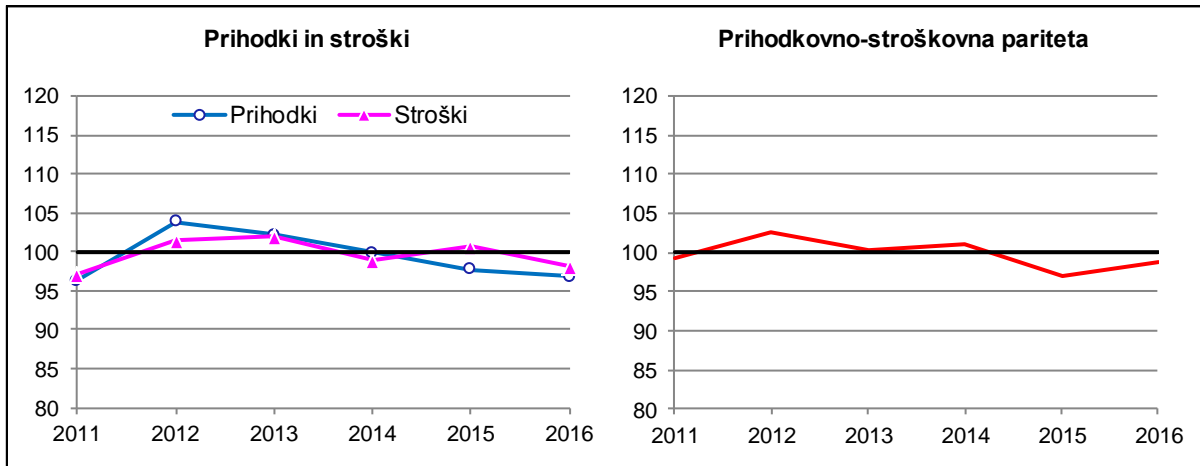
Pomemben ukrep za dopolnjevanje dohodkov rejcev govedi so bila v preteklosti proizvodno vezana neposredna plačila, ki so se z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) v letu 2007 in spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP v letu 2010 močno zmanjšala. Leta 2012, ko so bile v obliki zgodovinskega dodatka v enotno plačilo vključene tudi premije za biko in vole, so ostala do vključno leta 2014 proizvodno vezana le plačila za ekstenzivno rejo ženskih govedi.

Z uveljavitvijo reforme neposrednih plačil za obdobje 2014–2020 leta 2015 so bila spet uvedena proizvodno vezana plačila za rejo govedi, in sicer za biko in vole, starejše od devet mesecev. Višina podpore v posameznem letu, ki jo lahko rejci uveljavljajo enkrat v življenju živali, je odvisna od števila upravičenih živali in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za rejo govedi in številom upravičenih živali v posameznem letu. Tudi leta 2016 so bili za to shemo namenjeni 3 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 52,3 EUR/glavo, kar je zaradi manjšega števila zahtevkov precej več kot leto prej (29,3 EUR/glavo). Prek kmetijskih zemljišč pa lahko rejci govedi podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo tudi druga neposredna plačila. Poleg neposrednih plačil so bili v letu 2016 deležni tudi podpor na podlagi uredbe o ukrepu dobrobit živali iz PRP.

Rejci so od leta 2007 upravičeni tudi do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni. Stopnja sofinanciranja se je leta 2015 znižala s 30 % na 20 % zavarovalne premije in je veljala tudi leta 2016. Rejci govedi lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 znaša 70 % (prej 50 %).

Enako kot leta 2015 so bile tudi leta 2016 ekonomske razmere za pitanje govedi manj ugodne kot leto prej, a so spremembe majhne. Modelni izračuni kažejo, da so se stroški prireje v primerjavi z letom prej znižali, a se je znižala tudi vrednost prireje, skupaj s subvencijami in stranskim proizvodom (gnojem).

Slika 30: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Skupni stroški pitanja govedi so bili leta 2016 za slabe 3 % nižji kot leta 2015. K temu so najbolj pripomogli nižji stroški krme in telet. Oboji so se v povprečju znižali za dobre 4 %. Kot kažejo modelni izračuni, se je v primerjavi z letom prej znižal tudi strošek zavarovanja živali, stroški amortizacije ter domačega dela in kapitala pa so se povišali za dober odstotek. Stroški najetih storitev so leta 2016 ostali na ravni iz leta prej.

Zaradi nižje prodajne cene pitane govedi in manjše vrednosti gnoja (kot stranskega proizvoda) je bila nižja vrednost skupne proizvodnje, so pa nekoliko višje subvencije omilile zmanjšanje vrednosti, tako da je bilo to manj intenzivno kot znižanje stroškov. Prihodkovno-stroškovno razmerje je po manj ugodnem letu 2015 sicer nekoliko boljše, a kljub temu ostaja za odstotek pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja (2011–2015).

3.1.1 Število govedi konec leta

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
GOVEDO skupaj	451.136	452.517	454.033	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	488.598	100,9
Mlado govedo do 1 leta	136.689	135.505	136.617	149.750	145.375	147.338	146.770	146.203	146.560	143.848	147.644	152.524	155.052	101,7
Teleta za zakol, skupaj	10.392	8.878	10.762	14.643	15.423	21.961	24.760	13.285	12.823	14.154	14.184	10.874	11.045	101,6
– bikci	7.055	5.024	6.626	8.771	9.561	14.129	16.446	8.530	7.887	7.816	8.531	6.839	7.486	109,5
– teličke	3.337	3.854	4.136	5.872	5.862	7.832	8.314	4.755	4.936	6.338	5.653	4.035	3.559	88,2
Teleta za nadaljnjo rejo, skupaj	126.298	126.628	125.855	135.107	129.952	125.377	122.010	132.918	133.737	129.694	133.460	141.650	144.007	101,7
– bikci	66.032	67.933	67.036	74.024	69.169	65.978	63.583	70.569	70.462	67.728	69.160	72.201	73.569	101,9
– teličke	60.266	58.695	58.819	61.083	60.783	59.399	58.427	62.349	63.275	61.966	64.300	69.449	70.438	101,4
Mlado govedo od 1 do 2 let	111.907	118.980	120.813	124.780	121.925	122.996	122.428	119.055	120.016	122.966	122.310	129.370	130.766	101,1
Plemenske telice, skupaj	49.030	48.946	50.006	48.719	48.551	50.319	48.778	48.202	46.364	47.144	48.998	49.718	49.898	100,4
– breje plemenske telice	21.000	18.925	20.794	20.199	20.930	21.787	21.005	20.899	20.372	18.885	22.216	19.947	19.544	98,0
– nebreje plemenske telice	28.030	30.021	29.212	28.520	27.621	28.532	27.773	27.303	25.992	28.259	26.782	29.771	30.354	102,0
Telice za pitanje	6.936	7.422	7.263	7.364	8.234	7.454	9.154	8.886	11.346	12.765	12.168	15.051	17.594	116,9
Biki, voli	55.941	62.612	63.544	68.697	65.140	65.223	64.496	61.967	62.306	63.057	61.144	64.601	63.274	97,9
Govedo nad 2 letoma	202.540	198.032	196.603	205.051	202.683	202.544	200.953	197.042	193.487	193.762	198.299	202.298	202.780	100,2
Plemenske telice, skupaj	15.057	14.208	16.777	19.977	18.965	19.915	20.231	20.147	17.020	18.717	20.695	21.171	19.995	94,4
– breje plemenske telice	11.791	11.228	12.822	15.025	15.565	14.950	15.662	15.090	13.155	14.281	15.952	16.675	15.443	92,6
– nebreje plemenske telice	3.266	2.980	3.955	4.952	3.400	4.965	4.569	5.057	3.865	4.436	4.743	4.496	4.552	101,2
Krave, skupaj	182.074	177.228	173.021	177.636	175.962	174.076	173.354	170.739	167.525	165.785	168.316	169.875	171.339	100,9
– krave molznice	134.009	120.273	112.510	116.391	113.400	113.103	109.467	109.068	111.022	109.571	107.841	112.838	107.841	95,6
– druge krave	48.065	56.955	60.511	61.245	62.562	60.973	63.887	61.671	56.503	56.214	60.475	57.037	63.498	111,3
Telice za pitanje	798	1.493	973	1.106	1.677	2.237	1.501	1.050	3.730	2.135	2.004	2.994	3.409	113,9
Biki in voli za pitanje	3.862	4.050	4.860	5.270	4.676	4.441	3.967	2.770	2.269	4.690	5.652	6.864	6.878	100,2
Plemenski biki	749	1.053	972	1.062	1.403	1.875	1.900	2.336	2.943	2.435	1.632	1.394	1.159	83,1

Vir: SURS

3.1.2 Bilanca števila govedi

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Število na začetku leta	450.226	451.136	452.517	476.492	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	103,4
Skoteno	176.646	171.857	165.711	168.696	167.637	165.523	165.885	165.092	163.924	159.418	159.013	162.382	165.712	102,1
Uvoz	19.345	25.633	27.075	24.973	19.347	24.561	23.187	22.976	23.033	18.702	22.680	25.582	24.515	95,8
Izvoz	2.198	7.784	30.509	27.559	32.780	29.978	34.970	38.065	40.823	38.205	36.159	30.712	38.656	125,9
Skupno število zaklane govedi	175.932	171.833	144.859	135.065	131.867	126.401	124.441	125.448	117.455	109.679	108.788	112.108	117.141	104,5
Pogin	16.951	16.492	15.902	27.956	31.935	30.810	32.388	32.406	30.916	29.723	29.069	29.205	30.024	102,8
Število na koncu leta	451.136	452.517	454.033	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	488.598	100,9

* začasni podatki

Vir: SURS

3.1.3 Prirast govedi in prireja mesa (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
DOMAČA PRIREJA														
Prirast govedi (živa masa)	80,2	80,6	76,5	77,8	77,2	74,7	77,6	80,2	77,7	75,2	74,8	76,8	81,8	106,5
Domača prireja mesa (klavna masa)	45,0	44,1	42,2	43,0	44,5	41,0	43,2	44,7	43,4	41,1	39,6	38,6	44,4	115,0
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklane govedi (000)	175,9	171,8	144,9	135,1	131,9	126,4	124,4	125,4	117,5	109,7	108,8	112,1	117,1	104,5
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	267,7	264,2	272,0	284,3	282,1	281,6	286,9	285,4	285,2	290,8	289,6	297,9	304,8	102,3
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	47,1	45,4	39,4	38,4	37,2	35,6	35,7	35,8	33,5	31,9	31,5	33,4	35,7	106,9
Zakol v klavnicah (klavna masa)	40,1	37,4	37,9	38,1	37,2	35,6	35,7	35,8	33,5	31,9	31,5	33,4	35,7	106,9
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	85,1	82,4	96,2	99,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

* začasni podatki

Vir: SURS

3.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Domača prireja mesa	45.026	44.102	42.211	43.105	44.451	41.028	43.320	44.617	43.398	41.090	39.588	38.636	44.358	114,8
Uvoz živih živali (klavna masa)	2.768	3.672	3.282	3.289	2.487	2.979	2.988	2.829	2.746	2.594	3.202	4.198	3.544	84,4
Izvoz živih živali (klavna masa)	694	2.374	6.093	7.993	9.738	8.406	10.607	11.646	12.644	11.784	11.290	9.434	12.202	129,3
Vse pridobljeno meso	47.100	45.400	39.400	38.400	37.200	35.600	35.700	35.800	33.500	31.900	31.500	33.400	35.700	106,9
Začetne zaloge mesa in izdelkov	302	460	309	552	775	487	632	408	396	661	575	397	646	162,9
Uvoz mesa in izdelkov	3.377	4.305	4.890	6.930	8.437	9.043	8.765	9.129	8.286	9.174	9.397	12.614	12.483	99,0
– I. stopnja predelave (meso)	2.555	3.889	4.232	6.143	7.697	8.175	7.840	7.980	7.207	8.064	8.545	11.378	11.232	98,7
– II. stopnja predelave (izdelki)	822	416	659	787	740	868	925	1.149	1.079	1.110	852	1.236	1.251	101,2
Izvoz mesa in izdelkov	3.643	2.630	2.438	2.549	2.793	2.657	3.823	4.265	2.599	2.915	3.845	6.589	6.799	103,2
– I. stopnja predelave (meso)	3.453	2.563	2.358	2.399	2.657	2.510	3.642	3.916	2.212	2.420	3.041	5.501	5.521	100,4
– II. stopnja predelave (izdelki)	190	67	81	150	136	148	181	349	388	495	804	1.088	1.278	117,5
Končne zaloge mesa in izdelkov	460	309	552	775	487	632	408	396	661	575	397	646	974	150,8
Domača poraba	46.676	47.226	41.609	42.558	43.131	41.840	40.866	40.676	38.921	38.245	37.231	39.176	41.055	104,8
Poraba na prebivalca (kg)	23,4	23,6	20,7	21,1	21,3	20,5	19,9	19,8	18,9	18,6	18,1	19,0	19,9	104,7
Stopnja samooskrbe (%)	96,5	93,4	101,4	101,3	103,1	98,1	106,0	109,7	111,5	107,4	106,3	98,6	108,0	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	12,1	12,0	12,1	12,1	11,6	11,5	11,4	11,1	10,7	10,4	10,6	10,7	:	
Stopnja samooskrbe (%)	98,8	96,4	96,0	96,2	98,3	97,2	100,4	102,3	101,2	99,5	100,2	101,1	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.1.5 Zakol govedi v klavnicah po kategorijah

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ŠTEVILO														
Govedo skupaj	151.029	137.618	136.785	128.087	131.533	125.264	124.858	124.447	115.711	110.326	108.391	112.038	116.952	104,4
Teleta (vsa)	31.261	26.967	24.939	23.480	25.489	24.799	24.186	23.103	20.406	17.622	17.139	15.517	16.403	105,7
Telice	17.734	15.574	14.839	14.605	13.177	12.774	12.782	13.756	13.475	12.050	12.385	14.749	16.501	111,9
Biki do 24 mesecev	59.866	50.113	54.865	53.146	52.695	47.105	45.208	47.860	43.521	39.571	38.711	38.276	37.055	96,8
Biki nad 24 mesecev	11.349	19.073	19.871	16.621	20.076	20.020	21.881	17.749	16.280	20.233	22.071	24.326	27.129	111,5
Voli	559	522	667	398	649	546	673	774	615	535	500	470	505	107,4
Krave	30.260	25.369	21.604	19.837	19.447	20.020	20.128	21.205	21.414	20.315	17.585	18.700	19.359	103,5
MASA TRUPOV (t)														
Govedo skupaj	40.079	37.382	37.908	36.203	36.943	35.260	35.772	35.571	33.089	32.104	31.566	33.583	35.656	106,2
Teleta (vsa)	2.529	2.229	2.173	2.089	2.276	2.339	2.388	2.310	2.084	1.827	1.779	1.642	1.814	110,5
Telice	4.403	3.966	3.762	3.796	3.379	3.379	3.377	3.649	3.543	3.046	3.179	3.987	4.596	115,3
Biki do 24 mesecev	20.279	17.001	18.549	18.565	18.340	16.549	16.033	16.873	15.372	13.914	13.551	13.635	13.345	97,9
Biki nad 24 mesecev	4.045	6.922	7.225	6.112	7.347	7.217	8.060	6.482	5.919	7.523	8.020	8.925	10.248	114,8
Voli	169	162	210	125	204	167	214	251	193	169	157	151	158	104,5
Krave	8.655	7.101	5.989	5.517	5.398	5.610	5.700	6.005	5.979	5.626	4.880	5.243	5.495	104,8
POVPREČNA MASA (kg)														
Govedo skupaj	265,4	271,6	277,1	282,6	280,9	281,5	286,5	285,8	286,0	291,0	291,2	299,8	304,9	101,7
Teleta (vsa)	80,9	82,7	87,1	88,9	89,3	94,3	98,7	100,0	102,1	103,7	103,8	105,8	110,6	104,5
Telice	248,3	254,6	253,5	259,9	256,5	264,5	264,2	265,3	262,9	252,7	256,7	270,3	278,6	103,0
Biki do 24 mesecev	338,7	339,3	338,1	349,3	348,0	351,3	354,7	352,6	353,2	351,6	350,1	356,2	360,1	101,1
Biki nad 24 mesecev	356,4	362,9	363,6	367,7	365,9	360,5	368,3	365,2	363,6	371,8	363,4	366,9	377,8	103,0
Voli	302,2	310,9	314,4	314,4	313,8	305,8	317,9	324,5	313,0	315,1	314,0	321,5	312,7	97,3
Krave	286,0	279,9	277,2	278,1	277,6	280,2	283,2	283,2	279,2	276,9	277,5	280,4	283,9	101,2

Vir: SURS

3.1.6 Cene govedi (EUR/t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
GOVEDO ZA ZAKOL (žive živali)														
Teleta	1.966,6	2.044,7	2.167,3	2.270,5	2.282,3	2.229,3	2.182,3	2.193,6	2.268,5	2.334,7	2.340,2	2.321,5	2.294,4	98,8
Mlado pitano govedo (vse kategorije)	1.243,8	1.385,7	1.441,3	1.444,5	1.523,8	1.549,1	1.549,0	1.712,7	1.878,9	1.826,2	1.783,9	1.790,0	1.746,3	97,6
Biki do 24 mesecev	1.260,3	1.403,6	1.455,5	1.459,4	1.537,7	1.572,2	1.572,1	1.740,6	1.915,1	1.849,9	1.801,5	1.809,5	1.759,1	97,2
Biki nad 24 mesecev	1.210,3	1.374,4	1.424,4	1.422,0	1.489,9	1.502,0	1.469,2	1.654,2	1.851,2	1.767,0	1.709,9	1.741,1	1.676,4	96,3
Telice do 30 mesecev	1.096,4	1.217,2	1.291,2	1.290,6	1.360,3	1.352,4	1.362,3	1.491,9	1.648,4	1.698,9	1.690,2	1.693,0	1.691,9	99,9
Telice nad 30 mesecev	1.032,3	1.106,3	1.194,5	1.260,2	1.272,1	1.266,1	1.259,9	1.347,0	1.470,5	1.426,2	1.452,7	1.599,5	1.576,6	98,6
Kastrati (voli) do 30 mesecev	1.132,6	1.296,2	1.366,4	1.445,7	1.452,6	1.458,0	1.431,7	1.657,9	1.796,7	1.809,7	1.727,1	1.780,3	1.725,2	96,9
Kastrati (voli) nad 30 mesecev	1.141,8	1.275,5	1.071,6	1.394,6	1.100,5	1.394,3	1.437,0	1.537,8	1.494,5	1.365,5	1.612,3	1.297,7	1.353,1	104,3
Krave	510,8	698,9	780,7	816,8	886,1	844,4	830,2	1.010,0	1.189,7	1.165,2	1.061,6	1.077,9	1.019,6	94,6
GOVEDO ZA NADALJNJO REJO														
Teleta za pitanje (vse kategorije)	2.086,9	2.154,2	2.446,7	2.693,2	2.718,9	2.645,1	2.806,9	2.751,9	2.977,5	2.822,4	2.697,3	2.835,9	2.708,4	95,5
Teleta do 1 meseca	2.183,7	2.236,0	2.520,3	2.817,3	2.728,1	2.645,0	3.021,0	3.221,7	3.313,3	3.129,2	2.674,4	2.246,9	2.542,3	113,1
Teličke do 1 leta	1.925,6	2.052,9	2.209,3	2.384,3	2.660,8	2.418,8	2.501,0	2.457,1	2.737,4	2.392,6	2.530,9	2.546,1	2.347,9	92,2
Bikci, voliči do 1 leta	2.232,9	2.229,6	2.608,9	2.784,4	2.737,8	2.721,0	2.801,8	2.710,3	2.980,9	2.853,3	2.736,6	3.026,3	2.923,2	96,6
GOVEDO ZA PLEME														
Breje plemenske telice, nad 2 letoma	1.808,4	1.740,0	1.817,7	2.098,7	2.045,9	1.968,9	1.885,0	2.032,9	2.072,7	2.106,1	2.268,5	2.390,8	2.090,9	87,5
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – Slovenija														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	2.403,9	2.732,5	2.895,9	2.903,4	3.032,6	3.007,0	2.987,8	3.360,7	3.689,7	3.557,8	3.430,9	3.497,4	3.371,3	96,4
Telice (E-R3)	2.209,2	2.469,2	2.670,5	2.676,3	2.705,5	2.660,9	2.722,2	3.059,1	3.277,2	3.293,5	3.319,1	3.392,4	3.295,9	97,2
Krave (D-O3)	978,5	1.341,1	1.558,9	1.568,7	1.847,5	1.703,7	1.662,0	2.091,9	2.503,7	2.438,1	2.227,9	2.270,8	2.126,4	93,6
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – EU														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	2.688,5	2.918,8	3.158,2	3.014,7	3.195,8	3.193,8	3.195,7	3.520,9	3.837,3	3.815,9	3.676,0	3.772,2	3.674,8	97,4
Telice (E-R3)	2.780,6	2.935,8	3.141,8	3.144,0	3.267,0	3.124,8	3.162,1	3.506,5	3.894,4	4.120,7	3.933,6	3.969,2	3.792,3	95,5
Krave (D-O3)	2.006,8	2.281,8	2.377,8	2.297,1	2.469,4	2.269,7	2.311,9	2.681,3	3.098,3	3.112,7	2.856,5	2.917,0	2.706,6	92,8
BAZNA CENA (EUR/t klavne mase)	2.188,7	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

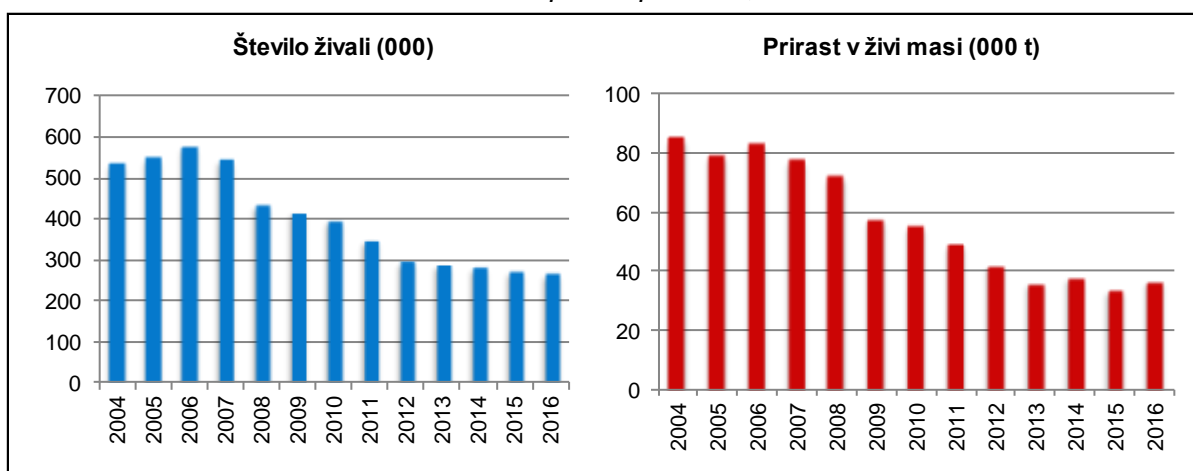
3.2 Meso prašičev

Prispevek prireje mesa prašičev k vrednosti kmetijstva se z leti zmanjšuje, saj je leta 2016 prispevala le še slabih 4 %. K vrednosti živinoreje od leta 2013 prispeva manj kot 10 %; leta 2016 je bil delež le okoli 8 %. Oba deleža sta se od leta 2000 več kot razpolovila, kar kaže na nazadovanje panoge v primerjavi z drugimi sektorji kmetijstva.

Trend zmanjševanja staleža prašičev se tudi leta 2016 ni zaustavil. Po začasnih statističnih podatkih je bilo konec leta v hlevih okoli 266 tisoč prašičev oziroma 2 % manj kot v enakem obdobju leta prej oziroma za približno polovico manj kot pred desetletjem.

Sočasno z zmanjšanjem števila prašičev se je v zadnjem desetletju zmanjševal tudi prirast prašičev, a so v zadnjih štirih letih zaznali nihanja. V letu 2014 je bil prirast prašičjega mesa znašal 38,1 tisoč ton, čemur je sledilo zmanjšanje prirasta leta 2015 (33,6 tisoč ton), v letu 2016 pa se je prirast spet povečal (36,8 tisoč ton; +10 %).

Slika 31: Število in prirast prašičev; 2004–2016

Vir: SURS

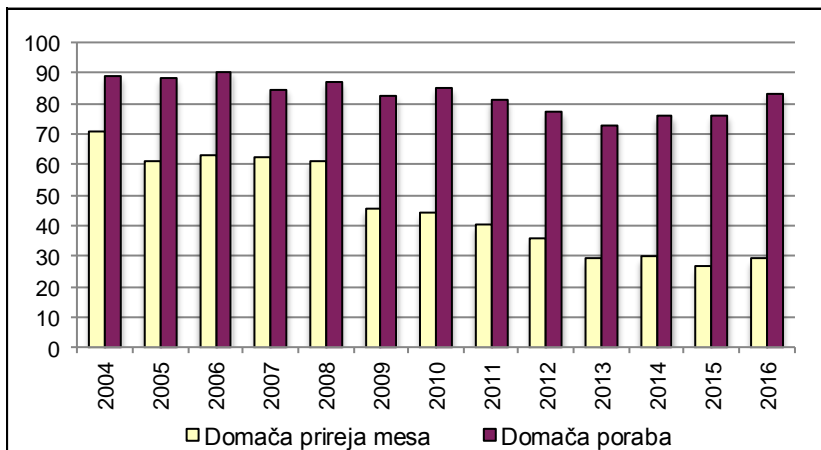
Leta 2016 se je povečalo tudi število zaklanih živali v klavnicah. Zaklanih je bilo za slabih 8 % več živali, skupna masa trupov prašičev pa se je povečala za dobrih 11 %. Skupna masa prašičjega mesa, pridobljenega v klavnicah, se je povečala pri vseh kategorijah prašičev, povprečna masa pa le pri pitanih in plemenskih prašičih.

Po zmanjšanju v letu 2015 se je domača prireja prašičjega mesa v letu 2016 povečala za skoraj 10 % in je znašala 29 tisoč ton. Domača poraba se je s 76,4 tisoč ton, kolikor je znašala leta 2015, povečala na 83,5 tisoč ton. Povečala se je tudi poraba na prebivalca, ki je leta 2016 znašala 40,5 kg (leta 2015 37 kg), kar je za 8 % več od povprečja v letih 2011–2015 (37,3 kg).

Podatki Evropske komisije, objavljeni spomladi 2016 in 2017, kažejo, da je poraba prašičjega mesa na prebivalca v Sloveniji v zadnjem desetletju za okoli četrtno večja od povprečne porabe EU, pred tem pa je veljalo, da je poraba prašičjega mesa na prebivalca na ravni povprečja EU.

Slovenija je tradicionalni neto uvoznik prašičjega mesa, saj je domača poraba vseskozi večja od domače prireje. Neto uvoz se je po vstopu v EU ob vse manjši domači prireji precej povečal, s tem pa se je znižala stopnja samooskrbe s prašičjim mesom. Ta je leta 2016 znašala manj kot 35 %, kar pomeni, da je ostala na ravni leta prej.

Slika 32: Prireja in poraba mesa prašičev (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Skupni obseg zunanje trgovine s prašiči (v ekvivalentu klavnih polovic) se je tretje leto zapored povečal in je v letu 2016 znašal 87,0 tisoč ton (leta 2015 82,5 tisoč ton). Primanjkljaj v zunanji trgovini je leta 2016 prvič presešel 54,8 tisoč ton in je bil za 9 % večji kot v letu 2015.

Uvoz je v letu 2016 znašal 71 tisoč ton, kar je okoli 7 % več kot leto prej. Najbolj, za tretjino, se je povečal uvoz živih živali, ki pa v strukturi uvoza pomeni manj kot 3 %. Največji delež v strukturi skupnega uvoza namreč predstavlja uvoz mesa prašičev. Delež tega tudi v letu 2016 ostaja na podobni ravni (87 %), prav tako tudi delež uvoza izdelkov (10 %). Skupna količina uvoženega prašičjega mesa in izdelkov je bila v letu 2016 za 6 % večja kot leto prej in je znašala 69 tisoč ton.

Preglednica 22: Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2016

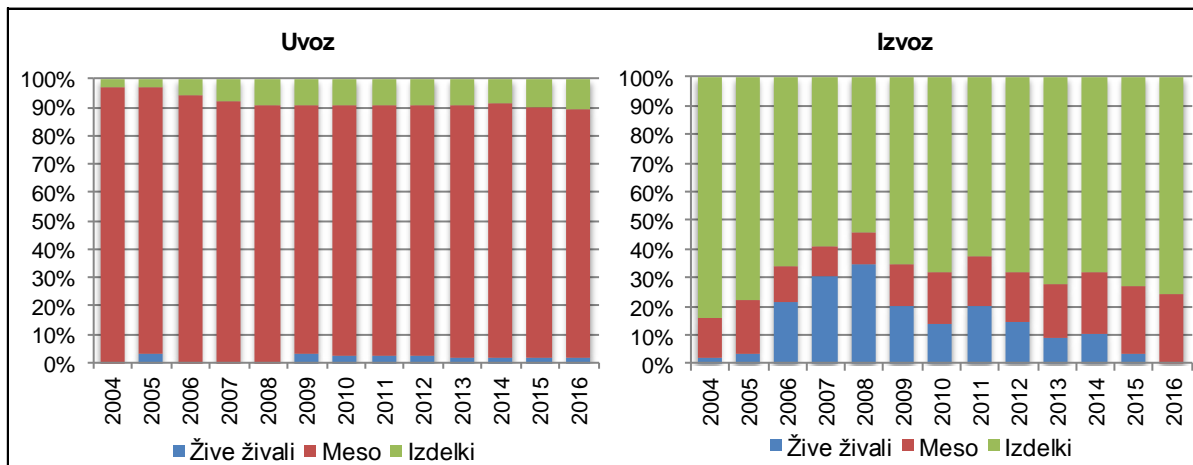
	Uvoz					Izvoz				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Žive živali	1.674	1.520	1.666	1.500	1.990	2.086	1.120	1.533	594	171
Meso	49.570	49.988	54.162	58.204	61.643	2.470	2.288	3.083	3.818	3.732
Izdelki	5.165	5.252	5.303	6.682	7.257	9.675	8.995	9.873	11.676	12.177
Skupaj (t)	56.409	56.760	61.131	66.386	70.890	14.231	12.403	14.489	16.088	16.080

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

V strukturi izvoza ima izvoz izdelkov iz prašičjega mesa največji delež. Po letu 2008, ko je dosegel najnižjo vrednost (54 %) od leta 1991, se je sicer ob manjših nihanjih povečeval in je leta 2016 znašal že 76 %. Leta 2015 je izvoz prašičjega mesa in izdelkov prvič presešel 15 tisoč ton (15,5 tisoč) in se je leta 2016 še povečal. Izvoženo je bilo za skoraj 15,9 tisoč ton prašičjega mesa in izdelkov, pri čemer je samo količina izdelkov znašala 12,2 tisoč ton. Leta 2016 je bil izvoz živih živali majhen (v ekvivalentu klavne mase 0,2 tisoč ton) in na ravni let pred vstopom Slovenije v EU. Delež živali v skupnem izvozu se je tako precej zmanjšal in je leta 2016 znašal le še odstotek (še leta 2014 slabih 11 %). V skupnem izvozu se tako še naprej povečujeta delež izvoza mesa, ki je leta 2016 dosegel 23 % skupnega izvoza, ter delež izvoza izdelkov.

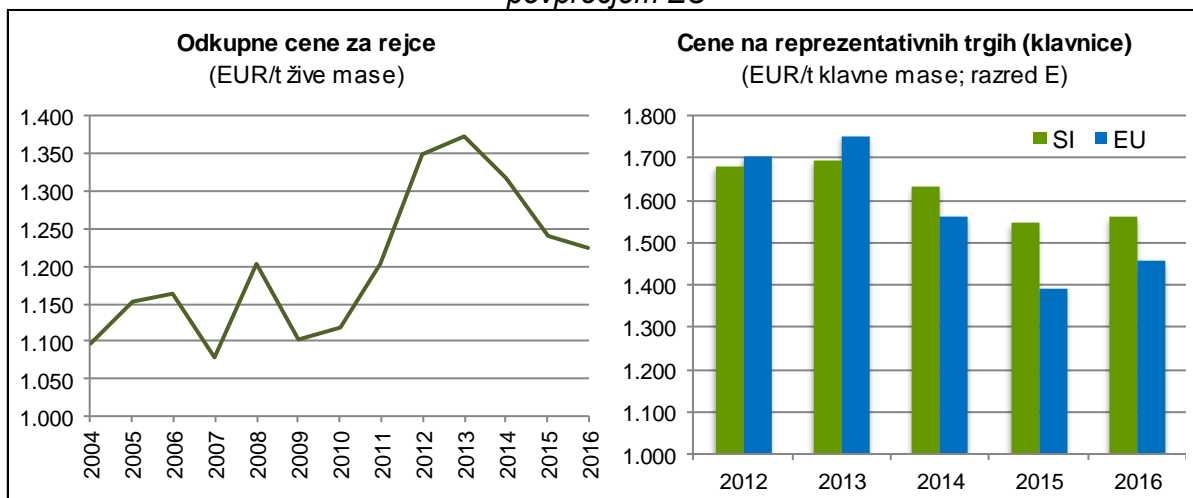
Slika 33: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2004–2016

Vir: SURS, preračuni KIS

Cene prašičev se v Sloveniji oblikujejo pod močnim vplivom cen na evropskem trgu, ki med leti ciklično nihajo. V letu 2016 so se po podatkih SURS cene večine posameznih kategorij prašičev za zakol (v živi masi) znižale. Pri najpomembnejši kategoriji, to je pitanih prašičih, so se v primerjavi z letom prej znižale za dober odstotek. Izjema je le cena prašičkov (do 25 kg), ki se je zvišala za 4 %. Podobno se je zvišala tudi cena pujskov za nadaljnje pitanje.

Slika 34: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

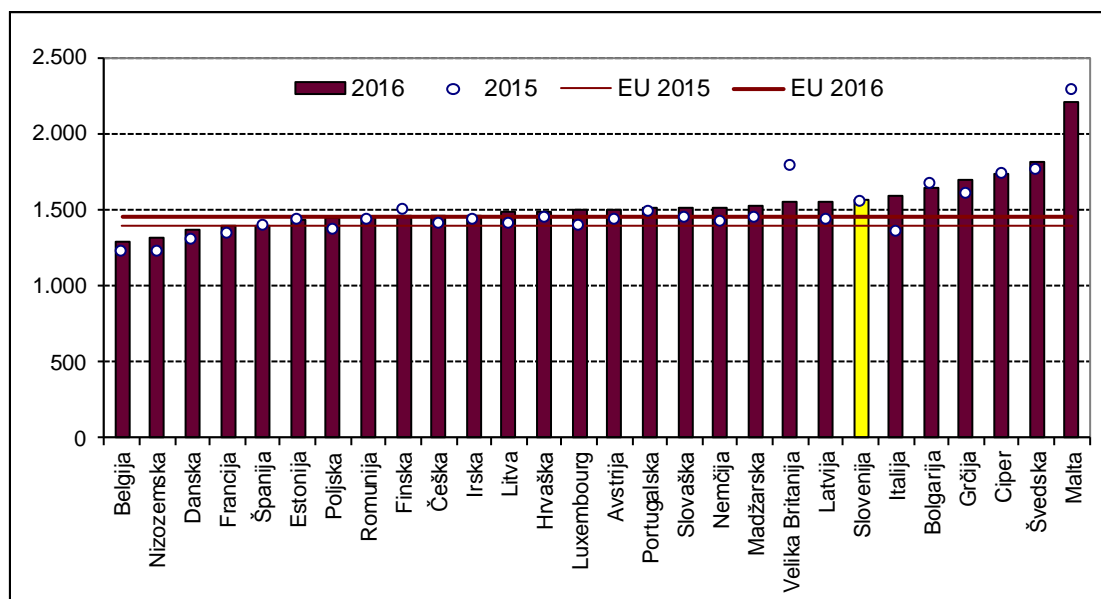
Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Nasprotno od statističnih podatkov pa kažejo podatki tržno informacijskega sistema (ARSKTRP). Po podatkih o povprečni ceni v reprezentativnih klavnica za kakovostni razred E (v klavni masi) so se cene pitanih prašičev leta 2016 v primerjavi s predhodnim letom povišale za odstotek. Bolj kot na slovenskem trgu pa so se cene prašičjega mesa zvišale v EU. Tako se je povprečna cena v EU v primerjavi z letom 2015 zvišala za slabih 5 %.

Slovenija se je po vstopu v EU postopoma premaknila iz skupine držav z visokimi cenami prašičev v skupino držav z najnižimi cenami. Leta 2014 se je spet premaknila v zgornjo polovico, kjer je ostala tudi leta 2015, kar je bila posledica manjšega znižanja cen kot v EU. Čeprav se je leta 2016 povprečna cena prašičev v EU povišala bolj kot v Sloveniji, se slednja še naprej uvršča v prvo četrtino držav z najvišjo ceno.

Tako je bila odkupna cena pri nas 7 % nad povprečjem EU (leta 2015 za 11 %, leta 2014 pa za 4 %). Pred tem je bila po vstopu dveh članic, Bolgarije in Romunije (2008–2013), nekoliko pod evropskim povprečjem EU-27.

Slika 35: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2015 in 2016

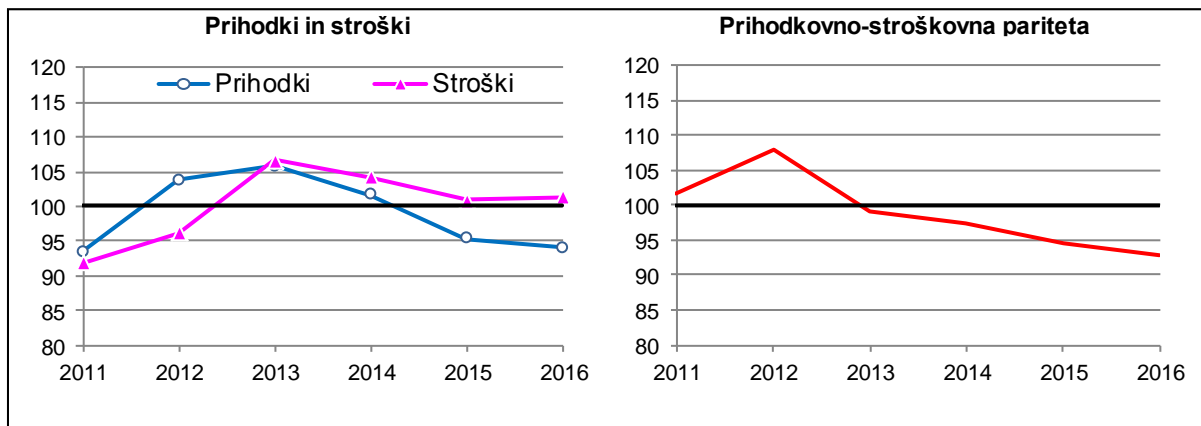
Vir: Evropska komisija

Kmetijska politika za trg prašičjega mesa ne predvideva proizvodno vezanih neposrednih plačil. Ukrepi neposrednih podpor rejcem so bili tudi v preteklosti uporabljeni le izjemoma za blažitev poslabšanja ekonomskega položaja. Preko kmetijskih zemljišč lahko rejci v programskem obdobju 2014–2020 podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo druga plačila iz sheme neposrednih plačil. Poleg neposrednih plačil so bili leta 2016 deležni tudi podpor na podlagi uredbe o ukrepu dobrobit živali iz PRP.

Od leta 2007 so rejci upravičeni tudi do sofinanciranja zavarovanja živali za primer bolezni. Leta 2015 se je sofinanciranje znižalo s 30 % na 20 % zavarovalne premije, stopnja sofinanciranja pa je ostala na tej ravni tudi leta 2016. Rejci prašičev lahko uveljavljajo tudi vračilo dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

Ekonomskega položaja prašičerejcev je na splošno slab. Dohodki so se po letu 2006 močno znižali in so med najnižjimi znotraj kmetijskih proizvodnih usmeritev. Tudi za leto 2016 modelne ocene kažejo, da so bile ekonomske razmere za prašičerejo v primerjavi z nekaj predhodnimi leti slabe, najbolj neugodne pa so bile za tiste prašičerejce, ki v glavnem krmo pridelajo sami.

Slika 36: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Stroški reje prašičev so leta 2016 pri kombiniranem načinu reje ostali na ravni leta 2015, v rejah, kjer prašiče pitajo s kupljeno krmo, pa so se ti povišali za dober odstotek. Čeprav je bil strošek pridelave lastne krme za okoli 3 % nižji kot leto prej, so reja prašičev leta 2016 dražili višji strošek vhlavljenih pujskov (+4 %), za slaba 2 % pa tudi strošek amortizacije ter strošek dela in kapitala.

Leta 2016 se je z znižanjem odkupne cene ter vrednosti gnoja kot stranskega proizvoda znižala tudi vrednost proizvodnje (za slaba 2 %). To je povzročilo nadaljevanje slabšanja prihodkovno-stroškovne paritete, ki je leta 2016 dosegla 93 % (kombinirani tip) oziroma 96 % (kupljena krma) povprečja obdobja 2011–2015.

3.2.1 Število prašičev

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
PRAŠIČI skupaj	533.998	547.432	575.116	542.590	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.319	271.385	265.744	97,9
Pujski do 20 kg	158.023	159.377	161.598	153.985	121.686	108.620	99.043	81.593	65.975	67.488	63.590	59.498	57.534	96,7
Mladi prašiči 20–50 kg	106.897	114.694	118.546	107.376	81.322	81.377	82.250	69.713	58.927	63.254	55.835	52.006	50.757	97,6
Prašiči v pitanju nad 50 kg	214.846	218.880	241.327	232.753	185.879	185.823	179.305	166.160	146.806	133.828	140.226	138.727	137.328	99,0
– 50–80 kg	74.328	74.855	86.435	81.892	61.497	57.234	58.818	47.350	50.326	41.221	42.454	39.247	35.723	91,0
– 80–110 kg	67.322	73.786	76.541	76.462	56.998	54.174	52.080	48.624	36.732	35.682	35.687	36.572	39.751	108,7
– 110 kg in več	73.196	70.239	78.351	74.399	67.384	74.415	68.407	70.186	59.748	56.925	62.085	62.908	61.854	98,3
Plemenski prašiči nad 50 kg	54.232	54.481	53.645	48.476	43.124	39.410	34.995	29.844	24.389	23.780	21.668	21.154	20.125	95,1
Merjasci	1.769	1.585	1.404	1.476	1.261	1.373	1.385	1.131	954	863	868	855	891	104,2
Nebreje mladice	5.131	5.623	4.265	4.930	5.537	4.436	3.982	3.204	3.175	2.769	2.243	2.153	2.079	96,6
Breje mladice	6.191	6.097	5.475	5.016	4.826	4.460	3.576	3.206	2.694	2.808	2.147	2.260	2.009	88,9
Plemenske svinje; skupaj	41.141	41.176	42.501	37.054	31.500	29.141	26.052	22.303	17.566	17.340	16.410	15.886	15.146	95,3
– nebreje plemenske svinje	14.106	14.673	15.356	14.067	12.160	11.787	10.223	8.739	7.278	7.084	6.872	6.430	6.084	94,6
– breje plemenske svinje	27.035	26.503	27.145	22.987	19.340	17.354	15.829	13.564	10.288	10.256	9.538	9.456	9.062	95,8

Vir: SURS

3.2.2 Bilanca števila prašičev

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Število na začetku leta	620.506	533.998	547.432	575.116	542.591	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.318	271.385	96,5
Skoteno	981.973	934.383	950.331	795.538	670.285	528.766	494.588	415.457	336.465	312.796	312.382	277.855	282.162	101,6
Uvoz	4.572	23.550	20.381	19.009	28.885	66.620	63.038	63.636	71.012	69.671	76.089	65.827	85.425	129,8
Izvoz	2.621	7.231	42.989	67.672	91.363	45.461	26.693	36.692	22.886	19.621	25.400	12.427	1.952	15,7
Skupno število zaklanih prašičev	852.837	730.217	689.456	639.713	599.231	475.478	469.941	420.074	382.876	323.026	323.008	298.739	327.592	109,7
Pogin	217.595	207.051	210.584	139.687	119.156	91.228	80.629	70.610	52.928	47.567	47.095	42.449	43.684	102,9
Število na koncu leta	533.998	547.432	575.116	542.591	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.318	271.385	265.744	97,9

* začasni podatki

Vir: SURS

3.2.3 Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
DOMAČA PRIREJA														
Prirast prašičev (živa masa)	85,0	79,2	83,1	77,7	72,2	57,8	55,3	49,2	42,3	36,1	38,1	33,6	36,8	109,5
Domača prireja mesa (klavna masa)	71,2	61,4	63,1	62,4	61,3	45,3	44,5	40,2	36,0	29,0	29,6	26,4	29,0	109,8
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklanih prašičev (000)	852,8	730,2	689,5	639,7	599,2	475,5	469,9	420,1	382,9	323,0	323,0	298,7	327,6	109,7
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	83,6	85,7	88,8	89,6	91,1	92,7	94,1	92,8	93,0	91,0	91,9	91,4	94,0	102,9
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	71,3	62,6	61,2	57,3	54,6	44,1	44,2	39,0	35,6	29,4	29,7	27,3	30,8	112,8
Zakol v klavnicah (klavna masa)	34,6	31,7	33,6	33,2	31,4	24,1	24,9	23,0	21,0	19,0	20,2	20,4	22,7	111,4
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	48,6	50,6	54,9	57,9	57,5	54,7	56,3	58,9	59,1	64,5	68,0	74,6	73,7	98,7
Zakol izven klavnic (klavna masa)	36,7	30,9	27,6	24,1	23,2	20,0	19,3	16,0	14,6	10,4	9,5	6,9	8,1	117,1

* začasni podatki

Vir: SURS

3.2.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Domača prireja mesa	71.180	61.428	63.203	62.524	61.299	45.349	44.499	40.188	36.012	28.999	29.567	26.394	28.981	109,8
Uvoz živih živali (klavna masa)	301	1.498	889	376	918	2.116	1.742	1.766	1.674	1.520	1.666	1.500	1.990	132,6
Izvoz živih živali (klavna masa)	182	326	2.893	5.600	7.617	3.365	2.041	2.954	2.086	1.120	1.533	594	171	28,7
Vse pridobljeno meso	71.300	62.600	61.200	57.300	54.600	44.100	44.200	39.000	35.600	29.400	29.700	27.300	30.800	112,8
Začetne zaloge mesa in izdelkov	574	411	572	1.034	1.297	1.050	671	875	611	1.325	1.500	1.806	2.129	117,9
Uvoz mesa in izdelkov	25.672	35.609	40.503	40.777	46.956	51.404	53.650	53.612	54.735	55.239	59.465	64.886	68.900	106,2
– I. stopnja predelave (meso)	24.997	34.442	38.251	37.463	42.554	46.406	48.563	48.408	49.570	49.988	54.162	58.204	61.643	105,9
– II. stopnja predelave (izdelki)	675	1.167	2.252	3.313	4.401	4.998	5.087	5.204	5.165	5.252	5.303	6.682	7.257	108,6
Izvoz mesa in izdelkov	8.077	9.694	10.523	12.902	14.518	13.140	12.496	11.690	12.144	11.283	12.956	15.494	15.909	102,7
– I. stopnja predelave (meso)	1.156	1.906	1.641	1.969	2.569	2.387	2.622	2.539	2.470	2.288	3.083	3.818	3.732	97,7
– II. stopnja predelave (izdelki)	6.922	7.788	8.882	10.933	11.949	10.753	9.874	9.151	9.675	8.995	9.873	11.676	12.177	104,3
Končne zaloge mesa in izdelkov	411	572	1.034	1.297	1.050	671	875	611	1.325	1.500	1.806	2.129	2.384	112,0
Domača poraba	89.057	88.355	90.719	84.912	87.284	82.743	85.150	81.186	77.477	73.181	75.903	76.369	83.535	109,4
Poraba na prebivalca (kg)	44,6	44,2	45,2	42,0	43,2	40,5	41,6	39,6	37,7	35,5	36,8	37,0	40,5	109,3
Stopnja samooskrbe (%)	79,9	69,5	69,7	73,6	70,2	54,8	52,3	49,5	46,5	39,6	39,0	34,6	34,7	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	32,6	32,6	32,8	33,9	32,9	31,9	32,3	32,1	31,3	31,0	31,6	32,2	:	
Stopnja samooskrbe (%)	106,3	105,8	106,3	106,3	108,4	107,6	109,0	110,7	110,8	111,2	109,6	110,6	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.2.5 Zakol prašičev v klavnica po kategorijah

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ŠTEVILO														
Prašiči skupaj	442.870	391.788	409.590	405.311	380.703	291.588	289.303	273.904	252.512	227.856	238.871	239.309	257.747	107,7
Prašički	18.147	19.483	18.892	22.148	22.024	21.023	21.224	20.876	21.248	19.332	19.110	18.071	19.962	110,5
Pitani prašiči	418.195	364.380	386.248	379.190	356.154	267.981	265.038	251.101	229.457	207.003	218.150	218.649	234.624	107,3
Plemenski prašiči	5.516	6.750	3.595	3.131	2.027	2.230	2.798	1.613	1.513	1.115	1.273	2.314	2.876	124,3
Mladi pitani merjasci	1.012	1.175	855	842	498	354	243	314	294	406	338	275	285	103,6
MASA TRUPOV (t)														
Prašiči skupaj	34.621	31.675	33.626	33.187	31.406	24.113	24.903	22.954	21.033	18.953	20.208	20.371	22.686	111,4
Prašički	280	316	316	378	366	359	363	363	386	356	350	335	369	110,1
Pitani prašiči	33.532	30.552	32.828	32.399	30.773	23.433	24.129	22.361	20.446	18.433	19.667	19.690	21.867	111,1
Plemenski prašiči	736	722	421	349	230	297	393	208	180	135	167	326	430	132,0
Mladi pitani merjasci	73	86	62	61	36	25	17	22	21	29	24	20	20	102,7
POVPREČNA MASA (kg)														
Prašiči skupaj	78,2	80,9	82,1	81,9	82,5	82,7	86,1	83,8	83,3	83,2	84,6	85,1	88,0	103,4
Prašički	15,4	16,2	16,7	17,1	16,6	17,1	17,1	17,4	18,2	18,4	18,3	18,6	18,5	99,6
Pitani prašiči	80,2	83,9	85,0	85,4	86,4	87,4	91,0	89,1	89,1	89,0	90,2	90,1	93,2	103,5
Plemenski prašiči	133,5	106,9	117,0	111,4	113,4	133,1	140,6	129,0	119,1	121,1	131,3	140,7	149,5	106,2
Mladi pitani merjasci	72,0	72,9	72,1	72,3	72,5	71,5	71,6	71,6	71,1	71,8	70,9	71,0	70,4	99,1

Vir: SURS

3.2.6 Cene prašičev (EUR/t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
PRAŠIČI ZA ZAKOL (živa masa)														
Prašički do 25 kg	1.397,7	1.721,5	1.852,2	1.759,2	1.680,5	1.685,4	1.518,2	1.670,9	1.996,2	1.965,4	1.977,4	1.890,1	1.963,0	103,9
Pitani prašiči 25–150 kg	1.098,3	1.152,8	1.162,4	1.080,0	1.204,6	1.102,8	1.117,3	1.204,2	1.348,4	1.372,2	1.317,2	1.240,2	1.223,4	98,7
Lahki pitani prašiči 25–50 kg	1.523,5	1.594,2	1.644,9	1.823,3	1.820,5	1.778,5	1.654,2	1.782,5	2.067,4	2.060,1	1.945,8	1.855,7	1.677,5	90,4
Pitani prašiči 50–150 kg	1.097,1	1.151,6	1.160,7	1.077,4	1.201,8	1.100,0	1.115,0	1.199,5	1.337,5	1.365,2	1.311,5	1.234,2	1.217,9	98,7
Težki prašiči nad 150 kg	653,6	758,6	778,9	675,8	699,1	817,5	713,6	772,2	804,6	923,2	890,5	913,3	861,3	94,3
PRAŠIČI ZA NADALJNJO REJO														
Prašički in pujski za pitanje	1.491,0	1.847,6	1.939,9	1.730,7	1.779,8	1.846,1	1.889,9	1.949,2	2.301,6	2.472,2	2.368,3	2.212,0	2.298,0	103,9
CENE KLAVNIH PRAŠIČEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa; razred E)														
Slovenija	1.372,9	1.441,0	1.478,6	1.365,5	1.501,6	1.377,8	1.368,5	1.510,3	1.683,8	1.696,2	1.634,3	1.548,8	1.562,3	100,9
EU	1.383,6	1.390,4	1.452,3	1.351,7	1.532,4	1.422,2	1.402,4	1.531,9	1.705,2	1.754,8	1.566,0	1.395,8	1.459,6	104,6

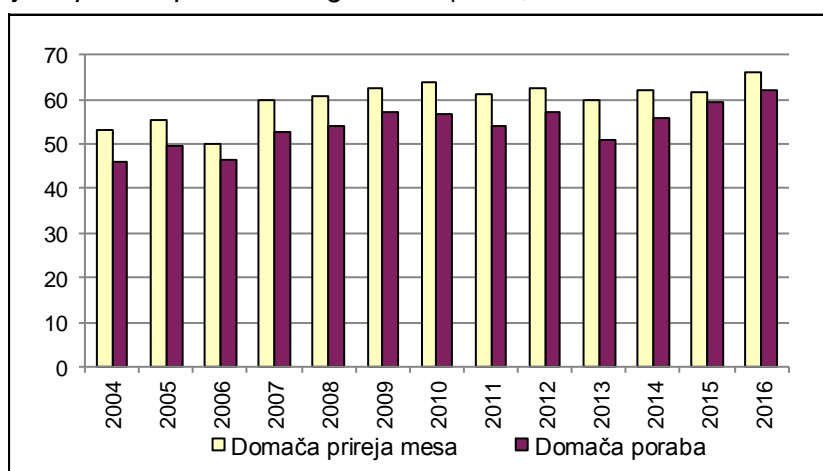
Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.3 Perutninsko meso

Prireja perutninskega mesa pri nas dosega okoli 8 % skupne vrednosti kmetijstva, v okviru živinorejske proizvodnje pa v zadnjih letih okoli 18 %. Oba deleža v letu 2016 ostajata nespremenjena.

Leta 2016 se je po do zdaj znanih statističnih podatkih prirast povečal za 9 % in je znašal slabih 90 tisoč ton, kar je največ od leta 1991. Za podoben odstotek je večji tudi od povprečja let 2011–2015 (83 tisoč ton). Večja je tudi domača prireja perutninskega mesa (+8 %), ki je v klavni masi znašala 66 tisoč ton. V strukturi zakola v klavnicah že od leta 2012 pitani piščanci k skupni masi prispevajo več kot 90 % (leta 2016 92 %). V tem obdobju je bil delež puranov v skupni masi med 7 % in 8 % (leta 2016 dobrih 7 %), delež druge perutnine (predvsem kokoši) pa pod 2 %.

Slika 37: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

V zadnjem desetletju se je domača poraba perutninskega mesa kljub občasnim nihanjem vseskozi povečevala. Tako je leta 2016 prvič preseгла 61 tisoč ton (61,9 tisoč), kar je v primerjavi z letom prej za skoraj 4 % več. Za podoben odstotek je bila večja tudi poraba perutninskega mesa na prebivalca, ki je leta 2016 znašala 30 kg (leta 2015 28,9 kg), kar je 11 % nad ravnijo povprečne porabe zadnjega petletnega obdobja. Stopnja samooskrbe s perutninskim mesom se je povišala za 3,7 odstotne točke in leta 2016 dosegla 106,8 %, kar je še vedno za okoli 4 odstotne točke manj od povprečja 2011–2015.

Slovenija še naprej ostaja neto izvoznica perutnine. Po močnem zmanjšanju leta 2015 (s 6,3 tisoč ton na 2,1 tisoč ton) se je presežek zunanje trgovine s perutninskim mesom leta 2016 povečal oziroma v primerjavi z letom prej podvojil. Tako je po začasnih statističnih podatkih leta 2016 znašal 4,2 tisoč ton. Trend rasti skupnega obsega zunanje trgovine se je leta 2016 nadaljeval (+9 %).

Uvoz je bil za slabih 5 % večji kot leto prej, izvoz pa je bil večji kar za slabih 13 %. V obdobju 2011–2015 je imela Slovenija v povprečju okoli 30-odstotni presežek izvoza nad uvozom (v ekvivalentu perutninskega mesa), leta 2016 pa je po do zdaj znanih podatkih ta presežek 17-odstotni.

Preglednica 23: Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2012–2016

	Uvoz					Izvoz				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Žive živali	189	499	1.078	747	1.346	2.227	2.131	2.539	2.756	2.703
Meso	17.212	17.011	17.698	20.061	20.095	19.043	21.907	20.854	17.813	20.668
Izdelki	1.708	1.811	2.078	2.323	2.813	3.499	3.796	3.749	4.671	5.077
Skupaj	19.109	19.322	20.853	23.131	24.254	24.769	27.834	27.141	25.240	28.448

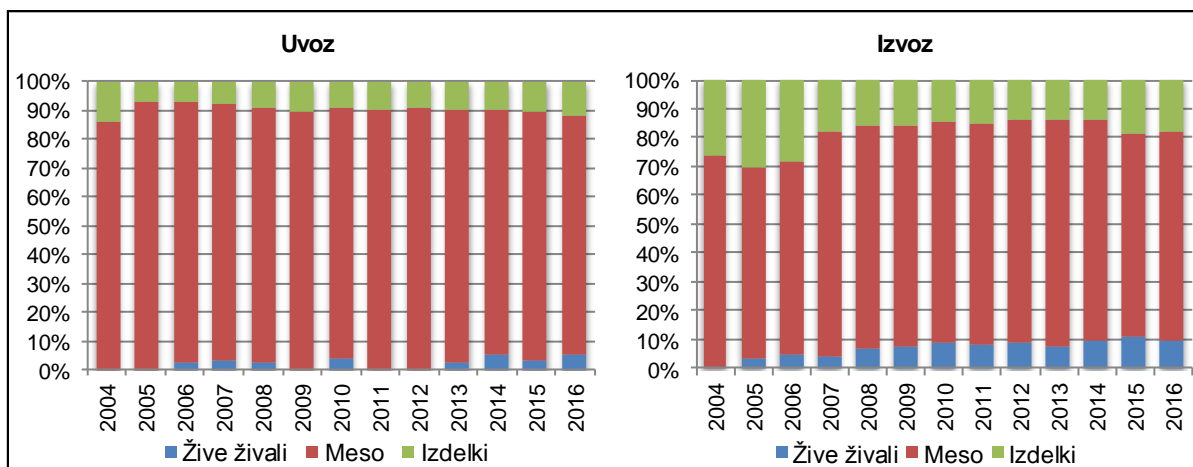
* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

K povečanju izvoza sta prispevala povečan izvoz mesa in izdelkov. V primerjavi z letom prej se je ta leta 2016 povečal za slabih 15 %, pri čemer se je izvoz mesa povečal za 16 %, izvoz izdelkov pa za slabih 9 %. Izvoz živih živali se je v primerjavi z letom prej zmanjšal za okoli 2 %. V izvozu perutninskega mesa prednjači izvoz mesa, ki v strukturi skupnega izvoza dosega približno 75 % (obdobje zadnjih petih let).

K večjemu uvozu v letu 2016 sta prispevala predvsem večji uvoz izdelkov in živih živali, medtem je uvoz mesa v primerjavi z letom prej ostal na enaki ravni. Ta je, tako kot pri izvozu, tudi pri uvozu daleč najpomembnejša kategorija. V strukturi uvoza v zadnjih letih (tudi leta 2016) dosega med 80 % in 90 %.

Slika 38: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2004–2016

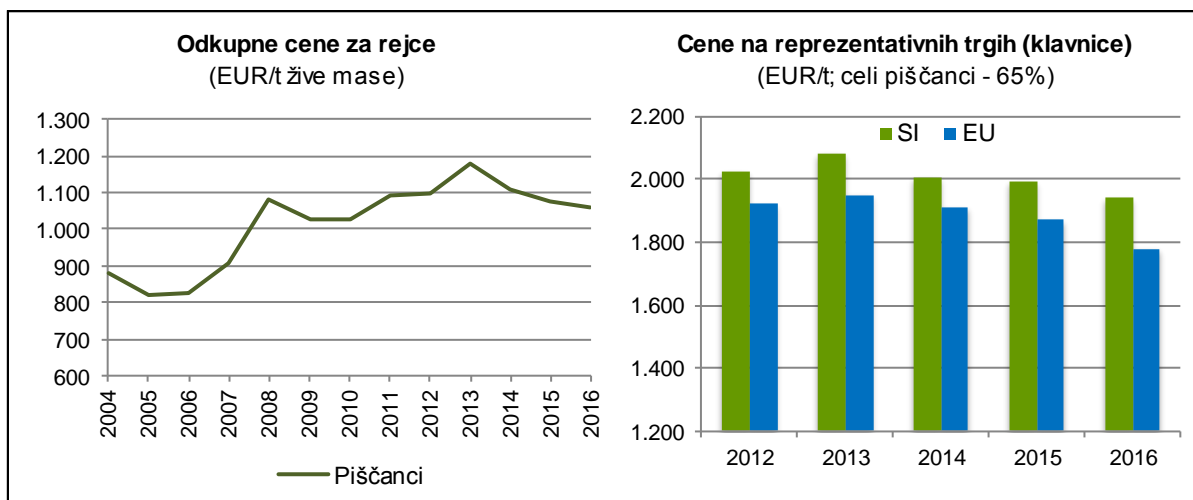

Vir: SURS, preračuni KIS

Zaradi vpetosti v mednarodni trg, velikega obsega zunanje trgovine in odvisnosti od nabave večine surovin na tujih trgih so odkupne cene perutnine pri nas podobne kot v EU.

Leta 2016 so se po statističnih podatkih odkupne cene perutnine za rejce agregatno znižale za okoli 3 %. V kategoriji perutnina za zakol (žive živali) so se cene pitalih puranov in pitalih piščancev znižale, pri puranih za dober odstotek, pri piščancih pa za 2 %. Po podatkih reprezentativnih klavnic se je tržna cena zaklanih piščancev (t. j. 65 % piščanci) v primerjavi z letom 2015 znižala za slabe 3 %. Znižanje cen zaklanih piščancev je manjše od znižanja cen na ravni EU, kjer v povprečju beležijo okoli 5 % nižje cene.

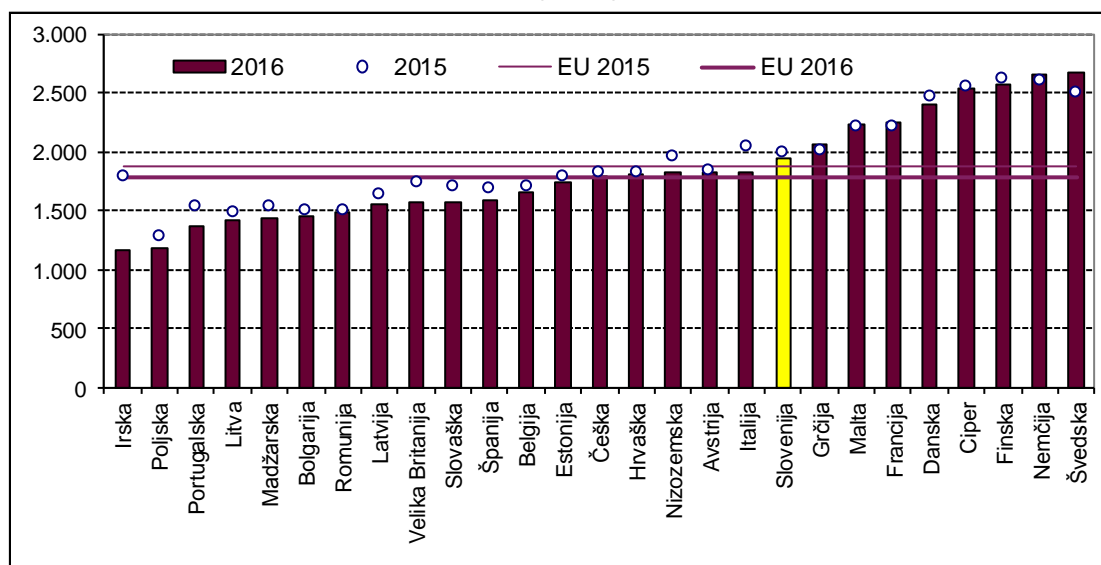
Slika 39: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Slovenija se je leta 2009 glede na raven cen piščancev premaknila iz sredine v zgornjo tretjino držav EU. Leta 2014 se je pomaknila nazaj v sredino in je enako mesto ohranila tudi leta 2015. Leta 2016 se je spet pomaknila v tretjino držav z najvišjo ravniyo cen piščancev. Višjo tržno ceno celih piščancev je imelo tako le osem članic EU.

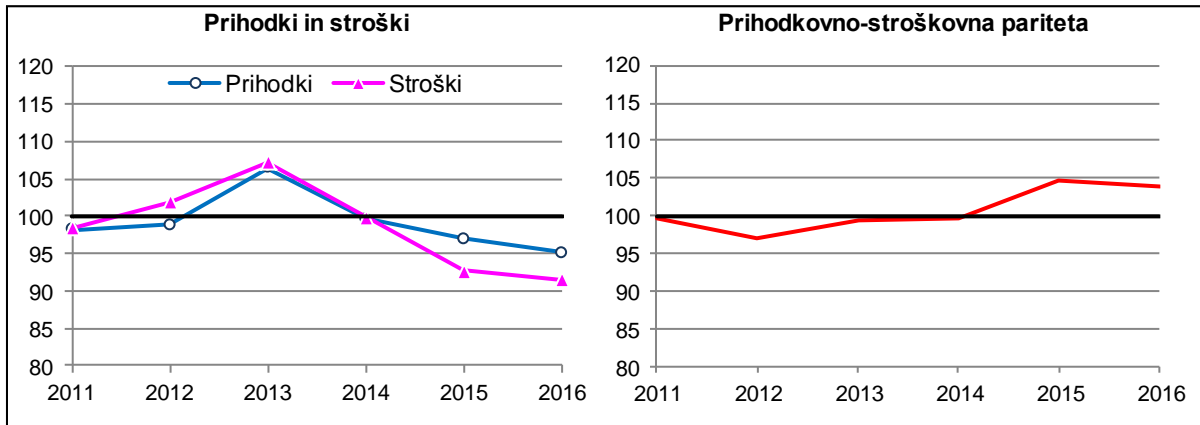
Slika 40: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU; 2015 in 2016

Vir: Evropska komisija

Zaradi industrijskega tipa proizvodnje in velikega deleža, ki ga ima v strukturi stroškov krma, spremembe odkupnih cen perutnine praviloma sledijo spremembam cen krme. Po znižanju stroška krme za piščance v letu 2015 za 8 %, so se ti v letu 2016 po ocenah modelnih kalkulacij za pitane piščance zvišali za okoli odstotek. Višji kot v letu 2015 so bili tudi stroški zavarovanja, amortizacije ter stroški dela in kapitala (+2 %). Kljub povečanju omenjenih stroškov pa so se skupni stroški prireje piščančjega mesa v povprečju znižali za dober odstotek. K temu je pomembno vplivalo znižanje stroška vhlavitve enodnevnih piščancev. Ti so se v primerjavi z letom 2015 pocenili za dobrih 9 %.

Slika 41: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Poleg skupnih stroškov reje se je leta 2016 znižala tudi vrednost proizvodnje (poleg nižje odkupne cene je bila nižja tudi vrednost piščančjega gnoja). Ta se je v primerjavi s skupnimi stroški znižala malenkost bolj, kar je nekoliko poslabšalo prihodkovno-stroškovno razmerje, ki še vedno ostaja nad ravnijo povprečja obdobja 2011–2015 (+4 %).

3.3.1 Prirast perutnine in prireja mesa (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Prirast perutnine (živa masa)	73,4	76,4	68,8	82,6	83,2	85,3	86,4	82,2	83,7	80,8	84,0	82,5	89,9	109,0
Domača prireja mesa (klavna masa)	52,9	55,0	50,1	59,8	60,9	62,5	63,6	60,9	62,2	59,7	61,8	61,3	66,0	107,7
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	52,9	55,0	49,6	59,5	59,9	61,4	62,2	59,2	60,3	58,2	60,5	59,4	64,7	108,9
Zakol v klavnicah (klavna masa)	52,0	53,4	48,1	58,9	58,7	59,5	61,4	58,3	58,7	57,1	59,8	58,8	64,0	108,9
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	98,3	97,1	97,1	99,0	98,0	97,0	98,8	98,5	97,3	98,1	98,8	98,9	98,9	100,0
Zakol zunaj klavnic	0,9	1,6	1,5	0,6	1,2	1,9	0,8	0,9	1,6	1,1	0,7	0,6	0,7	108,5

* začasni podatki

Vir: SURS

3.3.2 Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Domača prireja mesa	53.048	55.440	50.087	59.845	60.872	62.546	63.721	60.977	62.338	59.832	61.961	61.409	66.058	107,6
Uvoz živih živali (klavna masa)	24	11	258	350	307	179	613	194	189	499	1.078	747	1.346	180,0
Izvoz živih živali (klavna masa)	172	451	745	694	1.279	1.325	2.135	1.970	2.227	2.131	2.539	2.756	2.703	98,1
Vse pridobljeno meso	52.900	55.000	49.600	59.500	59.900	61.400	62.200	59.200	60.300	58.200	60.500	59.400	64.700	108,9
Začetne zaloge mesa in izdelkov	1.516	1.046	1.673	589	1.703	1.586	1.948	1.291	1.401	1.034	1.369	1.401	1.125	80,3
Uvoz mesa in izdelkov	5.633	8.312	9.716	10.328	11.795	12.908	15.446	16.858	18.920	18.823	19.776	22.384	22.908	102,3
I. stopnja predelave (meso)	4.868	7.716	9.055	9.534	10.693	11.572	14.014	15.234	17.212	17.011	17.698	20.061	20.095	100,2
II. stopnja predelave (izdelki)	765	596	662	794	1.102	1.336	1.432	1.624	1.708	1.811	2.078	2.323	2.813	121,1
Izvoz mesa in izdelkov	12.922	13.341	14.116	16.100	17.903	16.636	21.503	22.142	22.542	25.703	24.603	22.484	25.745	114,5
I. stopnja predelave (meso)	9.496	9.194	9.891	13.056	14.851	13.824	18.100	18.484	19.043	21.907	20.854	17.813	20.668	116,0
II. stopnja predelave (izdelki)	3.426	4.147	4.226	3.045	3.052	2.813	3.402	3.658	3.499	3.796	3.749	4.671	5.077	108,7
Končne zaloge mesa in izdelkov	1.046	1.673	589	1.703	1.586	1.948	1.291	1.401	1.034	1.369	1.401	1.125	1.138	101,1
Domača poraba	46.081	49.344	46.284	52.613	53.908	57.309	56.800	53.806	57.045	50.985	55.641	59.576	61.850	103,8
Poraba na prebivalca (kg)	23,1	24,7	23,0	26,1	26,7	28,1	27,7	26,2	27,7	24,8	27,0	28,9	30,0	103,8
Stopnja samooskrbe (%)	115,1	112,4	108,2	113,7	112,9	109,1	112,2	113,3	109,3	117,4	111,4	103,1	106,8	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	19,2	19,8	19,0	19,9	19,9	20,3	20,5	20,7	21,2	21,3	22,1	22,9	:	
Stopnja samooskrbe (%)	103,1	101,2	101,3	99,8	100,3	100,7	103,1	103,9	103,9	104,2	104,1	103,8	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.3.3 Zakol perutnine v klavnicah

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
ŠTEVILO (tisoč)														
Perutnina skupaj	27.492	27.777	26.626	33.356	33.893	33.188	32.678	31.843	32.041	32.316	33.594	33.322	35.986	108,0
Pitani piščanci	26.247	26.645	25.683	32.492	33.086	32.400	31.887	31.016	31.377	31.579	32.949	32.662	35.275	108,0
Odrasle kokoši	486	366	397	298	290	327	320	333	260	348	265	243	297	122,0
Purani	751	745	546	567	516	460	472	495	404	388	380	417	415	99,5
Druga perutnina	8	21	0	0	0	:	:	:	:	:	:	:	:	:
MASA TRUPOV (t)														
Perutnina skupaj	51.999	53.417	48.137	58.910	58.692	59.543	61.431	58.284	58.661	57.088	59.798	58.761	64.006	108,9
Pitani piščanci	41.398	42.978	41.396	51.185	51.073	52.183	53.478	51.816	53.224	51.794	54.933	53.618	58.572	109,2
Odrasle kokoši	1.007	1.133	1.259	1.060	970	1.130	1.147	1.087	731	985	706	637	785	123,3
Purani	9.557	9.215	5.482	6.664	6.648	6.231	6.806	5.382	4.706	4.310	4.160	4.506	4.649	103,2
Druga perutnina	37	91	1	1	0	:	:	:	:	:	:	:	:	:
POVPREČNA MASA (kg)														
Perutnina skupaj	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	101,1
Pitani piščanci	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,7	1,6	1,7	101,2
Odrasle kokoši	2,1	3,1	3,2	3,6	3,3	3,5	3,6	3,3	2,8	2,8	2,7	2,6	2,7	101,1
Purani	12,7	12,4	10,1	11,8	12,9	13,5	14,4	10,9	11,7	11,1	11,0	10,8	11,2	103,8
Druga perutnina	4,7	4,4	42,9	37,8	35,0	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Vir: SURS

3.3.4 Cene perutnine

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
PERUTNINA ZA ZAKOL (EUR/t žive mase)														
Pitani piščanci	880,6	821,3	824,3	905,1	1.083,0	1.025,9	1.024,0	1.089,2	1.096,5	1.180,9	1.105,8	1.076,5	1.057,0	98,2
PERUTNINA ZA NADALJNJO REJO (EUR/000)														
Enodnevni piščanci (vsi)	443,9	432,9	424,7	477,6	539,1	527,4	494,1	500,7	512,3	504,0	498,0	499,0	457,0	91,6
Enodnevni piščanci za pitanje	438,9	429,0	421,5	475,1	537,9	525,9	492,3	499,0	511,0	501,3	494,9	496,1	z	
Enodnevni piščanci za nesnice	613,3	571,2	576,3	582,9	595,8	614,4	609,3	599,2	597,4	683,6	675,5	639,8	z	
Jarkice (EUR/kg)	2.499,0	2.109,9	2.462,4	2.397,9	2.746,0	2.649,6	2.607,5	3.053,4	3.111,8	3.292,3	3.282,2	3.321,8	z	
CENE PIŠČANCEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase; 65 % piščanci)														
Slovenija	1.898,1	1.787,0	1.715,8	1.837,9	1.961,4	1.877,3	1.925,6	2.003,2	2.023,4	2.080,1	2.004,4	1.990,6	1.938,7	97,4
EU	1.478,3	1.492,5	1.513,0	1.757,9	1.803,0	1.696,7	1.701,0	1.870,4	1.919,3	1.949,4	1.910,5	1.869,9	1.778,8	95,1

z – zaupno

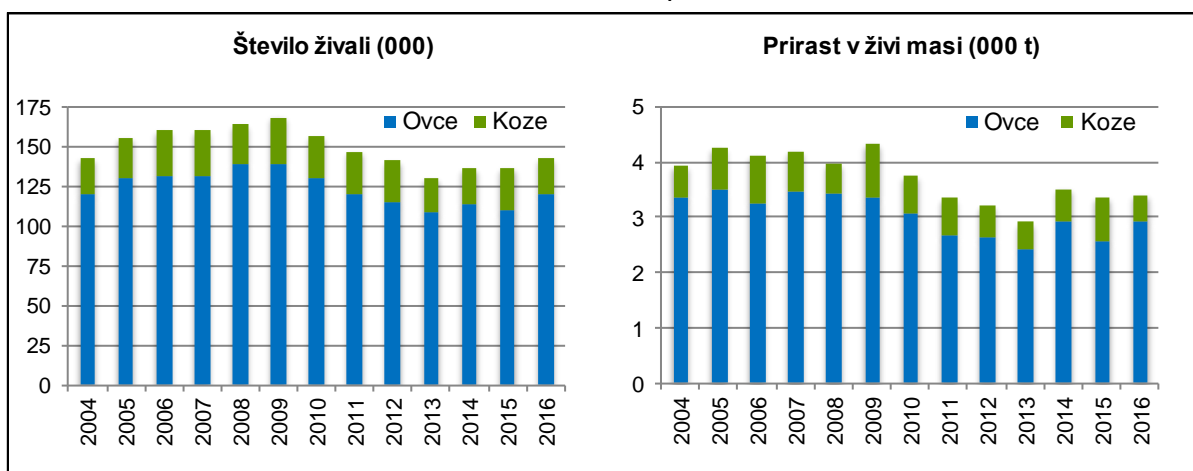
Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.4 Ovčje in kozje meso

Prireja mesa drobnice k vrednosti kmetijske proizvodnje prispeva približno pol odstotka vrednosti (leta 2016 0,8 %), k vrednosti živalorejske proizvodnje pa dober odstotek (leta 2016 slaba 2 %).

Statistični podatki kažejo, da se je po hitri rasti obsega reje do leta 2009 trend obrnil navzdol in se leta 2014, ko je bilo s 136 tisoč živalmi za slabih 5 % več drobnice kot leta 2013, tudi prekinil. Število drobnice je ostalo na tej ravni tudi leta 2015, leta 2016 pa se je število povečalo za dobre 4 %, na 142 tisoč živali. Od tega je bilo 119,8 tisoč ovac (leta 2015 109,4 tisoč), kar je za slabih 10 % več kot leto prej. Hkrati pa se je število koz v primerjavi z letom prej zmanjšalo za slabih 17 % in je bilo ob koncu leta 2016 v reji 22,4 tisoč živali.

Slika 42: Število drobnice in prirast; 2004–2016

Vir: SURS

Kakor pri drugih vrstah rej za meso se je tudi pri drobnici prirast v živi masi v primerjavi z letom 2015 povečal, povečanje pa ni bilo tako intenzivno kot pri drugih živalorejskih panogah (+1 %). Tako je tudi leta 2016 prirast drobnice znašal okoli 3,4 tisoč ton, kar je 4 % nad ravnijo povprečja zadnjih petih let. K povečanju prirasta drobnice je prispeval prirast ovac (+13 %), kajti prirast koz se je v istem obdobju zmanjšal za 37 %. Obratno, a s podobnimi odstotki, sta se spremenila prirasta ovac in koz leta 2015, ker pa je ovac več kot koz, je sprememba pomenila zmanjšanje prirasta.

Domača prireja mesa drobnice se je z 1,67 tisoč ton, kolikor je znašala leta 2015, zmanjšala na 1,64 tisoč ton (–2 %). Pri tem se je povečal zakol drobnice v klavnicah (+10 %), in sicer na raven, kakršna je bila v letih 2007 in 2008. Kljub temu se še vedno največ mesa drobnice pridobi iz zakola zunaj klavnic (povprečje obdobja 2011–2015 je okoli 92 %).

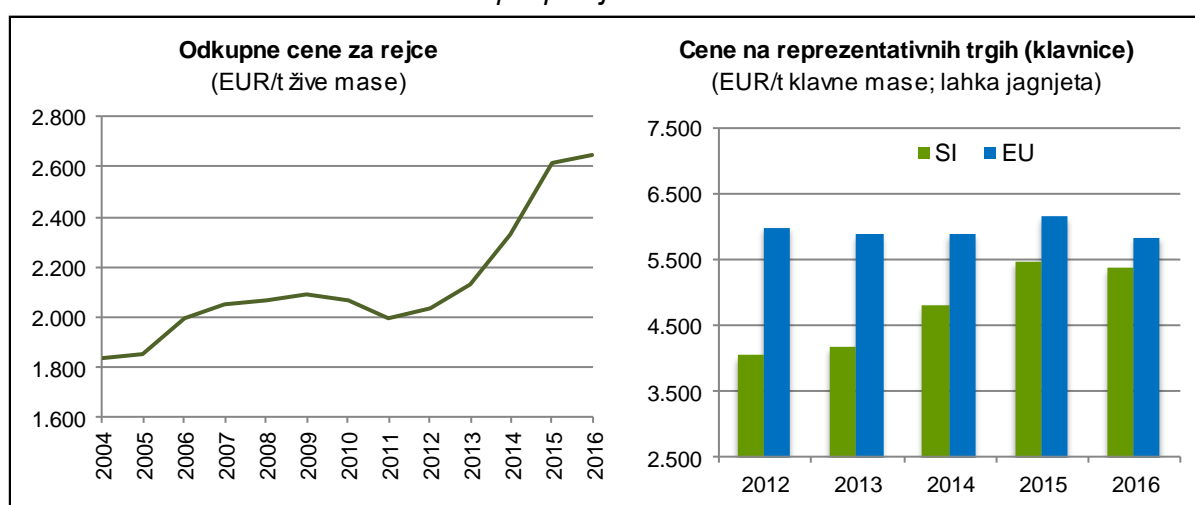
Nasprotno od domače prireje mesa se je domača poraba mesa drobnice povečala, in sicer za slabe 3 %. Tako je presegla dva tisoč ton oziroma kilogram na prebivalca (leta 2015 1,9 tisoč ton in 0,9 kg), kjer je bila nazadnje leta 2010. Domača poraba mesa drobnice je leta 2016 presegla polovico povprečne porabe mesa drobnice v EU, kar pa je tudi posledica nekoliko manjše porabe v EU na prebivalca v primerjavi z letom 2015.

Obseg zunanje trgovine z drobnico je v primerjavi z drugimi živalskimi proizvodi skromen. Po zmanjšanju zunanjetrgovinskega obsega leta 2011 se je ta z leti povečeval in je leta 2016 znašal že skoraj 441 ton. Izrazito povečanje obsega zunanje trgovine je predvsem posledica precejšnjega povečanja uvoza mesa in izdelkov drobnice, ki v obsegu zunanje trgovine z

mesom drobnice tudi prevladuje. Leta 2016 je tako uvoz mesa in izdelkov znašal 404 tone, kar je 108 ton več kot leta 2015 (+37 %) in se je v dveh letih skoraj podvojil (leta 2014 240 ton). Trend zniževanja stopnje samooskrbe z mesom drobnice se je nadaljeval tudi leta 2016. Sprememba v primerjavi z letom 2015 znaša 3,7 odstotne točke, saj stopnja samooskrbe z mesom drobnice z 81,7 % za več kot 11 odstotnih točk zaostaja za povprečjem let 2011–2015.

Trend zviševanja odkupnih cen jagnjet se je nadaljeval tudi v letu 2016. Po statističnih podatkih so se odkupne cene jagnjet (žive živali) v povprečju zvišale za odstotek, podatki o tržnih cenah jagnjet na reprezentativnem trgu (v klavni masi), ki so neposredno primerljive s cenami lahkih jagnjet v drugih članicah EU, pa kažejo na znižanje odkupnih cen za slaba 2 %. Še bolj kot v Sloveniji pa se je povprečna cena lahkih jagnjet znižala v EU (–5 %).

Slika 43: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem v EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Cene drobnice se v Sloveniji oblikujejo precej lokalno in na njihovo gibanje razmere na evropskem trgu nimajo bistvenega vpliva. Cene so se daljše obdobje v primerjavi z evropskimi gibale različno intenzivno in tudi v različnih smereh, v zadnjih petih letih pa so se le zviševale.

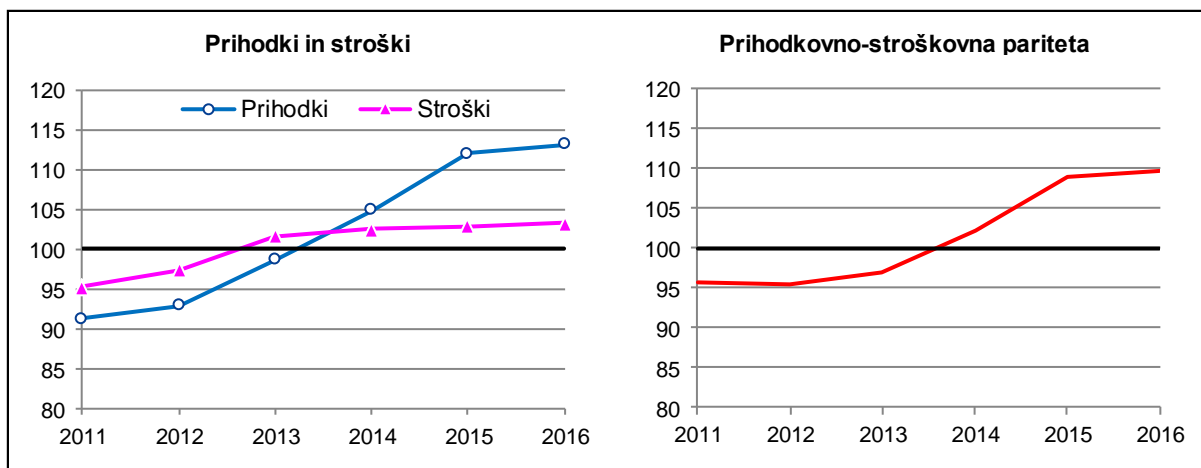
Povprečne cene lahkih jagnjet v EU, za katere so reprezentativni predvsem trgi sredozemskih držav, držav vzhodne Evrope in Balkana, so se v letu 2016 znižale za 5 %. Čeprav je bilo znižanje v EU izrazitejše kot v Sloveniji, so bile od slovenskih cen še vedno višje za slabih 9 % (2015 za 12 %, 2014 za 22 %, 2013 pa za 41 %). Po nekaj zaporednih letih, ko je bila cena lahkih jagnjet v Sloveniji najnižja med članicami EU, se je Slovenija leta 2014 glede na celotno območje EU s povprečno ceno pomaknila bližje sredini, nato se je leta 2015 premaknila v zgornjo tretjino, na meji med zgornjo tretjino in sredino pa se je uvrstila v letu 2016. Tako kot leta 2015 so od držav, kjer se tržijo lahka jagnjeta, imele nižjo ceno od Slovenije Portugalska, Slovaška in Grčija.

Rejci drobnice so bili v preteklosti deležni proizvodno vezanih podpor, ki so bile z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) leta 2007 in spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP leta 2010 ukinjene ali pa v obliki zgodovinskih dodatkov vključene v enotno plačilo. Prek kmetijskih zemljišč lahko rejci v programskem obdobju 2014–2020 podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo druga plačila iz sheme neposrednih plačil.

Rejci drobnice so od leta 2007 upravičeni tudi do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni, ki se je leta 2015 znižal s 30 % na 20 % zavarovalne premije, kjer je ostal tudi leta 2016. Rejci drobnice lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 znaša 70 %.

Tako kot zadnji dve leti je tudi leto 2016 za rejo drobnice ugodno. Prihodkovno-stroškovno razmerje se je v primerjavi z letom 2015 še malenkost izboljšalo, k čemur je ob praktično nespremenjenih stroških reje prispevala višja cena jagnjet. Ta je ohranila vrednosti proizvodnje na ravni leta 2015, saj se je vrednost stranskih proizvodov znižala za 5 %. Tako prihodkovno-stroškovno razmerje ostaja za približno 10 % nad ravni povprečja obdobja 2011–2015.

Slika 44: Osnovni ekonomski kazalci pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Med stroški so se leta 2016 za 1 % do 2 % povišali stroški plemenskih živali, amortizacije, zavarovanja ter stroški dela in kapitala, strošek krme, ki pomeni polovico vseh stroškov, pa se je znižal za dobra 2 %.

3.4.1 Število drobnice

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
DROBNICA skupaj	142.296	154.832	159.326	159.408	163.186	168.004	155.985	146.621	140.503	130.019	135.931	136.365	142.250	104,3
Plemenske ovce in koze	100.439	107.488	109.335	109.803	111.825	117.127	110.287	100.610	94.099	88.093	93.150	93.649	96.132	102,7
– mlečna plemenska drobnica	9.260	8.154	8.259	8.950	9.934	12.015	9.636	9.599	9.119	8.212	9.566	9.813	8.740	89,1
– druga plemenska drobnica	91.178	99.335	101.076	100.853	101.891	105.112	100.651	91.011	84.980	79.881	83.584	83.836	87.392	104,2
Jagnjeta, kozlički, mlade ovce in koze	34.452	39.428	41.122	40.826	42.245	40.765	36.944	37.303	37.659	34.305	35.187	34.797	36.907	106,1
Jalove ovce in koze	1.021	989	1.316	1.115	2.330	2.378	2.078	1.825	2.296	2.070	1.503	1.809	2.218	122,6
Ovni in kozli	6.384	6.926	7.553	7.664	6.786	7.734	6.676	6.883	6.452	5.551	6.091	6.110	6.993	114,5
OVCE skupaj	119.264	129.352	131.528	131.180	138.958	138.108	129.788	119.976	114.152	108.779	113.648	109.406	119.845	109,5
Plemenske ovce	84.357	89.667	89.120	90.800	94.988	95.245	90.851	81.525	77.288	73.424	77.970	75.204	81.470	108,3
– mlečne ovce	4.522	3.466	4.066	3.989	4.930	5.283	4.378	5.021	4.763	4.035	4.641	3.927	4.610	117,4
– druge ovce	79.835	86.201	85.054	86.811	90.058	89.962	86.473	76.504	72.525	69.389	73.329	71.277	76.860	107,8
Jagnjeta in mlade ovce	29.592	34.138	36.220	34.185	37.264	35.514	32.535	32.380	30.901	29.806	30.239	28.745	31.469	109,5
Jalove ovce	664	648	698	718	1.722	1.734	1.482	1.233	1.495	1.536	953	1.141	1.646	144,3
Ovni	4.651	4.898	5.490	5.477	4.984	5.615	4.920	4.838	4.470	4.013	4.486	4.316	5.260	121,9
KOZE skupaj	23.032	25.480	27.798	28.228	24.228	29.896	26.197	26.645	26.351	21.240	22.283	26.959	22.405	83,1
Plemenske koze	16.082	17.821	20.215	19.003	16.837	21.882	19.436	19.085	16.811	14.669	15.180	18.445	14.662	79,5
– mlečne koze	4.738	4.688	4.193	4.961	5.004	6.732	5.258	4.578	4.356	4.177	4.925	5.886	4.130	70,2
– druge koze	11.343	13.134	16.022	14.042	11.833	15.150	14.178	14.507	12.455	10.492	10.255	12.559	10.532	83,9
Kozlički in mlade koze	4.860	5.290	4.902	6.641	4.981	5.251	4.409	4.923	6.758	4.499	4.948	6.052	5.438	89,9
Jalove koze	357	341	618	397	608	644	596	592	801	534	550	668	572	85,6
Kozli	1.733	2.028	2.063	2.187	1.802	2.119	1.756	2.045	1.982	1.538	1.605	1.794	1.733	96,6

Vir: SURS

3.4.2 Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
DROBNICA skupaj														
Prirast drobnice (živa masa)	3,92	4,24	4,10	4,18	3,96	4,31	3,74	3,33	3,21	2,90	3,51	3,36	3,40	101,2
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,69	1,95	2,02	2,09	1,94	1,99	2,03	1,89	1,76	1,61	1,62	1,67	1,64	98,3
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,69	1,95	2,00	2,08	1,93	1,98	2,03	1,89	1,75	1,60	1,62	1,66	1,64	98,6
Zakol v klavnicah (klavna masa)	0,12	0,11	0,12	0,13	0,13	0,12	0,12	0,12	0,12	0,09	0,11	0,12	0,13	110,1
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	7,2	5,6	5,9	6,5	6,5	6,0	5,7	6,3	6,6	5,8	7,1	7,2	8,0	111,7
OVCE														
Prirast ovc (živa masa)	3,34	3,50	3,24	3,47	3,41	3,35	3,06	2,65	2,62	2,42	2,91	2,57	2,91	112,9
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,38	1,62	1,65	1,71	1,61	1,67	1,64	1,54	1,41	1,31	1,33	1,36	1,31	96,0
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,38	1,62	1,63	1,69	1,60	1,66	1,63	1,54	1,41	1,31	1,34	1,36	1,31	96,2
KOZE														
Prirast koz (živa masa)	0,58	0,74	0,86	0,71	0,55	0,96	0,68	0,68	0,59	0,48	0,60	0,78	0,49	62,7
Domača prireja mesa (klavna masa)	0,31	0,33	0,37	0,39	0,33	0,32	0,40	0,35	0,35	0,30	0,29	0,31	0,33	108,8
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	0,31	0,33	0,37	0,39	0,33	0,32	0,40	0,35	0,35	0,29	0,29	0,31	0,33	109,2

* začasni podatki

Vir: SURS

3.4.3 Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Domača prireja mesa	1.689	1.950	2.016	2.098	1.939	1.981	2.053	1.890	1.762	1.608	1.622	1.666	1.640	98,4
Uvoz živih živali (klavna masa)	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	6	0	0	
Izvoz živih živali (klavna masa)	0	0	12	20	11	3	29	2	10	4	4	2	0	
Vse pridobljeno meso	1.689	1.950	2.004	2.078	1.928	1.978	2.027	1.888	1.752	1.604	1.624	1.664	1.640	98,6
Začetne zaloge mesa in izdelkov	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	
Uvoz mesa in izdelkov	2	8	28	57	53	61	49	31	40	88	240	296	403,7	136,6
Izvoz mesa in izdelkov	1	4	8	18	13	6	3	8	13	7	8	9	37	425,6
Končne zaloge mesa in izdelkov	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	
Domača poraba	1.690	1.955	2.024	2.117	1.968	2.034	2.073	1.911	1.778	1.686	1.856	1.951	2.007	102,9
Poraba na prebivalca (kg)	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	102,8
Stopnja samooskrbe (%)	99,9	99,7	99,6	99,1	98,6	97,4	99,0	98,9	99,0	95,4	87,4	85,4	81,7	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8	1,8	:	
Stopnja samooskrbe (%)	82,5	81,7	81,0	80,8	79,6	79,0	81,3	83,9	86,9	87,4	88,2	86,5	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.4.4 Cene drobnice za zakol

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
EUR/t žive mase														
Jagnjeta (vsa)	1.833,7	1.853,4	1.998,2	2.050,1	2.069,4	2.088,1	2.063,3	1.997,7	2.033,7	2.127,4	2.332,9	2.612,7	2.646,3	101,3
Sesna jagnjeta	1.822,9	1.858,3	2.046,3	2.085,8	1.982,2	1.988,8	2.043,2	1.983,0	2.142,9	2.209,2	2.320,0	2.656,1	z	
Pitana jagnjeta	1.836,1	1.852,1	1.973,7	2.027,9	2.098,4	2.122,9	2.071,3	2.005,0	1.994,4	2.085,8	2.335,3	2.610,7	2.645,8	101,3
Ovce	1.084,0	1.207,3	1.514,1	938,9	866,2	877,9	779,7	753,4	792,0	720,5	822,1	1.139,1	1.055,1	92,6
CENE LAHKIH JAGNJET NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase)														
Slovenija	3.431,8	3.840,5	3.954,3	4.137,0	4.216,5	4.146,5	4.073,7	4.027,5	4.040,2	4.173,2	4.817,5	5.467,7	5.369,4	98,2
EU	5.643,6	6.187,3	5.946,2	5.863,1	6.073,3	6.376,9	5.843,0	5.905,2	5.998,8	5.887,2	5.894,9	6.154,9	5.844,2	95,0

z – zaupno

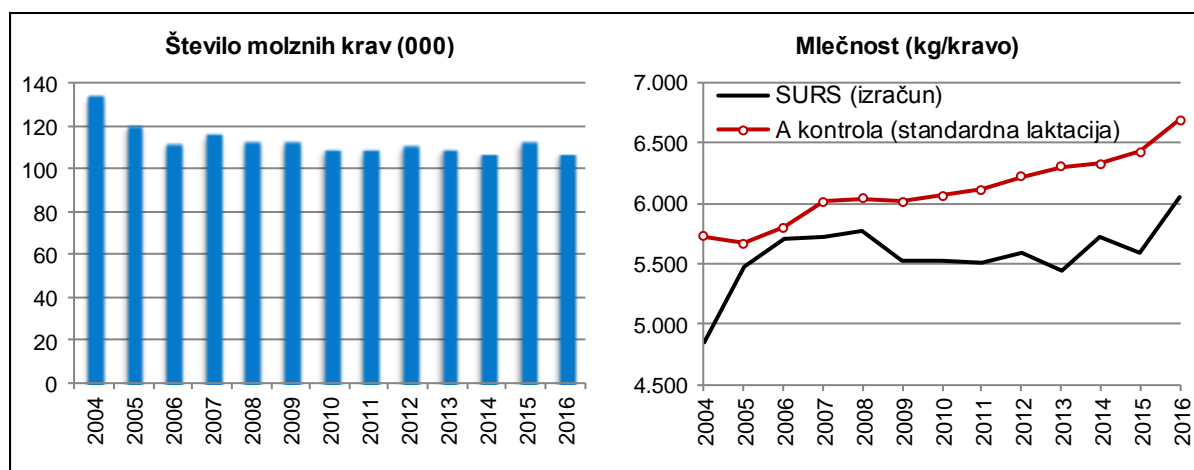
Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.5 Mleko

Proizvodnja kravjega mleka še naprej ostaja najpomembnejša usmeritev slovenskega kmetijstva. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih prispeva okoli 15 % (leta 2015 in 2016 okoli 13 %), k vrednosti živinoreje pa 33 % (leta 2016 30 %).

Podatki rednih letnih statističnih raziskav o številu živali kažejo, da se je število molznih krav po povečanju leta 2015, ko je bilo 112 tisoč krav, spet zmanjšalo. Ob koncu leta 2016 je bilo v reji 108 tisoč molznic, kar je tako kot leta 2014 najmanj v zadnjih desetih letih. V primerjavi z letom prej se je za 8 % povečala povprečna mlečnost. Na povečanje povprečne mlečnosti kažejo tudi podatki Centralne podatkovne zbirke – CPZ Govedo (KIS), po katerih se je povprečna mlečnost v standardni laktaciji leta 2016 povečala za približno 4 % in je znašala 6.690 kg/kravo molznico. Za podoben odstotek se je povečala tudi povprečna mlečnost na kravo molznico v celotni laktaciji (leto 2016 7.680 kg, leto 2015 7.350 kg).

Slika 45: Število molznih krav in povprečna mlečnost; 2004–2016

Vir: SURS, KIS (CPZ Govedo)

Po statističnih podatkih se je skupna količina namolzenega mleka že tretje leto zapored povečala. Tako je bilo po začasnih podatkih namolzeno več kot 650 tisoč ton mleka, kar je dobre 3 % več kot leta 2015. Količina je podobna kot leta 2008, t. j. pred začetkom kriznega obdobja prireje mleka leta 2009.

Podobno kot leta 2015 so tudi leta 2016 mlekarnе odkupile za slabe 4 % več mleka kot leto prej. Količinsko se je odkup povečal za 20 tisoč ton in znašal skoraj 575 tisoč ton, kar je 88 % celotne količine namolzenega mleka. Domače mlekarnе so odkupile za 7 % več mleka kot leto prej, tuje pa za slaba 2 % manj.

Povprečna vsebnost maščob v odkupljenem mleku se je leta 2015 zmanjšala in na tej ravni ostala tudi leta 2016 (4,12 %). Vsebnost beljakovin se je povečala in je bila s 3,38 % 0,02 odstotne točke večja kot leta 2015. Z letom 2015 ločeni podatki o kakovosti mleka za ekstra in prvi kakovostni razred niso več na voljo. Agencija za kmetijske trge v mesečnih tržnih poročilih za mleko poleg skupne količine odkupljenega mleka navaja tudi skupne količine odkupljenega mleka z več kot 100.000 mikroorganizmi/ml (združeni kakovostni razredi 2, 3 in 4), razlika pa pomeni skupno količino mleka ekstra in prvega kakovostnega razreda.

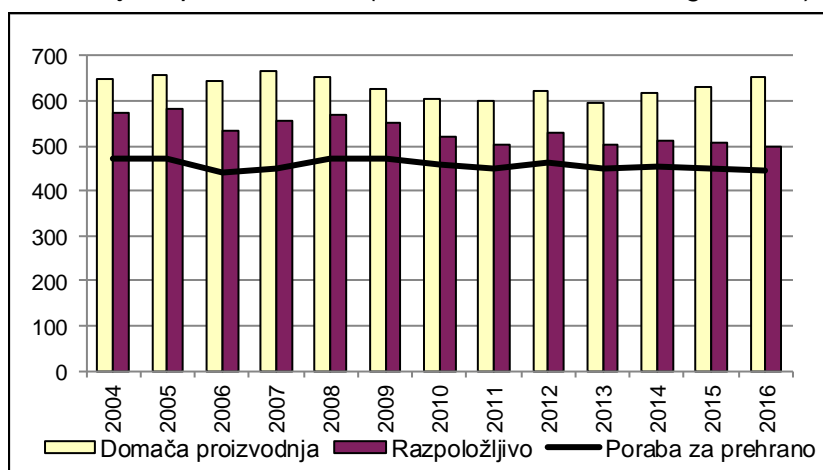
Po znanih podatkih do leta 2015 je v zadnjem desetletju opazen trend zmanjševanja deleža mleka v ekstra kakovostnem razredu in povečevanje deleža v prvem kakovostnem razredu. Prav tako pa se je povečeval delež mleka, ki po kakovosti ne spada v ekstra in prvi bakteriološki razred. Tega je bilo v letu 2014 za okoli 12 % (pred tem je desetletno povprečje

znašalo dobre 4 %). V letu 2015 se je delež mleka, ki ne sodi v ekstra in prvi kakovostni razred, zmanjšal in je znašal slabih 8 %, zmanjšanje pa se je nadaljevalo tudi v letu 2016, ko je bilo mleka slabše kakovosti 5 %.

Že dobro desetletje del mleka odkupijo neposredno tuje mlekarne (večinoma italijanske, v zadnjih letih pa manjšo količino tudi hrvaške). Ta prodaja se je v zadnjih letih opazno povečevala in leta 2015 preseгла 200 tisoč ton (214 tisoč ton). Leta 2016 se je ta količina nekoliko zmanjšala; odkupljeno je bilo namreč 211 tisoč ton mleka, delež odkupljenega mleka za tuje mlekarne pa se je zmanjšal na 36,7 % (leta 2015 39 % celotnega odkupa).

Proizvodnja mleka v Sloveniji vseskozi presega domačo porabo. Po začasnih statističnih podatkih je poraba mleka leta 2016 v primerjavi z letom prej za dober odstotek manjša in je v ekvivalentu surovega mleka znašala 498 tisoč ton (leta 2015 505 tisoč ton), kar je najmanj v zadnjem desetletju. Poraba se je zmanjšala predvsem zaradi manjše porabe mleka za prehrano (leta 2016 444 tisoč ton, leta 2015 451 tisoč ton). Tako je bila tudi poraba mleka na prebivalca leta 2016 manjša kot leto prej, in sicer 215,1 kg (leta 2015 218,7 kg), kar pa je tudi za dobra 2 % manj od povprečne porabe obdobja 2011–2015 (220,4 kg).

Slika 46: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2004–2016

Vir: SURS, KIS

Rast stopnje samooskrbe se je nadaljevala tudi leta 2016. V primerjavi z letom 2015 se je povišala za dobrih 6 odstotnih točk, na 131 %, kar je najvišje doslej. Kar za 11 odstotnih točk je višja tudi od povprečja zadnjega petletnega obdobja.

V zadnjih nekaj letih obseg zunanje trgovine z mlekom nekoliko niha, a s trendom naraščanja. Leta 2016 se je s 587 tisoč ton (v ekvivalentu surovega mleka), kolikor je znašal leta 2015, povečal na 637 tisoč ton, kar je skoraj 9 % več kot leto prej. Izvoz in uvoz mleka in mlečnih izdelkov sta se leta 2016 povečala, pri čemer se je izvoz povečal za 12 %, uvoz pa precej manj, za slabe 4 %.

Presežek izvoza nad uvozom se je tako leta 2016 še povečal. V primerjavi z letom 2015 je bil večji za 27 % in je znašal 157 tisoč ton. V strukturi skupnega izvoza že več let prevladuje izvoz surovega mleka. Po letih 2013–2015, ko je znašal 60 % in več, se je delež leta 2016 zmanjšal na 53 %. V strukturi skupnega uvoza prevladujejo mlečni izdelki, katerih delež se je leta 2016 rahlo povečal (na slabih 97 %), zmanjšal pa se je delež uvoza mleka za predelavo.

Preglednica 24: Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2012–2016

	Uvoz					Izvoz				
	2012	2013	2014	2015	2016*	2012	2013	2014	2015	2016*
Mleko skupaj (ekvivalent surovega mleka)	223,1	220,7	211,4	231,6	239,9	326,4	313,5	313,9	355,0	397,0
- od tega surovo mleko	34,7	27,8	13,8	8,7	8,2	178,7	188,1	199,3	214,3	210,8
Mlečni izdelki										
Sveže konzumno mleko**	85,6	72,7	54,7	50,1	41,7	95,6	83,8	72,4	89,9	107,8
Fermentirani izdelki	16,1	14,9	14,4	14,1	13,1	10,7	12,0	8,3	7,0	10,3
Smetana	1,2	1,7	1,7	2,4	4,6	1,9	1,3	1,0	1,0	1,4
Sir in skuta	15,1	17,0	17,6	21,4	23,3	3,0	3,6	3,6	5,3	8,2
Maslo	1,2	1,4	1,7	2,1	2,3	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1

* začasni podatki

** skupaj z uvozom mleka za predelavo

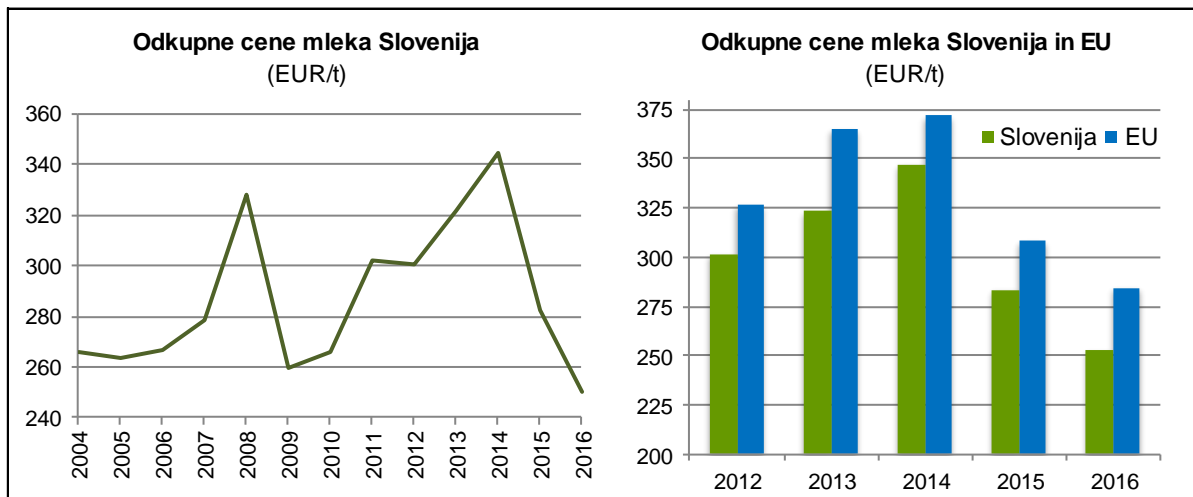
Vir: SURS, preračuni KIS

Med izvozom mlečnih izdelkov se je leta 2016 v primerjavi z letom prej spet najbolj povečal izvoz sirov in skute (+56 %), sledil pa mu je izvoz fermentiranih izdelkov (+48 %). Za petino se je v primerjavi z letom 2015 povečal izvoz svežega in trajnega mleka. Ta v skupnem izvozu dosega daleč največji delež, ki je v zadnjih letih okoli 85 %. Za tretjino se je povečal tudi izvoz smetane, najmanj pa se je povečal izvoz masla (+2 %).

Pri uvozu so se v primerjavi z letom 2015 povečali uvoz smetane (+91 %), masla (+10 %) ter sirov in skute (+9 %), manjši pa je bil uvoz preostalih skupin mlečnih izdelkov. Uvoz svežega in trajnega mleka je bil tako v primerjavi z letom prej manjši za 17 %, uvoz fermentiranih izdelkov pa za 7 %.

Tudi za spremembe odkupnih cen mleka za rejce velja, da te večinoma sledijo spremembam na evropskem trgu. Po močnih nihanjih odkupnih cen mleka v obdobju 2007–2011 so se v letih 2013 in 2014 na evropski ravni in v Sloveniji cene precej povišale, temu pa je leta 2015 sledilo precejšnje znižanje. Zaradi nadaljevanja hitrega nižanja cen v prvi polovici leta 2016 je bila povprečna cena kljub preobratu v drugi polovici leta nižja od cene leta 2015. Po statističnih podatkih so se cene slovenskim proizvajalcem mleka znižale za 11 %, v primerjavi z letom 2014 pa so bile nižje za več kot četrtno (–27 %). Na nam najbolj zanimivem italijanskem trgu se je cena mleka v letu 2016 v povprečju znižala manj kot v Sloveniji. Odkupna cena mleka na italijanskem trgu se je po podatkih Evropske komisije znižala za slabih 8 % in je v povprečju za 26 % višja kot pri nas.

Slika 47: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU

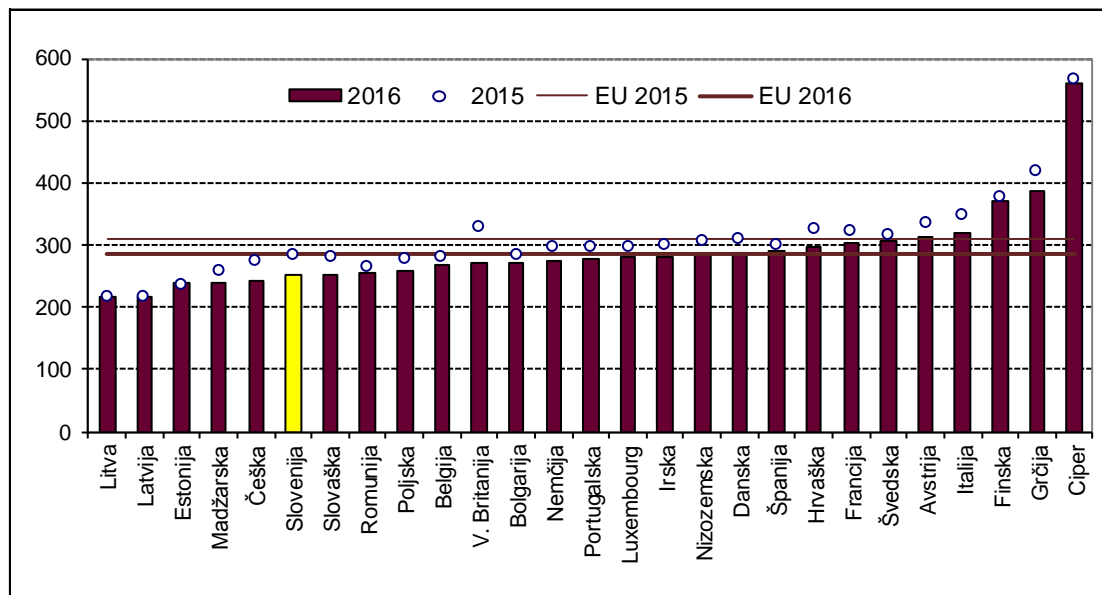

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Leta 2016 so se odkupne cene surovega mleka znižale v večini držav članic EU, le v baltskih državah in na Cipru so bile spremembe odkupnih cen mleka manj kot odstotne. Intenzivnost zniževanja je bila med državami članicami zelo različna. Večje znižanje odkupne cene mleka kot v Sloveniji je bilo le še v Veliki Britaniji (-17 %) in na Češkem (-12 %).

Po ceni surovega mleka spada Slovenija med države EU z nizko ceno, med njimi pa je bila tudi leta 2016. Od t. i. novih članic sta imeli leta 2015 višjo ceno mleka le Bolgarija in Hrvaška, leta 2016 pa poleg omenjenih še Romunija, Poljska in Slovaška. Na hrvaškem trgu, ki zadnja leta postaja vse bolj zanimiv za izvoz surovega mleka, je bila odkupna cena mleka za 17 % višja kot v Sloveniji.

Slika 48: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU; 2015 in 2016

Vir: Evropska komisija

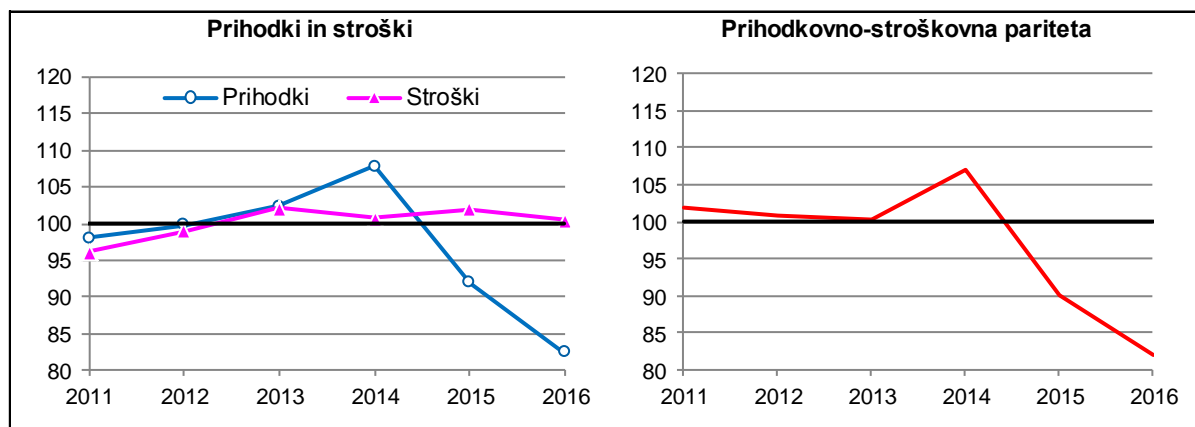
V okviru skupne ureditve kmetijskih trgov je leta 2015 prenehal veljati sistem mlečnih kvot, uveden v obdobju prevelike ponudbe mleka leta 1984, kar je med drugim vplivalo na povečano nestabilnost razmer v sektorju.

Proizvodno vezana plačila so se z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) leta 2007 in s spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP leta 2010 tudi v sektorju mleka močno zmanjšala in so bila večinoma vključena v shemo enotnega plačila. Do vključno leta 2014 je ostalo proizvodno vezano v obliki plačil na kilogram kvote le plačilo za mleko na gorsko-višinskih in strmih kmetijah. Z uveljavitvijo reforme neposrednih plačil za obdobje 2014–2020 v letu 2015 se je tovrstno plačilo ohranilo kot podpora za mleko v gorskih območjih v obliki plačila na glavo ženskih govedi. Do proizvodno vezane podpore za mleko so upravičena kmetijska gospodarstva, razvrščena v gorska območja, ki so v kvotnem letu 2014/2015 oddala in prodala več kot 5.167 kg mleka ter v posameznem letu redijo eno ali več ženskih govedi. Višina proizvodno vezane podpore za mleko v gorskih območjih je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih živali in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za mleko v gorskih območjih in številom upravičenih ženskih govedi v posameznem letu. Tudi v letu 2016 je bilo za to shemo namenjenih 3,5 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 130,3 EUR/glavo. Prek kmetijskih zemljišč lahko rejci podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo tudi druga plačila iz sheme neposrednih plačil.

Podobno kot v drugih živinorejskih dejavnostih so rejci od leta 2007 upravičeni do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni, ki se je leta 2015 znižal s 30 % na 20 % zavarovalne premije. Takšen delež je ostal tudi leta 2016. Rejci pa lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 znaša 70 %.

Z ekonomskega vidika so bile razmere za proizvodnjo mleka tudi leta 2016 izrazito neugodne. Ob pomembnem znižanju povprečne odkupne cene mleka so se po ocenah na podlagi modelnih kalkulacij v povprečju nekoliko znižali tudi stroški prireje mleka, vendar je bilo njihovo znižanje zelo majhno (–2 %).

Slika 49: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Bolj kot skupni stroški prireje so se znižali stroški materiala in storitev (–5 %), od tega za podoben odstotek strošek krme. Za okoli 2 % sta bila nižja strošek živine in strošek zavarovanja, strošek najetih storitev (strošek semena pri osemenjevanju) pa se je povečal za dober odstotek. Nasprotno od materialnih stroškov so se preostali stroški leta 2016 (amortizacija, strošek dela in kapitala) v primerjavi z letom prej povišali (za slaba 2 %).

Skupni prihodki pri prireji mleka so po modelnih ocenah v primerjavi s preteklim letom nižji za 10 %, kar je nekoliko manj od znižanja odkupne cene mleka. Čeprav je tudi vrednost stranskih proizvodov in subvencij nekoliko nižja kot leta 2015, so ti zaradi tretjinskega deleža

v skupni vrednosti proizvodnje (leta 2015 30 %) nekoliko omilili zmanjšanje vrednosti proizvodnje.

Prihodkovno-stroškovna pariteta je bila leta 2016 že drugo leto zapored izrazito neugodna in je dosegla komaj 82 % povprečne ravni obdobja 2011–2015, kar je za skoraj 10 odstotnih točk manj kot leto prej.

3.5.1 Proizvodnja kravjega mleka

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Proizvodnja mleka														
Število molznic	134.009	120.273	112.510	116.391	113.400	113.103	109.467	109.068	111.022	109.571	107.841	112.838	107.841	95,6
Povprečna mlečnost (kg/kravo)**	4.853	5.479	5.708	5.726	5.764	5.531	5.517	5.516	5.593	5.435	5.718	5.598	6.057	108,2
Namolzeno mleko (t)	650.400	659.031	642.262	666.472	653.682	625.521	603.930	601.591	620.943	595.496	616.581	631.671	653.172	103,4
Odkupljeno mleko (t)	503.348	508.341	511.017	530.374	524.311	516.792	519.500	525.592	535.057	516.971	531.694	553.678	574.714	103,8
– domače mlekarne (t)	500.590	462.522	389.473	383.161	361.122	355.789	363.863	364.606	356.372	328.886	332.360	339.364	363.934	107,2
– tuje mlekarne (t)	2.758	45.819	121.544	147.213	163.189	161.003	155.637	160.986	178.685	188.085	199.334	214.314	210.780	98,4
Delež tujih mlekar v odkupu (%)	0,5	9,0	23,8	27,8	31,1	31,2	30,0	30,6	33,4	36,4	37,5	38,7	36,7	94,8
Delež mleka v odkupu (%)	77,4	77,1	79,6	79,6	80,2	82,6	86,0	87,4	86,2	86,8	86,2	87,7	88,0	100,4
Kakovost mleka														
Vsebnost mlečne masti (%)	4,16	4,15	4,08	4,11	4,13	4,12	4,14	4,15	4,17	4,20	4,17	4,12	4,12	99,9
Vsebnost beljakovin (%)	3,36	3,36	3,31	3,34	3,35	3,35	3,37	3,36	3,37	3,37	3,36	3,36	3,38	100,5
Bakteriološki razred extra (%)	92,96	93,72	90,15	85,92	79,65	73,89	75,44	80,78	78,42	76,77	66,71	:	:	
Bakteriološki razred 1 (%)	5,62	4,79	7,63	11,16	16,58	16,60	18,52	14,89	16,66	17,66	21,65	:	:	
Bakteriološki razred extra in 1 (%)***	98,58	98,51	97,78	97,08	96,23	90,49	93,96	95,67	95,08	94,43	88,36	92,10	94,65	102,8
Rezultati A–kontrole														
Število krav v kontroli mlečnosti	82.520	82.597	81.513	82.344	82.875	83.019	83.172	82.856	82.132	79.329	80.708	81.995	81.772	99,7
– delež od vseh krav molznic (%)	61,6	68,7	72,4	70,7	73,1	73,4	76,0	76,0	74,0	72,4	74,8	72,7	75,8	104,3
Mlečnost v standardni laktaciji (kg/kravo)	5.725	5.670	5.803	6.016	6.043	6.012	6.062	6.110	6.224	6.303	6.328	6.424	6.690	104,1
Mlečnost v celi laktaciji (kg/kravo)	6.367	6.321	6.505	6.778	6.826	6.789	6.877	6.942	7.086	7.210	7.210	7.350	7.680	104,5
Vsebnost mlečne masti – cela laktacija (%)	4,22	4,18	4,14	4,10	4,10	4,06	4,03	4,05	4,06	4,07	4,08	4,07	4,08	100,2
Vsebnost beljakovin – cela laktacija (%)	3,38	3,34	3,31	3,31	3,33	3,37	3,37	3,39	3,39	3,39	3,38	3,39	3,40	100,3

* začasni podatki

** namolzeno mleko, deljeno s številom krav

*** preračun KIS; od leta 2015 ni več spremljanja podatkov o kakovosti mleka za ekstra in prvi kakovostni razred

Vir: SURS, KIS (CPZ govedo), ARSKRTP

3.5.2 Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
OVCE														
Število mlečnih ovc**	3.111	2.136	2.876	2.767	2.904	3.139	3.511	3.753	3.035	2.648	3.501	2.977	2.679	90,0
Povprečna mlečnost (kg/ovco)	191	105	186	145	170	184	172	174	126	131	190	133	157	117,6
Namolzeno mleko (t)	467	327	397	418	470	534	541	612	473	397	504	467	467	100,0
KOZE														
Število mlečnih koz** (konec leta)	3.742	3.407	3.222	3.817	3.947	4.958	4.333	3.180	3.192	3.188	3.992	4.468	3.388	75,8
Povprečna mlečnost (kg/kozy)	349	379	395	438	403	446	267	259	374	318	452	422	377	89,3
Namolzeno mleko (t)	1.422	1.417	1.347	1.412	1.539	1.760	1.326	1.123	1.188	1.017	1.441	1.684	1.684	100,0
MLEČNA DROBNICA skupaj														
Število mlečne drobnice** (konec leta)	6.853	5.543	6.098	6.584	6.851	8.097	7.844	6.933	6.227	5.836	7.493	7.445	6.067	81,5
Namolzeno mleko (t)	1.889	1.744	1.744	1.830	2.009	2.294	1.867	1.735	1.661	1.413	1.945	2.151	2.151	100,0

* začasni podatki

** samo živali, ki so že kotile

Vir: SURS

3.5.3 Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Namolzeno mleko	650,4	659,0	642,3	666,5	653,7	625,5	603,9	601,6	620,9	595,5	616,6	631,7	653,2	103,4
Začetne zaloge	14,6	16,8	12,9	13,1	12,4	19,1	16,5	21,4	25,3	14,1	13,0	14,3	17,6	122,7
Uvoz	50,0	83,9	139,9	155,0	198,9	188,5	231,9	217,9	223,1	220,7	211,4	231,6	239,9	103,6
– uvoz za predelavo	0,0	6,9	36,1	25,5	39,9	21,9	41,9	37,5	34,7	27,8	13,8	8,7	8,2	94,2
– uvoz izdelkov	50,0	77,1	103,7	129,5	159,0	166,6	190,0	180,4	188,3	192,9	197,6	222,9	231,7	104,0
Izvoz	126,8	165,7	247,5	268,1	275,3	267,0	311,9	313,3	326,4	313,5	313,9	355,0	397,0	111,8
– izvoz surovega mleka	2,8	45,8	121,5	147,2	163,2	161,0	155,6	161,0	178,7	188,1	199,3	214,3	210,8	98,4
– izvoz mleka za predelavo	34,2	28,5	34,1	23,4	15,1	18,7	22,6	21,5	26,9	17,9	8,5	31,0	55,3	178,5
– izvoz izdelkov	89,8	91,3	91,9	97,5	97,0	87,3	133,6	130,8	120,8	107,6	106,1	109,7	130,9	119,4
Končne zaloge	16,8	12,9	13,1	12,4	19,1	16,5	21,4	25,3	14,1	13,0	14,3	17,6	16,1	91,6
Razpoložljivo za porabo	571,4	581,2	534,4	554,0	570,6	549,6	519,1	502,4	528,8	503,8	512,7	505,0	497,5	98,5
– izgube	18,0	17,9	17,1	17,4	17,1	16,3	16,1	16,1	21,7	15,5	15,8	16,1	16,8	104,2
– poraba za krmo	82,6	92,4	77,6	85,0	80,1	63,7	44,4	37,0	42,6	38,2	43,7	37,7	36,8	97,6
– poraba za prehrano	470,8	470,9	439,7	451,6	473,3	469,7	458,5	449,3	464,4	450,1	453,3	451,2	444,0	98,4
Poraba na prebivalca (kg)	235,8	235,3	218,9	223,6	234,0	230,0	223,7	218,9	225,9	218,6	219,9	218,7	215,1	98,3
Stopnja samooskrbe (%)	113,8	113,4	120,2	120,3	114,6	113,8	116,4	119,7	117,4	118,2	120,3	125,1	131,3	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.5.4 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
SVEŽE IN TRAJNO MLEKO**														
Proizvodnja iz domačega mleka	178,8	171,9	120,1	139,0	115,7	120,7	121,5	118,2	116,9	125,2	140,7	146,6	149,0	101,6
Uvoz mleka za predelavo	0,0	6,9	36,1	25,5	39,9	21,9	41,9	37,5	34,7	27,8	13,8	8,7	8,2	94,2
Proizvodnja skupaj	178,8	178,8	156,2	164,5	155,6	142,6	163,4	155,7	151,6	153,0	154,6	155,3	157,2	101,2
Začetne zaloge	3,6	3,6	5,1	4,3	3,3	5,2	4,9	5,3	5,6	5,8	5,7	7,2	8,4	117,0
Uvoz	1,2	7,3	16,5	14,0	24,0	33,0	42,2	44,9	50,8	44,9	40,8	41,4	33,6	81,1
Izvoz	55,0	57,6	70,4	69,9	60,3	61,5	95,7	90,7	95,6	83,8	72,4	89,9	107,8	119,9
Končne zaloge	3,6	5,1	4,3	3,3	5,2	4,9	5,3	5,6	5,8	5,7	7,2	8,4	7,0	83,3
Domača poraba	124,9	127,1	103,1	109,7	117,4	114,4	109,6	109,5	106,7	114,2	121,4	105,5	84,3	80,0
Poraba na prebivalca (kg)	62,5	63,5	51,3	54,3	58,0	56,0	53,5	53,4	51,9	55,5	58,9	51,1	40,9	79,9
Stopnja samooskrbe (%)	143,1	135,2	116,5	126,7	98,6	105,5	110,8	107,9	109,6	109,7	115,9	139,0	176,7	
FERMENTIRANI IZDELKI**														
Proizvodnja	35,3	33,5	34,5	33,3	33,2	32,1	31,6	33,7	33,9	34,9	30,8	29,7	34,3	115,4
Začetne zaloge	0,6	0,8	0,9	1,0	1,0	1,4	1,4	1,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	105,2
Uvoz	4,8	8,2	9,9	12,2	13,8	16,3	17,0	15,5	16,1	14,9	14,4	14,1	13,1	93,0
Izvoz	10,3	8,4	8,8	9,4	10,7	9,6	8,8	9,9	10,7	12,0	8,3	7,0	10,3	147,7
Končne zaloge	0,8	0,9	1,0	1,0	1,4	1,4	1,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	140,7
Domača poraba	29,6	33,2	35,4	36,1	36,0	38,8	39,8	40,1	39,3	37,8	36,9	36,8	36,9	100,1
Poraba na prebivalca (kg)	14,8	16,6	17,6	17,9	17,8	19,0	19,4	19,5	19,1	18,3	17,9	17,9	17,9	100,1
Stopnja samooskrbe (%)	119,2	101,1	97,3	92,3	92,1	82,8	79,5	83,9	86,3	92,5	83,6	80,7	92,9	

* začasni podatki

** brez predelave in prodaje na gospodarstvih

Vir: SURS, KIS

3.5.5 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
SMETANA**														
Proizvodnja	18,3	15,5	13,8	15,2	15,9	14,9	14,7	14,2	13,3	12,8	12,1	12,1	12,1	99,8
Začetne zaloge	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	92,4
Uvoz	0,3	0,2	0,3	2,3	3,7	2,8	1,2	1,8	1,2	1,7	1,7	2,4	4,6	191,0
Izvoz	1,7	1,1	0,2	1,7	2,4	2,1	3,0	2,3	1,9	1,3	1,0	1,0	1,4	133,3
Končne zaloge	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	121,2
Domača poraba	16,8	14,7	13,9	15,7	17,2	15,5	12,8	13,9	12,6	13,2	12,8	13,5	15,3	113,0
Poraba na prebivalca (kg)	8,4	7,3	6,9	7,8	8,5	7,6	6,2	6,8	6,1	6,4	6,2	6,6	7,4	112,9
Stopnja samooskrbe (%)	108,8	105,8	99,4	96,8	92,6	95,9	114,5	101,9	106,1	97,0	94,3	89,8	79,3	
SIR IN SKUTA**														
Proizvodnja	23,8	22,0	20,4	18,7	19,5	18,5	18,7	18,7	18,0	16,3	17,0	15,5	15,6	100,3
Začetne zaloge	1,8	2,1	1,5	1,5	1,0	1,6	1,1	1,2	1,4	1,3	1,1	1,3	1,1	83,4
Uvoz	4,4	6,5	9,3	11,9	14,4	14,9	15,0	14,8	15,1	17,0	17,6	21,4	23,3	108,9
Izvoz	5,1	4,7	3,4	2,9	3,1	3,9	4,3	4,0	3,0	3,6	3,6	5,3	8,2	155,7
Končne zaloge	2,1	1,5	1,5	1,0	1,6	1,1	1,2	1,4	1,3	1,1	1,3	1,1	0,8	69,9
Domača poraba	22,8	24,5	26,2	28,2	30,3	30,0	29,3	29,3	30,1	29,9	30,6	31,9	31,0	97,3
Poraba na prebivalca (kg)	11,4	12,2	13,0	14,0	15,0	14,7	14,3	14,3	14,6	14,5	14,9	15,5	15,0	97,2
Stopnja samooskrbe (%)	104,6	89,9	77,8	66,5	64,5	61,5	63,7	63,6	59,8	54,6	55,4	48,6	50,1	
MASLO**														
Proizvodnja	4,1	3,9	2,9	2,5	2,3	2,3	2,6	2,7	2,6	2,3	2,3	2,3	2,4	105,3
Začetne zaloge	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	126,7
Uvoz	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7	1,1	1,2	0,9	1,2	1,4	1,7	2,1	2,3	110,2
Izvoz	2,1	1,9	0,9	0,7	0,6	0,7	0,9	0,6	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	102,2
Končne zaloge	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	114,2
Domača poraba	2,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,9	3,0	3,4	3,6	3,8	4,2	4,5	108,0
Poraba na prebivalca (kg)	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	1,9	2,0	2,2	107,9
Stopnja samooskrbe (%)	192,9	156,5	119,4	102,3	92,9	86,7	89,7	89,0	76,7	63,5	60,4	53,6	52,2	

* začasni podatki

** brez predelave in prodaje na gospodarstvih

Vir: SURS, KIS

3.5.6 Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Povprečna odkupna cena za rejce (EUR/t)	266,1	263,3	266,6	278,3	327,9	259,9	265,5	302,2	300,3	321,5	344,6	282,5	250,0	88,5
Cena surovega mleka na vratih mlekarne (EUR/t)	298,3	285,4	282,0	295,7	347,7	285,0	287,2	323,0	322,7	341,1	368,7	306,3	275,7	90,0
Intervencijska cena (EUR/t)														
– maslo	3.052,3	2.824,4	2.595,2	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	
– posneto mleko v prahu	1.952,4	1.849,7	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	
Cene izdelkov na vratih mlekarne (EUR/t)														
– maslo ('maslo I. vrste', > 82 % M in < 16 % V, 25 kg)	3.131,6	3.125,1	3.032,2	3.163,7	3.587,3	3.429,4	3.619,7	3.476,5	3.553,9	3.597,6	4.377,1	3.856,3	3.665,9	95,1
– posneto mleko v prahu (> 31,4 % B v SS, < 1 % M, < 3,5 % V, 25 kg)	3.185,9	3.237,6	3.044,0	3.224,2	3.463,5	3.460,0	3.460,0	3.460,0	3.460,0	3.089,8	3.777,1	2.576,6	3.549,4	137,8

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

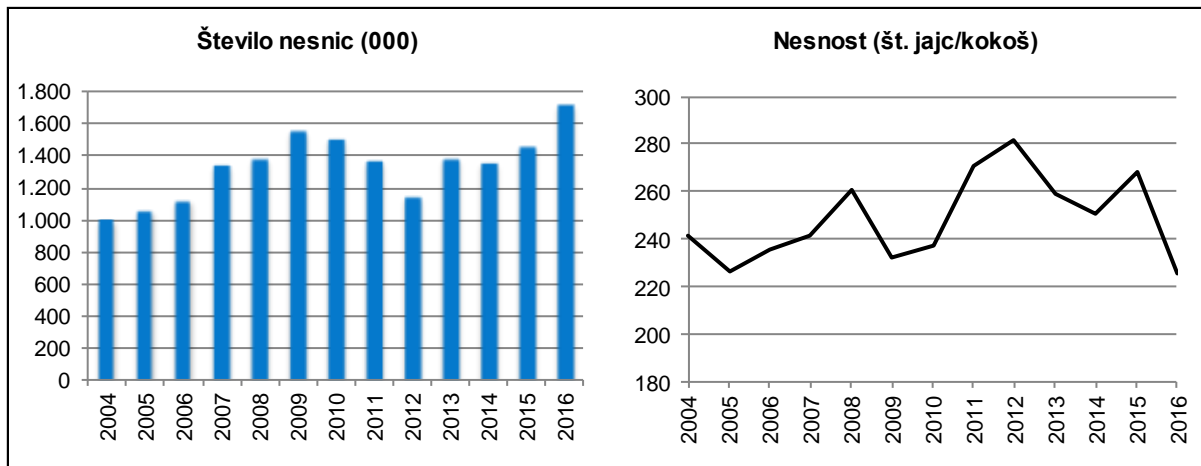
3.6 Jajca

Obseg reje kokoši nesnic se med leti precej spreminja. Prireja jajc k skupni kmetijski proizvodnji v zadnjih letih prispeva okoli 3 %, k vrednosti živinoreje pa okoli 6 % (leta 2016 dobrih 7 %).

Po dostopnih statističnih podatkih se je leta 2016 število nesnic (stanje ob koncu leta) v primerjavi z enakim obdobjem leta 2015 povečalo za skoraj 18 %, kar je za 28 % nad ravnijo zadnjega petletnega povprečja. Po začetnih podatkih naj bi bilo leta 2016 znesenih 387 mio kosov jajc, kar je za odstotek manj kot leta 2015 in je druga največja količina po letu 1991. Pri tem se je evidentirana prodaja jajc (odkup), ki pomeni od 40 % do 50 % prodaje, povečala za dobrih 7 %. Razlog za to je 8 % večji odkup konzumnih jajc, ki v zadnjih letih znotraj evidentiranega odkupa dosega okoli 90-odstotni delež.

Ob upoštevanju povprečne mase 0,06 kg na jajce je domača prireja znašala 23,2 tisoč ton (leta 2015 23,5 tisoč ton).

Slika 50: Število kokoši in povprečna nesnost; 2004–2016

Vir: SURS

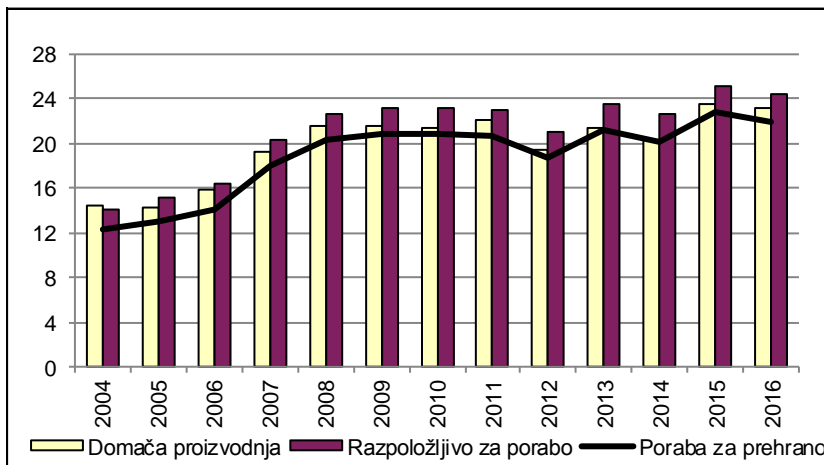
Obseg zunanje trgovine z jajci (v ekvivalentu svežih jajc) se je do leta 2010 povečeval, se nato tri leta zmanjševal, po letu 2013 pa nihal. V letu 2016 je obseg dosegel najvišjo vrednost do zdaj (6,3 tisoč ton), kar je za slabih 14 % več kot leto prej.

Slovenija je v zadnjem desetletju neto uvoznica jajc in to ostaja tudi v letu 2016. Čeprav se je primanjkljaj v zunanji trgovini z jajci zmanjšal za 27 %, je ta še vedno znašal 1,3 tisoč ton (leta 2015 1,8 tisoč ton). Leta 2016 se je uvoz v primerjavi z letom prej povečal za 4 %, izvoz pa za kar 32 %, kar je nekoliko izboljšalo zunanjetrgovinsko bilanco.

Domača poraba jajc se je leta 2016 v primerjavi z letom prej zmanjšala za 3 % (24,5 tisoč ton), vendar še vedno za 6 % presega povprečje obdobja 2011–2015. Pri tem se je poraba valilnih jajc povečala za 2 %, poraba jajc za prehrano pa se je zmanjšala za dobre 3 %. Ta z 22 tisoč tonami ostaja 6 % nad zadnjim petletnim povprečjem.

Poraba jajc za prehrano se je z 11,1 kilograma na prebivalca, kolikor je znašala leta 2015, zmanjšala na 10,3 kilograma. Nasprotno pa se je gibala stopnja samooskrbe, ki se je v primerjavi z letom 2015 povišala za 1,8 odstotne točke in je po začetnih podatkih leta 2016 znašala 94,8 %, kar je dobri 2 odstotni točki nad povprečjem obdobja 2011–2015.

Slika 51: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2004–2016

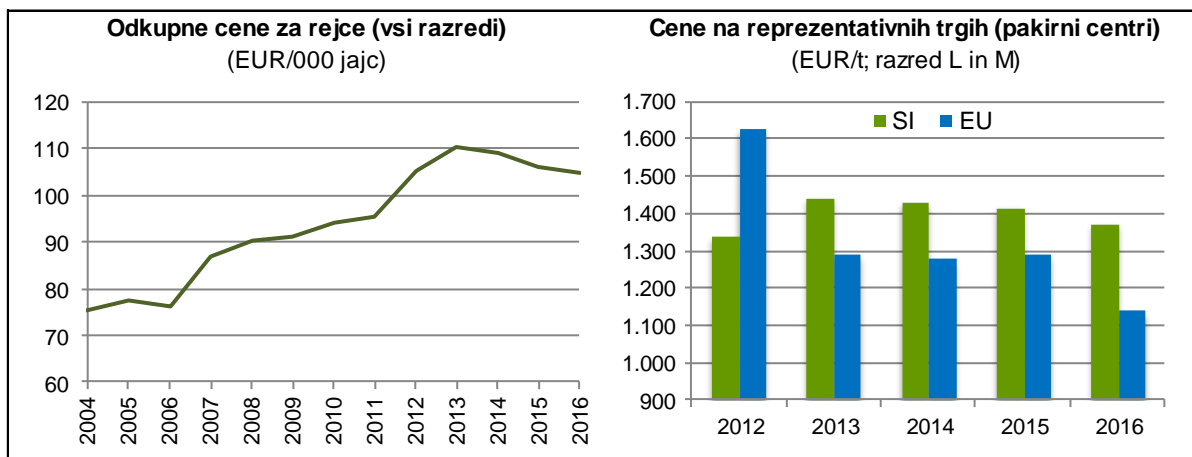

Vir: SURS, KIS

Po statističnih podatkih se je odkupna cena konzumnih jajc leta 2016 v primerjavi z letom prej znižala za dober odstotek, po podatkih pakirnih centrov v povprečju za 3 %, odkupna cena valilnih jajc pa je bila višja za dobra 2 %.

Med konzumni jajci so nižje cene zabeležene pri večini kakovostnih razredov, le pri jajcih kakovostnega razreda XL se je cena povišala za slabih 4 %. Cena jajc kakovostnega razreda S se je znižala za 2 %, za podoben odstotek pa se je znižala tudi cena jajc kakovostnega razreda M. Najbolj (–6 %) se je znižala cena kakovostnega razreda L, ki zadnja leta skupaj z razredom M v strukturi tržnega odkupa predstavljata med 80 in 90 %. V letu 2016 so jajca kakovostnega razreda L predstavljala 39 % tržnega odkupa (leta 2015 45 %), jajca kakovostnega razreda M pa 49 % (leta 2015 44 %).

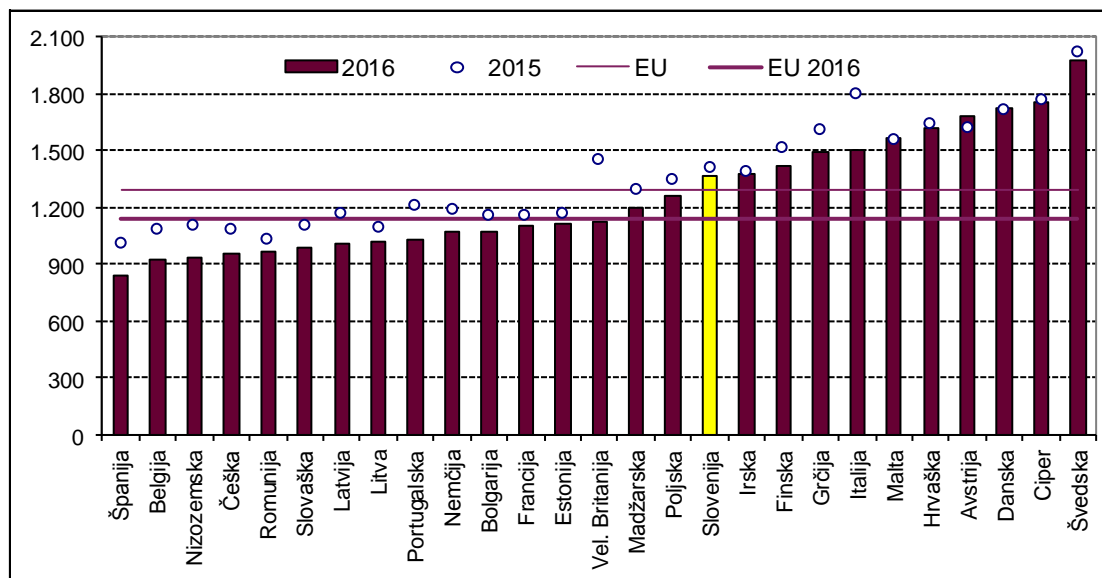
Slika 52: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Tudi na evropskem trgu so se leta 2016 povprečne cene jajc znižale, in to še bolj kot v Sloveniji (–12 %). V Sloveniji so cene jajc v zadnjih letih (z izjemo leta 2012) praviloma višje od povprečnih cen v EU. Po močnem povišanju povprečnih cen jajc v EU v letu 2012, ko je bila v primerjavi z letom 2011 cena višja za 41 %, se je cena v letih 2013 in 2014 znižala in je bila spet nižja kot v Sloveniji. V povprečju je v zadnjih letih nižja za okoli desetino, leta 2016 pa za več kot petino. V letu 2016 je imelo, tako kot leto prej, višje cene kot Slovenija 10 držav članic EU.

Slika 53: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU; 2015 in 2016

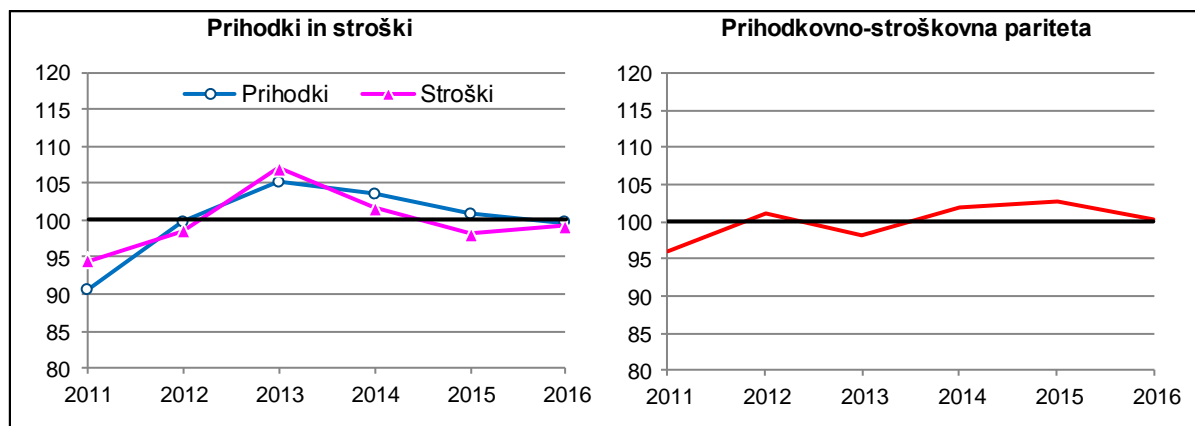

Vir: Evropska komisija

Na splošno so razlike v cenah konzumnih jajc med članicami EU zelo velike, kar kaže na razmeroma zaprt trg s svežimi jajci. Zunanja trgovina je večinoma omejena na predelane proizvode (in valilna jajca). Razširitev notranjega trga po vstopu v EU zato ni pomembnejše vplivala na domačo prirejo jajc in se v glavnem prilagaja domači porabi.

Leta 2016 so se ekonomske razmere za proizvodnjo jajc, po opaznem izboljšanju v letu 2015, nekoliko poslabšale, kar je predvsem posledica hitrejšega znižanja vrednosti proizvodnje v primerjavi z zniževanjem stroškov prireje.

Slika 54: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2011–2015 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Vrednost proizvodnje se je znižala za slaba 2 %, skupni stroški prireje jajc pa so se v primerjavi z letom 2015 znižali za dober odstotek. Od vseh stroškov materiala in storitev, ki so se v povprečju znižali za slaba 2 %, se je najbolj znižal strošek za krmo (–9 %). Glede na leto 2015 pa so se drugi stroški povišali. Jarkice so bile dražje za odstotek, stroški zavarovanja, amortizacije ter dela in kapitala pa so se povišali za slaba 2 %. Na ravni leta 2015 je ostal le strošek najetih storitev.

Prihodkovno-stroškovno razmerje pri proizvodnji jajc v zadnjih letih precej niha. V primerjavi s povprečjem zadnjega petletnega obdobja so bili ekonomski rezultati pri proizvodnji jajc leta 2016 nadpovprečni.

3.6.1 Proizvodnja in prodaja jajc (000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Število nesnic	1.001	1.056	1.120	1.338	1.378	1.553	1.504	1.365	1.145	1.380	1.358	1.458	1.718	117,8
Povprečna proizvodnja (jajc/nesnico)	242	226	235	241	260	232	237	270	282	259	251	268	225	83,9
Znesena jajca	241.964	238.839	263.353	322.411	358.822	360.300	357.086	369.204	322.704	357.589	340.323	391.253	386.939	98,9
Evidentirana prodaja jajc	159.659	153.131	161.441	148.090	149.630	141.713	150.562	161.224	154.891	156.553	155.591	160.511	172.164	107,3
– valilna jajca (odkup)	17.619	22.045	23.920	17.528	18.609	19.887	28.611	27.908	18.410	15.541	17.568	15.072	15.093	100,1
– konzumna jajca (odkup)	138.955	128.135	134.263	127.123	127.378	119.797	120.082	131.739	134.062	139.049	135.799	144.532	156.249	108,1
– konzumna jajca (tržnice)	3.085	2.950	3.257	3.440	3.642	2.028	1.868	1.576	2.418	1.963	2.223	907	822	90,6
Delež prodaje od vseh znesenih jajc (%)	66,0	64,1	61,3	45,9	41,7	39,3	42,2	43,7	48,0	43,8	45,7	41,0	44,5	108,5

* začasni podatki

Vir: SURS

3.6.2 Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Proizvodnja**	14.518	14.330	15.801	19.345	21.529	21.618	21.425	22.152	19.362	21.455	20.419	23.475	23.216	98,9
Uvoz	1.245	2.284	2.250	2.699	3.034	3.500	3.705	3.149	3.391	3.498	4.043	3.655	3.794	103,8
Izvoz	1.657	1.440	1.730	1.703	1.988	1.890	2.008	2.278	1.767	1.467	1.884	1.897	2.510	132,3
Razpoložljivo za porabo	14.105	15.174	16.321	20.340	22.576	23.228	23.122	23.022	20.986	23.487	22.578	25.233	24.501	97,1
– poraba za nasad (valilna jajca)	1.651	2.147	2.199	2.348	2.298	2.329	2.324	2.253	2.304	2.334	2.414	2.413	2.462	102,0
– poraba za prehrano	12.369	13.028	14.122	17.992	20.278	20.899	20.798	20.770	18.681	21.148	20.160	22.819	22.028	96,5
– industrijska raba	86	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	1	10	
Poraba na prebivalca (kg)	6,2	6,5	7,0	8,9	10,0	10,2	10,1	10,1	9,1	10,3	9,8	11,1	10,7	96,5
Stopnja samooskrbe (%)	102,9	94,4	96,8	95,1	95,4	93,1	92,7	96,2	92,3	91,4	90,4	93,0	94,8	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	13,4	13,7	13,2	13,0	12,3	11,9	12,1	11,9	11,7	12,2	12,3	:	:	
Stopnja samooskrbe (%)	103,8	102,4	102,4	102,3	102,4	101,7	102,2	103,5	102,9	103,6	104,1	:	:	

* začasni podatki

** 1 jajce = 0,06 kg

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.6.3 Cene jajc (EUR/000 kosov)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Odkup in prodaja na tržnicah														
Jedilna jajca	75,5	77,3	76,1	86,8	90,2	91,1	93,9	95,5	105,4	110,4	108,9	105,9	104,8	98,9
Jedilna jajca na tržnicah	105,6	108,9	115,2	133,1	148,1	166,7	140,8	159,6	130,1	128,0	182,6	186,3	187,6	100,7
Valilna jajca	149,8	170,4	144,0	174,7	211,8	198,4	190,0	172,7	191,3	214,8	212,2	192,5	197,3	102,5
Pakirni centri (ponderirana cena)														
Razred XL	87,4	88,4	83,4	92,5	97,6	94,9	100,3	106,5	112,5	122,0	117,1	110,8	114,7	103,5
Razred L	81,4	77,9	77,3	78,1	85,6	81,3	80,4	83,2	87,0	93,4	92,8	92,5	87,0	94,0
Razred M	69,5	67,4	70,6	72,7	79,0	76,2	75,9	78,1	80,5	87,4	86,6	85,6	83,6	97,6
Razred S	53,5	47,7	57,5	64,4	73,4	58,5	54,0	51,8	53,7	67,8	74,4	72,0	70,5	97,9
CENE NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (pakirni centri, povprečje jajc L in M)														
Slovenija (EUR/t)	1.198,1	1.153,3	1.173,6	1.192,0	1.309,1	1.249,6	1.244,4	1.288,4	1.336,3	1.439,1	1.427,4	1.414,1	1.370,7	96,9
EU (EUR/t)	863,3	860,8	957,3	1.104,1	1.132,1	1.198,9	1.116,8	1.150,6	1.623,5	1.289,5	1.276,1	1.288,9	1.137,1	88,2

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.7 Konji

3.7.1 Zakol konj v klavnicah

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Konji – skupaj														
Število	1.467	1.029	1.096	1.379	1.315	1.493	1.632	1.689	1.721	1.393	1.544	1.391	1.417	101,9
Masa trupov (t)	329,9	238,7	253,4	324,4	305,3	351,8	382,2	381,2	381,4	306,8	344,0	317,0	318,6	100,5
Povprečna masa (kg)	224,9	231,9	231,3	235,3	232,2	235,6	234,2	225,7	221,6	220,2	222,8	227,9	224,9	98,7

Vir: SURS

3.7.2 Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Domača prireja mesa	420	390	467	553	481	539	574	665	668	696	744	584	633	108,3
Uvoz živih živali (klavna masa)	18	7	3	2	6	2	1	3	1	0	0	65	1	
Izvoz živih živali (klavna masa)	108	159	216	231	181	189	192	286	288	389	400	332	315	94,9
Vse pridobljeno meso	330	239	253	324	305	352	382	381	381	307	344	317	319	100,5
Začetne zaloge mesa in izdelkov	0	1	10	10	1	3	4	2	3	5	0	0	2	467,0
Uvoz mesa in izdelkov	44	12	42	21	32	15	20	17	12	11	9	10	10	99,4
Izvoz mesa in izdelkov	0	0	1	1	2	0	0	4	7	5	3	4	30	823,7
Končne zaloge mesa in izdelkov	1	10	10	1	3	4	2	3	5	0	0	2	0	
Domača poraba	373	243	295	353	333	366	404	394	386	318	350	322	301	93,4
Poraba na prebivalca (kg)	0,19	0,12	0,15	0,17	0,16	0,18	0,20	0,19	0,19	0,15	0,17	0,16	0,15	93,4
Stopnja samooskrbe (%)	112,8	160,9	158,4	156,6	144,3	147,3	142,1	168,9	173,4	219,1	212,8	181,5	210,5	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.7.3 Odkupne cene konj za zakol

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
EUR/t žive mase														
Konji za zakol	1.587,3	1.470,5	1.584,2	1.764,7	1.574,0	1.832,5	1.729,2	1.664,0	1.824,2	1.815,8	1.760,4	1.808,2	1.863,7	103,1

Vir: SURS

3.8 Med

3.8.1 Pridelava in prodaja medu (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Natočeni med	2.350	1.650	2.250	1.480	1.580	1.910	1.673	2.472	1.031	2.400	471	2.047	1.298	63,4
Evidentirana prodaja medu	644	295	576	364	319	450	340	395	198	192	105	118	105	89,0
– odkup	586	253	525	318	249	366	203	264	111	132	55	66	45	68,3
– prodaja na tržnicah	58	42	51	47	70	84	137	131	87	61	50	52	60	114,9
Delež evidentirane prodaje v skupni proizvodnji (%)	27,4	17,9	25,6	24,6	20,2	23,6	20,3	16,0	19,2	8,0	22,2	5,8	8,1	

* začasni podatki

Vir: SURS

3.8.2 Bilanca pridelave in porabe medu (t)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	Indeks 2016/15
Pridelava	2.350	1.650	2.250	1.480	1.580	1.910	1.673	2.472	1.031	2.400	471	2.047	1.298	63,4
Začetne zaloge	332	512	406	502	335	378	438	400	623	250	662	110	579	526,6
Uvoz	294	549	717	349	495	445	585	685	678	982	1.425	1.402	917	65,4
Izvoz	161	108	92	98	96	51	40	32	67	51	103	79	234	298,3
Končne zaloge	512	406	502	335	378	438	400	623	250	662	110	579	358	61,8
Domača poraba	2.304	2.196	2.779	1.899	1.936	2.245	2.256	2.901	2.015	2.919	2.346	2.902	2.202	75,9
Poraba na prebivalca (kg)	1,2	1,1	1,4	0,9	1,0	1,1	1,1	1,4	1,0	1,4	1,1	1,4	1,1	75,8
Stopnja samooskrbe (%)	102,0	75,2	81,0	77,9	81,6	85,1	74,2	85,2	51,2	82,2	20,1	70,5	58,9	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.8.3 Cene medu (EUR/kg)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 2016/15
Odkup														
Med (vseh vrst)	2,36	2,20	2,21	1,78	1,98	2,41	3,18	3,68	3,39	4,04	4,32	4,84	4,66	96,3
Cvetlični med	2,35	2,14	2,13	1,63	1,91	2,28	3,00	3,46	3,15	3,75	4,14	4,53	4,46	98,6
Gozdni med	2,40	2,36	2,35	2,23	2,38	3,23	4,13	4,40	4,09	4,59	4,76	5,28	5,02	95,1
Prodaja na tržnicah														
Med (vseh vrst)	4,78	4,82	4,70	4,91	5,26	5,47	5,67	6,24	7,05	7,83	8,08	9,49	9,85	103,8

Vir: SURS, preračuni KIS

 Kmetijski inštitut Slovenije

www.kis.si